

การศึกษาสมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทย  
เป็นภาษาเยอรมันในงานวรรณกรรมนวนิยายแปล

นางสาวชาฎิณี มณีนาวาชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF EQUIVALENCE IN TRANSLATING THE VERBS “PAY” AND  
“MAA” IN THAI INTO GERMAN IN A TRANSLATED NOVEL

Miss Chadinee Maneenavachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics  
Department of Linguistics  
Faculty of Arts  
Chulalongkorn University  
Academic Year 2008  
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาสมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ใน  
ภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันในงานวรรณกรรมแปลนวนิยาย

โดย

นางสาวชาภินี มณีนาวาชัย

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.ธีราภรณ์ รัตธรรมกุล

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน  
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

*ประพนธ์ อัครวิฑูการ* ..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อัครวิฑูการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

*กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา* ..... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

*ธีราภรณ์ รัตธรรมกุล* ..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก  
(อาจารย์ ดร.ธีราภรณ์ รัตธรรมกุล)

*วิไลดา ศรีอุฬารพงศ์* ..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลดา ศรีอุฬารพงศ์)

ชาภินี มณีนาทชัย : การศึกษาสมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันในงานวรรณกรรมนวนิยายแปล. (A STUDY OF EQUIVALENCE IN TRANSLATING THE VERBS “PAY” AND “MAA” IN THAI INTO GERMAN IN A TRANSLATED NOVEL) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ. ดร. ธีราภรณ์ รติธรรมกุล, 167 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยที่ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน 2) เพื่อจัดประเภทของรูปภาษาเยอรมันในนวนิยายฉบับแปลที่ตรงกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย และ 3) เพื่อศึกษาความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างคำกริยา “ไป” และ “มา” ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและรูปภาษาเยอรมันที่ตรงกับคำทั้งสองในนวนิยายฉบับแปล งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลจากนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยเรื่อง “คำพิพากษา” และ “Das Urteil” ‘The Judgment’ ซึ่งเป็นนวนิยายฉบับแปลภาษาเยอรมัน

ผลการวิจัยพบว่าคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยแสดงความหมายได้หลายความหมายขึ้นอยู่กับตำแหน่งการปรากฏและคำกริยาที่ปรากฏร่วม กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏเดี่ยวในประโยคจะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏนำหน้าคำกริยาอื่น จะแสดงความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ และเมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่น จะแสดงความหมายทิศทางการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์ และการเกินความพอดี ส่วนคำกริยา “มา” เมื่อปรากฏตามหลังคำกริยาอื่น จะแสดงความหมายทิศทางและเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน นอกจากนี้รูปภาษาเยอรมันในนวนิยายฉบับแปลที่ตรงกับความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” มีรูปที่แตกต่างกันไป เช่น รูปคำกริยาเดี่ยว รูปคำกริยาตามด้วยบุพบทวลี รูปบุพบทวลี รูปคำกริยาช่วยตามด้วยคำกริยาในรูป past participle หรืออาจไม่แสดงรูปภาษาที่ตรงกับคำกริยาทั้งสอง รูปภาษาเยอรมันเหล่านี้จะแปรไปตามความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” รวมทั้งมุมมองของผู้แปลในการตีความบริบท นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” แปลเป็นรูปภาษาเยอรมัน มีทั้งความหมายที่เพิ่มขึ้นและหายไป นั่นคือ อาจปกริยาในการเคลื่อนที่และกาลเป็นความหมายที่เพิ่มขึ้นมา ส่วนการเคลื่อนที่การบ่งชี้จุดอ้างอิง และการแสดงอัตวิสัยของผู้พูดเป็นความหมายที่หายไป

ภาควิชา..... ภาษาศาสตร์  
สาขาวิชา..... ภาษาศาสตร์  
ปีการศึกษา..... 2551

ลายมือชื่อนิสิต..... ชาภินี มณีนาทชัย  
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... ธีราภรณ์ รติธรรมกุล

# # 488 01270 22 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS : VERBS 'COME' AND 'GO' / CONTRASTIVE LINGUISTICS / GERMAN / TRANSLATION STUDY / SEMANTICS

CHADINEE MANEENAVACHAI : A STUDY OF EQUIVALENCE IN TRANSLATING THE VERBS "PAY" AND "MAA" IN THAI INTO GERMAN IN A TRANSLATED NOVEL. ADVISOR: THEERAPORN RATITAMKUL, Ph.D., 167 pp.

The purposes of the present study are 1) to study the senses of the Thai verb /pay/ 'go' and /maa/ 'come' in every clausal position in an original Thai novel translated into the German language, 2) to classify German forms in the translated novel which are equivalent to the Thai verb /pay/ 'go' and /maa/ 'come' in the original Thai novel, and 3) to study equivalence in translating Thai verbs /pay/ 'go' and /maa/ 'come' into German forms. Examples in this study were drawn from a selected Thai novel /khāmpí?phâksāa/ 'Judgment' and its German translation, "Das Urteil".

It has been found that the verb Thai verb /pay/ 'go' and /maa/ 'come' have various meanings, depending on their position in the sentences. That is, when occurring as a single verb in a simple clause, they indicate movement away from the speaker's reference point and movement towards to speaker's reference point, respectively. When preceding other verbs, they indicate the distance between changing events. When occurring in the position following other verbs, the verb /pay/ 'go' indicates direction, perfective and imperfective aspects, and excessiveness, while the verb /maa/ 'come' indicates direction and perfect/anterior. In addition, the translated German forms representing those concepts are expressed through different linguistic realizations such as a single verb, a verb followed by a prepositional phrase, a prepositional phrase, an auxiliary verb followed by a verb in past participle form, or null form. Choices of German forms depend on the meanings of the verb /pay/ 'go' and /maa/ 'come' as well as on the translator's point of view in interpreting the contexts. Moreover, the findings have revealed that in translating the verb /pay/ 'go' and /maa/ 'come' into German forms, meanings are gained and lost, i.e., the manner of motion and tense are gained while motion, deixis and the meaning pertaining to the speaker's subjective viewpoint are lost in translation.

Department : ..... Linguistics .....

Student's Signature: ..... ชัยวัฒน์ มณีธรรมวิจิตร .....

Field of Study : ..... Linguistics .....

Advisor's Signature: ..... ศุภรตน์ นนทเศรษฐ์ .....

Academic Year : ..... 2008 .....

## กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอันสูงยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาคืออาจารย์ ดร.ธีรภรณ์ รัตธรรมกุล ซึ่งได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอนะต่าง ๆ อันมีค่ายิ่ง ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งสละเวลาตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลดา ศรีอุฬารพงศ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.ซาโตชิ อุเอฮาระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ และคณาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันตก สาขาวิชาภาษาเยอรมัน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านภาษาศาสตร์ และภาษาเยอรมัน อันเป็นรากฐานที่ดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ อีกทั้งสนับสนุนและให้โอกาสผู้วิจัยได้รับทุนแลกเปลี่ยน

ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยทือบิงเงิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้รับทุนแลกเปลี่ยนด้านภาษาและวัฒนธรรมเป็นระยะเวลา 1 ปี ในการเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมเยอรมันให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงความรัก ความห่วงใย ตลอดจนความเอาใจใส่ของบิดาและมารดา รวมถึงขอขอบคุณน้องสาว ผู้ให้กำลังใจผู้วิจัยในทุกๆ ด้านเสมอมา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ กระตุ้นเตือน ถามไถ่ ความก้าวหน้า และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้วิจัยเสมอมา โดยเฉพาะคุณคเชนทร์ ตัญศิริ รุณพีผู้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์

# สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญ .....	ช
สารบัญตาราง .....	ญ
สารบัญภาพ .....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ .....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา .....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย .....	6
1.3 สมมติฐานในการวิจัย .....	6
1.4 ขอบเขตในการวิจัย .....	7
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย .....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	8
1.7 คำย่อที่ใช้ในงานวิจัย .....	9
2 ทบทวนวรรณกรรม .....	10
2.1 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา “ไป” และ “มา” .....	10
2.1.1 มโนทัศน์พื้นฐานและการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงใน ภาษาไทย .....	10
2.1.2 แบบลักษณะทางภาษาและการแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ .....	14
2.1.3 การบ่งชี้จุดอ้างอิง .....	21
2.1.4 การแสดงอัตวิสัย .....	24
2.1.5 งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ใน ภาษาไทย .....	28
2.2 มโนทัศน์การแปลและศาสตร์แห่งการแปล .....	34
2.3 แนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ .....	36
3 คำกริยา “ไป” และสมมูลภาพในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน .....	45
3.1 รูปแบบและความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทย .....	45

บทที่	หน้า
3.1.1 “ไป” ที่เป็นกริยาเดียว .....	47
3.1.2 “ไป” ที่เป็นกริยานำ .....	49
3.1.3 “ไป” ที่เป็นกริยารอง .....	52
3.1.3.1 ทิศทางของเส้นทาง .....	52
3.1.3.2 การณ์ลักษณะ .....	58
1) การณ์ลักษณะแบบสมบุรณ์ .....	60
2) การณ์ลักษณะแบบไม่สมบุรณ์ .....	63
3.1.3.3 การเกินความพอดี .....	65
3.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยา “ไป” .....	67
3.3 สมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน .....	69
3.3.1 “ไป” ที่เป็นกริยาเดียว .....	70
3.3.2 “ไป” ที่เป็นกริยานำ .....	75
3.3.3 “ไป” ที่เป็นกริยารอง .....	79
3.3.3.1 ทิศทางของเส้นทาง .....	79
3.3.3.2 การณ์ลักษณะ .....	85
1) การณ์ลักษณะแบบสมบุรณ์ .....	85
2) การณ์ลักษณะแบบไม่สมบุรณ์ .....	92
3.3.3.3 การเกินความพอดี .....	96
3.4 สรุป .....	98
4 คำกริยา “มา” และสมมูลภาพในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน .....	101
4.1 รูปแบบและความหมายของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย .....	101
4.1.1 “มา” ที่เป็นกริยาเดียว .....	103
4.1.2 “มา” ที่เป็นกริยานำ .....	105
4.1.3 “มา” ที่เป็นกริยารอง .....	107
4.1.3.1 ทิศทางของเส้นทาง .....	107
4.1.3.2 เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน .....	113
4.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยา “มา” .....	119
4.3 สมมูลภาพในการแปลคำกริยา “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน .....	120
4.3.1 “มา” ที่เป็นกริยาเดียว .....	120
4.3.2 “มา” ที่เป็นกริยานำ .....	123



บทที่	หน้า
4.3.3 “มา” ที่เป็นกริยารอง .....	126
4.3.3.1 ทิศทางของเส้นทาง .....	121
4.3.3.2 เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน .....	134
4.4 สรุป .....	140
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	143
5.1 สรุป .....	143
5.2 อภิปรายผล .....	151
5.3 ข้อเสนอแนะ .....	156
รายการอ้างอิง .....	157
ภาคผนวก .....	162
ภาคผนวก ก เรื่องย่อคำพิพากษา .....	163
ภาคผนวก ข ประเภทของคำกริยา .....	164
ภาคผนวก ค สถิติการใช้คำกริยา “ไป” และ “มา” .....	166
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ .....	167

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ลำดับของการเกิดของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง .....	29
3.1	ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดี่ยวเป็นรูปภาษาเยอรมัน .....	72
3.2	ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งเสริมความหมายเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่เป็นรูปภาษาเยอรมัน .....	81
3.3	ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งเสริมความหมายทิศทางการดำเนินเหตุการณ์การณ์ลักษณะสมบูรณ์เป็นรูปภาษาเยอรมัน .....	91
3.4	ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งเสริมความหมายทิศทางการดำเนินเหตุการณ์การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์เป็นรูปภาษาเยอรมัน ....	95
3.5	ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งบ่งชี้การเกินความพอดีเป็นรูปภาษาเยอรมัน .....	97
4.1	ความถี่ในการแปลคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยวเป็นรูปภาษาเยอรมัน .....	122
4.2	ความถี่ในการแปลคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยารองซึ่งบ่งชี้ทิศทางเป็นรูปภาษาเยอรมัน .....	129
4.3	ความถี่ในการแปลคำกริยา “มา” ที่แสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน .....	139

## สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การประกอบกันของการเคลื่อนที่กับอวกาศปฏิกิริยา .....	16
2.2 การประกอบกันของการเคลื่อนที่กับเส้นทาง .....	16
2.3 การเคลื่อนที่ที่มีการบ่งชี้จุดอ้างอิง .....	22
2.4 การมองเหตุการณ์แบบภววิสัย .....	24
2.5 การมองเหตุการณ์แบบอัตวิสัย .....	25
2.6 มาตรฐานอัตวิสัยในการแสดงออกทางภาษา .....	25
3.1 การแสดงการเคลื่อนที่ของคำกริยา “ไป” .....	45
3.2 การแสดงความหมายของคำกริยา “ไป” .....	46
3.3 การประกอบข้อมูลของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทย .....	47
3.4 ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “ไป” .....	49
3.5 ความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “ไป” .....	52
3.6 ความหมายการแสดงความเป็นความพอดีของคำกริยา “ไป” .....	66
4.1 การแสดงการเคลื่อนที่ของคำกริยา “มา” .....	101
4.2 การแสดงความหมายของคำกริยา “มา” .....	102
4.3 การประกอบข้อมูลของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย .....	103
4.4 ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “มา” .....	105
4.5 ความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “มา” .....	108
5.1 การใช้คำกริยา “มา” ในประโยค 1) .....	152
5.2 การใช้คำกริยา “ไป” ในประโยค 2) .....	152
5.3 การใช้คำกริยา “ไป” ในประโยค 3) .....	153
5.4 การใช้คำกริยา “มา” ในประโยค 4) .....	153

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความเป็นมาของปัญหา

คำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นคำกริยาแสดงทิศทาง (Thepkanjana, 1986) ซึ่งจัดเป็นมโนทัศน์พื้นฐานของการเคลื่อนที่และปรากฏอยู่ในทุกภาษา คำกริยา “ไป” แสดงการเคลื่อนที่สู่จุดหมายในทิศทางที่ห่างออกจากสถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด และคำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่สู่จุดหมายในทิศทางที่มุ่งเข้าสู่สถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด คำกริยา “ไป” และ “มา” สามารถปรากฏในตำแหน่งที่หลากหลาย เช่น สามารถปรากฏเป็นกริยาเดียวในประโยค ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่แสดงคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยและภาษาเยอรมันต่อไปนี้

(1) เขา ไปที่วัด

*Er geht in den Tempel.*  
he goes in the.Acc<sup>1</sup> temple  
'He goes to the temple.'

(2) เด็กมาโรงเรียน

*Die Schüler kommen zur Schule.*  
the.Nom students come to:the.Dat school  
'The students come to school.'

(ตัวอย่างจากเรื่อง คำพิพากษา)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดเมื่อปรากฏเป็นกริยาเดียว และ ความหมายนี้แสดงด้วยกริยาตัวเดียวในภาษาเยอรมัน คือ (1) *geht* ‘goes’ และ (2) *kommen* ‘come’

นอกจากนี้ คำกริยา “ไป” และ “มา” ยังสามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่นได้ในหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยมีตำแหน่งอยู่หน้าหรือหลังคำกริยาอื่น และจะแสดงความหมายของหน่วยสร้างกริยาเรียงแตกต่างกันไปตามบริบทที่ปรากฏ ตัวอย่างเช่น

---

<sup>1</sup> คำย่อที่ใช้ในงานวิจัยดูหัวข้อ 1.7

คำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏหน้าคำกริยาอื่น

- แสดงวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่

(3) เมื่อเข้าตอนเขาไปอาบน้ำ

*Als er zum Baden ging, ...*  
when he to:the taking a bath went  
'When he went to take a bath, ...'

(4) เวลา มีงานการที่ ใช้แรง(พ่อ) ก็ยังไปช่วยอยู่ไม่ขาด

*Wenn es schwere Arbeit gab, dann half er ebenfalls.*  
when it hard work gave then helped he too  
'When there is hard work, then he helped too.'

(5) นักเรียนจากตำบลอื่นมาเข้าร่วมเรียนต่อ ป.๕ ถึง ป.๗ ที่โรงเรียนนี้

*Außerdem kamen auch noch Schüler aus anderen Dörfern,*  
moreover came too PRT students from other villages  
*um hier die 4. bis 7. Klasse zu besuchen.*  
in order to here the.Acc 4 to 7 class to visit  
'Moreover, the students came from other villages in order to study in grade 4 to 7.'

(6) ลูกหลาน...ก็ต้องมาบวชที่วัด

*Söhne und Enkel, ...*  
sons.Nom and grandsons.Nom  
*werden auch in diesem Tempel ordiniert.*  
become too in this.Dat temple ordained  
'Sons and grandsons are ordained in this temple too.'

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏหน้าคำกริยาอื่น จะแสดงการเคลื่อนที่เพื่อไปกระทำการบางอย่าง และได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่หลากหลาย กล่าวคือ ประโยค (3) ไปอาบน้ำ แปลเป็น *ging zum Baden* ‘went to take a bath’ ประโยค (4) ไปช่วย แปลเป็น *half* ‘helped’ ประโยค (5) มาเข้าร่วมเรียนต่อ ป.๕ ถึง ป.๗ แปลเป็น *kamen, um die 4. bis 7. Klasse zu besuchen* ‘came in order to study in grade 4 to 7’ และประโยค (6) มาบวช แปลเป็น *werden ordiniert* ‘are ordained’

จะเห็นได้ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยที่คำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏหน้าคำกริยาอื่น เมื่อแปลเป็นภาษาเยอรมัน อาจแสดงวัตถุประสงค์ในการไปและมาด้วยคำกริยาเพียงคำเดียวในภาษาเยอรมันเช่นประโยค (4) *half* ‘helped’ และ (6) *ordiniert* ‘ordained’ หรือเลือกที่จะแสดงการเคลื่อนที่ไปและมาพร้อมกับวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่เช่นประโยคที่ (3) และ (5) กล่าวคือ ในประโยค (3) การเคลื่อนที่ไปแสดงด้วยคำกริยา *ging* ‘went’ และวัตถุประสงค์แสดงด้วยบุพบทวลี *zum Baden* ‘to the taking a bath’ ในประโยค (5) การเคลื่อนที่มาแสดงด้วย

คำกริยา *kamen* ‘came’ และวัตถุประสงค์แสดงด้วยอนุประโยคบอกวัตถุประสงค์ซึ่งมีคำสันธานเชื่อม (*um...zu* + *Infinitive* ‘in order to + Infinitive’) *um die 4. bis 7. Klasse zu besuchen* ‘in order to visit the class 4 to 7’

คำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่น

- แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของกริยาอื่น

(7) แม่ค้าสาวตะโกนไล่หลังไป

*Die Verkäuferin schimpfte laut*  
the.Acc female salesperson scolded loudly  
*hinter ihnen her: ...*  
after they.Dat hither  
‘The female salesperson scolded loudly after them.’

(8) (พ่ก) หิ้วจอบเสียมไปหลังโรงเรียน

*(er) griff den Spaten und die Schaufel*  
(he) grasped the.Acc hoe and the.Acc spade  
*und ging hinter die Schule, ...*  
and went after the.Acc school  
‘He grasped the hoe and spade, and went behind the school.’

(9) แสงสีเหลืองสาดส่องเข้ามา

*Ein heller Lichtstrahl fiel ins Zimmer, ...*  
a.Nom bright ray of light fell in.Acc room  
‘Bright ray of light fell into the room.’

(10) สายตาทุกคู่จ้องมองมายังเขา

*Er hatte das Gefühl, dass ihn alle an-starrten.*  
he had the.Acc feeling that him everyone at -looked  
‘He felt that everyone looked at him.’

- แสดงการณั้ลักษณะ

(11) เขามีพ่อเพียงคนเดียวเท่านั้นที่เลี้ยงเขามา

*Der Vater allein hatte ihn groß-gezogen.*  
the father alone had him up.prefix-brought  
‘Only his father had brought him up.’

(12) งานถูพื้นผ่านพ้นไป

*Als er zu Ende geputzt hatte, ...*  
when he to ending cleaned had  
‘When he had finished cleaning, ...’

(13) อารมณ์หงุดหงิดที่มีมาพลอยเลือนไป

*Sein Mißmut war verschwunden.*

his bad mood was disappeared  
'His bad mood disappeared.'

(ตัวอย่างจากเรื่อง คำพิพากษา)

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่นเช่นประโยค (7) – (13) จะแสดงความหมาย 2 ความหมาย คือ แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของคำกริยาที่อยู่ข้างหน้า และแสดงการณั้ลักษณะ

ประโยค (7) – (10) คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของกริยาอื่น และได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ ดังนี้

ประโยค (7) ตะโกนไล่หลังไป แสดงด้วยคำกริยา *schimpfte* ‘scolded’ ตามด้วยคำวิเศษณ์ *laut* ‘loudly’ และบุพบทวลี *hinter ihnen her* ‘after them’ และประโยค (8) หิ้วจอบเสียมไปหลังโรงเรียน แปลเป็น *griff den Spaten und die Schaufel und ging hinter die Schule* ‘grasped the hoe and spade, and went behind the school’ ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาหลายคำคือ *griff* ‘grasped’ และ *ging* ‘went’

ประโยค (9) สาดส่องเข้ามา แสดงด้วยคำกริยา *fiel* ‘fell’ และบุพบทวลี *ins Zimmer* ‘in the room’ และประโยค (10) จ้องมองมา แปลเป็น *anstarrten* ‘looked at’ ซึ่งเป็นคำกริยาคำเดียว

ส่วนประโยค (11) – (13) คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงการณั้ลักษณะ คำกริยา “ไป” แสดงเหตุการณ์ที่ดำเนินเลยไปจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ ส่วนคำกริยา “มา” แสดงเหตุการณ์ที่เริ่มต้นในอดีตและดำเนินมาถึง ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ ความหมายการณั้ลักษณะแสดงด้วยรูปภาษาเยอรมัน ดังนี้

ประโยค (11) เลี้ยงเขามา แปลเป็น *hatte...großgezogen* ‘had brought ...up’ ประโยค (12) ผ่านพ้นไป แปลเป็น *zu Ende* ‘to the end’ และประโยค (13) พลอยเลือนไป แปลเป็น *war verschwunden* ‘had disappeared’

จะเห็นได้ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยที่คำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏนั้น แสดงด้วยรูปกาล Plusquam Perfekt (past perfect) คือ แสดงด้วยคำกริยาช่วย *hatte* ‘had’ ตามด้วยคำกริยาที่อยู่ในรูป past participle *großgezogen* ‘brought up’ เช่นประโยค (11) และคำกริยาช่วย *war* ‘was’ ตามด้วยคำกริยาที่อยู่ในรูป past participle *verschwunden* ‘disappeared’ ซึ่งเป็นรูปอดีตกาลสมบูรณ์ (past perfect tense) เช่นประโยค (13) หรือแสดงด้วยบุพบทวลี *zu Ende* ‘to the end’ เช่นประโยค (12)

เมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยกับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน พบว่ามีแนวโน้มที่จะรักษาความหมายเดิมไว้ แต่จะใช้รูปภาษาที่ต่างออกไปตาม

กระบวนการทางปริชานที่ต่างกันตามวัฒนธรรม เนื่องจากคำศัพท์ในแต่ละภาษามีความหมายไม่เท่ากัน จึงเป็นไปได้ที่จะแปลคำศัพท์หรือโครงสร้างภาษาได้แบบหนึ่งต่อหนึ่งตามที่ Larson (1998) ได้กล่าวว่า แต่ละภาษามีรูปแบบที่ต่างกันในการแสดงความหมาย ดังนั้นในการแปลความหมายเดียวกัน อาจแสดงเป็นรูปแบบต่างๆ ได้ในภาษาอื่น ตัวอย่างเช่น คำกริยา “ไป” ในภาษาไทยสามารถแปลเป็นภาษาเยอรมันได้หลายคำกริยา คือ *gehen* ‘to go’ หรือ *fahren* ‘to go by means of transportation’ ตัวอย่างเช่น

(14) เด็กไปโรงเรียน

*Die Schüler gehen in die Schule.*  
the.Nom students go in the.Acc school  
‘The students go to school.’

(15) แกไปจังหวัดใหม่

*Fährst du auch mit in die Stadt?*  
go by means of transportation you too with in the.Acc city  
‘Do you want to go to the city with me too?’

(ตัวอย่างจากเรื่อง คำพิพากษา)

ความแตกต่างระหว่างระบบคำศัพท์ของทั้งสองภาษาจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า ความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยจะแสดงออกมาด้วยรูปภาษาใดในภาษาเยอรมัน

นอกจากนี้ ในการสำรวจงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับคำกริยาแสดงทิศทางตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผู้วิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักเป็นการศึกษาในเรื่องกระบวนการการกลายเป็นคำไวยากรณ์ เช่น Abbi (1991) Traugott (1978) และ Bisang (1996) เป็นต้น หรือเน้นการศึกษาความหมายของกริยาแสดงทิศทางในภาษาไทยที่การปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียง เช่น Thepkanjana (1986) Muansuwan (2001) สุดา รังกูพันธ์ (2535) ไสภาวรณ แสงไชย (2536) ชัชวดี ศรลัมพ์ (2538) และกิงกาญจน์ เทพกาญจน (2549) หรือเน้นศึกษาการแปลหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีกริยาแสดงทิศทางในภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ (Sutthichatchawanwong, 2006) อีกทั้ง ยังพบว่าไม่มีงานวิจัยเรื่องใดที่ศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏทุกตำแหน่งในประโยคภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาเยอรมัน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาประเด็นนี้ และเลือกศึกษาจากเอกสารด้านการแปลวรรณกรรมซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่แพร่หลายในปัจจุบัน งานแปลวรรณกรรมมีการใช้ภาษาที่เหมือนกับภาษาในชีวิตประจำวัน จึงมีลักษณะภาษาที่เป็นธรรมชาติ อีกทั้งยังมีลักษณะเฉพาะตัว เนื่องจากการแปลไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดเนื้อความจากภาษาหนึ่งโดยใช้อีกภาษาหนึ่งเท่านั้น แต่ผู้แปลยังต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรม



ด้วย (Vermeer, 1983) ผู้แปลจึงต้องรู้ภาษาและคุ้นเคยกับขนบธรรมเนียมประเพณีของภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทางเป็นอย่างดี นั้นหมายความว่า ในการแปลจะมีการรักษาแบบแผนของภาษานั้นๆ ไว้ ทำให้เห็นลักษณะภาษาของภาษาต้นฉบับและภาษาที่ได้รับการแปลได้อย่างชัดเจน ดังที่เจมส์ (James, 1980: 178) กล่าวว่า “การแปลเป็นการศึกษาเปรียบเทียบที่ดีที่สุด”

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการแสดงความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยที่ปรากฏทุกตำแหน่งในประโยคว่ามีความหมายใดบ้าง และเปรียบเทียบความหมายนั้นกับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน เพื่อศึกษาว่าความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยที่นำไปแปลเป็นภาษาเยอรมันจะมีรูปภาพใดและมีความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมันหรือไม่

## 1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยที่ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน
2. จัดประเภทของรูปภาพภาษาเยอรมันในนวนิยายฉบับแปลที่ตรงกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยที่วิเคราะห์ในข้อ 1
3. ศึกษาความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างคำกริยา “ไป” และ “มา” ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและรูปภาพภาษาเยอรมันที่ตรงกับคำทั้งสองในนวนิยายฉบับแปล

## 1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1. คำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยมีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เมื่อปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวในประโยค และมีความหมายของการบอกทิศทาง บอกวัตถุประสงค์ และบอกการณลักษณะ เมื่อปรากฏในตำแหน่งกริยานำและกริยารองในหน่วยสร้างกริยาเรียง
2. ประเภทของรูปภาพภาษาเยอรมันในนวนิยายฉบับแปลที่ตรงกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ได้แก่
  - คำกริยาเดี่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำกริยาบอกอากัปกริยาของการเคลื่อนที่
  - คำกริยาเดี่ยวตามด้วยบุพบทวลีหรือวิเศษณ์วลี
  - คำกริยาตามด้วยอนุพากย์บอกวัตถุประสงค์

- คำกริยาช่วยตามด้วยคำกริยาในรูปของ past participle
3. ความหมายที่หายไปในนวนิยายฉบับแปล ได้แก่ ความหมายแสดงวัตถุประสงค์ และความเป็นอติวิสัยและความหมายที่เพิ่มขึ้นในนวนิยายฉบับแปล ได้แก่ อากัปกิริยาในการเคลื่อนที่

#### 1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจะศึกษาคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งของประโยคทั้งในเชิงวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์จากงานวรรณกรรมภาษาไทยและฉบับแปลเป็นภาษาเยอรมัน
2. ผู้วิจัยต้องการศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ต่างกันไปตามบริบท ดังนั้นจึงจำแนกคำกริยา “ไป” และ “มา” ตามตำแหน่งโดยพิจารณาจากการปรากฏของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในประโยค ผู้วิจัยกำหนดให้คำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยาเดี่ยวเมื่อปรากฏเป็นกริยาตัวเดียวในประโยค ซึ่งอาจมีหรือไม่มีกริยาช่วยนำหน้า เช่น เขา(จะ)ไปโรงเรียน และในหน่วยสร้างกริยาเรียง เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏนำหน้าคำกริยาอื่น จะเป็นกริยานำ เช่น เขาไปนอน และเมื่อปรากฏตามหลังคำกริยาอื่นจะเป็นกริยารอง เช่น เขาเดินไปที่ท่ารถ
3. ผู้วิจัยจะไม่ศึกษาคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในสำนวน เช่น หาเหามาใส่หัว ไม่ชอบมาพากล เป็นต้น เนื่องจากการปรากฏของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในสำนวนมีรูปแบบที่จำกัดและตายตัว อีกทั้งอาจมีความหมายแฝงที่ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายดั้งเดิมของคำกริยา “ไป” และ “มา” นอกจากนี้ คำแปลในภาษาเยอรมันย่อมใช้สำนวนเช่นเดียวกันเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางโครงสร้างและความหมาย

#### 1.5 วิธีการดำเนินงานวิจัย

##### 1.5.1 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนวนิยายซึ่งจัดเป็นวาทกรรมการเล่าเรื่องซึ่งให้ข้อมูลภาษาที่เป็นธรรมชาติจำนวนมาก นวนิยายภาษาไทยที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือเรื่อง “คำพิพากษา”<sup>2</sup> ของ ชาติ

<sup>2</sup> เรื่องย่อของนวนิยายเรื่องนี้อยู่ในภาคผนวก ก

กอบจิตติ ซึ่งมีจำนวนหน้าทั้งสิ้น 336 หน้า และนวนิยายฉบับแปล “Das Urteil” ‘The Judgment’ โดย ดร.อำภา โธตระกูล และ Xaver Götzfried

### 1.5.2 วิธีการเก็บข้อมูล

1. รวบรวมประโยคที่มีคำกริยา “ไป” และ “มา” จากนวนิยายภาษาไทยและนวนิยายฉบับแปลเป็นภาษาเยอรมันตามที่กำหนดในขอบเขตการวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาความเท่าเทียมกันในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน โดยมีขั้นตอนดังนี้
  - จำแนกข้อมูลภาษาไทยตามตำแหน่งการปรากฏของคำกริยา “ไป” และ “มา” และศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่ง รวมทั้งจำแนกคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้งสองคำโดยอ้างอิงจากสุดารังกูพันธ์ (2535) และ กิงกาญจน์ เทพกาญจนา (2549)
  - เปรียบเทียบข้อมูลภาษาไทยของแต่ละความหมายกับข้อมูลภาษาเยอรมันที่แสดงความหมายนั้น และจัดประเภทรูปภาษาเยอรมันที่ใช้ตรงกับความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทย เช่น ใช้คำกริยาเพียงตัวเดียว ใช้คำวิเศษณ์ เป็นต้น
  - ศึกษาความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยและรูปภาษาเยอรมันที่ตรงกับคำกริยาทั้งสอง เช่น ความหมายของการบอกวัตถุประสงค์ในภาษาไทยมีอยู่หรือหายไป ในภาษาเยอรมัน
  - บันทึกความถี่ของรูปภาษาเยอรมันที่แสดงความหมายของคำกริยา ไป และ มา ในภาษาไทย และแสดงผลเป็นอัตราร้อยละเพื่อความสะดวกในการนำเสนอ และเพื่อให้เห็นแนวโน้มในการใช้รูปภาษาเยอรมันที่ตรงกับความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. สรุปผลการวิเคราะห์

### 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนการแปล

3. เป็นแนวทางในการศึกษาหน่วยสร้างอื่นๆ ในภาษาอื่นๆ ตามแนวทางภาษาศาสตร์  
เปรียบเทียบ

### 1.7 คำย่อที่ใช้ในงานวิจัย

NP	=	Noun phrase
Nom	=	Nominative case
Acc	=	Accusative case
Dat	=	Dative case
Gen	=	Genitive case
VP	=	Verb phrase
V	=	Verb
past	=	Past form
perf	=	Past participle form
fut	=	Future
pass	=	Passive
INF	=	Infinitival verb
to INF	=	to Infinitival verb
AUX	=	Auxiliary verb
MOD	=	Modal verb
PP	=	Prepositional phrase
ADJP	=	Adjectival phrase
ADJ	=	Adjective
ADVP	=	Adverbial phrase
ADV	=	Adverb
PronAdv	=	Pronominal adverbial
PRT	=	Particle
neg	=	Negative
Conj	=	Conjunction
Konj I	=	Present subjunctive form
Konj II	=	Past subjunctive form
Ø	=	no form

## บทที่ 2

### ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดสำคัญและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ เนื้อหาของบทนี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่คือ 2.1 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา “ไป” และ “มา” 2.2 มโนทัศน์การแปลและศาสตร์แห่งการแปล และ 2.3 แนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่าง

#### 2.1 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา “ไป” และ “มา”

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ 2.1.1 มโนทัศน์พื้นฐานและการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย 2.1.2 แบบลักษณ์ทางภาษาและการแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ 2.1.3 การบ่งชี้จุดอ้างอิง 2.1.4 การแสดงอัติวิสัย และ 2.1.5 งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทย

##### 2.1.1 มโนทัศน์พื้นฐานและการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย

จากการที่หน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นปรากฏการณ์ภาษาที่ปรากฏกระจายในกลุ่มภาษาในภูมิภาคต่างๆ ของโลก จึงทำให้หน่วยสร้างกริยาเรียงได้รับความสนใจและมีงานที่ศึกษาหน่วยสร้างนี้มากมาย เช่น ภาษาในตระกูลไนเจอร์-คองโก ซึ่งเป็นภาษาแอฟริกันตะวันตก (Bambose, 1974; Ansre, 1966; Awobuluyi, 1973 อ้างถึงใน ยาใจ ชูวิธา, 2536) และภาษาในแถบทวีปเอเชีย ได้แก่ ภาษาจีน (Li and Thompson, 1973) และภาษาไทย (นวรรณ พันธุเมธา, 2510; ฉ้ออน สารบุตร, 2520; Filbeck, 1975; Sereechoensatit, 1984; Thepkanjana, 1986; Wilawan, 1993; Muansuwan, 2002; Sudmuk, 2005) จากการศึกษาในอดีต พบว่าคุณสมบัติของหน่วยสร้างกริยาเรียงมีความหลากหลาย เนื่องจากมีการใช้เกณฑ์ที่ต่างกันไปในของนักภาษาศาสตร์ กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (2549) ได้อธิบายคุณสมบัติของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่นักภาษาศาสตร์เห็นตรงกัน มีดังนี้

1. ไม่มีคำเชื่อมใดๆ ปรากฏระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้าง
2. คำกริยาทุกคำในหน่วยสร้างมีกาล การณ์ลักษณะ มาลา และขั้วบอกเล่า-ปฏิเสธ (polarity) ร่วมกัน
3. คำกริยาในหน่วยสร้างมีอาร์กิวเมนต์อย่างน้อยหนึ่งอาร์กิวเมนต์ร่วมกัน

4. หน่วยสร้างกริยาเรียงมีทำนองเสียง (intonation) แบบเดียวกับประโยคความเดียว (simple sentence) และไม่มีช่วงหยุดระหว่างคำกริยา

5. หน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวแต่เป็นเหตุการณ์แบบซับซ้อน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีงานวิจัยมากมายที่ศึกษาเกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย ซึ่งใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และเกณฑ์ทางอรรถศาสตร์สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานของเดวิด ฟิลเบค (Filbeck, 1975) กิ่งกาญจนา เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) และยาใจ ชูวิชา (2536)

งานวิจัยเรื่องแรกเป็นบทความเรื่อง “A Grammar of Serialization in Thai” ของ เดวิด ฟิลเบค (Filbeck, 1975) งานเรื่องนี้ได้เสนอไวยากรณ์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยกฎโครงสร้างวลี (phrase structural rules) สำหรับองค์ประกอบด้านวากยสัมพันธ์ (syntactic component) และกฎการตีความ (interpretive rules) สำหรับองค์ประกอบด้านอรรถศาสตร์ (semantic component) โดยมีกฎโครงสร้างวลี 2 กฎ ได้แก่

i. S ----- > NP + PDP

กฎแรกอ่านว่า ประโยคประกอบด้วยนามวลีและภาคแสดง

ii. PDP ----- > (Aux) VP\* (S)

กฎที่สองอ่านว่า ภาคแสดงประกอบด้วยกริยาวลีซึ่งอาจเกิดได้มากกว่าหนึ่งวลี และอาจประกอบด้วยกริยาช่วยและประโยคหรือไม่ก็ได้ เครื่องหมายดอกจันเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าภาคแสดงอาจประกอบด้วยกริยาวลีมากกว่า 1 วลี ซึ่งก็คือหน่วยสร้างกริยาเรียง

นอกจากนี้ ฟิลเบคได้เสนอข้อสรุปเกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียง ได้แก่ กริยานำแสดงส่วนที่เป็นเหตุการณ์หลัก ส่วนกริยาเรียงซึ่งหมายถึงกริยาที่ไม่ใช่กริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง แสดงความหมายเชิงหน้าที่เสริมให้กับกริยานำ เช่น เป้าหมาย เครื่องมือ ทิศทาง การณ์ลักษณะ วัตถุประสงค์ และผู้รับผลประโยชน์ ดังนั้น กฎการตีความ (interpretive rules) สำหรับหน่วยสร้างกริยาเรียงจึงมี 2 บทบาท กล่าวคือ แสดงความแตกต่างทางความหมายระหว่างกริยานำและกริยาเรียง และแสดงความหมายเชิงหน้าที่ที่เฉพาะเจาะจงของคำกริยาเรียงในหน่วยสร้าง

งานวิจัยเรื่องที่สองคือ Serial Verb Constructions in Thai ของ กิ่งกาญจนา เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) งานนี้มุ่งวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางความหมายของคำกริยา 2 คำในหน่วยสร้างกริยาเรียง และพบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานประกอบด้วยคำกริยาเพียง 2 คำ และหน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อนประกอบด้วยหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานซ้อนกันอยู่ กิ่งกาญจนายังพบความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังต่อไปนี้ การเติมความหมายของคำกริยาแรกให้สมบูรณ์ การขยายความหมายของกริยาเรียงในแง่ของการณ์ลักษณะ การแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ การแสดงการวัด การแสดงกรรมวาจก

การแสดงวัตถุประสงค์ของการกระทำ การแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน และการแสดงการกัมพันธ์

นอกจากนี้ ในงานวิจัยเรื่องนี้พบว่า หน้าที่ของหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นตัวกำหนดประเภทของหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยหน้าที่นั้นมาจากข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกันของคำกริยาดังนั้นหน่วยสร้างกริยาเรียงจึงสามารถแบ่งประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. หน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงเหตุ (causative serial verb construction) คำกริยาตัวแรกทำให้เกิดการกระทำซึ่งแสดงด้วยคำกริยาตัวที่สอง คำกริยาที่มักจะปรากฏในตำแหน่งแรก ได้แก่ ทำให้ ทำให้ เช่น สุริย์ท้าวแก้วแตก

2. หน่วยสร้างกริยาเรียงก่อผล (resultative serial verb construction) คำกริยาตัวที่สองแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นผลมาจากการกระทำของคำกริยาตัวแรก เช่น สุริย์นงกตตาย

3. หน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงกรรมวาจก (passive serial verb construction) คำกริยาที่มักจะปรากฏในตำแหน่งแรก ได้แก่ ถูก โดน ได้รับ เช่น สุริย์ถูกครุว่า

4. หน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ (directional serial verb construction) หน่วยสร้างนี้มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่และทิศทาง โดยคำกริยาตัวที่สองขยายเส้นทางและทิศทางของการเคลื่อนที่หรือการกระทำของคำกริยาตัวแรก ตัวอย่างเช่น สุริย์เดินไป

5. การแสดงความหมายในแง่ของการณ์ลักษณะ (aspectual serial verb construction) คำกริยาตัวแรกหรือคำกริยาตัวที่สองแสดงความหมายในแง่ของการณ์ลักษณะของการกระทำของคำกริยาตัวอื่น ความหมายในแง่ของการณ์ลักษณะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การณ์ลักษณะของการกระทำแบบสมบูรณ์ (perfective) และแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) โดยมีคำกริยาเฉพาะกลุ่มที่เกิดร่วมกันแล้วทำให้มีความหมายในแง่ของการณ์ลักษณะ ตัวอย่างเช่น

การณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect)

คำกริยา + เสีย

คำกริยาแสดงการทำลาย (destruction verbs) + ไป

คำกริยาแสดงการหายไปของสิ่งๆ หนึ่ง (disappearance verbs) + ไป

คำกริยาแสดงการทำลาย + ลง

คำกริยาแสดงการสร้างสรรค์ (creation verbs) + ขึ้น

ตัวอย่างเช่น แก้วแตกไป คำว่า แตก เป็นคำกริยาตัวแรกซึ่งแสดงการกระทำหลัก ส่วนคำกริยา ไป ที่ตามหลัง แตก แสดงการณ์ลักษณะที่สมบูรณ์ของการกระทำหลัก

การณ์ลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect)

คำกริยา + ไป

คำกริยา + เข้า

คำกริยา + เลย

คำกริยา + อยู่

ตัวอย่างเช่น สุริกินอาหารอยู่ คำว่า กิน เป็นคำกริยาตัวแรกซึ่งแสดงการกระทำหลัก ส่วนคำกริยา อยู่ ที่ตามหลัง กิน แสดงการณลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ของการกระทำหลัก

6. การเพิ่มความหมายของคำกริยาแสดงความรู้สึกหรือทัศนคติและคำกริยาแสดงการรับรู้ให้สมบูรณ์ (complements of modality verb and cognition verb) คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งแรก ได้แก่ คำกริยาแสดงความรู้สึกหรือทัศนคติ เช่น ต้องการ หวัง หรือ คำกริยาแสดงการรับรู้ เช่น ลืม สงสัย ตัวอย่างเช่น แดงต้องการไปดูหนัง สุริลืมทำการบ้าน

7. การเพิ่มความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสให้สมบูรณ์ (complements of perception verb) คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งแรก คือ คำกริยาแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ได้แก่ เห็น ได้ยิน พบ เจอ ตัวอย่างเช่น ฉันเห็นเขาขโมยเงิน

8. คำกริยาที่เกิดร่วมกับคำกริยาอื่น (coverbs) คำกริยาประเภทนี้ ได้แก่ จาก ถึง ให้ อยู่ ว่าเป็นต้น นักภาษาศาสตร์หลายคนเรียกคำกริยาประเภทนี้ว่า coverbs แต่กึ่งกาญจน์จัดให้เป็นกริยาแท้ เพราะสามารถปรากฏเป็นกริยาหลักในประโยคได้ เช่น เขาจากบ้านไป

9. หน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงวัตถุประสงค์ของการกระทำ ในหน่วยสร้างนี้ คำกริยาตัวที่สองแสดงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการกระทำของคำกริยาตัวแรก ตัวอย่างเช่น สุริมาคุยกับฉัน สุริไปซื้อของ

10. การเกิดพร้อมกันของเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ (simultaneous action) คำกริยาตัวแรกแสดงท่าทางของร่างกายที่เกิดในเวลาเดียวกันกับการกระทำของคำกริยาตัวที่สอง ตัวอย่างเช่น เขาตะโกนตอบ เขาโบกมือลา

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยของ ยาใจ ชูวิชา (2536) โดยมุ่งศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ยาใจพบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงจำแนกได้เป็น 2 ชนิด คือ (1) หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยกริยาเรียงเพียง 2 คำ คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างนี้มีข้อจำกัดในการเกิดร่วมกัน และ (2) หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยกริยาตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป หน่วยสร้างกริยาเรียงซับซ้อนนี้อาจอยู่ในรูปของหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานเกิดร่วมกับคำกริยาอีกคำหนึ่ง หรือหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานเกิดร่วมกับหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานอื่นๆ หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานสามารถแบ่งได้เป็น 14 รูปแบบ ตามคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาและข้อจำกัดในแง่ตำแหน่งคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้าง



ยาใจได้เสนอคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ 4 ประการ เพื่อแสดงความเป็นเอกประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียง ได้แก่ การมีประธานร่วมกัน การอ้างถึงเวลาเดียวกัน การมีการณ์ลักษณะเดียวกัน และการไม่อนุญาตให้คำปฏิเสธปรากฏระหว่างคำกริยาทั้งสอง หากมีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ประการ แสดงว่าหน่วยสร้างนั้นมีความตรงแน่นระหว่างกริยาสูงสุด และมีเอกภาพ ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคุณสมบัติไม่ครบ 4 ประการจะมีความตรงแน่นลดน้อยลงมา และไม่มีเอกภาพ จึงไม่ใช่เอกประโยค

คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ในงานนี้หมายถึงเหตุการณ์และเวลาในการเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยหน่วยสร้างกริยาเรียง หน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานจะแสดงความสัมพันธ์ในแง่เวลาในการเกิดเหตุการณ์ 5 ประเภท

- (1) เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เกิดพร้อมกันแบบซ้อนทับกันสนิท
- (2) มีความกำกวมระหว่างการเกิดพร้อมกันแบบซ้อนทับกันสนิทหรือเหลื่อมเวลากัน
- (3) การเรียงต่อกันโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของเหตุการณ์ที่สอง
- (4) การเรียงต่อกันโดยมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาของเหตุการณ์ที่สอง
- (5) การไม่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่ 2 แต่ถ้าเกิดจะเกิดหลังเหตุการณ์แรก

นอกจากนี้ ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงและคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีโครงสร้างประโยคต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่เสนอโดยหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นๆ จะต่างกันด้วย

### 2.1.2 แบบลักษณ์ทางภาษาและการแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่

คำกริยา “ไป” และ “มา” จัดเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่พื้นฐาน (basic motion verbs) ที่ปรากฏในเกือบทุกภาษาในโลก จึงมักมีการแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ (motion events) โดยใช้คำกริยาเหล่านี้ แต่การแสดงองค์ประกอบทางความหมายของเหตุการณ์การเคลื่อนที่เป็นคำศัพท์และรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ในภาษานั้นจะแตกต่างกันไปด้วยข้อจำกัดทางภาษา ทาลมี (Talmy, 1985) ใช้ความแตกต่างนี้จัดกลุ่มภาษาต่างๆ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายและการแสดงออกทางพื้นผิว (surface expression) หรือการแสดงความหมายนั้นออกมาเป็นรูปภาษา กล่าวคือ ดูวิธีการที่ส่วนประกอบทางความหมายแสดงออกมาเป็นส่วนประกอบทางรูปภาษา และเน้นในเรื่องของเส้นทาง (Path) และอากัปกริยา (Manner)

ภาพเหตุการณ์การเคลื่อนที่ประกอบด้วยส่วนประกอบหลายส่วน ได้แก่ Figure, Motion, Path และ Manner/Cause

Figure<sup>2</sup>: วัตถุที่เคลื่อนที่หรือวางอยู่โดยเกี่ยวข้องกับวัตถุอื่น (Ground<sup>3</sup>)

Motion: อ้างอิงถึงการที่วัตถุเปลี่ยนสถานที่ที่อยู่ของมัน หรือการแสดงการเคลื่อนที่หรือทำเลที่ตั้งในเหตุการณ์

Path: เส้นทางที่วัตถุไปตามหรือสถานที่ที่ถูกครอบครองโดยวัตถุที่เคลื่อนที่ (Figure object) ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัตถุอื่นที่วัตถุนั้นเกี่ยวข้องกับ (Ground object)

Manner/Cause: เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ซึ่งบรรยายวิธีที่วัตถุเคลื่อนที่ (Manner) และสาเหตุที่ทำให้วัตถุนั้นเคลื่อนที่ (Cause)

ตัวอย่างเช่น (1) *Charlotte swam away from the crocodile.*

*Charlotte* เป็นวัตถุที่เคลื่อนที่ *crocodile* เป็นวัตถุที่เกี่ยวข้องกับวัตถุที่เคลื่อนที่ *away from* คือ เส้นทาง และคำกริยาแสดงอากัปกริยา คือ *swam*

(2) *The banana hung from the tree.*

*the banana* เป็นวัตถุที่เคลื่อนที่ *the tree* เป็นวัตถุที่เกี่ยวข้องกับวัตถุที่เคลื่อนที่ *from* เป็นเส้นทาง และอากัปกริยาแสดงในคำกริยา *hung*

ทาลมีชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างภาษาต่างๆ ในเรื่องของวิธีการที่องค์ประกอบทางความหมายถูกทำให้กลายเป็นคำศัพท์ (lexicalize) หรือถูกนำมาประกอบรวมกัน (conflate) เพื่อแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ ความแตกต่างเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบได้แก่

รูปแบบที่หนึ่ง คำกริยาเดียวหนึ่งคำจะมี Manner/Cause รวมกับ Motion เช่น ภาษาตระกูลอินโดยูโรเปียนซึ่งยกเว้นภาษากลุ่มโรมานซ์ ตัวอย่างเช่น

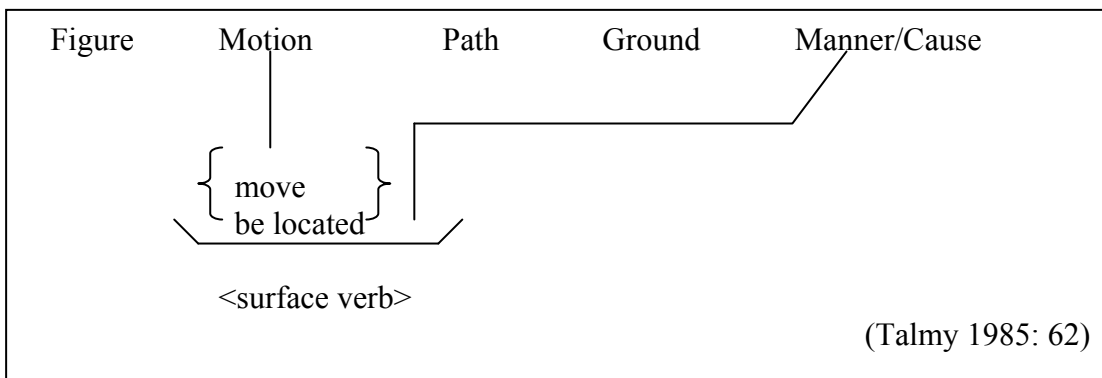
(3) a. *He ran out of the house.* (ภาษาอังกฤษ)

b. *He ran up the stairs.*

ในภาษาอังกฤษ อากัปกริยา (Manner) ‘การวิ่ง’ รวมอยู่ในคำกริยา ในขณะที่เส้นทางหรือทิศทาง (Path) ถูกแสดงด้วยบุพบทวลี กลวิธีที่ภาษาแสดงชนิดของการเคลื่อนที่ในคำกริยาแสดงเป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้

<sup>2</sup> Figure เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่อาจเป็นคนหรือสิ่งของก็ได้ มีคำศัพท์เรียกตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชานอีกอย่างว่า *trajector* (Lakoff, 1987; Langacker, 1987)

<sup>3</sup> Ground เป็นสิ่งที่อ้างอิงถึงโดยสัมพันธ์กับสถานที่หรือเส้นทางของการเคลื่อนที่ของสิ่งที่เคลื่อนที่ มีคำศัพท์เรียกตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชานอีกอย่างว่า *landmark* (Lakoff, 1987; Langacker, 1987)



ภาพ 2.1 การประกอบกันของการเคลื่อนที่กับอากัปกริยา (Motion with Manner)

รูปแบบที่สอง คำกริยาเดียวหนึ่งคำจะมี Path รวมกับ Motion เช่น ภาษากลุ่มโรมานซ์ ภาษากลุ่มเซมิติก ภาษากลุ่มโพลีเนเซียน เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

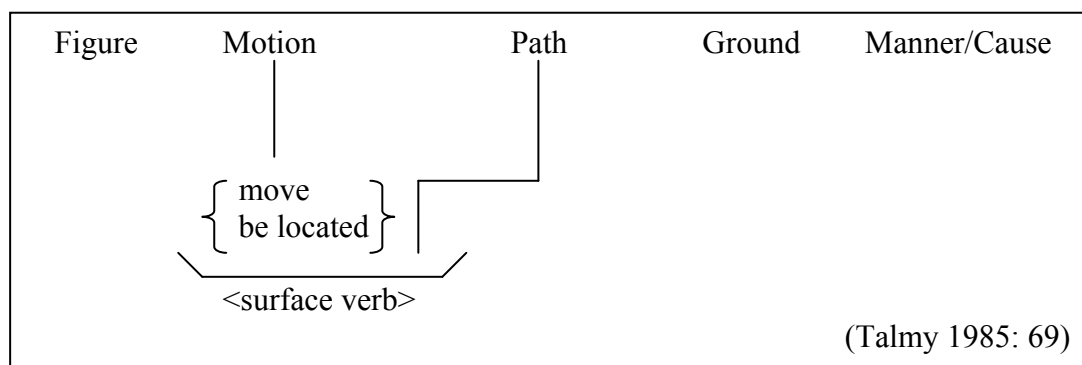
(4) a. *Salió de la casa corriendo.* (ภาษาสเปน)

left from the house running  
'He ran out of the house.'

b. *Subió las escaleras corriendo.*

went-up the stairs running  
'He ran up the stairs.'

ประโยคในภาษาสเปน ข้อมูลถูกนำมารวมกันในรูปแบบที่ต่างจากภาษาอังกฤษ กล่าวคือ เส้นทาง (Path) แสดงด้วยคำกริยา อากัปกริยาแสดงด้วยวลี การประกอบกันของข้อมูลในคำกริยาแบบนี้แสดงเป็นแผนภูมิภาพได้ดังนี้



ภาพ 2.2 การประกอบกันของการเคลื่อนที่กับเส้นทาง (Motion with Path)

รูปแบบที่สาม เป็นการรวมกันระหว่าง Figure และ Motion ในรูปแบบนี้แทนที่จะบอกอากัปกริยา (Manner) ซึ่งอธิบายลักษณะการเคลื่อนที่ของสิ่งของในคำกริยาแสดง

การเคลื่อนที่อย่างเช่นภาษาอังกฤษ *running/swimming/hopping* เป็นต้น รูปแบบนี้กลับบอกว่า สิ่งใดกำลังเคลื่อนที่อยู่ เช่น ภาษาแคลิฟอร์เนียนโยกัน และภาษาแอทสูกู เป็นต้น

ตัวอย่างการแสดงภาพเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของรูปแบบที่สามคือ ในภาษาแอทสูกู ภาควิภาคของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น -lup- ‘ใช้กับวัตถุแวววาทรงกลมขนาดเล็กที่เคลื่อนที่หรือวางอยู่’ เช่น ลูกกวาดทรงกลม ลูกบอล ลูกเห็บ เป็นต้น -t- ‘ใช้กับวัตถุแบนราบขนาดเล็กที่สามารถนำไปติดได้ที่เคลื่อนที่หรือวางอยู่’ เช่น แสตมป์ แผ่นหนุ่นไหลลื่น กระจุดม แผ่นวัสดุเช่น ไม้กระเบื้อง โลหะ ที่ใช้มุ่งหลังคา เป็นต้น’ ลักษณะทางความหมายของ Figure ในภาษานี้จะถูกแสดงในคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ดังนั้น วัตถุทรงกลมจะเกิดกับคำกริยาที่ต่างจากวัตถุแบนราบขนาดเล็ก ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

ก. องค์ประกอบของหน่วยคำ:

locative suffix:	-ik-	‘on the ground’
instrumental suffix:	uh-	‘from “gravity” (an object’s own weight) acting on it’
inflectional affix-set	'-w- - <sup>a</sup>	‘3 <sup>rd</sup> person subject (factual mood)’

ข. รูปแบบลึกรวมกัน /'-w-uh-st'aq'ik-<sup>a</sup>/

ค. ออกเสียงเป็น [w'ost'aq'ik·a]

ความหมายตรงตัว: ‘Runny icky material is located on the ground from its own weight acting on it’

ตัวอย่าง: ‘Guts are lying on the ground.’

รูปแบบการสร้างคำ (lexicalization patterns) ที่ได้รับความสนใจมากคือ รูปแบบของ Manner + Motion และ Path + Motion ซึ่งบางครั้งเรียกว่าภาษาอากัปกริยา (Manner languages) และภาษาเส้นทาง (Path languages) (Wienold, 1995 อ้างถึงใน Matsumoto, 2001) ทั้งนี้ เพราะรูปแบบที่สามจำกัดอยู่ในภาษาที่ไม่คุ้นเคย จึงไม่ได้รับการอธิบายในงานต่อมา

เนื่องจากแบบลักษณการกลายเป็นคำศัพท์ไม่ครอบคลุมการแสดงออกทางภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากเหตุการณ์การเคลื่อนที่ ทาลมี (Talmy, 1991, 2000) จึงใช้การรวมเหตุการณ์ (event integration) เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ วิธีการนี้แตกต่างจากรูปแบบของการรวมกันขององค์ประกอบเป็นคำศัพท์คือ จะศึกษาว่ามีหน่วยใดบ้างที่แสดงความหมายที่สำคัญของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ แทนการศึกษาว่ามีความหมายใดบ้างที่แสดงด้วยหน่วยต่างๆ ที่สำคัญ ทาลมีได้ศึกษาวิธีที่เหตุการณ์ซับซ้อนรวมกันอยู่ในอนุพากย์หนึ่งอนุพากย์ ตัวอย่างเช่น *The rock rolled down the hill*. มีสองเหตุการณ์อยู่ในหนึ่งอนุพากย์ คือ เหตุการณ์ที่หินเคลื่อนที่ลงไปตามเนินเขา

และเหตุการณ์ที่หนักถึง ในสองเหตุการณ์นี้ เหตุการณ์การเคลื่อนที่เป็นเหตุการณ์กรอบ (framing event) ซึ่งมีบทบาทหลักในความซับซ้อนของเหตุการณ์ ส่วนเหตุการณ์ที่หนักถึงเป็น เหตุการณ์ร่วม (coevent) ซึ่งเป็นเหตุการณ์เพิ่มเติมที่สำคัญและสัมพันธ์กับเหตุการณ์กรอบในเรื่องของ อากัปกริยา เหตุการณ์กรอบมี core schema ซึ่งบรรยายความสัมพันธ์ระหว่าง Figure และ Ground core schema ในเหตุการณ์การเคลื่อนที่คือ Path ดังนั้นจึงเน้นการวิเคราะห์เรื่อง Path เพราะใช้บรรยายเหตุการณ์การเคลื่อนที่ซึ่งถือว่ามีความหมายสำคัญ

การศึกษาตามแนวนี้ทำให้แบ่งภาษาออกเป็นสองประเภทหลัก คือ ภาษา Verb-framed หรือ V-languages และภาษา Satellite-framed หรือ S-languages ภาษา Satellite-framed เป็นภาษาที่แสดง Path ด้วย satellite<sup>4</sup> และแสดง Manner ด้วยคำกริยา ภาษาประเภทนี้ มักมีชุดของคำกริยาแสดงอากัปกริยา (manner verbs) จำนวนมาก เช่น ภาษาในตระกูลอินโด-ยูโรเปียนที่ยกเว้นภาษากลุ่มโรมานซ์ ภาษากลุ่มฟินโน-ยูกริด ภาษาจีน เป็นต้น ตัวอย่างเช่น *The bottle floated into the cave.* คำกริยา *floated* ‘ลอย’ เป็นคำกริยาแสดงอากัปกริยา (แสดง ความหมายทั้งการเคลื่อนที่และอากัปกริยา) และคำบุพบท *into* ‘เข้าไป’ ซึ่งจัดเป็น satellite แสดงเส้นทางของการเคลื่อนที่ สำหรับภาษาที่ Figure รวมกับ Motion อย่างภาษาแอสทูเกวี่ จัด อยู่ในภาษา Satellite-framed เช่นกัน เนื่องจากมีการแสดง Path ด้วย suffixes ซึ่งถือเป็น satellite ส่วนภาษา Verb-framed เป็นภาษาที่มีโครงหลักแสดงด้วยคำกริยาในฐานะที่เป็น head ของอนุพจน์ นั่นคือจะแสดง Path ด้วยคำกริยาและแสดง Manner ด้วย satellite และมักจะมีชุด คำกริยาแสดงเส้นทาง (path verbs) จำนวนมาก เช่น ภาษากลุ่มโรมานซ์ ภาษากลุ่มเซมิติก ภาษากลุ่มโฟลิเนเซียน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาทมิฬ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

(5) *La botella entró a la cueva flotando.* (ภาษาสเปน)

The bottle moved.in to the cave floating  
‘The bottle floated into the cave.’

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญของแบบลักษณะนี้คือรูปแบบของการแสดง Path ด้วย คำกริยาและแสดง Manner ด้วย satellite ไม่ใช่การรวมกันระหว่าง Manner กับ Motion

<sup>4</sup> Satellite หมายถึง หน่วยประชิดบางประเภทของรากคำกริยาที่นอกเหนือจาก inflections, auxiliaries หรือ nominal arguments กล่าวอีกอย่างได้ว่า เป็นประเภททางไวยากรณ์ของหน่วยใดๆ ที่นอกเหนือจากส่วนเติมเต็มที่เป็นนามวลีหรือส่วนเติมเต็มที่เป็นบุพบทวลีซึ่งมีความสัมพันธ์แบบพี่น้องกับรากคำกริยา satellite ได้แก่ particles, affixes, co-verbs เป็นต้น ตัวอย่างเช่น particles ในภาษาอังกฤษ: *out*, prefix ของคำกริยาในภาษาเยอรมัน *raus-* ‘out’ และในภาษารัสเซีย *vy-* ‘out’ และส่วนเติมเต็มที่เป็นคำกริยาบอกทิศทางในภาษาจีน *piào guò* ‘float past’ และ suffixes บอกทิศทางในภาษาแอสทูเกวี่

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ภาษาเยอรมันจัดเป็นภาษา Satellite-framed (Talmy, 1985, 1991, 2000; Berman and Slobin, 1994; Slobin, 2004) เนื่องจากมีการแสดง Path ด้วย satellite และคำกริยาจะแสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่ อันเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาประเภทนี้ กล่าวคือ ลักษณะของภาษา Satellite-framed อนุญาตให้บรรยายรายละเอียดของ Path ภายในหนึ่งอนุพากย์ เพราะโครงสร้างวากยสัมพันธ์ของภาษาเหล่านี้สนับสนุนให้คำกริยามี path satellite ควบคู่ไปกับบุพบทเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่เจาะจงเข้ามา และแม้ว่าภาษาเยอรมันจะคล้ายกับภาษาอื่นๆ ในภาษาประเภทนี้ แต่ก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไป ตัวอย่างเช่น

(6) ภาษาอังกฤษ

<i>John</i>	<i>ran</i>	<i>into</i>	<i>the room.</i>
FIGURE	MOTION+MANNER	PATH	<u>GOAL</u>

(7) ภาษาดัตช์

<i>Jan</i>	<i>rende</i>	<i>de kamer</i>	<i>binnen.</i>
<i>John</i>	<i>ran</i>	<i>the room</i>	<i>in</i>
FIGURE	MOTION+MANNER	<u>GOAL</u>	PATH

(8) ภาษาเยอรมัน

<i>Johann</i>	<i>lief</i>	<i>ins</i>	<i>Zimmer</i>	<i>hin</i>	<i>-ein</i>
<i>John</i>	<i>ran</i>	<i>into:the</i>	<i>room</i>	<i>thither</i>	<i>in</i>
FIGURE	MOTION+MANNER	PATH	GOAL	<u>DEIXIS</u>	PATH

(Slobin, 2004: 3)

สโลบิน (Slobin, 2004) ยกตัวอย่างข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นการรวมกันของ Motion และ Manner ตามแนวคิดแบบลักษณะเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของทาลมี แต่ในภาษาเยอรมันมีการเพิ่มข้อมูลการบ่งชี้เชิงพื้นที่ (spatial deixis) กล่าวคือ ภาษาเยอรมันต้องการให้ผู้พูดแสดงมุมมองของตัวเองต่อเหตุการณ์ว่าไกลจากศูนย์กลางการบ่งชี้ (deictic center) คือ *hin-* ‘thither’ หรือเข้าสู่ศูนย์กลางการบ่งชี้ คือ *her-* ‘hither’ นอกจากนี้ยังแสดง Path เป็นรูปภาษาสองแบบและอยู่ในตำแหน่งที่ต่างกัน คือ คำบุพบท *in* ‘in’ และ verb particle *-ein* ‘in’

ในทางตรงกันข้าม ภาษาไทยเป็นภาษาที่เป็นปัญหาสำหรับการวิเคราะห์ตามแนวทางของทาลมี เนื่องจากเป็นภาษาที่มีหน่วยสร้างกริยาเรียง ทำให้มีลักษณะของภาษาที่อยู่ระหว่างลักษณะของภาษา Verb-framed และภาษา Satellite-framed แต่ตามความคิดของทาลมีที่ได้ศึกษาภาษาจีนซึ่งเป็นภาษากิริยาเรียงภาษาหนึ่ง (serial-verb language) ภาษากิริยาเรียงจัดเป็นภาษา Satellite-framed เขามองว่าคำกริยาแสดงอากัปกริยาเป็นกริยาหลักและ

คำกริยาแสดงเส้นทางเป็น satellite เพราะคำกริยาแสดงเส้นทางมักจะไม่ได้ทำหน้าที่เป็นคำกริยาอย่างสมบูรณ์และเป็นคำกริยาที่อยู่ในกลุ่มปิดขนาดเล็ก คำกริยาแสดงเส้นทางในภาษากิริยาเรียงมักจะแสดงหลักฐานของการเกิดกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณไปเป็น path satellite นั่นคือ คำกริยาแสดงเส้นทางจะสูญเสียลักษณะบางประการของคำกริยาอิสระ (independent verbs) เช่นเดียวกับทาลมี วินอลด์ (Wienold, 1995 อ้างถึงใน Matsumoto, 2001) จัดให้ภาษาไทยเป็น path language หรือภาษา Satellite-framed เนื่องจากมีคำกริยาแสดงเส้นทางค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาประเภทนี้ อีกทั้งคำกริยาแสดงเส้นทางยังถูกนำมาใช้บ่อยโดยไม่ต้องมีคำบุพบทหรือบุพบทวลีตามมาเพื่อแสดงความหมายของ Path

อย่างไรก็ตาม มีนักภาษาศาสตร์หลายท่าน เช่น สโลบินกับสลาเทพและยากกลางที่ไม่เห็นด้วยกับการจัดภาษาที่มีหน่วยสร้างกริยาเรียงไว้ในหนึ่งในแบบลักษณ์ภาษาสองประเภทนี้ สโลบินและฮอยติง (Slobin and Hoiting, 1994) และสโลบิน (Slobin, 2004) พบว่า การแบ่งภาษากิริยาเรียงอย่างภาษาไทยเป็นภาษา Satellite-framed มีปัญหาเพราะผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้คำว่า ‘ออก’ เพียงอย่างเดียว หรือใช้คำว่า ‘ออกมา’ ซึ่งเป็นกรแสดง Path ด้วยคำกริยาหลายคำก็ได้ ดังนั้น สโลบินและฮอยติงจึงเสนอให้จัดภาษากิริยาเรียงเป็น “complex verb-framed languages” ภาษาเหล่านี้เป็น verb-framed เพราะแสดง Path ด้วยคำกริยาอิสระ และ complex เพราะหน่วยสร้างกริยาเรียงทำหน้าที่เป็นกริยาหลักประสม (compound main verb) ชนิดหนึ่งในหนึ่งอนุพากย์ โดยไม่มีการแยกระหว่างรูปกริยา finite และ nonfinite เหมือนในภาษา Satellite-framed มาตรฐานซึ่งต้องการหน่วยสร้างเช่น ‘exit flying’ นอกจากนี้ Manner ไม่ได้เป็นหน่วยที่อยู่ภายใต้ Path เพราะคำกริยาแสดงเส้นทางสามารถปรากฏตามลำพังได้ จึงไม่สามารถจัดให้คำกริยาเหล่านี้เป็น satellites ซึ่งไม่สามารถปรากฏตามลำพังได้ เช่น verb particles และ affixes เป็นต้น ขณะเดียวกันคำกริยาแสดงออกกับกริยาสามารถปรากฏได้อย่างอิสระกับเหตุการณ์ boundary-crossing ภาษากิริยาเรียงจึงไม่มีรูปแบบของภาษา Verb-framed อย่างสมบูรณ์<sup>5</sup> ต่อมา สลาเทพและยากกลาง (Zlatev and Yaklang, 2004) และสโลบิน (Slobin, 2004) ได้ศึกษาลักษณะโครงสร้างและรูปแบบวาทกรรมของหน่วยสร้างเหตุการณ์การเคลื่อนที่ในภาษาไทย และเสนอให้ภาษากิริยาเรียงเป็นภาษาที่อยู่ในรูปแบบที่สามคือ “equipollently framed languages” ซึ่งหมายถึงภาษาที่มีการแสดง Path และ Manner ด้วยรูปทางไวยากรณที่

<sup>5</sup> ในภาษา Verb-framed เมื่อเหตุการณ์การเคลื่อนที่ไม่มี boundary-crossing (การข้ามขอบเขตหรือออกจากสถานที่ที่มีการปิดล้อม) คำกริยาแสดงออกกับกริยาสามารถเป็นกริยาหลักของการแสดง Path ได้ เช่น ‘fly to/from the tree’ แต่ถ้าเหตุการณ์การเคลื่อนที่นั้นมี boundary-crossing จะให้คำกริยาแสดงออกกับกริยาเป็นกริยาหลักร่วมกับการแสดง Path เช่น ‘fly out of the hole’ ไม่ได้ เพราะผิดไวยากรณ ทั้งนี้ อาจเพราะภาษาประเภทนี้จะเน้นการเปลี่ยนสถานที่ด้วยคำกริยา เช่น ‘exit, enter, cross’ มากกว่าวิธีอื่นๆ ดังนั้น เมื่อต้องการเติม Manner ของการเคลื่อนที่ลงไปในเหตุการณ์ประเภทนี้ จึงต้องใช้ subordinate construction เช่น ‘exit flying’

เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ เพราะหน่วยสร้างกริยาเรียงประกอบด้วยคำกริยาหลักหลายคำ และคำกริยาหนึ่งคำหรือมากกว่านั้นแสดง Manner หรือ Path

ตัวอย่างเช่น *ฉันเดินไป* (Zlatev and Yaklang, 2004: 165)

ประโยคข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีการแสดง Path ด้วย deictic path verb *ไป* และแสดง Manner ด้วยคำกริยาแสดงอาการ *เดิน* ซึ่งรูปแบบนี้พบได้บ่อยในภาษา กล่าวคือ คำกริยาแสดงอาการ *เดิน* และคำกริยาแสดงเส้นทาง มักเกิดร่วมกันในหนึ่งอนุพยางค์ โดยคำกริยาแสดงอาการจะปรากฏนำหน้าคำกริยาแสดงเส้นทาง และ non-deictic path verb จะปรากฏอยู่ระหว่างคำกริยาสองประเภทนี้ เช่น *ฉันเดินเข้าไปในห้อง* เป็นต้น

### 2.1.3 การบ่งชี้จุดอ้างอิง (Deixis)

“Deixis” หรือการบ่งชี้เป็นปัจจัยทางภาษาที่ผูกติดกับบริบท มาจากภาษากรีกคลาสสิก *deiknymi* ‘to show, point out’ การตีความภาษาในแง่มุมมองนี้เกี่ยวข้องกับโอกาสของถ้อยคำ (the occasion of utterance) เวลาของถ้อยคำ (the time of utterance) สถานที่ของผู้พูด ณ เวลาของถ้อยคำ และตัวตนของผู้พูดหรือตัวตนของผู้ฟัง การบ่งชี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การบ่งชี้บุคคล การบ่งชี้เวลา และการบ่งชี้พื้นที่

#### 1. การบ่งชี้บุคคล (Person deixis)

การบ่งชี้ประเภทนี้เป็นระบบการอ้างอิงเชิงบ่งชี้ที่ทำให้บทบาทของผู้ร่วมเหตุการณ์กลายเป็นคำไวยากรณ์คือ ผู้พูด ผู้รับสาร และคนอื่น ข้อมูลนี้กลายเป็นคำไวยากรณ์คือคำสรรพนาม โดยทั่วไปแล้ว สรรพนามเอกพจน์บุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด สรรพนามเอกพจน์บุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้รับสาร และสรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนกลุ่มคนที่ไม่ใช่ทั้งผู้พูดและผู้รับสาร ซึ่งระบบการบ่งชี้บุคคลแบบ 3 ประเภทนี้จัดเป็นพื้นฐานของระบบบุรุษสรรพนามส่วนใหญ่ของภาษา เช่น ในภาษาอังกฤษ I ใช้แทนตัวผู้พูด you ใช้แทนตัวผู้รับสารคนเดียวหรือหลายคน และ he, she, it, they ใช้แทนกลุ่มคนที่ไม่ใช่ทั้งผู้พูดและผู้รับสาร เป็นต้น

#### 2. การบ่งชี้เวลา (Time deixis)

การบ่งชี้เวลาเป็นการอ้างอิงถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเวลาที่ผู้พูด คำบ่งชี้สามารถพบได้ในคำวิเศษณ์บอกเวลา เช่น ในภาษาอังกฤษ now และ ago และระบบของกาล (tense) เช่น อดีตกาล (past tense) และอนาคตกาล (future tense) ที่ระบุช่วงเวลาที่มีสัมพันธ์กับ ‘ตอนนี้’ ของถ้อยคำ กล่าวคือ มีบริบทปัจจุบันที่แสดงว่าเนื้อหาที่พูดเป็นอดีตหรืออนาคต ตัวอย่างการบ่งชี้เวลา

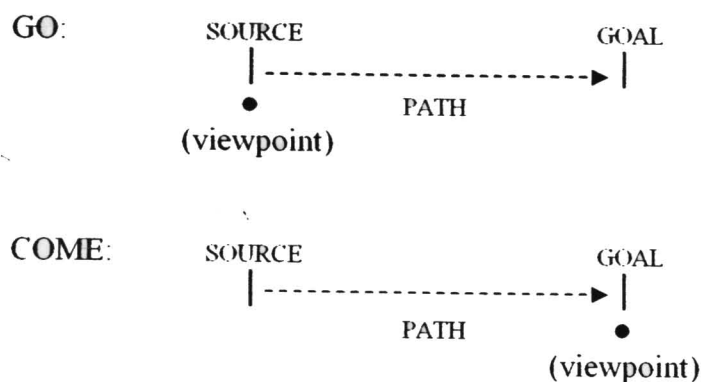


ได้แก่ *We'll put the letters in the post later.* ในประโยคนี้ ทั้งคำกริยาที่อยู่ในรูปอนาคตกาล และคำวิเศษณ์บอกเวลา *later* แบ่งเวลาเป็นอนาคตของปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันในที่นี้หมายถึงเมื่อใดก็ตามที่ประโยคนี้ถูกกล่าวออกมา

### 3. การบ่งชี้พื้นที่ (Spatial deixis)

กลไกการบ่งชี้ในภาษาทำให้ผู้พูดต้องสร้างกรอบของการอ้างอิงรอบตัวเขา การบ่งชี้พื้นที่นี้เกี่ยวข้องกับระยะทางที่สัมพันธ์กับตัวผู้พูด ณ เวลาที่พูด เช่น ในภาษาอังกฤษ มีคู่ตรงข้ามของคำวิเศษณ์ “here/there” และ Demonstratives “this/that, these/those” ในการแสดงการอ้างอิงเชิงพื้นที่ ถ้าผู้พูดมีจุดอ้างอิงอยู่ใกล้ตัวผู้พูดจะใช้ “here/this/these” แต่ถ้าจุดอ้างอิงอยู่ไกลตัวผู้พูดจะใช้ “there/that/those” ตัวอย่างเช่น *It's too hot here in the sun, let's take our drinks into the shade over there.* คำวิเศษณ์ *here* และ *there* ระบุสถานที่ตามความใกล้กับสถานที่ของผู้พูด ถ้าผู้พูดย้ายสถานที่ การตีความคำวิเศษณ์จะเปลี่ยนไป เช่น ถ้าผู้พูดและผู้รับสารในตัวอย่งย้ายเข้าไปในที่ร่ม พวกเขาสามารถเรียก *ที่ร่ม* นั้นว่า *here* และสถานที่เดิมซึ่งเป็น *ที่กลางแจ้ง* ว่า *there* เช่น *I'm glad we moved here, I was melting over there.*

คำกริยา COME และ GO จัดเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่มีจุดอ้างอิง (deictic motion verbs) แลงเกอร์ (Langacker, 1987) อธิบายว่า การเคลื่อนที่หมายถึงการเปลี่ยนสถานที่ของสิ่งหนึ่งผ่านเวลา โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดหรือ SOURCE และ GOAL และสภาพที่อยู่กึ่งกลางหรือ PATH การใช้การบ่งชี้ของคำกริยา GO จึงเป็นการเคลื่อนที่ออกจากผู้สังเกตการณ์คือมุมมองอยู่ที่จุดเริ่มต้นหรือ SOURCE ส่วนคำกริยา COME เป็นการเคลื่อนที่เข้าสู่ผู้สังเกตการณ์คือมุมมองอยู่ที่จุดสิ้นสุดหรือ GOAL ดังภาพต่อไปนี้



ภาพ 2.3 แผนผังการเคลื่อนที่ที่มีการบ่งชี้จุดอ้างอิง

ฟิลมอร์ (Fillmore, 1997) และเลวินสัน (Levinson, 1983) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขในการใช้คำกริยา “come” และ “go” ในภาษาอังกฤษดังนี้

1. คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ที่ต่างจากสถานที่ของผู้พูด ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ เช่น

(9) *Please go away.*

2. คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ของผู้พูด ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำนั้น เช่น

(10) *Please come in.*

3. คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ของผู้รับสาร ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำนั้น เช่น

(11) *I'm coming.*

4. คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ของผู้พูดหรือผู้รับสาร ณ เวลาที่อ้างอิง เช่น

(12) *He'll come to the office tomorrow to pick me up.*

5. คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ตั้งที่บ้าน (home base) ของผู้พูดหรือผู้รับสาร ณ เวลาที่อ้างอิง เช่น

(13) *When you lived on Sixth Street, I came over several times to visit you, but nobody was ever home.*

สรุปได้ว่า คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ที่ต่างจากสถานที่ของผู้พูด ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ ส่วนคำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่สู่สถานที่ของผู้พูดหรือผู้รับสาร ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำหรือ ณ เวลาที่อ้างอิง หรือการเคลื่อนที่สู่สถานที่ของถิ่นฐาน (home base) ของผู้พูดหรือผู้รับสาร ณ เวลาที่อ้างอิง

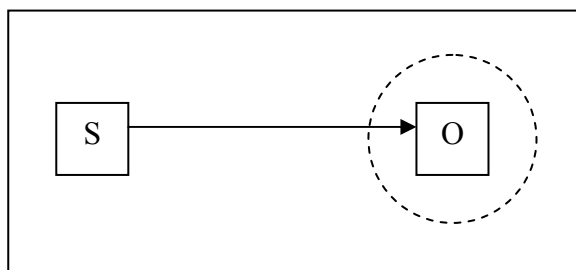
ในบางภาษา ‘come’ เป็นการแสดงการเคลื่อนที่ตรงสู่สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดเท่านั้น ในภาษาเหล่านี้ ในสถานการณ์ที่แม่เรียกลูกมารับประทานอาหารเย็น ลูกจะพูดว่า “I’m going” ไม่ใช่ “I’m coming” การมาเป็น การเคลื่อนที่ตรงสู่ตัวฉัน ไม่ใช่ตรงสู่ตัวเธอ และบางครั้งการใช้ ‘come’ และ ‘go’ ในความหมายของการเดินทางเป็นเพื่อนไม่ได้ใช้อย่างอิสระเท่าเทียมกัน ในทุกภาษา เช่น ภาษาเอลเบเนียน คนพูดว่า *Can I go (\*come) with you?* และ *Can I come (\*go) with me?* ในภาษาจีนแมนดารินและกวางตุ้งจะใช้ ‘come’ หรือ ‘go’ ก็ได้ ถ้าผู้รับสารเป็นเพื่อนร่วมเดินทางและผู้พูดเป็นคนเดินทาง ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้พูดเป็นเพื่อนร่วมเดินทางและผู้รับสารเป็นคนเดินทางจะหลีกเลี่ยงเลือกเดี่ยวคือ *Can I go with you?* นอกจากนี้ มีการสับเปลี่ยนศูนย์กลางการอ้างอิงสถานที่จากผู้พูดไปอยู่ที่ผู้รับสารในภาษาที่มีการยกย่อง (Deferential languages) ตามปกติแล้ว คนจะพูดว่า “I am here and people come to me. You are there and people go to you.” แต่ในการใช้ภาษาแบบยกย่อง คนจะใช้คำบ่งชี้สถานที่

ด้วยซ้ำที่ตรงข้ามคือ “*You are here and people come to you. I am over there and people go to me.*” เกิดนี้ก็ได้กล่าวว่า ในภาษาไทยมีการสลับเปลี่ยนศูนย์กลางการอ้างอิงในการเขียนจดหมาย แต่ไม่ปรากฏการสลับเปลี่ยนนี้ในรูปแบบการสื่อสารอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ในสถานการณ์ที่คุณเชิญข้าพเจ้ามาที่บ้านของคุณและข้าพเจ้าตอบรับ คำตอบของข้าพเจ้าผ่านโทรศัพท์คือ “*I will go there.*” (ฉันจะไปที่นั่น) แต่ถ้ารับคำเชิญผ่านจดหมายจะเป็น “*I will come here.*”

การบ่งชี้เป็นการมองจากมุมมองของตัวผู้พูด อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นเรื่องของอัตวิสัย ซึ่งจะกล่าวเป็นเรื่องต่อไป

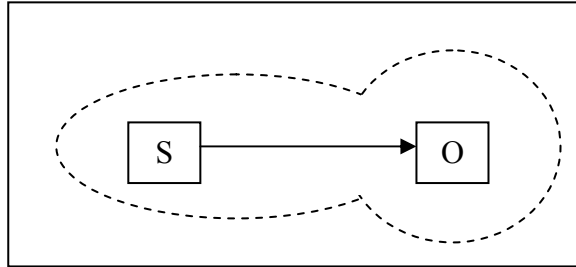
### 2.1.4 การแสดงอัตวิสัย (Subjectivity)

ไลออน (Lyons, 1982 อ้างถึงใน Ikegami, 2005) ได้อธิบายเกี่ยวกับอัตวิสัยว่าเป็นการแสดงตัวเอง ทักษะคติและความเชื่อของผู้กระทำกรกล่าวด้วยคำออกมา ต่อมาแลงแอกเคอร์ (Langacker, 1985 อ้างถึงใน Uehara, 2007) อธิบายว่าอัตวิสัยเกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้สังเกตการณ์ในสถานการณ์ที่มองเห็นอยู่ ซึ่งในสถานการณ์นี้ผู้สังเกตการณ์หรือความสมมาตรที่ได้รับการสังเกตถูกทำให้มีจำนวนมากที่สุด ในความเป็นจริงอาจกล่าวได้ว่าการแสดงออกทางภาษาทั้งหมดที่ผลิตโดยผู้พูดถือเป็นอัตวิสัย เพราะการแสดงออกทางภาษาเหล่านั้นสะท้อนการตีความสถานการณ์ที่ถูกเลือกแล้วโดยผู้พูดตามกระบวนการปริชานอย่างมีนัยสำคัญ (Ikegami, 2005: 133) ซึ่งแลงแอกเคอร์เรียกสถานการณ์ที่เรามองเห็นว่า การจัดการการมองเห็นที่ดีที่สุด (optimal viewing arrangement) ประธานของความคิด (S) สามารถถูกทำให้มีลักษณะพิเศษคือแสดงอัตวิสัยมากที่สุด และกรรมของเหตุการณ์ (O) แสดงภาววิสัยหรือความเป็นกลางมากที่สุด ดังภาพข้างล่างนี้ ซึ่งในภาพ S = ประธานของความคิดหรือผู้สังเกตการณ์ O = กรรมของเหตุการณ์หรือสิ่งที่ถูกสังเกตการณ์ ลูกศร = ทิศทางของความคิด วงกลมเส้นประ = ภาพเหตุการณ์ภาววิสัยหรือเป็นกลาง



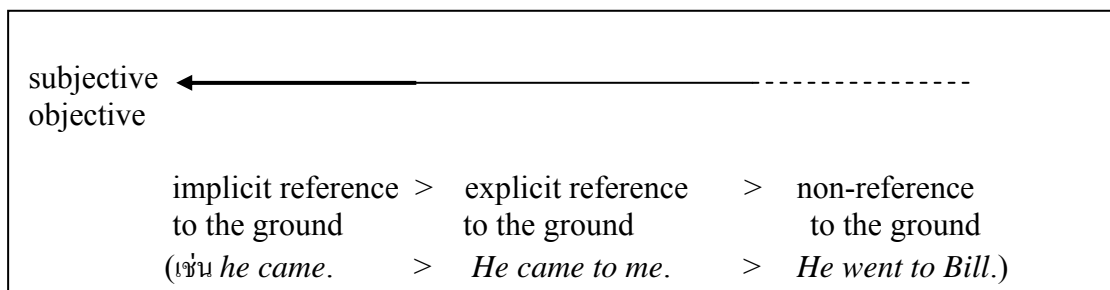
ภาพ 2.4 การมองเหตุการณ์แบบภาววิสัย

การจัดการการมองเห็นที่ดีที่สุดนี้ตรงข้ามกับสิ่งที่เขาเรียกว่า การจัดการการมองเห็นแบบเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของสิ่งต่างๆ (egocentric viewing arrangement) ดังภาพต่อไปนี่



ภาพ 2.5 การมองเห็นเหตุการณ์แบบอัตวิสัย

ในภาพนี้สถานที่ของความสนใจของการมองถูกขยายรวมไปถึงตำแหน่งของประธานของความคิด (S) และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดของประธาน ประธานไม่ได้เป็นผู้สังเกตการณ์อีกต่อไป แต่เปลี่ยนเป็นกรรมของความคิด ในสถานการณ์นี้ ประธานได้รับการตีความที่เป็นกลางมากขึ้นในขณะที่ภาพเหตุการณ์ที่ถูกรับรู้เป็นอัตวิสัยมากขึ้น ดังนั้น ภาพนี้จึงแสดงโครงสร้างทางความหมายของการแสดงออกแบบอัตวิสัย ซึ่งแลงเอดเคอร์รี่ได้ให้คำจำกัดความของการแสดงออกแบบอัตวิสัยว่า เป็นการแสดงออกที่รวมพื้น (ground) หรือบางแง่มุมของสถานที่ในขอบเขตของการแสดงความหมาย (scope of predicate) ซึ่งพื้น (ground) ในทางไวยากรณ์ปริชานใช้แสดงเหตุการณ์ของคำพูด (speech event) สิ่งแวดล้อมของเหตุการณ์ของคำพูด (setting) และผู้ร่วมเหตุการณ์ของคำพูด การแสดงออกเช่น การเป็นอัตวิสัยมากที่สุด และการเป็นอัตวิสัยมากกว่า เป็นเรื่องของระดับที่ขึ้นอยู่กับสถานที่หรือ ground ว่าถูกจิตนาการในกระบวนการการกลายเป็นมโนทัศน์เด่นชัดมากเท่าไร ดังนั้นแลงเอดเคอร์รี่จึงเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมาตรวัดอัตวิสัย ทำให้การแสดงออกทางภาษาถูกจัดอันดับ ดังภาพต่อไปนี่



ภาพ 2.6 มาตรวัดอัตวิสัยในการแสดงออกทางภาษา

จากภาพจะเห็นได้ว่า อคติวิสัยมีมาตรวัด 3 ระดับ ซึ่งมีประเด็น 2 ประเด็นของการเปรียบเทียบ ประเด็นแรกคือการแสดงออกมีการบ่งชี้หรือไม่ กล่าวคือ มีหรือไม่มีอาการอ้างถึงพื้น (ground) ถ้ามีการบ่งชี้จะต้องการสถานที่ และถ้าไม่มีการบ่งชี้จะไม่ต้องการ ดังนั้น การแสดงออกที่มีการบ่งชี้จะแสดงอคติวิสัยมากกว่าการแสดงออกที่ไม่มี เช่น *come/go up* มีอคติวิสัยมากกว่า *ascend* และ *Mary talked to me.* มีอคติวิสัยมากกว่า *Mary talked to Ken.* ประเด็นที่สองคือมีการอ้างถึงสถานที่แบบเปิดเผย (explicit) หรือแบบไม่เปิดเผย (implicit) การอ้างถึงสถานที่แบบไม่เปิดเผยมีระดับอคติวิสัยที่สูงกว่า

ไลออนได้อธิบายการตีความเหตุการณ์ในมุมมองเชิงอัตตาหรือยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางของสิ่งต่างๆ ว่า ผู้พูดแสดงสิ่งที่เขากำลังรับรู้และประสบในสถานการณ์ตามความเป็นจริง และในสถานการณ์นั้นเขาได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง โดยไม่มีการแทนตัวเองที่จุดที่สามารถมองเห็นสถานการณ์ได้กว้าง ตัวอย่างเช่น

- (14) I remember switching off the light.
- (15) I remember myself switching off the light.
- (16) I remember that I switched off the light.

ประโยค (14) อ้างถึงสิ่งที่เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลและไม่สามารถถ่ายทอดเป็นคำพูดได้ ประโยค (15) รายงานความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นมามากกว่าการมีประสบการณ์ ประโยค (14) และ (15) ต่างกันที่ประโยคแรกเป็นประสบการณ์ (experiential) ประโยคที่สองไม่ใช่ประสบการณ์ (non-experiential) ส่วนประโยคที่ (16) ทำหน้าที่แยกความต่างระหว่างประพจน์ (propositional) และสิ่งที่ไม่ใช่ประพจน์ (non-propositional) ประโยค (17) จะใช้เมื่อผู้พูดไม่ได้ประสบและพบเห็นสิ่งที่พรรณนามา เช่น เขาอาจปิดไฟในขณะที่เดินละเมอ ต่อมาเขาได้รับรู้ข้อเท็จจริงนี้อย่างเชื่อถือได้ เขาเชื่อข้อเท็จจริงนี้และเก็บไว้ในความทรงจำ

แลงเอดเคอร์ได้ยกตัวอย่างเพิ่มเติมประเด็นที่ไลออนอธิบายไว้ในประโยค (17) และ (18)

- (17) Ed Klima is sitting across the table from me.
- (18) Ed Klima is sitting across the table.

ประโยค (17) เป็นการมองแบบไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการมองนี้ผู้พูดพิจารณาการเข้าร่วมเหตุการณ์ของตัวเองเท่าเทียมกับการเข้าร่วมของอีกคนหนึ่ง ในขณะที่ประโยค (18) เข้ามาใกล้ในการพรรณนาภาพเหตุการณ์มากกว่าในฐานะที่ผู้พูดเป็นคนเห็นเหตุการณ์จริงๆ ประเด็นสำคัญที่แลงเอดเคอร์อภิปรายจากตัวอย่างเหล่านี้คือ การจำลองภาพเหตุการณ์ระหว่างรูปทางภาษาที่แสดงออกมาและข้อความที่ถูกระบุแสดงออกมา กล่าวคือ ความแตกต่างระหว่างการอ้างอิงแบบ



นอกจากนี้ งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการศึกษาคำกริยาทั้งสองคำนี้ในภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการบ่งชี้จุดอ้างอิงและการแสดงอรรถวิสัยของทุกตำแหน่งที่คำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยปรากฏเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการบ่งชี้จุดอ้างอิงและการแสดงอรรถวิสัยสามารถเกิดขึ้นกับคำกริยาทั้งสองคำในทุกตำแหน่งของการปรากฏหรือไม่

### 2.1.5 งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทย

คำกริยามากมายที่จัดเป็นคำกริยาแสดงทิศทาง (directional verbs) แต่คำกริยาที่นำมาศึกษากันมาก คือ ไป มา ขึ้น ลง เข้า และ ออก คำกริยาเหล่านี้มีความน่าสนใจทั้งในด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่นในหน่วยสร้าง กล่าวคือ การปรากฏของคำกริยาแสดงทิศทางร่วมกับคำกริยาอื่นได้เพิ่มเติมความหมายอื่นเข้ามานอกจากการแสดงทิศทาง และมีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับกริยาอื่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาแสดงทิศทางในภาษาไทย ได้แก่ งานของ อิงอร สุพันธุ์วนิช (2516) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกาลในภาษาไทย งานของ ทศนีย์ เสรีเจริญสถิตย์ (Seerechareonsatit, 1984) ที่ศึกษาเกี่ยวกับหน่วยภาษาที่เรียกว่า “Conjunct verbs and Verb-in-Series” งานของสุดา รังกูพันธุ์ (2535) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกริยารอง ไป และ มา งานของโสภารวรรณ แสงไชย (2536) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกริยารอง ขึ้น และ ลง งานของชัชวดี ศรีลัมพ์ (2538) ที่ศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ของคำว่า เข้า งานของกิงกาญจนา เทพกาญจนา (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาเรียงต้นแบบ และงานของวัลลีย์ สุทธิชัชวาลวงศ์ (Sutthichatchawanwong, 2006) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลกริยาเรียงที่แสดงทิศทางและความเทียบเท่าในเชิงอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ในภาษาอังกฤษ จะเห็นได้ว่า ในงานวิจัยบางเรื่องศึกษาเฉพาะคำกริยาแสดงทิศทาง ในขณะที่งานวิจัยบางเรื่อง คำกริยาแสดงทิศทางเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานเท่านั้น ในที่นี้จะขอกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ดังต่อไปนี้

งานวิจัยเรื่องแรกคือ กาลในภาษาไทย ของ อิงอร สุพันธุ์วนิช (2516) สำหรับงานเรื่องนี้ คำกริยา “ไป” และ “มา” จะแสดงความหมายในเชิงเวลาเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่น ทั้งสองคำนี้ถูกวิเคราะห์เป็นคำบอกเวลา (tense markers) “ไป” เป็นคำบอกอดีตกาล (past tense marker) และ “มา” เป็นคำบอกอดีตกาลและคำบอกปัจจุบันกาลที่กำลังดำเนินอยู่ (past tense marker and present continuous tense marker) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (22) อดีตกาล: ดินสอหายไป
- (23) อดีตกาล: แดงไปเชียงใหม่มาเมื่ออาทิตย์ก่อน
- (24) ปัจจุบันกาลที่กำลังดำเนินอยู่: แดงอยู่ที่นี่มาตั้งแต่ปีก่อน

งานวิจัยของกิงกาญจน์ เทพกาญจนา (2549) พบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงที่มี คำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นคำกริยาคำที่หนึ่ง และคำกริยาแสดงการกระทำอื่นๆ ปรากฏเป็น คำกริยาที่สอง มีเป็นจำนวนมาก ความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงนี้เป็นการ เกิดต่อเนื่องกันของเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ คำกริยาลำดับที่หนึ่งนี้แสดงเหตุการณ์ที่ประธาน เคลื่อนที่จากจุดหนึ่งเพื่อไปทำอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง ณ อีกที่หนึ่งที่แสดงโดยคำกริยาลำดับที่ สอง ถ้าใช้คำกริยา “ไป” ประธานจะเคลื่อนที่ห่างออกจากจุดสนใจของผู้พูด ถ้าใช้คำกริยา “มา” ประธานจะเคลื่อนที่เข้ามาหาจุดสนใจของผู้พูด ตัวอย่างเช่น

- (25) เขาไปทำงาน
- (26) เขาไปซื้อของที่ตลาด
- (27) เขามาลองเสื้อ
- (28) เขามาทั้งชยะ

คำกริยาแสดงทิศทางยังสามารถปรากฏเป็นคำกริยาคำที่สอง โดยที่คำกริยาคำแรก เป็นคำกริยาแสดงการนำผู้ใดผู้หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปยังที่ใดที่หนึ่ง หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภท นี้จะแสดงเหตุการณ์การนำผู้ใดผู้หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ตัวอย่างเช่น

- (29) แม่จูงลูกไปโรงเรียน
- (30) เขาส่งเอกสารไปเมืองนอก

นอกจากคำกริยาแสดงทิศทางจะแสดงการเคลื่อนที่และแสดงทิศทาง คำกริยา แสดงทิศทางอาจแสดงความหมายอื่นๆ ด้วย เช่น แสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่และลักษณะ ของเส้นทางของการเคลื่อนที่ และคำแสดงการเคลื่อนที่นี้ยังมีลำดับของการเกิดที่แน่นอนในหน่วย สร้างกริยาเรียงดังแสดงในตารางต่อไปนี้

1	2	3	4		5
			ทิศทางโดยอ้างอิงกับโลกภายนอก		
			4a	4b	
กริยา	รูปร่าง เลขาคณิต ของเส้นทาง วน, ตรง, คด, เฉ	ทิศทางโดยอ้างอิง กับเส้นทาง การเคลื่อนที่ในอดีต ย้อน, ถอย	ทิศทางโดยอ้างอิง กับวัตถุที่อยู่ในโลก ภายนอก เลย, ผ่าน, กลับ, ตาม, ข้าม, จาก	ทิศทางที่เป็นผลมาจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเส้นทาง การเคลื่อนที่กับโลกภายนอก เข้า, ออก, ขึ้น, ลง	ทิศทาง โดยอ้างอิง กับผู้พูด ไป, มา

ตาราง 2.1 ลำดับของการเกิดของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียง



จะเห็นได้ว่า คำว่า “ไป” และ “มา” จัดเป็นคำที่แสดงทิศทางที่อ้างอิงกับผู้พูด และเกิดในตำแหน่งสุดท้ายของลำดับการปรากฏของกริยาเคลื่อนที่ในหน่วยสร้างกริยาเรียง ตัวอย่างเช่น

- (31) เขาขับรถกลับไป
- (32) เขาตามออกไป
- (33) เขาเดินอ้อมขึ้นมา
- (34) เขาย้อนมา

ณัฐนาถ เหมือนสุวรรณ (Muansuwan, 2001) ไม่เห็นด้วยกับการเกิดที่แน่นอนของคำแสดงการเคลื่อนที่ในหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยกล่าวว่า คำแสดงการเคลื่อนที่สามารถเกิดสลับตำแหน่งได้ ตัวอย่างเช่น

- (35) ปิติย้อน<sub>3</sub>ข้ามมา<sub>4a</sub>สะพานตรง<sub>2</sub>ออกไป<sub>5</sub>
- (36) ปิติข้าม<sub>4b</sub>สะพานตรง<sub>2</sub>ย้อนออก<sub>3</sub>ไปไป<sub>5</sub>

แต่การสลับตำแหน่งของการปรากฏมีข้อจำกัด 2 ประการคือ ประการแรก ลักษณะอากัปกริยาต้องปรากฏเป็นลำดับแรกในกริยาเรียง ถ้าปรากฏในตำแหน่งอื่นจะทำให้ประโยคนั้นผิดไวยากรณ์ ตัวอย่างเช่น

- (37) ปิติเดิน<sub>1</sub>เข้าไป<sub>4b</sub>ไปไป<sub>5</sub>
- (38) \*ปิติเข้า<sub>4b</sub>เดินไป<sub>1</sub>ไปไป<sub>5</sub>

ประการที่สองคือ คำกริยาแสดงการบ่งชี้ (deictic verbs) ต้องปรากฏเป็นลำดับสุดท้ายในกริยาเรียง ตัวอย่างเช่น

- (39) ปิติวิ่ง<sub>1</sub>ข้ามไป<sub>4a</sub>สะพานไป<sub>5</sub>
- (40) ปิติไป<sub>5</sub>วิ่งไป<sub>1</sub>ข้ามไป<sub>4a</sub>สะพาน
- (41) ปิติวิ่ง<sub>1</sub>ลงไป<sub>4b</sub>บันไดมา<sub>5</sub>
- (42) ปิติวิ่ง<sub>1</sub>มาลง<sub>4b</sub>บันได

ตัวอย่างประโยคที่ 39 และ 41 มีความหมายต่างจากตัวอย่างประโยคที่ 40 และ 42 เมื่อคำกริยาแสดงการบ่งชี้ (deictic verbs) “ไป” และ “มา” ไม่ได้ปรากฏในตำแหน่งสุดท้าย แต่ปรากฏหน้ากริยาอื่น จะแสดงความหมายบอกวัตถุประสงค์ ดังตัวอย่างประโยคที่ 40 และ 42

ความแตกต่างของทั้ง 4 ประโยคนี้คือ ตัวอย่างประโยคที่ 39 และ 41 แสดงเหตุการณ์เพียง เหตุการณ์เดียว แต่ตัวอย่างประโยคที่ 40 และ 42 แสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ที่แยกจากกัน

นอกจากนี้ กิ่งกาญจน์ยังเสนอว่า คำกริยาแสดงทิศทางสามารถเกิดร่วมกับคำกริยา ประเภทต่างๆ ดังนี้

1. อกรรมกริยาแสดงอากัปกิริยาของการเคลื่อนที่ (locomotion verbs)

ตัวอย่างเช่น เดิน วิ่ง ไหล บิน

2. สกรรมกริยาแสดงการทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่ ตัวอย่างเช่น ดัน ผลัก ลาก

3. อกรรมกริยาแสดงการเดินทาง (travel verbs) ตัวอย่างเช่น หนี เดินทาง

ท่องเที่ยว

4. อกรรมกริยาและสกรรมกริยาแสดงการสื่อสาร (communication verbs)

ตัวอย่างเช่น โทรศัพท์ บอก เขียน ติดต่อ

5. สกรรมกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งๆ หนึ่ง (transaction verbs)

ตัวอย่างเช่น ซื้อ ขาย ให้ รับ ส่ง

6. สกรรมกริยาแสดงการพกพาสิ่งๆ หนึ่ง (carry verbs) ตัวอย่างเช่น แบก หาม

อุ้ม ถือ ขน

7. สกรรมกริยาแสดงการหยิบฉวยสิ่งๆ หนึ่ง (take verbs) ตัวอย่างเช่น เอา นำ

หยิบ ฉวย คั่ว

8. อกรรมกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง (change verbs) ตัวอย่างเช่น เปลี่ยน

(แปลง) แปลง กลาย

9. อกรรมกริยาและสกรรมกริยาแสดงการทำลายและการหายไปของสิ่งๆ หนึ่ง

(destruction verbs and disappearance verbs) ตัวอย่างเช่น ทำลาย ตาย หัก หาย หมด

คำกริยาแสดงทิศทางที่เกิดร่วมกับกริยาประเภทต่างๆ ข้างต้นจะแสดงทิศทางของ เส้นทาง (path) ของการเคลื่อนที่ซึ่งอาจเป็นเส้นทางที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ในบางกรณี อาจต้องตีความคำกริยาแสดงทิศทางที่เกิดในหน่วยสร้างกริยาเรียงแบบอุปลักษณ์ (metaphor) ตัวอย่างเช่น

(43) เขาป่วยมา 3 อาทิตย์แล้ว

ในประโยคนี้ อาการป่วยของเขามีจุดเริ่มต้นจากอดีตและดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคนี้ การดำเนินของอาการป่วยในเชิงเวลาเปรียบเสมือนเป็นการเคลื่อนที่ ตามเส้นทางมายังจุดที่ผู้พูดอยู่

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ กริยาวรรณ ไป และ มา ในภาษาไทย ของ สุดา รังกุพันธ์ (2535) งานเรื่องนี้ศึกษาความหมายของกริยาวรรณ ไป และ มา ในประโยคที่มีวลีกริยาเรียงในภาษาไทย ซึ่งทั้งสองคำนี้ยังคงความหมายเดิมเช่นเดียวกับเมื่อปรากฏเป็นกริยาเดี่ยว จากการศึกษาพบว่า “ไป” และ “มา” ให้ความหมายในเชิงพื้นที่และเวลา คือ ในเชิงพื้นที่ “ไป” แสดงการเคลื่อนสู่จุดหมายในทิศทางที่ห่างออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด “มา” แสดงการเคลื่อนที่สู่จุดหมายในทิศทางที่มุ่งเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด ตัวอย่างเช่น

- (44) อวลเดินไปห้องน้ำ
- (45) เอื้อเดินมาที่ระเบียง
- (46) แก้วกำลังเดินมาทางระเบียง
- (47) อวลเดินไปตามถนนซีเมนต์

ทั้ง “ไป” และ “มา” ใช้ระบุความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่ โดยสิ่งของนั้นมีความสัมพันธ์กับเส้นทาง เส้นทางนี้เกี่ยวข้องกับสถานที่อย่างน้อยสองแห่ง คือ จุดเริ่มต้น (source) และจุดสิ้นสุด (goal) ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน และอาจแสดงรูปภาพออกมาให้เห็นชัดเจนในประโยคหรือไม่ก็ได้ ดังตัวอย่างประโยค (44) และ (45) จุดสิ้นสุดของเส้นทางคือ ห้องน้ำ และ ระเบียง จะเห็นว่าจุดสิ้นสุดของปลายทางแสดงออกมาในประโยค ขณะที่ในประโยค (46) และ (47) ไม่มีการระบุจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่ชัดเจน แต่ตัวอย่างประโยค (46) แสดงเส้นทางที่สัมพันธ์กับจุดอ้างอิง และตัวอย่างประโยค (47) แสดงจุดคั่นกลางระหว่างจุดสิ้นสุดที่ไม่ได้ระบุไว้ นอกจากนี้ “ไป” สามารถเกิดหลังกริยาแสดงการประเมินค่า เช่น ช้า และ มาก เพื่อแสดงคุณค่าและปริมาณที่เกินเลยจากเกณฑ์ที่ผู้พูดตั้งไว้

ในเชิงเวลา “ไป” แสดงการมองเหตุการณ์ของผู้พูดว่าผู้พูดเห็นเหตุการณ์นั้นดำเนินเลยไปจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ “มา” แสดงการมองเหตุการณ์ของผู้พูดว่าผู้พูดเห็นเหตุการณ์นั้นดำเนินมาจนถึงเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ “ไป” และ “มา” จะมีความหมายในเชิงเวลาเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงกระบวนการและคำกริยาแสดงสภาพ ตัวอย่าง “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงกระบวนการ มีดังนี้

- (48) รุ่งรู่จากทานอาหารไปเรื่อย ๆ
- (49) แก้วเลี้ยงแกลมาแต่คลอดทุกคน

ในตัวอย่างประโยค (48) “ไป” แสดงว่าผู้พูดมองเหตุการณ์ที่จุดศูนย์กลาง ในตัวอย่างประโยค (49) “มา” แสดงว่าผู้พูดมองเหตุการณ์ ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ โดยที่เหตุการณ์อาจสิ้นสุดลงขณะที่พูดหรือดำเนินเลยไปจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ

ในกรณีที่ “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ ไป จะแสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่ง (สภาพเดิม) ไปสู่อีกสภาพ (สภาพใหม่) ในกรณีนี้ ผู้พูดมองที่สภาพเดิมและสภาพใหม่ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงออกไปจากจุดที่ผู้พูดอ้างอิง และ มา แสดงมุมมองของผู้พูดว่าสภาพนั้นดำเนินมาจนถึง ณ เวลาที่ผู้พูดอ้างอิง ตัวอย่างเช่น

(50) รายได้ที่เคยมีจะขาดไป

(51) นายเป็นเพื่อนฉันมานาน

ในตัวอย่างประโยค (50) สภาพหนึ่งเป็นสภาพปัจจุบัน แสดงด้วยคำกริยาแสดงสภาพ ขาด อีกสภาพหนึ่งเป็นสภาพก่อนหน้านั้น คือ ‘การมีรายได้มาก’ ในกรณีนี้ ไป ใช้แสดงว่ามุมมองของผู้พูดต่อเหตุการณ์อยู่ที่สภาพก่อนหน้านี้นี้ และผู้พูดมองสภาพปัจจุบันเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินออกไปจากมุมมองของผู้พูด ในตัวอย่างประโยค (51) สภาพของ ‘การเป็นเพื่อน’ เริ่มต้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ และ มา ยังสามารถเกิดหลังกริยาหลัก “ไป” เพื่อแสดงการเชื่อมโยงเหตุการณ์ ไป ซึ่งสิ้นสุดไปแล้วในอดีตกับเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนั้น

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยเรื่อง การแปลกริยาเรียงที่แสดงทิศทางและความเทียบเท่าในเชิงอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ในภาษาอังกฤษของวัลลีย์ สุทธิชัยชาวลวงศ์ (Sutthichatchawanwong, 2006) ในงานวิจัยนี้ คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงความหมายทั้งหมด 6 ความหมายคือ ทิศทางการณ์ลักษณะ วัตถุประสงค์ ความต่อเนื่องของเหตุการณ์ เวลา และผลของเหตุการณ์ ความหมายเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาประเภทต่างๆ ในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังนี้

คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงทิศทางเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น หนี ย้าย พุด นั่ง มอง คำกริยาแสดงสภาพ เช่น ซา จาง และคำกริยาแสดงกระบวนการ เช่น คิด รู้

ความหมายการณ์ลักษณะแบ่งประเภทย่อยออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพจะบ่งชี้ทัศนคติ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงและคำกริยาแสดงสภาพจะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์หรือเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (perfect/anterior) เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป และคำกริยาแสดงการณ์ก่อนผล จะแสดงการณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) และ

เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน คำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดง การเคลื่อนที่ คำกริยาแสดงกระบวนการทางสมอง และคำกริยาแสดงการสื่อสาร จะแสดง การณ์ลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect)

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏหน้าคำกริยาประเภทต่างๆ จะแสดง วัตถุประสงค์ ส่วนความหมายความต่อเนื่องของเหตุการณ์จะเกิดขึ้นเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงกระบวนการทางสมอง คำกริยาแสดงการรับรู้ คำกริยาแสดงการ กระทำ และคำกริยาแสดงความรู้สึก

นอกจากนี้ เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ และการไม่เคลื่อนที่ รวมทั้งคำกริยาแสดงสภาพ จะแสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดในเวลาอดีต ส่วนผล ของเหตุการณ์จะเกิดขึ้นเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ที่ เท่าเทียมกัน

## 2.2 มโนทัศน์การแปลและศาสตร์แห่งการแปล

ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ การแปลคือการแทนที่ตัวบทในภาษาหนึ่งด้วยตัวบทอีกภาษา หนึ่ง (Catford, 1965: 20) ตัวบทในที่นี้ไม่ใช่เป็นเพียงเนื้อความที่เรียงต่อกันเท่านั้น แต่มีเรื่องของ วัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากการใช้ภาษาเกิดจากความจำเป็นในการสื่อสาร การแปลจึง เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง (Reiß and Vermeer, 1984 อ้างถึงใน วรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2542) เนื่องจากเมื่อเนื้อความหนึ่งถูกถ่ายโอนจากภาษาต้นทางไปสู่ภาษา ปลายทาง นั้นหมายความว่า ผู้แปลกำลังเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสองวัฒนธรรมใน เวลาเดียวกัน (Nida, 1964) ดังนั้น การแปลจึงไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดคำหรือประโยคจาก ภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง แต่เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปในตัวด้วยทุกครั้ง ผู้แปลจึงต้องมี ความรู้เกี่ยวกับภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง อีกทั้งต้องรู้จักวัฒนธรรมของภาษาทั้งสองเป็น อย่างดี เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทางภายใต้เงื่อนไขใหม่ทางภาษาและ วัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ลาร์สัน (Larson, 1998) ยังชี้ให้เห็นว่า ภาษาต่างๆ มีรูปแบบภาษาที่ไม่ เหมือนกันในการแสดงความหมาย หรือแม้แต่ในภาษาเดียวกันยังมีวิธีการแสดงความหมาย เดียวกันด้วยรูปภาษาต่างๆ ดังนั้น ในการแปลความหมายเดียวกัน ผู้แปลอาจแสดงความหมาย ของภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทางด้วยรูปภาษาที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

การแปลจึงมีกระบวนการที่ซับซ้อน เพราะต้องถ่ายโอนความหมายของตัวบทหรือ เนื้อความในภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทางโดยใช้รูปภาษาที่เหมาะสมกับลักษณะและ

วัฒนธรรมของภาษาปลายทาง ทฤษฎีการแปลส่วนใหญ่อธิบายว่ากระบวนการการแปลประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 2 ขั้นตอน กล่าวคือ เริ่มจากการวิเคราะห์เนื้อความของต้นฉบับที่เป็นปัญหาหรือที่สำคัญในการแปลและทำตัวบทนั้นให้เป็นรูปภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย จากนั้นถ่ายทอดความหมายของตัวบทไปสู่ภาษาปลายทาง โดยปรับโครงสร้างของตัวบทนั้นให้เหมาะสมกับเจตนาของผู้ส่งสารและความคาดหวังของผู้รับสาร รวมถึงบริบทการใช้ภาษาและวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง (Nord, 1989; Reiß, 1995 อ้างถึงใน วรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2542; Nida, 1975; Newmark, 1981)

จะเห็นได้ว่า การแปลไม่ใช่การแปลคำต่อคำ แต่เป็นกระบวนการของการทำความเข้าใจความหมายและการถ่ายทอดความหมาย โดยไม่คำนึงถึงความคล้ายคลึงกับรูปภาษาในต้นฉบับ เพราะผู้แปลต้องผละออกจากภาษาต้นทางและใช้รูปภาษาที่ผู้อ่านบทแปลเข้าใจได้สะดวก นั่นหมายถึง ผู้แปลต้องใช้ภาษาตามแบบแผนที่ผู้อ่านคุ้นเคย เพื่อให้สื่อความตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารและความคาดหวังของผู้รับสาร มิฉะนั้นตัวบทที่แปลออกมาจะประหลาดและผิดเพี้ยนกลายเป็นเพียงคำที่เรียงต่อกันโดยไม่สื่อความใดๆ ดังนั้น ในการแปลจึงมีเฉพาะรูปภาษาเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนเนื้อหายังคงเหมือนเดิม

การแปลตัวบทใดๆ ทำให้เกิดคำถามจำนวนมากเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันระหว่างตัวบทแปลและต้นฉบับ นั่นคือ ความเท่าเทียมกันในเรื่องคำศัพท์และสำนวนของวากยสัมพันธ์รวมทั้งของขนบทางสังคมและชีวิตประจำวันภาษาหนึ่งจำเป็นต้องมี ความยุ่งยากในการแปลเหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเกิดจาก “ความเกินต้นฉบับ” (exuberance) และ “ความน้อยกว่าต้นฉบับ” (deficiency) ของทุกภาษา แนวความคิดนี้ถือกำเนิดจากงานของ Jose Ortega y Gasset เขากล่าวว่าการตีความถ้อยคำของผู้เขียนย่อมมีทั้งความเกินต้นฉบับและความน้อยกว่าต้นฉบับในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ทุกถ้อยคำมีความเกินต้นฉบับหรือ exuberance เนื่องจากถ้อยคำเหล่านี้กล่าวมากกว่าที่มันตั้งใจจะบอก ขณะเดียวกันทุกถ้อยคำมีความน้อยกว่าต้นฉบับหรือ deficiency เนื่องจากถ้อยคำเหล่านี้กล่าวน้อยกว่าที่มันปรารถนาจะกล่าว ดังนั้น การแปลซึ่งเป็นการตีความนั้นจึงกล่าวถึงสิ่งที่มีมากกว่าต้นฉบับและขาดสิ่งที่ต้นฉบับบอกให้แก่ผู้อ่านหรือผู้ชมที่เป็นเจ้าของภาษาทราบ (Becker, 1995) ตัวอย่างเช่น คำว่า ‘to take a bath’ ถูกแปลเป็นคำว่า mandi ในภาษาอินโดนีเซีย การแปลเช่นนี้แสดงทั้งความเกินต้นฉบับซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นของความหมายและความน้อยกว่าต้นฉบับซึ่งเป็นการสูญเสียความหมาย กล่าวคือ คำว่า ‘to take a bath’ อธิบายถึงการทำความสะอาดร่างกายด้วยน้ำ โดยแช่ตัวลงไปในห้องอาบน้ำที่เต็มไปด้วยน้ำและสบู่ คำอธิบายนี้แตกต่างจากความคิดเรื่อง mandi ‘to take a bath’ ในภาษาอินโดนีเซีย คำว่า mandi หมายถึง การทำความสะอาดร่างกายด้วยน้ำและสบู่ โดยการใช้สบู่ถูตามร่างกายและอาบน้ำด้วยขันหรือภาชนะตักน้ำ การอาบน้ำเช่นนี้ไม่ต้องการอ่างอาบน้ำ เพราะน้ำอยู่ในถัง

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นการสูญเสียความหมายในเรื่องอ่างอาบน้ำและขั้นตอนการทำความสะดวก ร้างกาย ขณะเดียวกันมีความหมายเรื่องขั้นตอนการทำความสะดวกร่างกายและอุปกรณ์เพิ่ม ขึ้นมา (Putranti, 2004) นอกจากนี้ การสูญเสียความหมายในการแปลเป็นภาษาปลายทางอาจ พบได้บ่อยกว่าการเพิ่มความหมายเนื่องจากการใช้ภาษาบางอย่างเป็นลักษณะเฉพาะของภาษา นั้นๆ และเพื่อแก้ปัญหาเรื่องนี้จึงมีใช้กลวิธีการทดแทนความหมายที่หายไปโดยเลือกใช้การแสดงออก ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด การทดแทนความหมาย (compensation) เป็น เทคนิคที่ใช้ความหมายบางอย่างของตัวบทต้นฉบับที่หายไปด้วยการสร้างความหมายใหม่ที่ ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงที่เหมาะสมกับภาษาปลายทาง ตัวอย่างเช่น การแปลการ์ตูนฝรั่งเศสเรื่อง Astérix เป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลพยายามละทิ้งความพยายามที่จะถ่ายทอดการเล่นคำแบบ ฝรั่งเศสในการ์ตูน และชดเชยด้วยการเพิ่มการเล่นคำแบบอังกฤษซึ่งไม่มีในตัวบทต้นฉบับแทน แม้ว่าการแปลการเล่นคำแบบอังกฤษจะไม่ตรงกับภาษาต้นฉบับ แต่จุดประสงค์ในการทำให้ผู้อ่าน ขบขันยังคงรักษาไว้ได้เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษ (Baker, 2001)

จากที่กล่าวมาข้างต้น การแปลเป็นการถ่ายโอนเนื้อความจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ซึ่งอาจมีความหมายเพิ่มขึ้นหรือหายไปในการแปล เนื่องจากลักษณะภาษาและวัฒนธรรมที่ แตกต่างกันระหว่างภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง และยิ่งภาษาทั้งสองมีความต่างกันมาก เท่าไรการเพิ่มขึ้นหรือการสูญเสียความหมายยิ่งมีโอกาสเพิ่มขึ้นเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาวิชาญคู่ ภาษาโดยการเปรียบเทียบการแปลความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมันจะ ช่วยให้เห็นวิธีการแสดงออกทางภาษาที่แตกต่างกันตามวัฒนธรรม อันนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาให้ ลึกซึ้งยิ่งขึ้นและพัฒนาการเรียนการสอนภาษา การศึกษาโดยใช้การแปลนี้ถือเป็นวิธีหนึ่งของ การศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่างดังที่จะกล่าวในหัวข้อต่อไป

### 2.3 แนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่าง (Contrastive linguistics)

การศึกษาเปรียบเทียบอย่างเป็นระบบซึ่งชี้ให้เห็นทั้งความเหมือนและความต่างระหว่าง ภาษาได้เริ่มขึ้นตอนปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะในยุโรป โดยวอร์ฟ (Whorf, 1941) ได้บัญญัติคำศัพท์ “Contrastive linguistics” (ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่าง) ซึ่งใช้ ในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาษา ต่อมาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่างได้รับคำจำกัดความใหม่ว่า เป็น ภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่า 2 ภาษาขึ้นไปเพื่อ แสดงให้เห็นทั้งความเหมือนและความต่างของภาษาเหล่านั้น

ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่างได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในแง่มุมต่างๆ ของการ วิจัยภาษาตั้งแต่เรื่องของเสียง ความหมาย และโครงสร้างในระดับหน่วยคำขึ้นไป รวมถึงด้าน

วัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง Contrastive studies in English and German intonation: a survey ของดับเบิลยู ดี บาลด์ (Bald, W.-D., 1976) งานวิจัยเรื่อง The Sounds of English and Italian ของเอการ์ดีและปิเอโตร (Agard and Di Pietro, 1966) Cultural differences in the organization of academic texts ของไมเคิล จี ไคลน์ (Clyne, 1987) และ Semantic aspects of comparison in Dutch, English and other languages ของแอล เบิร์กแมนส์ (Bergmans, 1982) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่างได้ถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอนและด้านการแปล ในด้านการเรียนการสอน ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ลักษณะของภาษานั้นๆ เป็นอย่างดีเพื่อให้มีความรู้ในการใช้ภาษาต่างประเทศ และวิธีการที่จะศึกษาภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพนั้นคือการเปรียบเทียบภาษาต่างประเทศกับภาษาแม่ของตัวเอง ชาร์ลส ซี ฟรีส (Fries, 1945) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการเรียนภาษาต้องมีพื้นฐานมาจากการพรรณนาภาษาที่เรียนรู้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเปรียบเทียบอย่างถี่ถ้วนคู่ขนานไปกับการพรรณนาภาษาของเจ้าของภาษา และในด้านการแปล ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบจะทำให้ผู้แปลเห็นโครงสร้างของภาษาต้นทาง และรู้วิธีการที่จะเปลี่ยนโครงสร้างนั้นให้เป็นภาษาปลายทางที่เหมาะสม

ตัวอย่างงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดนี้ ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง Thinking Translation – A Course in Translation Method: French into English ของฮาร์วีย์และฮิกกินส์ (Hervey and Higgins, 1992 อ้างถึงใน Li, 2007) ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสมีโครงสร้างทางภาษาที่แตกต่างกันมากในการใช้ เช่น เรื่องการใช้คำนาม ภาษาฝรั่งเศสมีแนวโน้มที่จะใช้รูปภาษาที่เป็นคำนาม (nominal expression) ในตำแหน่งที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ และตามปกติแล้ว ตัวบทภาษาอังกฤษมีความเป็นรูปธรรมและแสดงภาพที่ชัดเจนกว่าภาษาฝรั่งเศส ดังนั้นเวลาแปลภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาอังกฤษ คำนามหรือนามวลีจะแปลเป็นคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำกริยา คำบุพบท หรือบุพบทวลีเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่น

ภาษาฝรั่งเศสต้นทาง *La vie Militaire me semblait d'une fadeur desperante*  
life military me appear of the insipidness desperate

โครงสร้างภาษาฝรั่งเศส 'de + noun + adjective' *d'une fadeur desperante* สามารถแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้รูปประโยคเช่น 1a (one of + adjective + noun) หรือ 1b (adverb + adjective)

ภาษาปลายทาง 1a. Army life seemed to me (to be) one of appalling insipidness.

1b. Army life seemed appallingly insipid to me.

การแปลใน (1a) เป็นการแปลตามโครงสร้างภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นไปได้ แต่ฟังหยาบเกินภาษาต้นฉบับ จึงไม่เหมาะกับชนบของภาษาปลายทาง ดังนั้นการแปลใน (1b) จึง



เหมาะสมกว่า และเป็นรูปแบบการแปลที่ดีที่สุดสำหรับโครงสร้างภาษาฝรั่งเศส ‘de + noun + adjective’

อีกโครงสร้างหนึ่งในภาษาฝรั่งเศสที่ใช้ adverb แทนในภาษาอังกฤษคือ avec/sans ‘with/without’ + noun

ภาษาฝรั่งเศสต้นทาง

*Ces analogies se repètent avec trop d’insistance, trop de coherence.*  
these analogies self repeat with too of insistence too of coherence

ภาษาปลายทาง

These analogies recur too insistently and coherently.

ถ้าแปลประโยคในภาษาฝรั่งเศสโดยรักษาโครงสร้างเดิม คือ “with too much insistence and coherence” จะดูเยิ่นเย้อและไม่เหมาะสม ดังนั้น ภาษาปลายทางจึงแปลเป็น *too insistently and coherently* ซึ่งเป็นรูปธรรมชาติและเหมาะสมมากกว่า

การศึกษาเปรียบเทียบนี้ทำให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ แต่ไม่ได้หมายความว่า คำนามทุกคำในภาษาฝรั่งเศสต้องแทนที่ด้วยคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ หรือ คำกริยา เวลาที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ เพราะในการแปลนั้นข้อสันนิษฐานแรกคือ คำนามควรแปลเป็นคำนาม คำคุณศัพท์ควรแปลเป็นคำคุณศัพท์ เป็นต้น ดังนั้น จุดประสงค์ในการศึกษาคือ การตระหนักถึงข้อเท็จจริงที่ว่า การเปลี่ยนชนิดของคำในภาษาต้นทางจากกลุ่มหนึ่งไปเป็นอีกกลุ่มหนึ่งในภาษาปลายทางเป็นสิ่งสำคัญ และก่อให้เกิดความเหมาะสมตามขนบของภาษาปลายทาง

งานวิจัยเรื่องที่สองคือ Towards a multilingual corpus for contrastive analysis and translation studies ของ สติ๊ก โยฮันส์สัน (Johansson, 1999) งานเรื่องนี้มุ่งศึกษาคำว่า spend ในภาษาอังกฤษและภาษาสวีดิช โดยสนใจว่าชาวสวีเดนและชาวนอร์เวย์เลือกใช้รูปภาษาอะไรในการสื่อความหมายของการใช้เวลา (spending time) เพื่อเสนอแนวทางในการแปลคำกริยาว่า spend ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีการแปลเป็นคำกริยาว่า tillbringa ‘spend [time]’ ในภาษาสวีดิชมากเกินไป โยฮันส์สันใช้คลังข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลภาษาอังกฤษกับภาษาสวีดิช ในงานวิจัยเรื่องนี้พบว่า คำกริยา spend ในภาษาอังกฤษที่แสดงเกี่ยวกับเวลา มักตามด้วยนามวลีแสดงเวลา (temporal NP) และกริยวิเศษณ์ (adverbial) ดังนี้

Spend + NP<sub>temp</sub>: spend time

Spend + NP<sub>temp</sub> + ADV<sub>place</sub>: spend time in a place

Spend + NP<sub>temp</sub> + ADV<sub>accomp</sub>: spend time with somebody

Spend + NP<sub>temp</sub> + ADV<sub>manner</sub>: spend time in certain manner

Spend + NP<sub>temp</sub> + ADV<sub>place</sub> + ADV<sub>accomp</sub>: spend time in a place with somebody

Spend + NP<sub>temp</sub> + ADV<sub>place</sub> + ADV<sub>manner</sub>: spend time in a place in certain manner

Spend + NP<sub>temp</sub> + ADV<sub>place</sub> + V-ing: spend time in a place doing something

Spend + NP<sub>temp</sub> + V-ing: spend time doing something

จากคลังข้อมูลตัวอย่างครึ่งหนึ่งของ *spend* จะแปลเป็นคำอื่นมากกว่าจะแปลว่า *tillbringa* ในภาษาสวีดิช ตัวอย่างเช่น

- สกรรมกริยา (transitive verbs) เช่น
  - *spendera* ซึ่งคำกริยาและรูปแบบการใช้กริยานี้ยืมมาจากภาษาอังกฤษ และคำกริยานี้นิยมใช้ในความหมายของการใช้เงิน

(52) And that's how I spent the rest of the day  
Och på det viset spenderade jag resten av dagen.

- *använda* 'use', *lägga ner* (lit) 'put down' และ *ägna* 'devote' มักใช้แปล *spend* ที่ตามด้วย V-ing complements บ่อยที่สุด

(53) I actually spend time thinking about this.  
Jag ägna faktiskt tid åt att tänka på det.

นอกจากนี้คำกริยา *ägna* 'devote' ยังใช้แปล *spend* + ADV<sub>accomp</sub> ด้วย

(54) We've seen microscopes before, but not at such length; we can spend a lot of time with them before getting tired of them.  
Vi har sett mikroskop förr, men inte; sådana mängder; vi kan ägna en massa tid åt dem innan vi tröttna på dem.

- อกรรมกริยา (intransitive verbs) เช่น *sitta* 'sit', *leva* 'live' หรือ *vara* 'be' ที่ตามด้วย กริยาวิเศษณ์บอกเวลา (adverbial of time)

(55) 'Whatever you do, don't spend the whole night comparing notes about the long-lost land.'  
"Vad ni gör, sitt inte hela natten och jämför era minnen av det djupt saknade gamla landet."

ในกรณีที่ทำงานหรือนอนในสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นที่ที่ผู้พูดอยู่ จะใช้กริยาตัวเดียวแทน *spend* + temporal NP

(56) And then the aunt comes to spend a holiday with them.  
Och så kommer fastern för att semestra hos dem.

คำกริยา *semestra* ซึ่งแปลงมาจาก *semester* 'holiday' มีความหมายว่า 'spend one's holiday'

ในทางตรงข้าม เมื่อดูข้อมูลภาษาอังกฤษคำว่า *spend* ที่แปลมาจากภาษาสวีดิช พบว่า *spend* แปลมาจากคำอื่นในภาษาสวีดิชมากกว่าที่จะเป็นคำว่า *tillbringa* ตัวอย่างเช่น

- สกรรมกริยา (transitive verbs) เช่น *använda* ‘use’, *utnyttja* ‘use’ และ *ägna* ‘devote’

(57) Jag tror att jag ägnade halva tiden enbart åt dem  
I wouldn't be surprised if I spent half my time on them.

นอกจากนี้ ยังพบคำอื่นที่แปลเป็น *spend* ในภาษาอังกฤษด้วย เช่น *leva sitt live* ‘live one's life’ แปลเป็น *spend one's life* และ *fira weekender* ‘celebrate weekends’ แปลเป็น *spend weekends*

- อกรรมกริยา (intransitive verbs) รูปแบบที่พบในภาษาสวีดิชซึ่งเป็นภาษาต้นทาง คือ *intransitive verbs + adverbial* คำกริยาที่ใช้จะแสดงอากัปกิริยา (posture) หรือการมีอยู่ (existence) เช่น *bo* ‘live’, *sitta* ‘sit’, *stå* ‘stand’ และ *vera* ‘be’
- บางครั้ง *spend* + temporal NP อาจจะแปลจากคำกริยาตัวเดียวในภาษาสวีดิช เช่น *spend the night* แปลมาจาก *övernatten* และ *sova over* ‘(lit) sleep over’
- คำที่ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำกริยา *spend* โดยโครงสร้างที่ใช้มากที่สุดในการแปลภาษาสวีดิชเป็นภาษาอังกฤษคือ *raising construction* คำกริยา *spend* ถูกแทรกเข้าไปและกริยาหลักถูกเลื่อนไปข้างหลัง (lowered) และทำให้เป็น V-ing complements

(58) Jag slöar så mycket under dagen att jag saboterar min nattsömn.  
I spend so much of my time idling during the day that I sabotage my night's sleep.

จะเห็นได้ว่า *spend* ในภาษาอังกฤษมีการแปลเป็นคำต่างๆ ที่หลากหลายในภาษาสวีดิช และคำในภาษาสวีดิชที่แปลเป็น *spend* มีหลายคำเช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างและความหมายในบริบทที่ใช้คำว่า *spend* การศึกษาเปรียบเทียบต่างนี้ทำให้เห็นการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม และยังชี้ให้เห็นอิทธิพลของภาษาอื่นที่เข้ามาในภาษานั้นๆ ด้วย

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ *Contrastive verb valency and conceptual structures in the verbal lexicon* ของ Filip D., Bart D. และ Dirk N. (1996) งานเรื่องนี้มุ่งอธิบายภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษอย่างเป็นระบบ และเปรียบเทียบกับภาษาดัตช์ โดยศึกษาการแปลคำว่า *beslissen* ‘decide’ ในภาษาดัตช์ *décider* ‘decide’ ในภาษาฝรั่งเศส และ *decide* ในภาษาอังกฤษ ทั้งแบบทิศทางเดียวคือ เปรียบเทียบการแปลภาษาดัตช์เป็นภาษาอังกฤษและภาษา

ฝรั่งเศส แบบสองทิศทางคือ เปรียบเทียบการแปลภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาดัชต์ และแบบพหุทิศทางคือ เปรียบเทียบภาษาฝรั่งเศสกับภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาพบว่า คำกริยา *beslissen* ‘to decide’ ในภาษาดัชต์ มีการใช้ดังนี้ (1) ไม่มี complements (ใช้มากที่สุด) (2) ตามด้วยนามวลีหรือบุพบทวลี (3) ตามด้วย infinitival clause หรือ finite clauses ในการเปรียบเทียบแบบต่างๆ พบว่า *decider* ‘to decide’ และ *decide* มีความหมายที่กว้างกว่า *beslissen* แต่ความหมายโดยรวมของทั้งสามคำนี้ ได้แก่ ‘make a decision’ ‘make somebody decide’ ‘draw a conclusion’ และ ‘determine’ และขยายความหมายเหล่านี้ไปยังความหมายอื่นด้วย คือ

- (i) *overtuigen/convaincre/convince*
- (ii) *bepalen/déterminer/determine*
- (iii) *besluiten/conclude/conclude*

การวิเคราะห์ข้างต้นยังแสดงให้เห็นว่า การแปล *beslissen*, *decider* และ *decide* ไม่มีความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

1. *décider* ในภาษาฝรั่งเศส ตามด้วย nominal complementation ภาษาดัชต์ และภาษาอังกฤษจะแปลว่า *beslissend zijn voor* และ *be decisive for*
2. *décider* และ *decide* ในโครงสร้าง *something decides someone to do something* ไม่สามารถแปลเป็น *beslissen* ในภาษาดัชต์ แต่จะแปลเป็นหน่วยสร้างก่อผล (causative construction) *doen beslissen um* ‘to make decide’

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่เปรียบเทียบต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรื่องการศึกษาการแปลหน่วยสร้างกริยาเรียงที่แสดงทิศทางในภาษาไทยและความเท่าเทียมในเชิงอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ในภาษาอังกฤษของวลี สุธธิชัชวาลวงศ์ (Sutthichatchawanwong, 2006) โดยมุ่งศึกษากิริยาเรียงแสดงทิศทางในภาษาไทย 6 รูป ได้แก่ ไป มา ขึ้น ลง เข้า และ ออก เปรียบเทียบกับการแปลหน่วยสร้างกริยาเรียงเหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษ ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะคำกริยา ไป และ มา ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงเนื่องจากสอดคล้องกับงานวิจัยมากที่สุด

คำกริยา ไป และ มา ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงในเรื่องนี้แสดงความหมายทั้งหมด 6 ความหมาย ดังนี้

#### 1. บอกทิศทาง

- (59) เมื่อขณะข้าพเจ้าไปถึงกันตัง

When I arrived in Trang, ...

- (60) พอคุณผู้ชายกลับมาจากงาน

... as soon as he stepped into the house after work, ...

## 2. บอกวัตถุประสงค์

(61) อาชีพเจ้าไปแนะนำบิดาว่า  
...my uncle, (Khun Virat Vetchakit), told my father that...

(62) จะต้องมาทำงาน  
They had to come to work quite early.

## 3. บอกการณลักษณะ

- ความหมายเชิงทัศนคติ (attitudinal aspect)

(63) หนักปากไปไม่ได้ถามว่าตรงไหน  
It's a pity, I didn't ask where his house was

- ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect aspect)

(64) เรือนเหล่านี้เปลี่ยนรูปโฉมไป  
... the house had changed in their appearance, ...

(65) เรื่องที่เล่าพรรณนามานี้  
I have described the copier...

- การณลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect)

(66) ห้างไวต์เอเวเลตต้องเลิกกิจการไป  
... the store was closed...

- การณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect)

(67) คนรุ่นหลังจึงเรียกว่าโบว์ลิงไป  
...the young call it bowling.

## 4.บอกเวลา

(68) เมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือนวนิยายภาษาอังกฤษที่ซื้อไป  
When I finished the one that I bought,...

(69) ข้อความที่กล่าวมาข้างต้นนี้  
The information given above...

## 5.บอกการกระทำต่อเนื่อง

- (70) ใครจะไปจำอะไรได้อย่างถึถ้วน  
How can I remember all the details!
- (71) มาทราบเรื่องภายหลัง  
I learned about it later.

## 6.บอกผล

- (72) ภายหลังฟังเพื่อนไปเป็นศาลาโกหก  
A change in the consonant sound resulted in the hall being called Sala Kohok
- (73) เมื่อนายนอร์แมนแมกสเวลมาเป็นหัวหน้ากอง  
When Mr. Maxwell became Chief of the Records Division, ...

ความหมายของหน่วยสร้างกริยาเรียงเหล่านี้มีมโนทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่และเวลา ยกเว้นความหมายเชิงทัศนคติ ซึ่งเป็นความหมายย่อยหนึ่งของความหมายบอกการณลักษณะที่มีลักษณะสัมพันธ์กับความหมายแสดงความรู้สึก นอกจากนี้ วัลลีย์ยังกล่าวว่าการรับรู้ความหมายของหน่วยสร้างกริยาเรียงเหล่านี้สามารถทำได้จากการดูการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งบางครั้งสะท้อนความหมายที่แท้จริงของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เราไม่สามารถรับรู้ได้จากการดูภาษาไทยเพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รูปภาษาอังกฤษที่ใช้แสดงความหมายของรูปกริยาเรียงอยู่ในรูปที่แตกต่างกันไป ได้แก่ คำ วลี อนุประโยค และประโยค หรืออาจไม่ปรากฏรูปแสดงแทนความหมาย รูปเหล่านี้จะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาแสดงทิศทางและคำกริยาอื่นๆ ที่คำกริยาแสดงทิศทางนั้นเกิดร่วมด้วย รวมทั้งเป็นผลมาจากส่วนประกอบอื่นๆ ทางภาษาที่ปรากฏอยู่ในบริบท

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ความเทียบเท่าในเชิงอรรถศาสตร์ระหว่างหน่วยสร้างกริยาเรียงที่แสดงทิศทางและคำแปลในภาษาอังกฤษปรากฏให้เห็นถึงการเพิ่มความหมาย การสูญเสียความหมาย และการเท่าเทียมกันของความหมายกับภาษาอังกฤษ ส่วนความเทียบเท่าในเชิงวากยสัมพันธ์ รูปภาษาของหน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงทิศทางไม่สามารถจับคู่กับรูปภาษาอังกฤษแบบหนึ่งต่อหนึ่งได้ แต่รูปภาษาบางรูปในภาษาอังกฤษที่ใช้แทนความหมายของรูปภาษาของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยอาจเกิดขึ้นได้บ่อยกว่ารูปภาษาอื่นๆ จึงอาจใช้เป็นแนวทางในการแปลกริยาเรียงที่แสดงทิศทางในภาษาไทยได้

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยเห็นว่าภาษาศาสตร์เปรียบเทียบทำให้เห็นลักษณะภาษาที่นำมาเปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจน ทว่าการศึกษาคำกริยา “ไป” และ “มา” เปรียบเทียบกับภาษาอังกฤษยังไม่สามารถอธิบายบริบทที่ชัดเจนในการเกิดความหมายต่างๆ ของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในบางครั้งผู้วิจัยไม่พบความหมายที่ชัดเจนในภาษาไทยจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยอ้างอิงความหมายจากการแปลเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมัน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนและด้านการแปลต่อไป

## สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยพบว่าการศึกษาความหมายของคำกริยาทั้งสองคำนี้ยังไม่ครอบคลุมและละเอียดเท่าที่ควร เนื่องจาก การศึกษาคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ผ่านมามีทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาแบบลักษณะภาษาของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ หน่วยสร้างกริยาเรียง การบ่งชี้จุดอ้างอิง และการแสดงอรรถวิสัย หรือมีการศึกษาคำกริยาทั้งสองคำนี้ที่ปรากฏในบางตำแหน่งเท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำกริยา “ไป” และ “มา” กับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน การศึกษาความหมายของคำกริยาทั้งสองคำนี้ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งควบคู่กับการแปลเป็นภาษาเยอรมันว่ามีการใช้รูปภาษาและการถ่ายทอดความหมายว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ

นอกจากนี้ คำกริยา “ไป” และ “มา” เกี่ยวข้องกับความหมายทั้งในการเคลื่อนที่เชิงกายภาพและเชิงเวลา แต่ไม่มีกรอบทฤษฎีใดที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาสองคำนี้โดยตรง อย่างไรก็ตาม ได้หมายความว่าไม่มีทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในงานวิจัยนี้ จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยเห็นว่ามโนทัศน์เรื่องหน่วยสร้างกริยาเรียงช่วยจำแนกความหมายและตำแหน่งของคำกริยา “ไป” และ “มา” รวมถึงแบ่งประเภทคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้งสองคำนี้ได้ นอกจากนี้ การบ่งชี้จุดอ้างอิงและการแสดงอรรถวิสัยยังช่วยในการวิเคราะห์มุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่มีคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏ และเมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำกริยาทั้งสองคำนี้กับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน มโนทัศน์เรื่องการแปลและแบบลักษณะภาษาที่แบ่งตามลักษณะเหตุการณ์การเคลื่อนที่จะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมันได้ดียิ่งขึ้น การศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” และการแปลเป็นภาษาเยอรมันในงานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีอรรถศาสตร์เป็นหลัก

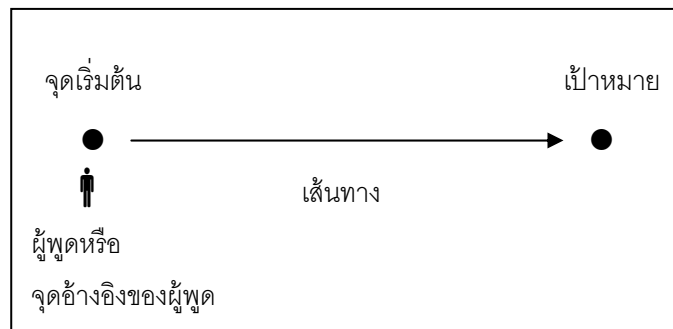
### บทที่ 3

## คำกริยา “ไป” และสมมูลภาพในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำกริยา “ไป” หลังจากที่ยุบรวมและจัดระเบียบข้อมูลจากนวนิยายฉบับภาษาไทยและฉบับแปลเป็นภาษาเยอรมัน จากนั้นศึกษาสมมูลภาพหรือความเท่าเทียมกันทางความหมายและรูปภาพระหว่างคำกริยา “ไป” และรูปภาพเยอรมันที่แปลตรงกับคำกริยา “ไป” บทนี้จะแบ่งเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ได้แก่ 3.1 รูปแบบและความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทย 3.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทย 3.3 สมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน และ 3.4 สรุป

### 3.1 รูปแบบและความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทย

คำกริยา “ไป” มีความหมายหลักคือแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกจากตัวผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูดถ้อยคำ ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 3.1 การแสดงการเคลื่อนที่ของคำกริยา “ไป”

ภาพที่ 3.1 แสดงจุดวงกลมสองจุด จุดแรกด้านซ้ายมือเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ (Source) จุดที่สองด้านขวามือเป็นจุดสิ้นสุดหรือเป้าหมายของการเคลื่อนที่ (Goal) ระหว่างจุดทั้งสองมีลูกศรชี้ไปที่เป้าหมาย ลูกศรนี้แสดงเส้นทาง (Path)<sup>6</sup> การเคลื่อนที่ออกจากจุดเริ่มต้นไปสู่

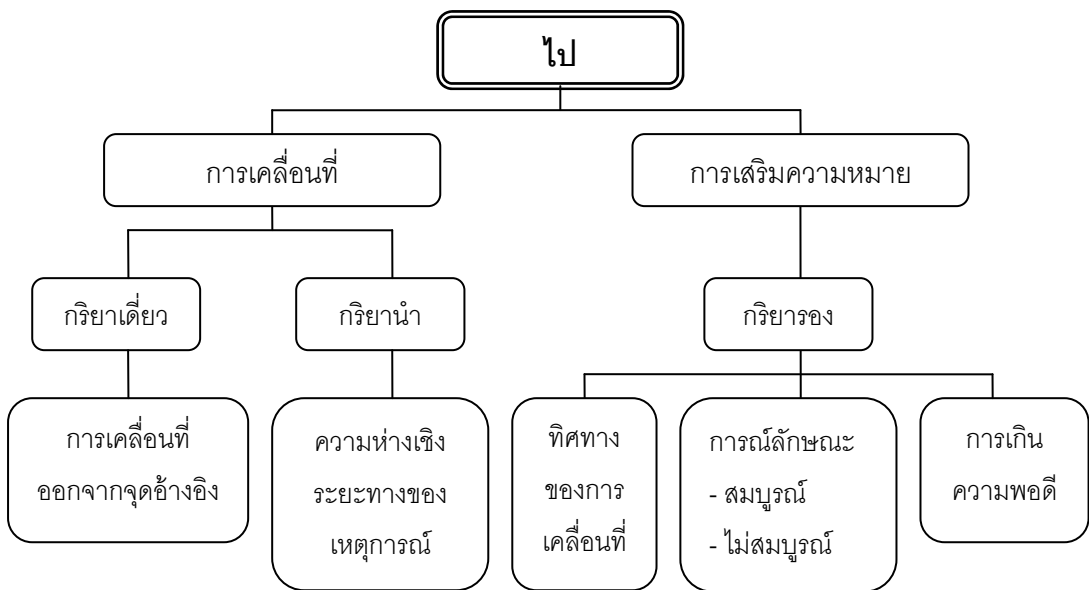
<sup>6</sup> เส้นทาง (Path) แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) เส้นทางผูกติด (Bounded path) หมายถึง มีการบอกตำแหน่งของจุดเริ่มต้น (source) และ/หรือ จุดสิ้นสุดของเส้นทาง (goal) เช่น *Mary walked from the house. Mary walked to the school.* และ *Mary walked from the house to the school.* 2) ทิศทาง (Direction) หมายถึง ไม่มีการระบุถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเส้นทาง แต่มีการแสดงเส้นทางระหว่างสองจุดที่ไม่ได้อ้างอิงนี้ เส้นทางนี้แสดงการขยายออกไปโดยสัมพันธ์กับสถานที่ที่อ้างอิง โดยสถานที่ที่อ้างอิงถึงในประโยคไม่จำเป็นต้องเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดของเส้นทาง เช่น *Mary walked away from the factory.* และ *Mary walked toward the hotel.* และ 3) ทาง (Route) หมายถึง ไม่มีการอ้างอิงถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเส้นทาง แต่จะอ้างอิงถึงจุดกึ่งกลางที่อยู่ระหว่างเส้นทาง ดังนั้น สถานที่อ้างอิงจึงอยู่ ณ จุดใดจุดหนึ่งบนเส้นทาง เช่น *Mary walked along the road.* (Jackendoff, 1983 อ้างถึงใน Rungkuphan, 1992 )



เป้าหมาย และมีรูปคนอยู่ที่จุดเริ่มต้นเพื่อแสดงว่าจุดเริ่มต้นเป็นสถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบว่า คำกริยา “ไป” นอกจากจะมีความหมายหลักที่พบใน คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดี่ยวแล้ว ยังสามารถขยายออกได้หลายความหมายเมื่อปรากฏในบริบท ที่แตกต่างกัน นั่นคือ เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏเป็นกริยานำจะแสดงความห่างเชิงระยะทางของ เหตุการณ์ และเมื่อปรากฏเป็นกริยารองจะเสริมความหมายของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าคำกริยา “ไป” ในเรื่องของทิศทาง การณ์ลักษณะ และการเกินความพอดี ทั้งความหมายหลักและ ความหมายขยายที่เกิดขึ้นในบริบทที่คำกริยา “ไป” ปรากฏเป็นกริยาเดี่ยว กริยานำ และกริยารอง นอกจากจะบ่งชี้การเคลื่อนที่แล้วยังแสดงการบ่งชี้จุดอ้างอิง (deixis) และความเป็นอัตวิสัย (subjectivity) กล่าวคือ คำกริยา “ไป” แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ ผู้พูดวางศูนย์กลาง การบ่งชี้ (deictic center) ไว้ที่จุดเริ่มต้น (source) และการเคลื่อนที่หรือเหตุการณ์ซึ่งเป็น เป้าหมาย (goal) ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด การวางมุมมองของผู้พูดต่อเหตุการณ์เช่นนี้ยัง แสดงความหมายโดยนัยว่าผู้พูดได้รวมตัวผู้พูดเองไว้ใน การเคลื่อนที่หรือเหตุการณ์โดยการใช้ คำกริยา “ไป” ซึ่งแสดงการมองเหตุการณ์เชิงอัตวิสัย ดังนั้น องค์ประกอบทางความหมายของ คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งมีส่วนร่วมกันคือ การเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็น อัตวิสัย

ความหมายหลักและความหมายขยายของคำกริยา “ไป” ซึ่งมีการเคลื่อนที่ การบ่งชี้ จุดอ้างอิง และความเป็นอัตวิสัย เป็นความหมายพื้นฐานร่วมกัน สามารถแสดงเป็นภาพได้ ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 3.2 การแสดงความหมายของคำกริยา “ไป”



ในภาพที่ 3.3 ข้อมูลความหมายของเส้นทาง (Path) และการอ้างอิง (Deixis) ถูกเชื่อมโยงเข้าสู่คำกริยา “ไป” ด้วยเส้นตรง ขณะเดียวกันสิ่งที่เคลื่อนที่ (Figure) วัตถุที่ถูกอ้างอิง (Ground) และอากัปกริยาไม่ถูกรวมอยู่ในคำกริยา แต่จะแสดงออกในองค์ประกอบอื่น กล่าวคือสิ่งที่เคลื่อนที่และวัตถุที่ถูกอ้างอิงจะแสดงออกในรูปของนามวลี และอากัปกริยาจะแสดงออกในรูปของคำกริยาอื่นๆ เช่น *เขาวิ่งไป เขา* เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ซึ่งแสดงด้วยนามวลี คำกริยา *วิ่ง* เป็นคำกริยาที่แสดงอากัปกริยาในการเคลื่อนที่ ตัวอย่างคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดียวมีดังนี้

- (1) *แกไปจังหวัดใหม่*
- (2) *เขาควรจะไปที่วัดหรือไม่*
- (3) *ฉันไปก่อนนะ*
- (4) *ไปบ้าน*
- (5) *ไปเถอะ*

ประโยคข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คำกริยา “ไป” จะแสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพซึ่งเป็นการเคลื่อนที่จริง โดยปรากฏร่วมกับนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค (subject) นามวลีนี้เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่และตามหลังด้วยนามวลีหรือบุพบทวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวม (adverbial) บอกสถานที่อันเป็นจุดสิ้นสุดการเคลื่อนที่ในเหตุการณ์หรือ Goal เช่นประโยค (1) และ (2) และสามารถละนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานหรือละนามวลี/บุพบทวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้เช่นประโยคที่ (3) และ (4) หรือสามารถละทั้งประธานและส่วนขยายรวมเช่นในประโยค (5) โดยผู้ฟังตีความสิ่งที่ละไว้ได้จากบริบทว่าผู้พูดอ้างอิงถึงใครหรือสถานที่ใด

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏเพียงคำเดียวในประโยค คือละทั้งประธานและส่วนขยายรวม มักปรากฏในประโยคคำสั่ง ซึ่งนอกจากจะมีความหมายการเคลื่อนที่เส้นทาง และการอ้างอิงแล้ว ยังมีความหมายของการไล่ให้ออกจากตัวผู้พูดในเชิงวัจนปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น

- (6) *ไป ไป* (กลับไป)
- (7) *ไป ไป* (คนจะนอน)

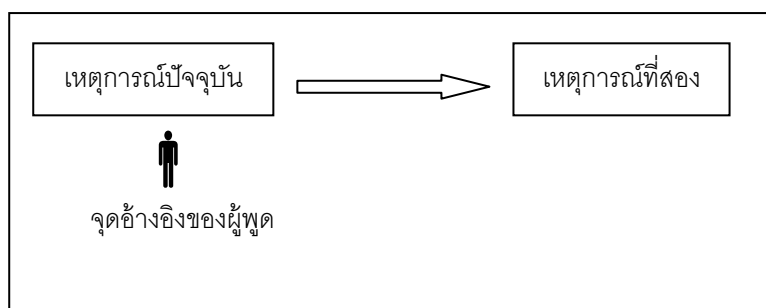
จากตัวอย่างประโยค (1) – (7) สามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดียวในภาษาไทยได้ดังนี้

(NP) ไป (NP<sub>location</sub>) / (PP<sub>location</sub>)

คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏเดี่ยวในประโยคจะปรากฏร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เช่น หล่อนไปแล้ว รถไปแล้ว และมีส่วนขยายเป็นนามวลีหรือบุพบทที่แสดงสถานที่ นามวลีจะแสดงจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่หรือเป้าหมายเท่านั้น เช่น เขาไปวัด แต่บุพบทจะแสดงได้ทั้งจุดเริ่มต้นเมื่อใช้คำบุพบท จาก นำหน้าคำนาม เช่น เขาไปจากบ้าน และเป้าหมายของการเคลื่อนที่เมื่อคำบุพบทอื่นปรากฏร่วมกับคำนาม เช่น เขาไปที่ร้านป่าเต๋อ

### 3.1.2 “ไป” ที่เป็นกริยานำ

คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำจะแสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ กล่าวคือ คำกริยา “ไป” แสดงการเปลี่ยนเหตุการณ์แบบมีระยะทาง ผู้พูดใช้คำกริยา “ไป” เพื่อเน้นว่าผู้กระทำ/ประธานกำลังเปลี่ยนการกระทำจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง โดยมีเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำเป็นจุดอ้างอิง และในความรู้สึกของผู้พูดเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” อยู่ห่างจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ดังนั้นผู้กระทำ/ประธานจึงเดินทางออกจากจุดอ้างอิงไปทำเหตุการณ์ดังกล่าว ในความหมายนี้คำกริยา “ไป” ปรากฏในตำแหน่งกริยานำ จึงเน้นการบ่งชี้เรื่องระยะทางหรือความห่างระหว่างเหตุการณ์ ขณะเดียวกันการออกจากเหตุการณ์ที่เป็นจุดอ้างอิงไปสู่อีกเหตุการณ์ยังแสดงความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในอนาคตหรือแสดงความตั้งใจที่จะทำเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในอนาคตเช่นกัน ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 3.4 ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “ไป”

ภาพที่ 3.4 แสดงความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ซึ่งบ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำ ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และลูกศรแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ที่เป็นจุดอ้างอิงเข้าสู่เหตุการณ์ที่สองซึ่งเป็นเป้าหมาย (goal) ในความรู้สึกของผู้พูดเหตุการณ์ทั้งสองมีระยะห่างกัน ดังนั้น ผู้พูดจึงใช้คำกริยา “ไป” เพื่อแสดงว่าการเปลี่ยนเหตุการณ์จากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีก

เหตุการณ์หนึ่งมีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น โดยผู้กระทำ/ประธานมีการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงเพื่อไปทำเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” นอกจากนี้ การเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งยังแสดงความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ที่สองอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตหรือผู้พูดตั้งใจที่จะกระทำเหตุการณ์นี้ในอนาคต ตัวอย่างเช่น

- (8) *เขากลัวน้ำเหลืองน้ำหนองจะไปติดเขา*
- (9) *คนอย่างข้าน่าจะจะไปเปลี่ยนความเชื่อของใครเขาได้*
- (10) *เขากลัวว่าจะต้องไปลำบากลำบาก*

ประโยค (8) ในที่นี้ผู้พูด (ตัวละคร) ใช้ “ไป” เพื่อเน้นว่าเหตุการณ์ ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำกับเหตุการณ์ “น้ำเหลืองน้ำหนองติดเขา” มีระยะห่างระหว่างกันในความรู้สึกของผู้พูด ตัวละครวางจุดอ้างอิงไว้ที่เหตุการณ์ “น้ำเหลืองน้ำหนองอยู่ที่ศพ” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน และเหตุการณ์ “น้ำเหลืองน้ำหนองติดเขา” เป็นเหตุการณ์ที่สองซึ่งออกไปจากจุดอ้างอิงของตัวละคร ดังนั้น ในความรู้สึกของตัวละครผู้กระทำ/ประธาน น้ำเหลืองน้ำหนอง มีการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงไปกระทำกริยา *ติดเขา* ขณะเดียวกันคำกริยา “ไป” ยังแสดงความเป็นไปได้ของการเกิดเหตุการณ์ที่สองในอนาคต

ประโยค (9) ผู้พูด (ตัวละคร) รู้สึกว่าเหตุการณ์ “การเปลี่ยนความเชื่อ” อยู่ห่างจากตัวผู้พูด ผู้พูดจึงใช้ “ไป” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นจุดอ้างอิงเข้าสู่เหตุการณ์ “การเปลี่ยนความเชื่อ” นอกจากนี้ การเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ปัจจุบันไปสู่เหตุการณ์ “การเปลี่ยนความเชื่อ” ยังตีความได้ว่าการเปลี่ยนไปสู่เหตุการณ์นี้แสดงความเป็นไปได้ของการเกิดเหตุการณ์ในอนาคต

ประโยค (10) เหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ เป็นเหตุการณ์ที่ผู้พูด (ตัวละครในเรื่อง) วางจุดอ้างอิงไว้ และ คำกริยา “ไป” ถูกใช้เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ปัจจุบันเข้าสู่เหตุการณ์ “ลำบากลำบาก” เนื่องจากในความรู้สึกของผู้พูดเหตุการณ์ “ลำบากลำบาก” มีระยะห่างจากเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น ในการเปลี่ยนเหตุการณ์ผู้กระทำ/ประธานจึงต้องเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงไปทำกริยา *ลำบากลำบาก* นอกจากนี้ “ไป” ยังแสดงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์ “ลำบากลำบาก” ในอนาคตด้วย

นอกจากนี้เมื่อ “ไป” ปรากฏร่วมกับ “จะ” ซึ่งเป็นคำบ่งชี้อนาคตกาลในประโยค (9) – (11) จึงเน้นความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่ตามหลัง “ไป” ในอนาคตให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม บางครั้งพบว่าคำกริยา “ไป” ที่ปรากฏเป็นกริยานำยังคงมีความหมายของการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ แต่เหตุการณ์การเคลื่อนที่ได้ลดความสำคัญลง และจุดสนใจอยู่ที่เหตุการณ์ที่ตามหลัง “ไป” มากกว่าเหตุการณ์ “ไป” ในที่นี้คำกริยา “ไป” ไม่ได้แสดงการ

เปลี่ยนแปลงเหตุการณ์แบบมีระยะทาง แต่แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงเพื่อไปกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นคำกริยา “ไป” จึงตีความในเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่าผู้กระทำ/ประธานมีความตั้งใจหรือเจตนาในการเคลื่อนที่เพื่อทำบางสิ่งบางอย่างในอนาคต ตัวอย่างเช่น

- (11) *พ่อยังคงไปคุยกับพระอยู่เสมอ*
- (12) *พ่อกต้องไปซื้อข้าวมัด กววยเดี่ยวรดหน้า ผัดซีอิ้ว ฯลฯ จากที่ร้านอีกด้านหนึ่งทางท้ายวัด*
- (13) *เขาไปช่วยงานที่วัดอยู่เสมอ*

ประโยค (11) ผู้พูดได้มองว่าเหตุการณ์ *คุย* เป็นเหตุการณ์ที่ต้องมีการเคลื่อนที่เพื่อไปทำเหตุการณ์นี้ จึงใช้ “ไป” เพื่อเน้นว่า *การคุย* เป็นเหตุการณ์ที่ประธานต้องออกสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อไปทำสิ่งนี้ นอกจากนี้ยังแสดงความตั้งใจที่จะกระทำเหตุการณ์ *การคุย* ในอนาคต ประโยค (12) ประธาน *พ่อก* ทำการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อทำเหตุการณ์ *ซื้อของ* แม้ว่าจะมีการเคลื่อนที่จริง แต่ทว่า “ไป” ถูกลดความสำคัญของเหตุการณ์ลง และผู้พูดได้ให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลัง “ไป” แทน และประโยค (13) ประธาน *เขา* ทำการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำกริยา *ช่วยงาน* ในที่นี้ ความสำคัญของการเคลื่อนที่ถูกลดลง จุดสนใจของผู้พูดจะเน้นที่เหตุการณ์ที่เกิดตามหลังคำกริยา “ไป” แทน

จะเห็นได้ว่า การใช้คำกริยา “ไป” เป็นกริยานำมีการเน้นที่เป้าหมาย (Goal) มากกว่าจุดเริ่มต้น (Source) ซึ่งแตกต่างจาก “ไป” ที่เป็นกริยาหลัก กล่าวคือ “ไป” ที่เป็นกริยานำมีเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำเป็นจุดเริ่มต้น และมีเหตุการณ์อีกเหตุการณ์ในอนาคตเป็นเป้าหมายซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “ไป” ผู้พูดใช้ “ไป” ที่เป็นกริยานำแสดงความรู้สึกที่ต้องการเน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ จุดหมายปลายทางของการกระทำกริยา “ไป” ที่เปลี่ยนมาจากเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ โดยที่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่สองไม่จำเป็นต้องแสดงออกในภาษา ในขณะที่ “ไป” ที่เป็นกริยาหลักจะไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่ง (จุดเริ่มต้นและเป้าหมาย) เนื่องจากทั้งสองจุดนี้สามารถจะแสดงออกในประโยคหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้พูดว่าต้องการจะให้ข้อมูลแก่ผู้ฟังมากน้อยเพียงใด

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำได้ดังนี้

(NP) ไป คำกริยาอื่นๆ (NP/PP)

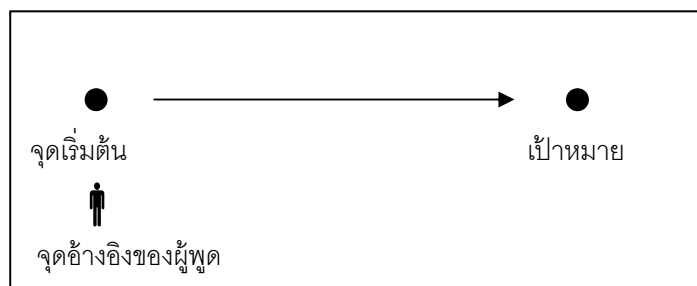
รูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำซึ่งแสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ จะมีประธานหรือสิ่งที่เคลื่อนที่ ตามด้วยคำกริยา “ไป” และคำกริยาอื่นๆ อันได้แก่ คำกริยาแสดงสภาพซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือคุณสมบัติของบางสิ่งบางอย่างเช่นประโยค (8) และ (10) หรือคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพเช่นประโยค (9) คำกริยาเหล่านี้อาจตามด้วยนามวลีที่ทำหน้าที่กรรมหรือบุพบทวลีที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมหรือไม่มีทั้งนามวลีและบุพบทวลีก็ได้ และเมื่อคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำแสดงการเคลื่อนที่จริงเชิงกายภาพ คำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” จะเป็นคำกริยาแสดงการกระทำเช่นประโยค (11) – (13)

### 3.1.3 “ไป” ที่เป็นกริยารอง

คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏในตำแหน่งกริยารองของประโยค แสดงความหมายเสริม คำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าในเรื่องของทิศทาง การณ์ลักษณะ และการเกินความเกินพอดี ความหมายเสริมที่แสดงด้วยคำกริยา “ไป” ไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่โดยตรง แต่เราสามารถจินตนาการได้ว่าเหตุการณ์ที่คำกริยา “ไป” เสริมความหมายนั้นมีการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองมีรูปแบบวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน และคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไป” ทำให้ “ไป” มีความหมายที่ไม่เหมือนกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### 3.1.3.1 การแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่

เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ จะแสดงทิศทางของเส้นทางในการเคลื่อนที่ที่ออกจากจุดอ้างอิงของคำกริยาเคลื่อนที่ที่ปรากฏข้างหน้า (Thepkanjana, 1996; Rungkuphan, 1992; Sutthichatchawanwong, 2006) โดยทิศทางที่ปรากฏนั้นอาจมีหรือไม่มีสถานที่อ้างอิงที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางและ/หรือจุดสิ้นสุดของเส้นทาง สิ่งที่เคลื่อนที่ในประโยคเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ และสิ่งที่เคลื่อนที่อาจเป็นประธานหรือกรรมของกริยา หรือทั้งประธานและกรรมเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเภทของคำกริยาที่ “ไป” ปรากฏร่วมด้วยการแสดงทิศทางของคำกริยา “ไป” แสดงเป็นภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 3.5 ความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “ไป”

ภาพที่ 3.5 ลูกศรแสดงทิศทางเคลื่อนที่ออกจากจุดเริ่มต้นเข้าสู่เป้าหมาย และผู้พูดวางจุดอ้างอิงของเขาไว้ที่จุดเริ่มต้น ทิศทางการเคลื่อนที่ของคำกริยา “ไป” จะแสดงทั้งการเคลื่อนที่เชิงกายภาพและเชิงนามธรรมขึ้นอยู่กับคำกริยาที่คำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมด้วย เราสามารถแบ่งคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ปรากฏนำหน้า “ไป” ในหน่วยสร้างกริยาเรียงออกเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้

## 1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (Motion verbs)

### 1.1) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนสถานที่

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนสถานที่ (Translation verbs) เป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหนึ่งจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง เป็นการเปลี่ยนสถานที่ของสิ่งของนั้น เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏตามหลังคำกริยาเหล่านี้จะแสดงทิศทางเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด คำกริยาในกลุ่มนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ 4 ประเภท<sup>7</sup> ดังนี้

#### 1.1.1) คำกริยาแสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่ (Locomotion verbs)

คำกริยาแสดงอากัปกริยาใช้แสดงการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม ขณะเดียวกันก็แสดงอากัปกริยาที่ใช้ในการเคลื่อนที่ เช่น เดิน วิ่ง ขับ พาย กระโดด คำกริยาประเภทนี้เป็นอกรรมกริยาจึงมีอาร์กิวเมนต์ (argument) เพียงตัวเดียวในอนุภาคหรือประโยค ทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาเรียง จึงจำเป็นต้องเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ในเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

(14) *ม่ายสมทรงตุหฺรัดตุหฺรไปแม่แต่บนโรงพัก*

(15) *พักซึ่งกำลังเดินไปทางอาคารหลังที่ชั้นล่างโล่ง*

ประโยค (14) ลักษณะการเคลื่อนที่ของสิ่งที่เคลื่อนที่ *ม่ายสมทรง* แสดงด้วยคำกริยา *ตุหฺรัดตุหฺร* และตามด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง “ไป” เพื่อแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ว่าสิ่งที่เคลื่อนที่เคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดสู่จุดสิ้นสุดของเส้นทางที่แสดงด้วยบุพบทวลีคือ *บนโรงพัก* ซึ่งในประโยคไม่แสดงจุดเริ่มต้นของเส้นทาง ประโยค (15) สิ่งที่เคลื่อนที่ *พัก* แสดงลักษณะการเคลื่อนที่ด้วยคำกริยา *เดิน* และตามหลังด้วยคำกริยา “ไป” เพื่อแสดงเส้นทางของการเคลื่อนที่ที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด โดยแสดงเส้นทางของสิ่งที่เคลื่อนที่ด้วยบุพบทวลี *ทางอาคารหลังที่ชั้นล่างโล่ง* แต่ไม่ได้ระบุว่าเส้นทางที่เคลื่อนที่นั้นเริ่มต้นจากที่ใดและสิ้นสุดลงที่ใด

<sup>7</sup> คำกริยาประเภทต่างๆ อยู่ในภาคผนวก ข



### 1.1.2) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Transaction verbs)

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่งแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหรือบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของผู้ใดผู้หนึ่งไปสู่ความครอบครองของอีกบุคคลหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

- (16) *ครูปรีชาให้เงินพักไปยี่สิบบาท*  
 (17) *เย็นนี้เขาคงได้เงินกลับไปเก็บไว้*

ประโยค (16) ประธานหรือผู้กระทำ *ครูปรีชา* กระทำกริยา *ให้* กรรมตรง *เงิน* แก่กรรมรองหรือผู้รับ (beneficient) *พัก* ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของ *เงิน* ในที่นี้ประธานเป็นผู้ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่แต่ไม่ได้เคลื่อนที่ด้วย โดย *เงิน* เคลื่อนที่จากที่อยู่ในความครอบครองของครูปรีชาไปอยู่ในความครอบครองของพัก และผู้พูดใช้ “ไป” เพื่อแสดงว่าผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงของเหตุการณ์ที่ตำแหน่งของประธานหรือผู้กระทำ ประโยค (17) ประธานหรือผู้รับ *เขา* กระทำกริยา *ได้* กรรม *เงิน* แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนการครอบครองสิ่งของจากผู้หนึ่งไปสู่ความครอบครองของประธาน โดยมีทิศทางของการเปลี่ยนการครอบครองคือ *กลับไป* โดย “ไป” แสดงจุดอ้างอิงของผู้พูดที่อยู่ให้ผู้ให้เงินหรือผู้กระทำที่ถูกละในประโยค

จะเห็นได้ว่า ผู้พูดสามารถเลือกเน้นผู้กระทำหรือผู้รับได้จากการเลือกใช้คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กล่าวคือ ในเหตุการณ์ที่แสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้พูดกำหนดจุดอ้างอิงไว้ที่ผู้กระทำ แต่มีการเน้นเหตุการณ์ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ หากผู้พูดเน้นผู้กระทำ ผู้กระทำจะอยู่ในตำแหน่งของประธานและใช้คำกริยา *ให้* เช่นในประโยคที่ (16) แต่หากผู้พูดเน้นที่ผู้รับ ผู้รับจะอยู่ในตำแหน่งของประธานและจะใช้คำกริยา *ได้* เช่นในประโยค (17)

### 1.1.3) คำกริยาแสดงการพกพา (Take verbs)

คำกริยาแสดงการพกพาแสดงการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปกับผู้กระทำ/ประธาน สิ่งของไม่ได้เคลื่อนที่โดยตรงแต่ถูกทำให้เคลื่อนที่ด้วยผู้กระทำ/ประธาน เมื่อคำกริยาประเภทนี้เกิดร่วมกับคำกริยา “ไป” จะแสดงการเคลื่อนที่ของผู้พกพาและสิ่งนั้นในทิศทางที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ดังนั้น สิ่งที่เคลื่อนที่ของเหตุการณ์การเคลื่อนที่คือประธานหรือผู้กระทำและกรรมหรือผู้ถูกกระทำ ตัวอย่างเช่น

- (18) *พักหิ้วกระเป๋าเสียมไปหลังโรงเรียน*  
 (19) *เมื่อทั้งสองแบกโคงผ่านไป*  
 (20) *พักเอาไปก่อนสักห้าร้อย*

ประโยค (18) สิ่งที่เคยเคลื่อนที่ *พัก* เป็นผู้กระทำกริยา *หิ้ว* ซึ่งทำให้กรรม *จอบเสียม* เคลื่อนที่ไปพร้อมกับสิ่งที่เคลื่อนที่ และ “ไป” แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเข้าสู่จุดสิ้นสุดของเส้นทางซึ่งแสดงด้วยบุพบทวลี *หลังโรงเรียน* ประโยค (19) ประธาน ทั้งสอง ซึ่งเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ทำให้กรรม *โดง* เคลื่อนที่ไปพร้อมกับประธานในทิศทางที่ผ่านจุดอ้างอิงซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้พูดอยู่และออกห่างจากจุดอ้างอิงนั้นและสิ้นสุด ณ ที่ใดที่หนึ่งซึ่งแสดงด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง *ผ่าน* และ *ไป* และประโยค (20) กรรมของกริยา *เอา* ถูกละไว้แต่สามารถเข้าใจได้จากบริบทว่าเป็น *เงิน* เมื่อคำกริยาประเภทนี้เกิดร่วมกับ “ไป” ได้แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ของกรรมว่าออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดไปสู่จุดสิ้นสุดคือประธาน *พัก*

#### 1.1.4) คำกริยาแสดงการสื่อสาร (Communication verbs)

คำกริยาแสดงการสื่อสารแสดงการส่งข้อมูลจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารผ่านสื่อ ดังนั้น สิ่งที่เคยเคลื่อนที่คือข้อมูลหรือสารซึ่งประกอบอยู่ภายในความหมายของคำกริยาประเภทนี้ ผู้ส่งสารเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางและผู้รับสารเป็นจุดสิ้นสุดของเส้นทาง เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไป” แสดงว่าผู้พูดวางจุดอ้างอิงที่ผู้ส่งสาร โดยสารที่สื่อ่นั้นเคลื่อนที่ออกจากตัวผู้พูด ตัวอย่างเช่น

(21) *แม่ค้าสาวตะโกนไล่หลังไปว่า*

(22) *สาวละม้ายเลือดขึ้นหน้า ตอกกลับว่าไปหลายคำ*

ประโยค (21) ผู้ส่งสาร *แม่ค้าสาว* ส่งข้อความด้วยกริยา *ตะโกน* ซึ่งขยายลักษณะการตะโกนด้วยกริยา *ไล่หลัง* ให้กรรมซึ่งถูกละไว้เป็นผู้รับสาร ผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงไว้ที่ผู้ส่งสาร ดังนั้นจึงใช้ “ไป” เพื่อแสดงว่าสารหรือข้อความที่ตะโกนถูกส่งออกจากตัวผู้พูด ส่วนประโยค (22) ประธาน *สาวละม้าย* ที่ปรากฏในประโยคก่อนหน้าเป็นผู้ส่งสารหรือข้อความด้วยกริยาเรียง *ตอกกลับว่า* ให้กรรมซึ่งถูกละไว้ในประโยค โดย “ไป” แสดงทิศทางของข้อความที่เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้พูดสารนั้น

#### 1.2) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่รอบแกน

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่รอบแกน (Rotation verbs) เป็นคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งนั้นเปลี่ยนทิศทางของการเคลื่อนที่ แต่ไม่ได้เปลี่ยนสถานที่ คำกริยาในกลุ่มนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ 2 ประเภท คือ คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายและคำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา ดังนี้

1.2.1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย  
(bodily movement verbs)

คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายแสดงการกระทำของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย สิ่งที่เคลื่อนที่คือกรรมของกริยาซึ่งเป็นอวัยวะของร่างกายและอาจปรากฏหรือถูกละไว้ก็ได้ เมื่อ “ไป” ปรากฏตามหลังคำกริยาประเภทนี้ จะแสดงทิศทางของการกระทำของร่างกายที่เคลื่อนออกจากจุดอ้างอิงหรือสถานที่ของผู้พูด ตัวอย่างเช่น

(23) มายสมทรงหันกลับไปทางหน้าเวที

(24) เขาเอื้อมมือไปที่หัวนอน

ประโยค (23) ประธาน มายสมทรง ทำกริยา หัน ซึ่งต้องการกรรมที่เป็นอวัยวะเฉพาะส่วนคือ หน้า แม้ว่า หน้า ในประโยคจะถูกละไป แต่ก็เข้าใจกันว่า หน้า เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่โดยถูกทำให้เคลื่อนที่ไปในทิศทางของสถานที่ที่ไม่ใช่จุดอ้างอิงของผู้พูดคือ หน้าเวที ดังนั้น ผู้พูดจึงใช้ “ไป” ประโยค (24) สิ่งที่เคลื่อนที่คือ มือ ซึ่งเป็นกรรมของกริยา เอื้อม ไม่ใช่ประธานของประโยค และ “ไป” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของ มือ ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเข้าสู่จุดหมายซึ่งแสดงด้วยบุพบทวลี ที่หัวนอน

1.2.2) คำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา (Vision verbs)

คำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตาแสดงการรับรู้สิ่งหนึ่งผ่านตา สิ่งที่เคลื่อนที่คือเส้นสายตาที่มีจุดกำเนิดจากดวงตา (source) ของผู้กระทำ/ประธาน จากข้อมูลพบว่ามีแค่คำกริยา “มอง” เท่านั้นที่เกิดร่วมกับ “ไป” ซึ่งแสดงทิศทางของสายตาที่เคลื่อนที่ออกจากดวงตาซึ่งเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง (goal) ทาลมี (Talmy, 2000) เรียกการเคลื่อนที่ของสายตานี้ว่า “fictive motion”<sup>8</sup> ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ของเส้นสายตาที่เกิดขึ้นจากตาของเรา

(25) เขามองออกไปนอกบ้าน

(26) ลุงไข่มั้ทำท่าทางชื่นชม ตามองไปบนแท่น

<sup>8</sup> Fictive motion เป็นการเคลื่อนที่ของสิ่งที่ไรตัวตน เช่น แสง เสียง กลิ่น ซึ่งเราสามารถรับรู้การเคลื่อนที่นั้นผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ ของร่างกาย การเคลื่อนที่นั้นไม่ได้เกิดขึ้นจริงในโลกกายภาพ แต่เป็นการเคลื่อนที่ที่ถูกจินตนาการขึ้น กรูเบอร์ (Gruber, 1976 อ้างถึงใน Slobin, 2003) ได้อธิบายว่า คำกริยาแสดงการรับรู้ (verbs of perception) ที่แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งที่ไรตัวตนจะปรากฏในหน่วยสร้างทางอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่

ประโยคที่ (25) สิ่งที่เคยเคลื่อนที่คือทิศทางของสายตาของประธาน เขา เคลื่อนที่ออกจากผู้พูดซึ่งเส้นทางของเส้นสายตานี้ถูกแสดงด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง ออกไป โดยสัมพันธ์กับสถานที่ที่ผู้พูดอ้างอิงถึงซึ่งเป็นจุดหมายของสายตาคือ นอกบ้าน ประโยคที่ (26) เส้นสายตาของตาลุงไข่ เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ และ “ไป” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของกริยา มอง ว่าออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดไปสู่จุดหมาย บนแท่น

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ได้ดังนี้

(NP) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (NP) ไป (PP<sub>location</sub>)

สิ่งที่เคลื่อนที่กระทำการเคลื่อนที่ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ซึ่งสามารถแบ่งประเภทย่อยออกได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น คำกริยาแสดงอากัปกริยา ลักษณะ และวิธีการ เช่น แอบ รีบ เร่ง หรือคำกริยาบอกท่าทางของร่างกาย (posture verbs) เช่น เดิน นั่ง นอน วิ่ง สามารถปรากฏนำหน้าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ประเภทอื่นๆ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เหล่านี้อาจตามด้วยนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมหรือไม่ก็ได้ ในบางครั้งอาจมีคำกริยาแสดงทิศทางปรากฏตามหลัง คำกริยาแสดงทิศทางอาจมีนามวลีทำหน้าที่กรรมตามหลังหรือไม่ก็ได้ และ “ไป” จะปรากฏเป็นกริยาตัวสุดท้ายในหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยอาจมีบุพบทวลีเพื่อแสดงสถานที่ที่สัมพันธ์กับเส้นทางหรือไม่ก็ได้

คำกริยา “ไป” สามารถแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ได้ทั้งในเชิงกายภาพและเชิงนามธรรมขึ้นอยู่กับประเภทของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งของ คำกริยาแสดงการพกวา และคำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย จะแสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ และเมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการสื่อสาร และคำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา จะแสดงการเคลื่อนที่เชิงนามธรรม

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นมีลำดับการปรากฏที่แน่นอนในหน่วยสร้าง ซึ่งตรงกับที่กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์ (2549) กล่าวว่า ลำดับการเกิดของกริยาแสดงทิศทางนั้น ตำแหน่งแรกจะเป็นกริยาอื่นๆ ตำแหน่งที่สองกริยาแสดงรูปร่างเรขาคณิตของเส้นทาง เช่น วน ตรง คด ตำแหน่งที่สามเป็นกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับเส้นทางในอดีต เช่น ย้อน ถอย ตำแหน่งที่สี่เป็นกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับโลกภายนอก ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นทิศทางที่อ้างอิงกับวัตถุที่อยู่ในโลกภายนอก เช่น เลย ผ่าน กลับ ตาม ข้าม จาก และทิศทางที่เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเส้นทางของการเคลื่อนที่กับโลกภายนอก เช่น เข้า

ออก ขึ้น ลง และตำแหน่งสุดท้ายคือกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับผู้พูดซึ่งก็คือ “ไป” ตัวอย่างเช่น

(27) ลุง ไป ค้อ ย ๆ พูด แล้ว เดิน กลับ เข้า ไป ใหม่

(28) พัก เดิน ขึ้น ชั้น บน เข้า ไป ใน ห้อง พัก ครู ใหญ่

นอกจากนี้ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไป” ยังแสดงเหตุการณ์ที่กินระยะเวลาซึ่งเป็นความหมายเชิงการณณ์ลักษณะที่แฝงอยู่ในเหตุการณ์การเคลื่อนที่ ผู้วิจัยจะอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ในหัวข้อต่อไป แต่จะไม่นำข้อมูลที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ในหัวข้อนี้ไปจัดรวมกับข้อมูลที่แสดงการณณ์ลักษณะ

### 3.1.3.2 การแสดงการณณ์ลักษณะ

การณณ์ลักษณะ (aspect) หมายถึง มโนทัศน์เชิงเวลาของเหตุการณ์ 2 มโนทัศน์กล่าวคือ มโนทัศน์ที่เกี่ยวกับมุมมองที่ผู้พูดมีต่อเหตุการณ์และมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์

มโนทัศน์แรกของการณณ์ลักษณะ หมายถึง มุมมองแบบต่างๆ ที่ผู้พูดมีต่อเหตุการณ์ในเชิงเวลา เช่น ผู้พูดสามารถเลือกที่จะกล่าวถึงเหตุการณ์ในลักษณะที่เสร็จสิ้น (perfective aspect) กำลังเกิดขึ้น (progressive aspect) เพิ่งเริ่มต้น (ingressive aspect) ดำเนินอยู่ (continuative aspect) หรือเกิดซ้ำหลายครั้ง (habitual aspect) การศึกษาการณณ์ลักษณะในมโนทัศน์นี้ถือกำเนิดและพัฒนาในยุโรปเพื่อใช้ศึกษาความหมายของหน่วยคำวิภัติปัจจัยของภาษากลุ่มสลาวิก เนื่องจากการณณ์ลักษณะนี้มักใช้แสดงกระบวนการทางไวยากรณ์ เช่น การใช้หน่วยรากศัพท์ของคำกริยา (verb roots) ในกลุ่มภาษาสลาวิก การเติมวิภัติปัจจัยที่คำกริยาในกลุ่มภาษาโรมานซ์ หรือการใช้กริยาช่วยในภาษาไทย เป็นต้น จึงเรียกว่า การณณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect)

การณณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การณณ์ลักษณะสมบูรณ์ และการณณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (perfective/imperfective) คอมรี (Comrie, 1976) อธิบายเกี่ยวกับการณณ์ลักษณะ 2 ประเภทนี้ว่า การณณ์ลักษณะสมบูรณ์หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจบลงอย่างสมบูรณ์ เป็นการมองเหตุการณ์หรือการกระทำเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยที่เหตุการณ์หรือการกระทำมีจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุด (completed situation) โดยที่แต่ละช่วงเวลาของเหตุการณ์หรือการกระทำไม่แยกจากกัน หรือเป็นการเข้าสู่สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ซึ่งบ่งชี้จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ (inception of the situation) หรือแสดงความสมบูรณ์ที่เกิดจาก

ความสำเร็จของเหตุการณ์ (resultative situation) ส่วนการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ หมายถึง ลักษณะมุมมองหนึ่งของผู้พุดมองเหตุการณ์ภายในขอบเขตเวลาโดยที่ผู้พุดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

ส่วนมโนทัศน์ที่สองของการณั้ลักษณะถูกใช้เพื่ออธิบายโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ โดยวิเคราะห์โครงสร้างเหตุการณ์จากรูปคำกริยานั้นว่ามีลักษณะอย่างไร เนื่องจากการณั้ลักษณะมโนทัศน์นี้มักถูกวิเคราะห์ว่าเป็นคุณสมบัติทางความหมายของคำเนื้อหา (lexical word) เช่น คำกริยา อารักขา และส่วนขยายต่างๆ ในประโยค จึงเรียกว่า การณั้ลักษณะประจำคำ (lexical aspect)

ตามงานของเวนเดอร์ (Vendler, 1967) และดาวตี้ (Dowty, 1979) คำกริยาถูกแบ่งโดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติทางความหมายได้แก่ 1) ลักษณะพลวัต (dynamicity) หมายถึง เหตุการณ์ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงและ/หรือขาดความนิ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง 2) การมีขอบเขตเวลา (telicity) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาหรือจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ และ 3) การกินเวลา (durativity) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปในช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดไป คุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้ใช้แบ่งประเภทของเหตุการณ์หรือกริยาออกเป็นประเภทย่อยได้ 4 ประเภท

1. คำกริยาแสดงสภาพการณั้ (state) เหตุการณ์ประเภทแสดงสภาพการณั้เป็นเหตุการณ์กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด จึงแสดงการคงสภาพใดสภาพหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น มี เป็น รัก โกรธ

2. คำกริยาแสดงการณั้การกระทำ (activity) เป็นเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด คำกริยาประเภทนี้แสดงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำเชิงกายภาพและทางจิต จึงแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและไม่มีขอบเขตเวลา เช่น กิน ดื่ม อ่าน คุย นอน เดิน

3. คำกริยาแสดงการณั้ก่อผล (accomplishment) ประกอบด้วยกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพ เหตุการณ์ประเภทนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและมีขอบเขตเวลา เช่น เลือก ตัดสินใจ

4. คำกริยาแสดงเหตุการณ์การณั้สัมฤทธิ์ผล (achievement) เป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เช่น ตาย เปลี่ยนหาย

คเซนทร์ (2548) สรุปความหมายเชิงการณั้ลักษณะของประโยคว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระหว่างการณั้ลักษณะประจำคำและการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ โดยการณั้ลักษณะประจำคำแสดงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ซึ่งประกอบด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ และตัวบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่

เลือกเน้นองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งภายในโครงสร้างเหตุการณ์และทำให้เด่นขึ้นมาเพื่อเป็นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงด้วยประโยค หรือเพื่อแสดงจุดสนใจของผู้พูดว่าอยู่ ณ ตำแหน่งใดของเหตุการณ์ซึ่งเป็นมุมมองของทฤษฎีเลือกสรร (Bickel, 1997) แนวคิดนี้เป็นการรวมกันระหว่างแนวทางการศึกษาการณลักษณะแบบดั้งเดิม 2 แนวทาง คือ กลุ่มทฤษฎีมุมมอง (viewpoint approach)<sup>9</sup> และกลุ่มทฤษฎีโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (time-schema approach)<sup>10</sup>

จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูดใช้ “ไป” แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ว่าเหตุการณ์นั้นดำเนินเลยไปจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ กล่าวคือ ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่งที่ไม่ใช่จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังนั้น “ไป” จึงมีปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำในเรื่องของมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์และทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ ในแง่นี้ “ไป” สามารถบ่งชี้การณลักษณะได้ 2 ประเภท คือ การณลักษณะสมบูรณ์และการณลักษณะไม่สมบูรณ์

### 1) การณลักษณะแบบสมบูรณ์

คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้ความหมายการณลักษณะสมบูรณ์จะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ คำกริยาประเภทนี้แบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 3 ประเภท คือ 1.1) คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป (destruction and disappearance verbs) เช่น ตาย หาย หลับ ผัน 1.2) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change verbs) เช่น กลาย (กลาย) เป็น เปลี่ยน (แปลง) และ 1.3) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (motion verbs) เช่น ผ่าน เลย คำว่า “ไป” แสดงว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาเหล่านี้ได้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ และยังแสดงนัยของการเคลื่อนที่ออกจากคุณสมบัตินิ่งเข้าสู่สภาพปัจจุบัน ซึ่งตรงกับความหมายของการณลักษณะสมบูรณ์ที่แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (completion of situation) และ/หรือจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนเข้าสู่สภาพใหม่ (inception of situation) เราสามารถตีความเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาเหล่านี้ที่ปรากฏร่วมกับ “ไป” ได้ว่ามีสองสภาพหรือเหตุการณ์เกิดขึ้น

<sup>9</sup> กลุ่มทฤษฎีมุมมองมุ่งศึกษาความหมายของรูปภาษาที่แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์เป็นหลักซึ่งอาจจะให้ความสำคัญกับการณลักษณะประจำคำหรือไม่ก็ได้ แต่หากให้ความสำคัญ การณลักษณะประจำคำจะถูกรวมไว้ภายใต้การศึกษการณลักษณะทางไวยากรณ์เท่านั้น เช่น งานของโคชไมเดอร์ (Koschmeider, 1929, 1934) งานของมาสโลฟ (Maslov, 1962) งานของคอมรี (Comrie, 1976) และงานของดาร์ล (Dahl, 1985) เป็นต้น

<sup>10</sup> กลุ่มทฤษฎีโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์เน้นไปที่การศึกษการณลักษณะประจำคำ และอาจให้ความสำคัญกับความแตกต่างในทัศนการณลักษณะทางไวยากรณ์หรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าให้ความสำคัญกับการณลักษณะทางไวยากรณ์ ความแตกต่างในเรื่องของการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์จะเป็นเพียงคุณสมบัตินิ่งความหมายอีกหนึ่งคุณสมบัตินิ่งที่ใช้ในการศึกษาโครงสร้างเหตุการณ์นอกเหนือจากความเป็นสภาพ (stativity) ความมีขอบเขตของเหตุการณ์ (telicity) และการกินเวลา (durativity) เช่น งานของเวนเดอร์ (Vendler, 1967) ดาวิต (Dowty, 1979) และเวน แวลิน และลาพอลลา (Van Valin & LaPolla, 1997) เป็นต้น

ต่อเนื่องกัน ผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ที่สภาพดั้งเดิม ส่วนสภาพใหม่เป็นการสะท้อนการเปลี่ยนแปลงออกจากมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์

### 1.1) คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป

คำกริยาแสดงการหายไปของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแสดงนัยของการเคลื่อนที่ออกจากสภาพเดิมเนื่องจากการหมดสภาพหรือการสลายตัวของสิ่งหนึ่ง เมื่อปรากฏร่วมกับ “ไป” จึงถูกมองว่าสภาพก่อนหน้าการเปลี่ยนแปลงสิ้นสุดอย่างสมบูรณ์ และการสิ้นสุดสภาพนั้นเป็นการเดินทางจากไปของสิ่งนั้นออกจากโลกที่เราอยู่ซึ่งเป็นสภาพดั้งเดิมหรือโลกปกติที่ทุกสิ่งอยู่ในสภาพที่เหมาะสมทำงานได้หรือปกติสมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น

(29) *อยากให้มันแตกไปกับมือ*

(30) *เขาฝันไป*

(31) *ทั้งๆ ที่พักได้ตายไปแล้ว*

ในประโยค (29) “ไป” แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ *แตก* ที่แสดงด้วยคำกริยาแสดงการทำลาย นอกจากนี้ยังแสดงความหมายโดยนัยของการเคลื่อนที่ออกจากสภาพเดิมเนื่องจากการหมดสภาพหรือสลายตัวของผู้กระทำหรือประธาน เมื่อคำกริยาประเภทร่วมกับ “ไป” จึงถูกมองว่าการสิ้นสุดสภาพของผู้กระทำหรือประธานเป็นการเดินทางจากไปของผู้กระทำหรือประธานออกจากโลกปกติซึ่งทุกอย่างสมบูรณ์ คือ *การไม่มีสภาพแตกหักเสียหาย สู่อีกโลกหนึ่ง คือ โลกที่ไม่ปกติซึ่งสภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งบกพร่อง*

ในประโยค (30) และ (31) *ฝัน* และ *ตาย* เป็นคำกริยาแสดงการหายไป ในที่นี้ “ไป” แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ก่อนหน้าการฝันและการตายคือการอยู่ในโลกความจริงและการมีชีวิตเข้าสู่การฝันและการตาย นอกจากนี้ คำกริยาแสดงการหายไปยังแสดงความหมายโดยนัยของการเคลื่อนที่ออกจากสภาพเดิมของผู้กระทำ/ประธาน ดังนั้น เมื่อคำกริยาประเภทร่วมกับ “ไป” จึงถูกมองว่าการสิ้นสุดสภาพของผู้กระทำหรือประธานเป็นการเดินทางจากไปของผู้กระทำหรือประธานออกจากโลกปกติที่เราอยู่ คือ *การอยู่ในโลกแห่งความจริง และ การมีชีวิต* ทั้งนี้ผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ที่สภาพเดิมคือ *การอยู่ในโลกแห่งความจริง และ การมีชีวิต*

### 1.2) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่ง เมื่อปรากฏร่วมกับ “ไป” เราจินตนาการได้ว่าบุคคลหรือวัตถุมีการเคลื่อนที่เชิงนามธรรมออกจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ผู้พูดไม่คุ้นเคย ตัวอย่างเช่น



- (32) *ตัวเองกลายเป็นคนชั่ว คนเลว คนชั่วเหี้ยมโหดไปแล้ว*  
 (33) *คนอื่นนี่เองที่ทำให้เขาต้องตกต่ำลง ทำให้วิถีชีวิตของเขาเปลี่ยนแปลงไป*  
 (34) *ราวกับว่าเขาเป็นคนวิกลจริตไปแล้ว*

ในประโยค (32) และ (33) “ไป” แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ *การเป็นคนชั่ว คนเลว คนชั่วเหี้ยมโหด* และ *การมีวิถีชีวิตที่ตกต่ำ* ซึ่งแสดงด้วยคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้เมื่อคำกริยาประเภทนี้ปรากฏร่วมกับ “ไป” จะสามารถตีความได้ว่าผู้กระทำ/ประธานได้ออกจากสภาพเดิมคือ *การเป็นคนดี* และ *การมีวิถีชีวิตที่ดี* ซึ่งเป็นสภาพที่ผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ไปสู่สภาพใหม่ คือ *การเป็นคนชั่ว คนเลว คนชั่วเหี้ยมโหด* และ *การมีวิถีชีวิตที่ตกต่ำ*

ประโยค (34) “ไป” แสดงว่าเหตุการณ์ *การเป็นคนวิกลจริต* ที่แสดงด้วยคำกริยา *เป็น* (มาจากคำกริยา *กลายเป็น*) ได้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ขณะเดียวกันยังแสดงนัยของการออกจากสภาพก่อนหน้า *การเป็นคนปกติ* เข้าสู่สภาพใหม่ *การเป็นคนวิกลจริต* นอกจากนี้ “แล้ว” ซึ่งเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะสมบูรณ์ยังปรากฏร่วมด้วยในประโยค ตามการวิเคราะห์ของปราณีและพิชาง (Kullavanijaya and Bisang, 2007) คำกริยาแสดงสภาพไม่มีขอบเขตเวลาให้ “แล้ว” มีปฏิสัมพันธ์ ดังนั้น “แล้ว” จึงถูกใช้สร้างขอบเขตของเวลาและการสร้างขอบเขตเวลานั้นนั้นแสดงนัยถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดังนั้น “แล้ว” ที่ปรากฏร่วมกับ “ไป” จึงยิ่งเน้นความหมายของการณลักษณะสมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงสภาพให้เด่นชัดมากขึ้น

### 1.3) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่นอกจากจะแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เราสามารถตีความคำกริยานี้ในเชิงเวลาได้ คำกริยาที่พบและมักตีความหมายเชิงเวลาได้ ได้แก่ ผ่านเลย เมื่อปรากฏร่วมกับองค์ประกอบอื่นที่บ่งจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ จะแสดงเหตุการณ์ที่ยังไม่สิ้นสุดลง ณ เวลาที่ผู้พูดอ้างอิงหรือกล่าวถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

- (35) *กลางวันผ่านไปกับหน้าที่*

ประโยค (35) “ไป” แสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์ “ผ่าน” ว่ากำลังดำเนินอยู่ในช่วงเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ แต่เมื่อปรากฏร่วมกับส่วนขยายรวม “กับหน้าที่” ประโยคนี้จึงตีความได้ว่าเหตุการณ์นี้ได้สิ้นสุดลงอย่างสมบูรณ์ ณ เวลาที่ผู้พูดอ้างอิง และแสดงนัยของการออกจากสภาพเดิม *การอยู่กับหน้าที่* เข้าสู่สภาพใหม่ที่เป็นสภาพปัจจุบันคือ *การหมดหน้าที่*

## 2) การณ์ลักษณะแบบไม่สมบูรณ์

คำกริยา “ไป” ที่แสดงความหมายนี้ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ คำกริยาประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่ คำกริยาแสดงการกระทำ (action verbs) และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (motion verbs) กิ่งกาญจน์ (Thepkanjana, 1986) ได้วิเคราะห์ว่า “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทนี้แสดงความหมายโดยนัยว่าในขณะที่เวลาผ่านไปเหตุการณ์หนึ่งก็กำลังดำเนินอยู่เช่นกัน กล่าวคือผู้กระทำกระทำกริยาหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง เหตุการณ์ได้เริ่มต้นและดำเนินไปเรื่อยๆ ผู้พูดมองการกระทำนี้ ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำซึ่งเป็นเวลาที่ผู้กระทำกำลังทำกริยาอยู่ และการกระทำนี้ยังคงดำเนินต่อไปเรื่อยๆ จากเวลาที่กล่าวถ้อยคำ โดยที่ผู้พูดมองไม่เห็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังนั้น “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงการกระทำและกริยาแสดงการเคลื่อนที่จึงแสดงว่า ผู้พูดวางมุมมองของเขาต่อเหตุการณ์ไว้ที่ส่วนกลางของเหตุการณ์และเหตุการณ์ดำเนินไปในทิศทางที่ออกจากมุมมองของผู้พูด ตัวอย่างเช่น

### 2.1) คำกริยาแสดงการกระทำ

(36) เขานั่งดื่มไป พลองคิดหาวิธีแก้แค้นไปพลง

(37) ม่ายสมทรงนั่งร้องไห้ไปอย่างมีความสุข

จากตัวอย่างข้างต้น คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่กินระยะเวลาและไม่แสดงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ประโยค (36) แสดงเหตุการณ์ที่ผู้กระทำหรือประธานกระทำกริยา นั่งดื่ม และ คิดหาวิธีแก้แค้น ในเวลาเดียวกัน “ไป” แสดงความหมายโดยนัยว่า ผู้กระทำหรือประธาน เขา ได้เริ่มต้นนั่งดื่มพร้อมกับคิดแก้แค้นและกระทำกริยานี้ไปเรื่อยๆ ในขณะที่เวลาผ่านไป ส่วนประโยค (37) “ไป” แสดงนัยว่าผู้กระทำหรือประธานได้เริ่มต้น นั่งร้องไห้ ขณะที่เวลากำลังเดินเหตุการณ์นี้ยังคงดำเนินต่อไปเรื่อยๆ การใช้ “ไป” ในสองประโยคนี้แสดงว่ามุมมองของผู้พูดอยู่ที่ส่วนกลางของเหตุการณ์

### 2.2) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่

(38) เวลายังคงดำเนินไปเรื่อยๆ

ในประโยคนี้ “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ดำเนิน แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุด “ไป” เลื่อนเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์และแสดงความหมายโดยนัยว่าผู้กระทำหรือประธาน เวลา ได้เริ่มต้นเหตุการณ์ ดำเนิน และยังคงทำกริยาต่อเนื่องไปจากเวลาที่

อ้างอิงหรือเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ นอกจากนี้กริยาช่วย *ยังคง* และส่วนขยาย *เรื่อย ๆ* ซึ่งแสดงการกินระยะเวลาช่วยเน้นว่าเหตุการณ์นี้กำลังดำเนินอยู่

เป็นที่น่าสังเกตว่านอกจาก “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่จะแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ในเชิงกายภาพแล้ว ยังสามารถแสดงทิศทางในเชิงเวลา แสดงว่าความหมายเชิงพื้นที่ของ “ไป” ขยายออกไปสู่ความหมายเชิงเวลาด้วยวิธีการอุปลักษณะ กล่าวคือ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่นอกจากจะแสดงการเคลื่อนที่แล้วความหมายประจำคำยังแฝงคุณสมบัติเชิงเวลาว่าเป็นการกระทำที่กินระยะเวลา เมื่อปรากฏร่วมกับ “ไป” “ไป” จึงบ่งชี้ทั้งทิศทางของการเคลื่อนที่และทิศทางของเวลาในเวลาเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ความหมายเชิงพื้นที่ของ “ไป” เป็นความหมายพื้นฐานที่เรารับรู้และเข้าถึงได้ง่ายกว่า ความหมายนี้จึงเด่นชัดกว่าความหมายเชิงเวลา ดังนั้นในบริบททั่วไป “ไป” จึงถูกตีความว่าเป็นการแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ ในขณะที่ทิศทางเชิงเวลาเป็นคุณสมบัติที่แฝงอยู่และไม่แสดงออกอย่างชัดเจน ทว่าเมื่อประธานหรือสิ่งที่เคลื่อนที่แสดงเหตุการณ์ไม่ใช่วัตถุ เช่น เวลา ความรัก ลักษณะการเคลื่อนที่ที่แฝงในสิ่งที่เคลื่อนที่ทำให้การรับรู้ของเราถูกชี้นำให้คิดว่าการเคลื่อนที่นี้ไม่ใช่การเคลื่อนที่จริงและไม่ต้องการพื้นที่ในการเคลื่อนที่ ความคิดของเราจึงเบี่ยงไปสู่การเคลื่อนที่เชิงเวลา ดังนั้น ในกรณีนี้การบ่งชี้ทิศทางเชิงเวลาของ “ไป” จึงเด่นชัดกว่าความหมายเชิงพื้นที่

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองแสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์และการณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ได้ดังนี้

- “ไป” เป็นคำบ่งการณั้ลักษณะสมบูรณ์

คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่มีองค์ประกอบ บ่งจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์	}	+ ไป (ส่วนขยายรวม)
---	---	--------------------

“ไป” ที่แสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์ จะปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุพลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ อันได้แก่ คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่มีองค์ประกอบบ่งจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ รวมทั้งอาจมีส่วนขยายรวม เช่น *นานแล้ว* เป็นต้น ปรากฏร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างนี้จะแสดงการเริ่มต้นของเหตุการณ์และดำเนินไปจนกระทั่งถึงจุดสิ้นสุดแล้ว

ก่อให้เกิดสภาพใหม่ และจุดอ้างอิงของผู้พูดจะอยู่ที่สภาพเดิมก่อนการเปลี่ยนแปลงและทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ออกไปจากจุดอ้างอิงของผู้พูด

- “ไป” เป็นคำบ่งการณลักษณะไม่สมบูรณ์

คำกริยาแสดงการกระทำ } + ไป (ส่วนขยายรวม)  
 คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่

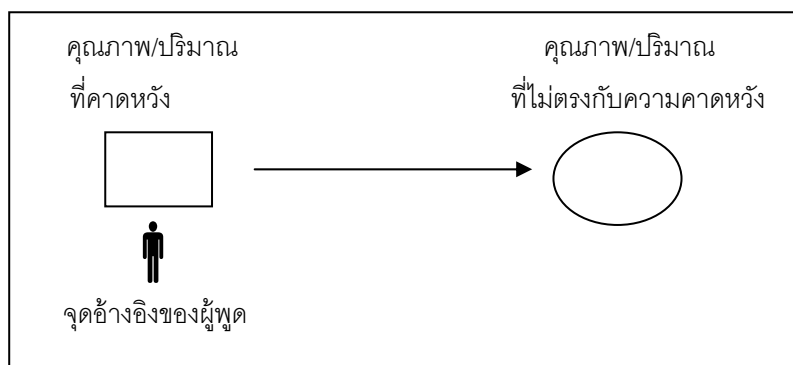
“ไป” ที่แสดงการณลักษณะไม่สมบูรณ์ จะปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ อันได้แก่ คำกริยาแสดงการกระทำและคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ โครงสร้างนี้จะแสดงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ผู้พูดจะมองไม่เห็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เพราะผู้พูดวางจุดอ้างอิงของเขาไว้ที่ส่วนกลางซึ่งเป็นเวลาที่เหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่

จากตัวอย่างจะเห็นว่า “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่แสดงได้ทั้งเหตุการณ์การณลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์ขึ้นอยู่กับอาร์กิวเมนต์อื่นๆ ในประโยค กล่าวคือ ตามปกติแล้วคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่แสดงเหตุการณ์การกระทำที่กินเวลา เมื่อปรากฏร่วมกับ “ไป” จะแสดงเหตุการณ์การณลักษณะไม่สมบูรณ์ โดยเน้นว่าเหตุการณ์นี้กำลังดำเนินไป จากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ แต่เมื่อมีอาร์กิวเมนต์ที่บอกจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ปรากฏร่วมในประโยค เช่น กับหน้าที่ ในประโยค (44) (กลางวันผ่านไปกับหน้าที่) จะแสดงว่าเหตุการณ์ผ่านไป ได้สิ้นสุดลง ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ แต่หากมีอาร์กิวเมนต์ที่บอกการกินระยะเวลาของเหตุการณ์ เช่น คำบ่งชี้การณลักษณะต่อเนื่อง *ยังคง ค่อยๆ* หรือส่วนขยายรวมบ่งเวลา *เรื่อยๆ อย่างเชื่องช้า* อาร์กิวเมนต์เหล่านี้จะช่วยเน้นเหตุการณ์การณลักษณะไม่สมบูรณ์

### 3.1.3.3 การแสดงการเกินความพอดี

เมื่อคำกริยา “ไป” ตามหลังคำกริยาแสดงการประเมินค่า เช่น สวย ดี เก่า สูง ดัง แตกต่าง เต็ม เป็นต้น หรือที่เรียกว่าคำกริยาแสดงคุณศัพท์ (adjectival verbs) จะขยายคำกริยานั้น (Thepkanjana, 1986; Rungkuphan, 1992; Sutthichatchawanwong, 2006) คำกริยา “ไป” ไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ แต่บ่งถึงทัศนคติหรือมุมมองของผู้พูดที่มีต่อสิ่งหนึ่งในเชิงปริมาณหรือคุณภาพว่าไม่ตรงกับสิ่งที่คาดหวังหรือไม่ตรงกับสิ่งที่ควรจะเป็นตามความคิดของผู้พูด “ไป” ในความหมายนี้จึงแสดงความหมายเชิงวิจณปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงไว้ที่คุณภาพหรือปริมาณที่เขาคาดหวังไว้ และสิ่งที่ไม่ตรงกับความคิดหวังเป็นสิ่งที่ออกจากคุณภาพ

หรือปริมาณที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด จึงกล่าวได้ว่า ความหมายนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้พูดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น ความหมายการเกินความเกินพอดีแสดงเป็นภาพดังต่อไปนี้



ภาพที่ 3.6 ความหมายการแสดงความเกินความเกินพอดีของคำกริยา “ไป”

ในภาพที่ 3.6 จะเห็นได้ว่าคุณภาพหรือปริมาณที่ผู้พูดคาดหวังแสดงด้วยรูปสี่เหลี่ยม และคุณภาพหรือปริมาณที่ไม่ตรงกับความคาดหวังแสดงด้วยรูปวงรี ลูกศรแสดงการออกจากสภาพที่ผู้พูดคาดหวังกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปสู่สภาพที่ไม่ตรงกับความคาดหวังของผู้พูด โดยผู้พูดวางตำแหน่งตัวเองไว้ที่คุณภาพหรือปริมาณที่เขาคาดหวัง แล้วประเมินค่าสิ่งหนึ่งที่ไม่ตรงกับมาตรฐานตามความคิดของเขาในลักษณะที่ออกจากตัวเอง ตัวอย่างคำกริยา “ไป” ที่แสดงความหมายนี้ได้แก่

- (39) *คิดมันมากเกินไป* (ก็ไม่ดี)  
 (40) *อย่าพูดดังไป*  
 (41) *ศพของตาพูนั่นແມ່กออกไปจากศพคนธรรมดา*

ตัวละครที่กล่าวประโยคเหล่านี้วางจุดอ้างอิงไว้ที่คุณภาพหรือปริมาณที่คาดหวังไว้ แต่เมื่อสภาพ “การคิดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่ง” ในประโยค (39) “การพูดดัง” ในประโยค (40) มีคุณภาพหรือปริมาณไม่ตรงกับที่คาดหวังไว้ ในที่นี้คือปริมาณการคิดและคุณภาพของการพูดเกินกว่าที่ควรจะเป็นหรือไม่เหมาะสม คำกริยา “ไป” จึงถูกใช้เพื่อแสดงว่าคุณภาพหรือปริมาณที่ถูกประเมินในแง่ลบนี้เป็นสิ่งที่ออกจากคุณภาพหรือปริมาณที่คาดหวังซึ่งผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงไว้ และในประโยค (41) ผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงไว้ที่เหตุการณ์ที่สภาพศพของตาพูนี่เหมือนกับศพอื่นๆ เมื่อสิ่งที่คุณพูดคาดหวังไว้ไม่เหมือนกับสิ่งที่ควรจะเป็น ผู้พูดจึงใช้ “ไป” ขยายคำกริยาแสดงสภาพ *ແມ່* เพื่อแสดงว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ออกจากสิ่งที่ผู้พูดคาดหวังและผู้พูดได้ประเมินเหตุการณ์นี้ในลักษณะเป็นกลาง นอกจากนี้ เมื่อมีคำกริยาแสดงทิศทาง *ออก* ปราบกฎร่วมด้วยจะแสดงความชัดเจนของสภาพศพของตาพูนี่ແມ່กจากคนอื่นด้วย

จะเห็นได้ว่า “ไป” แสดงการประเมินค่าสิ่งหนึ่งในเชิงลบเนื่องจากสิ่งนั้นไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้พูดคาดคิดไว้เช่นประโยค (39) และ (40) หรือเป็นกลางเช่นประโยค (41) ตรงกับที่คลาร์ก (Clark, 1974 อ้างถึงใน Ikegami, 2005) ได้อธิบายไว้ว่า ‘go’ มีความหมายแฝงในเชิงลบหรือเป็นกลาง

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองแสดงความเกินพอดีได้ดังนี้

NP      คำกริยาแสดงการประเมินค่า      (เกิน)      ไป

คำกริยา “ไป” ที่แสดงความหมายความเกินพอดีจะปรากฏร่วมกับคำกริยาประเมินค่า และอาจจะมีคำกริยา “เกิน” ปรากฏร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

### 3.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยา “ไป”

ผลการวิเคราะห์คำกริยา “ไป” ในภาษาไทยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คำกริยา “ไป” สามารถปรากฏเป็นกริยาเดียวในประโยคความเดียว และสามารถปรากฏเป็นกริยานำและกริยารองในหน่วยสร้างกริยาเรียงได้ ความหมายของคำกริยา “ไป” มีหลายความหมายโดยขึ้นอยู่กับตำแหน่งของคำกริยา โดยแต่ละความหมายนั้นมีองค์ประกอบทางความหมายของการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็นอัตวิสัยร่วมกัน นั่นคือ การใช้คำกริยา “ไป” ในทุกความหมายจะแสดงการเคลื่อนที่ที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ซึ่งบ่งชี้ตำแหน่งของผู้พูดในการพรรณนาเหตุการณ์ จึงแสดงความหมายของการบ่งชี้จุดอ้างอิงและอัตวิสัย

เราสามารถแบ่งความหมายของคำกริยา “ไป” ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ การแสดงการเคลื่อนที่และการแสดงความหมายเสริม เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏเป็นกริยาเดียวและกริยานำจะแสดงการเคลื่อนที่ กล่าวคือ คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดียวจะแสดงการเคลื่อนที่ที่ออกจากสถานที่ของผู้พูดหรือสถานที่ที่ผู้พูดอ้างอิง ความหมายนี้จึงแสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพที่ชัดเจน ส่วนคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำในหน่วยสร้างกริยาเรียงจะบ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ ความหมายนี้แสดงการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดียว แต่ทว่าต่างกันตรงที่ความหมายนี้แสดงการเคลื่อนที่ระหว่างเหตุการณ์เพื่อแสดงการเปลี่ยนเหตุการณ์ โดยในความรู้สึกของผู้พูดเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” มีระยะห่างจากตัวผู้พูด ประธาน/ผู้กระทำจึงต้องมีการเคลื่อนที่เพื่อไปทำกริยานั้น

นอกจากคำกริยา “ไป” จะแสดงการเคลื่อนที่แล้ว ยังแสดงความหมายเสริมที่ไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่โดยตรง ทว่าเราสามารถจินตนาการได้ว่าการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเกิดขึ้น ในที่นี้คำกริยา “ไป” จะปรากฏเป็นกริยารองในหน่วยสร้างกริยาเรียงและทำหน้าที่เสริมความหมายของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้า ความหมายเสริมของคำกริยา “ไป” ได้แก่ ทิศทางของการเคลื่อนที่ การณ์ลักษณะสมบูรณ์และการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ และการเกินความเกินพอดี ความหมายเสริมแต่ละความหมายจะแปรไปตามประเภทของคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไป” กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่บ่งชี้ทิศทางของการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่อยู่ข้างหน้า ในบริบทนี้คำกริยา “ไป” จึงแสดงการเคลื่อนที่แบบตรงไปตรงมา เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์และไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงในเชิงเวลา ในบริบทนี้คำกริยา “ไป” จึงแสดงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ซึ่งแสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ในเชิงเวลา โดยเมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตที่บ่งชี้จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์ นั่นคือ ผู้พูดใช้ “ไป” เพื่อแสดงว่ามุมมองของเขาอยู่ที่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์และเหตุการณ์ได้เคลื่อนที่หรือดำเนินไปจากมุมมองหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด เช่นเดียวกับการณ์ลักษณะสมบูรณ์ เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินระยะเวลาและไม่บ่งชี้จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ โดยการใช้ “ไป” แสดงว่าผู้พูดวางมุมมองของตัวเองไว้ที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ (เวลาที่เหตุการณ์ดำเนินอยู่) และเหตุการณ์นี้ยังคงดำเนินเลยออกไปจากมุมมองหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด นอกจากนี้คำกริยา “ไป” จะเสริมความหมายของการเกินความพอดีเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการประเมินค่าหรือคำกริยาแสดงคุณศัพท์ (adjectival verbs) ความหมายนี้อยู่ไกลจากความหมายหลักมากที่สุด เนื่องจากเกิดความหมายใหม่ที่ชัดเจนกว่าความหมายของการเคลื่อนที่ แต่ทว่าเรายังสามารถจินตนาการได้ว่าปริมาณ/คุณภาพที่ไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้พูดคาดหวังเป็นสิ่งที่ออกไปจากปริมาณ/คุณภาพที่ผู้พูดวางมุมมองหรือจุดอ้างอิงของเขาไว้

จะเห็นได้ว่า การใช้คำกริยา “ไป” แสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ (กริยานำ) และความหมายเสริมในเรื่องของทิศทางของการเคลื่อนที่ การณ์ลักษณะ และการเกินความพอดี (กริยารอง) เป็นความหมายที่ขยายออกมาจากความหมายหลักของคำกริยา “ไป” ในเชิงอุปลักษณ์ (metaphor) กล่าวคือ คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดี่ยวแสดงความสัมพันธ์ในการเคลื่อนที่เชิงพื้นที่ระหว่างจุดเริ่มต้น (source) และเป้าหมาย (goal) ซึ่งเป็นสถานที่ที่อยู่ในเหตุการณ์การเคลื่อนที่ และจุดอ้างอิงของผู้พูดจะอยู่ที่จุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ เมื่อคำกริยา “ไป” ถูกใช้เป็นกริยานำจะแสดงการเคลื่อนที่ที่ขยายมาจากความหมายหลัก กล่าวคือ จุดเริ่มต้นและเป้าหมายจะเปลี่ยนจากสถานที่ที่เป็นเหตุการณ์ ผู้พูดจะวางจุดอ้างอิงไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่

กล่าวถ้อยคำ และมองว่าเหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” เป็นการเปลี่ยนแปลงออกจากเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยประธาน/ผู้กระทำเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ที่เป็นจุดอ้างอิงไปกระทำเหตุการณ์ที่สอง ขณะเดียวกันการเปลี่ยนจากเหตุการณ์ที่เป็นจุดอ้างอิงไปสู่เหตุการณ์ที่สองยังแสดงความเป็นไปได้หรือความตั้งใจของผู้พูดที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ที่สอง

เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏเป็นกริยารองจะบ่งชี้ทิศทาง การเกินความเกินพอดี และการณ์ลักษณะ ความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “ไป” ยังคงแสดงความหมายเชิงพื้นที่เช่นเดียวกับความหมายหลัก แต่คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองจะทำหน้าที่ขยายเส้นทางของการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ และเมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงคุณภาพหรือคุณสมบัติจะบ่งชี้การเกินความเกินพอดีของผู้พูด ซึ่งเป็นการขยายความหมายจากความหมายการเคลื่อนที่เชิงพื้นที่ ในความหมายนี้ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่คุณภาพหรือคุณสมบัติที่เขาคิดหรือประเมินไว้ว่า คุณสมบัติหรือคุณภาพนี้เป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือปกติในความคิดของผู้พูด และคุณภาพหรือคุณสมบัติที่ไม่ตรงกับความคิดของผู้พูดเป็นสิ่งที่ออกจากคุณภาพหรือคุณสมบัติที่เขาอ้างอิง เช่นเดียวกับความหมายที่กล่าวมาข้างต้น คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้การณ์ลักษณะถูกต้องความหมายในเชิงอุปลักษณ์มาจากความหมายเชิงพื้นที่ เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ (คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่) จะบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ กล่าวคือ “ไป” แสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์และแสดงนัยของการออกจากสภาพเดิมซึ่งเป็นสภาพที่ผู้พูดจะวางจุดอ้างอิงไว้ และสภาพใหม่หรือสภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่ออกจากสภาพเดิม นอกจากนี้คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (คำกริยาแสดงการกระทำและคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่) จะบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่เวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำหรือเวลาที่อ้างอิง และเหตุการณ์ที่กล่าวถึงดำเนินเลยไปจากจุดอ้างอิงของผู้พูด

### 3.3 สมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยและการแปลเป็นภาษาเยอรมันพบว่า การแปลคำกริยา “ไป” เป็นภาษาเยอรมันแสดงสมมูลภาพหรือความเท่าเทียมกันผ่านรูปภาพที่หลากหลายโดยขึ้นอยู่กับบริบทของการใช้ “ไป” และเนื่องจากภาษาไทยและภาษาเยอรมันมาจากตระกูลภาษาที่ต่างกันย่อมมีระบบคำหรือลักษณะไวยากรณ์บางประการที่ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่มีหน่วยสร้างกริยา



เรียงเป็นภาษาเยอรมันที่ไม่มีหน่วยสร้างนี้ ดูริ (Durie, 1997: 291) กล่าวว่า วิธีแปลที่ดีที่สุดที่สามารถทำได้คือการแปลโดยให้อนุพากย์ที่มีกริยาเดี่ยว ดังนั้นในการแปลจึงอาจแสดงความหมายบางอย่างเพิ่มหรือสูญเสียความหมายบางอย่างไป ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์สมมูลภาพหรือความเท่าเทียมในการแปลคำกริยา “ไป” ตามการปรากฏและความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

### 3.3.1 “ไป” ที่เป็นกริยาเดี่ยว

คำกริยา “ไป” เมื่อเป็นกริยาเดี่ยวจะแสดงการเคลื่อนที่โดยมีเส้นทางออกจากตัวผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด การแปลเป็นภาษาเยอรมันจึงควรมีสมูลภาพหรือความเท่าเทียมกับภาษาไทย คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวสามารถแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ และสามารถอธิบายได้ดังนี้

ในบริบทที่ผู้พูดมีเจตนาจะสื่อความหมายของคำกริยา “ไป” ว่าเป็นการเคลื่อนที่ที่มีเส้นทางออกจากตัวผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูดสู่สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง “ไป” จะถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ ได้แก่ *gehen* ‘to go (on foot)’, *fahren* ‘to go by means of transportation’, *laufen* ‘to go on foot; to walk; to run; to move’, *vorgehen* ‘to go ahead’, *auftauchen* ‘to appear suddenly; emerge’, *wegbleiben* ‘to stay away’, *erscheinen* ‘to appear’, *hin* ‘thither’, *weg* ‘away; off; gone’ ตัวอย่างเช่น

#### (42) ข้าจะไปบ้านกำนัน

*Ich gehe gleich zum Dorfvorsteher.*

I go now to:the.Dat village leader

‘I will go to the village leader.’

#### (43) แกไปจังหวัดไหม

*Fährst du auch mit*

go by means of transportation you too with

*in die Stadt?*

in the.Acc city

‘Do you want to go to the city with me?’

#### (44) ไปท่ารถ

*... tauchte an der Haltestelle -auf*<sup>11</sup>

appeared suddenly at the.Dat stopping point prefix

‘(he) appeared at the stopping point.’

<sup>11</sup> คำกริยาในภาษาเยอรมันที่ประกอบด้วยคำอุปสรรค (prefix) และฐาน (base) เมื่อมีการเข้าประโยคฐานของคำกริยาจะกระจายรูปตามลักษณะไวยากรณ์ คือ บุรุษ (Person) พจน์ (Numerus) กาล (Tempus) มาลา (Modus) และวาจก (Genus) ส่วนคำอุปสรรคจะถูกแยกจากฐานและอยู่ในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค

(45) นางสมทรงเขาไปไหนซะละ

*Wo ist denn Frau Somsong hin?*  
where is PRT Mrs. Somsong thither  
'Where did Mrs. Somsong go?'

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รูปภาษาเยอรมันต่างๆ ที่แปลมาจากคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยมีความหมายเท่าเทียมกัน นั่นคือ แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด โดยแปลเป็นรูปภาษาเยอรมัน *gehen* ‘to go on foot’ (ประโยค 42) *fahren* ‘to go by means of transportation’ ประโยค (43) *auftauchen* ‘to appear suddenly; emerge’ (ประโยค 44) และ *hin* ‘thither’ ประโยค (45) แต่ทว่าในบางครั้งรูปภาษาเยอรมันที่ถูกแปลมา มีความหมายของอากัปกริยาในการเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นมาจากภาษาต้นฉบับ เนื่องจากคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยถูกแปลเป็นรูปคำกริยาแสดงอากัปกริยา (manner verbs) ในภาษาเยอรมันดังเช่นประโยค (42) – (45) ซึ่งแสดงอากัปกริยาในการเคลื่อนที่ อันได้แก่ การเคลื่อนที่ไปด้วยเท้า การเคลื่อนที่ไปด้วยยานพาหนะ และการเคลื่อนที่ไปปรากฏตัว ตามลำดับ

บางครั้งผู้แปลมองเหตุการณ์โดยใช้มุมมองที่ต่างไปจากภาษาต้นฉบับมองเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นจึงเลือกใช้รูปคำอื่นที่ไม่แสดงความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทย ได้แก่ *kommen* ‘to come’, *sein* ‘to be’ ตัวอย่างเช่น

(46) แม้ว่ากำนันจะไปงานศพไม่ได้

*Wenn der Dorfvorsteher auch nicht*  
if the.Nom village leader too not  
*zur Totenfeier kommen kann,*  
to:the.Dat cremation come can  
'If the village head cannot come to the cremation either,'

(47) ย่าหิบบเขาไปไหน

*Wo ist die Frau Yib?*  
Where is the.Nom Mrs. Yib  
'Where is Mrs. Yib?'

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีการสูญเสียความหมายบางอย่างไป ขณะเดียวกันก็มีความหมายใหม่เกิดขึ้น ในประโยคที่ (46) ในภาษาต้นฉบับ ผู้พูดวางตำแหน่งของจุดอ้างอิงที่บุคคลที่เขาอ้างอิงถึงคือ กำนัน ดังนั้นจึงใช้คำว่า “ไป” เพื่อบอกการเคลื่อนที่ของบุคคลนั้นออกจากจุดอ้างอิงเข้าสู่จุดหมายคือ งานศพ ขณะที่ภาษาเยอรมัน ผู้พูดวางตำแหน่งของจุดอ้างอิงที่จุดหมายของการเคลื่อนที่ จึงใช้คำกริยา *kommen* ‘come’ เพื่อแสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด จะเห็นได้ว่าผู้แปลวางจุดอ้างอิงของเหตุการณ์ต่างจากภาษาต้นฉบับ ประโยคที่ (47) ใน

ภาษาไทยใช้คำว่า “ไป” แสดงความหมายการเคลื่อนที่ แต่เมื่อแปลเป็นภาษาเยอรมันไม่ได้แสดงความหมายนั้น ผู้แปลมองเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคลื่อนที่ด้วยการใช้คำกริยาแสดงสภาพ *ist* ‘is’ จึงเป็นการมองเหตุการณ์ที่ต่างจากภาษาต้นฉบับ

นอกจากนี้ เมื่อผู้พูดมีเจตนาสื่อความหมายว่า “ไป” เป็นการไล่ให้พ้นจากตัวผู้พูดหรือสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดนอกเหนือจากความหมายของการเคลื่อนที่ไป ผู้แปลจะใช้คำว่า *gehen* ‘to go (on foot)’, *verschwinden* ‘to go missing; to disappear’, *abhauen* ‘to go away’, *sich fortrühren* ‘to move oneself away’, *weggehen* ‘to go out’, *raus* ‘out’, *weg* ‘away’, *fort* ‘away’ คำเหล่านี้ปรากฏอยู่ในรูปประโยคคำสั่งเหมือนกับภาษาต้นฉบับ ตัวอย่างเช่น

(48) ไป ไป คนจะนอน

*Haut ab! Fort! Laßt mich schlafen!*  
go away away let me sleep  
‘Go away! Away! Let me sleep!’

(49) ไปเลย ไป จะไปไหนก็ไป ไป

*Geh! Verschwinde! Geh wohin du willst! Hau bloß ab!*  
go go missing go where you want go PRT away  
‘Go! Disappear! Go where you want! Go away!’

(50) อย่าอยู่... ไป

*Bleib nicht hier! ... Geh weg! ...*  
stayed not here go away  
‘Don’t stay here! ...Go away!’

(51) นางจะไปไหน

*Wo gehst du hin?*  
where go you thither  
‘Where will you go?’

อัตราการแปลคำกริยา “ไป” ซึ่งเป็นกริยาเดี่ยวเป็นรูปภาษาเยอรมัน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปภาษาเยอรมัน		ความถี่		อัตราร้อยละ
คำกริยา	คำกริยา	46	62	81.58
	คำอุปสรรค + স্থান	16		
คำวิเศษณ์		11		14.47
บุพบทวลี		2		2.36

Ø	1	1.32
รวม	76	100

ตารางที่ 3.1 ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดียวเป็นรูปภาษาเยอรมัน

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าคำกริยา “ไป” ที่บ่งถึงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่ถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ โดยแปลเป็นคำกริยาแสดงอากัปกริยาร้อยละ 81.58 เนื่องจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาที่มีคำกริยาแสดงอากัปกริยาจำนวนมากตามลักษณะของภาษา *Satellite-framed* (Slobin, 2000) กล่าวคือ ภาษาประเภทนี้จะมีการแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ด้วย *satellites*<sup>12</sup> และคำกริยาจะแสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่ ดังนั้น จึงพบว่าส่วนใหญ่คำกริยา “ไป” ถูกแปลเป็นคำกริยาแสดงอากัปกริยาซึ่งแสดงทั้งการเคลื่อนที่และลักษณะที่ใช้ในการเคลื่อนที่ ได้แก่ คำกริยา เช่น *fahren* ‘to go by means of transportation’, *ersheinen* ‘to appear’, *laufen* ‘to walk; to run’ เป็นต้น และคำกริยาที่เป็นคำอุปสรรค + ฐาน (prefix+base) เช่น *auf tauchen* ‘to appear suddenly’, *abhauen* ‘to go away’, *sich fortrühren* ‘to move yourself away’ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

(52) เขาไม่รู้แน่ว่านางไปไหน

*Fag hatte keine Ahnung, wohin sie gelaufen war.*  
Fag had not where she walked was  
‘Fag did not know where she had walked to.’

(53) ไปบ้านสัปเหร่อไ

(*Er*) *erschien* beim Haus des Leichenbestatters Khai  
(he) appeared at:the house the:GEN undertaker Khai  
‘(he) appeared at the house of the undertaker Khai.’

(54) อย่าไปไหนนะ

*Rühr dich nicht fort!*  
move yourself not away  
‘Don’t move yourself away!’

คำกริยา “ไป” ที่แปลเป็นรูปคำวิเศษณ์ในภาษาเยอรมัน ได้แก่ *fort* ‘away’, *weg* ‘away’, *raus* ‘out’, *hin* ‘thiher’ เป็นต้น มีอัตราความถี่มากรองลงมา กล่าวคือ ร้อยละ 14.47 โดยการแปลคำกริยา “ไป” เป็นรูปคำนี้พบมากเมื่อภาษาต้นฉบับเป็นประโยคคำสั่ง ตัวอย่างเช่น

<sup>12</sup> *satellites* เป็นประเภททางไวยากรณ์ของหน่วยใดๆ ที่นอกเหนือจากส่วนเติมเต็มที่เป็นนามวลีหรือส่วนเติมเต็มที่เป็นบุพบทวลี ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบพี่น้องกับรากคำกริยา เช่น verb particles (out เช่น go out), prefixes (hinauf- เช่น *hinaufsteigen* ‘climb up’ เป็นต้น

- (55) เฮ้ย ไป!  
*Heh! Weg, fort!*  
 Interjection away away  
 ‘Heh! Get out!’

- (56) ไป ไป เอาไปทิ้งให้หมด  
*Raus damit! Raus!*  
 Out out  
 ‘Get out with that! Out!’

การแปลคำกริยา “ไป” เป็นบุพบทวลีในภาษาเยอรมัน ได้แก่ *zur Haltestelle* ‘to the stopping point’, *nach Hause* ‘to house’ เป็นต้น มีอัตราร้อยละเพียงแค่ 2.36

ผู้วิจัยพบการแปลคำกริยา “ไป” เป็นบุพบทวลีในภาษาเยอรมันในบริบทที่ประโยคภาษาไทยมีการละประธาน คงเหลือแต่ภาคแสดงของประโยคซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและส่วนขยายรวมบอกสถานที่ เช่น *ไปบ้าน* เนื่องจากผู้แปลต้องการถ่ายทอดรูปประโยคเป็นภาษาเยอรมันที่ตรงกับภาษาต้นฉบับ แต่โครงสร้างภาษาเยอรมันไม่อนุญาตให้ละประธานและเหลือแค่ภาคแสดงในประโยคความเดียว<sup>13</sup> ซึ่งต่างจากภาษาไทยที่สามารถละประธานตัวเดียวหรือละทั้งประธานและกริยาของประโยคได้ ผู้แปลจึงละทั้งประธานและกริยาของประโยคภาษาเยอรมันและแปลเป็นบุพบทวลีซึ่งเป็นส่วนขยายรวมบอกสถานที่ การแปลเช่นนี้สามารถทำได้โดยไม่ผิดไวยากรณ์ของภาษาเยอรมัน ตัวอย่างเช่น

- (57) ไปท่ารถ  
*Zur Haltestelle*  
 to:the stopping point  
 ‘To the stopping point’

- (58) ไปบ้าน  
*Nach Hause!*  
 to house  
 ‘Go home’

<sup>13</sup> ตัวอย่างเช่น *Er geht ins Kino.* ‘He goes to the cinema.’ \* *geht in die Stadt.* ‘\*go to the cinema.’ *Ins Kino.* ‘To the cinema.’ แต่ในกรณีนี้ประโยคเป็นประโยคความรวมซึ่งมีสันธานเชื่อมระหว่างประโยคและประธานของประโยคที่สองเข้ากับประธานของประโยคแรก ประธานของประโยคที่สองสามารถละได้ เช่น *Er kaufte einen neuen Computer und ging nach Hause.* ‘He bought a new computer and went home.’ (เครื่องหมาย \* ใส่ไว้ข้างหน้าประโยคเพื่อแสดงว่าประโยคนั้นผิดไวยากรณ์)

การแปลคำกริยา “ไป” เป็นสัญลักษณ์ (Ø) ในภาษาเยอรมันพบในประโยคแสดงคำถามที่มีการละประธานและกริยา ตัวอย่างเช่น

(59) *ไปทำไมอีกล่ะ*  
*Wozu denn?*  
 What for PRT  
 ‘What for?’

จากข้อมูลข้างต้น สมมูลภาพของการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดียวในภาษาไทยเป็นรูปคำกริยาในภาษาเยอรมันเป็นรูปแบบที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งถูกใช้ทั้งในบริบทที่บ่งถึงการเคลื่อนที่ที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและในบริบทที่หมายถึงการไล่กันเป็นความหมายเชิงวัจนปฏิบัติ โดยรูปคำกริยาในภาษาเยอรมันที่แปลมาจากคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยจะเป็นคำกริยาที่แสดงทั้งการเคลื่อนที่และอากัปกริยาในการเคลื่อนที่ เช่น *gehen* ‘to go (on foot)’, *fahren* ‘to go by means of transportation’, *laufen* ‘to go on foot; to walk; to run’ ซึ่งต่างจากความหมายของคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยที่บ่งถึงการเคลื่อนที่แบบกลางๆ ไม่ได้ระบุว่าเป็นการเคลื่อนที่ในลักษณะใด เพราะถ้าผู้พูดภาษาไทยต้องการบอกลักษณะอากัปกริยาของการเคลื่อนที่ จะใช้คำกริยาแสดงอากัปกริยานำหน้า “ไป” ทำให้กลายเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง เช่น เดินไป วิ่งไป คลานไป เป็นต้น นอกจากนี้ หากผู้พูดต้องการเน้นทิศทางของการเคลื่อนที่ออกจากตัวผู้พูดหรือประธานของประโยค คำวิเศษณ์ที่บ่งทิศทาง *hin* ‘thither’, *weg* ‘away; off’, *fort* ‘away’ จะปรากฏในประโยคด้วยหรือใช้เป็นคำอุปสรรคของคำกริยา เช่น *weggehen* ‘go away’, *sich fortrühren* ‘to move oneself away’ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ภาษาเยอรมันมักจะรวมความหมายของการเคลื่อนที่และอากัปกริยาไว้ในคำกริยาคำเดียว ในขณะที่ภาษาไทยจะใช้คำกริยาหนึ่งคำแสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่และคำกริยา “ไป” อีกหนึ่งคำเพื่อแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด

### 3.3.2 “ไป” ที่เป็นกริยานำ

คำกริยา “ไป” เมื่อเป็นกริยานำจะแสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ กล่าวคือ คำกริยา “ไป” จึงไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ แต่แสดงความรู้สึกของผู้พูดว่า เหตุการณ์หรือการกระทำที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” อยู่ห่างจากตัวผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด ดังนั้นผู้กระทำ/ประธานจึงต้องออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ในที่นี้ “ไป” จึงแสดงการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์แบบมีระยะทาง โดยผู้กระทำ/ประธานเปลี่ยนการกระทำโดยออกจากเหตุการณ์ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดไปสู่อีก

เหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” การเปลี่ยนเหตุการณ์แบบมีระยะทางนี้ยังตีความในเชิงวัจนปฏิบัติว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตหรือแสดงความตั้งใจของผู้พูดในการกระทำเหตุการณ์นี้ในอนาคต

เมื่อศึกษาการแปลคำกริยา “ไป” ที่แสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ในนวนิยายไทยที่แปลเป็นภาษาเยอรมันแล้วพบว่า ผู้แปลจะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ปรากฏหลังคำกริยา “ไป” นั้นหมายความว่าคำกริยา “ไป” ที่แสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์จะไม่ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมัน แต่ผู้แปลจะแปลคำกริยาหลัง “ไป” เพื่อแสดงภาพเหตุการณ์ การไม่แปลคำกริยา “ไป” เป็นภาษาเยอรมันนี้มีอัตราความถี่ร้อยละ 89.29 ตัวอย่างเช่น

- (60) คนอย่างข้าเราจะจะไปเปลี่ยนความเชื่อของใครเขาได้  
*Ich kann doch sowieso niemanden umstimmen!*  
 I can PRT PRT nobody change attitude  
 ‘How can I change the others’ attitude!’
- (61) พักคิดว่าตัวเองไม่น่าไปสะกิดแผลในใจลุงไซให้เปิดเลย  
*Fag machte sich Vorwürfe,*  
 Fag made self blame  
*die Wunde in Khais Seele aufgekrazt zu haben.*  
 the wound in Khai’s soul scratch to have  
 ‘Fag blamed himself that he had scratched the wound in Khai’s soul.’
- (62) (เขา)กลัวน้ำเหลืองน้ำหนองจะไปติดเขา  
*Sie haben Angst, dass an mir Eiter und Totensäfte kleben.*  
 they have fear that at me lymph and body liquid attach  
 ‘They fear that lymph and body liquid attach me’
- (63) มันไปอยู่กับพี่เก่าเองแล้ว  
*Da! Bei deinem alten Mann ist er!*  
 there with your old husband is he  
 ‘There! He is with your old husband!’
- (64) คนสุดท้ายที่จะต้องไปบอกก็คือสัปเหร่อ  
*Der Letzte, den er benachrichtigen musste,*  
 the last one whom he inform had to  
*war der Leichenbestatter.*  
 was the undertaker  
 ‘The Last one whom he had to inform was the undertaker.’

- (65) (ลุงไข่มอกกับครูใหญ่ว่า)จะไปเอากุญแจโกดังที่บ้าน  
*er müsse erst den Schlüssel zur Leichenhall*  
 he must firstly the key to:the morgue  
*von zu Hause holen.*  
 from house hold  
 ‘Firstly, he must take the key from the house to the morgue.’
- (66) เวลาถึงงานการใช้แรง(พ่อ)ก็ยังไม่ช่วยอยู่ไม่ขาด  
*Wenn es schwere Arbeit gab, dann half er ebenfalls.*  
 when there hard work was then helped he too  
 ‘If there was hard work, then he would help too.’
- (67) ผมไปล้างหน้าก่อน  
*Ich muss mir das Gesicht waschen.*  
 I must me the face wash  
 ‘I must wash my face.’

ประโยค (60) – (67) แสดงให้เห็นว่าความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำไม่ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมัน แต่คำกริยาที่ปรากฏตามหลังคำกริยา “ไป” จะถูกแปล (ข้อความภาษาไทยที่ขีดเส้นใต้ถูกแปลเป็นข้อความภาษาเยอรมันที่ขีดเส้นใต้) จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยและภาษาเยอรมันมีการมองเหตุการณ์และแสดงผ่านรูปภาพที่ต่างกัน กล่าวคือ ภาษาไทยจะแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ ส่วนภาษาเยอรมันจะมองเหตุการณ์และบอกเล่าเหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงพบว่า ผู้พูดภาษาไทยใช้คำกริยา “ไป” เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” มีระยะห่างจากตัวผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูดในความรู้สึกของผู้พูด คำกริยา “ไป” จึงแสดงการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์แบบมีระยะทาง เนื่องจากผู้กระทำ/ประธานต้องมีการเคลื่อนที่เพื่อไปทำเหตุการณ์นั้น ในขณะที่ผู้พูดภาษาเยอรมันจะไม่สนใจที่จะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งเพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ เหมือนกับภาษาไทย แต่จะมองเหตุการณ์ที่ละเหตุการณ์ และเลือกแสดงเฉพาะเหตุการณ์ที่มีการกระทำจริง ผู้แปลจึงได้เลือกเอาเหตุการณ์ที่เป็นการกระทำจริงของกริยาเรียงในภาษาไทยมาแปลเป็นภาษาเยอรมัน ซึ่งคือเหตุการณ์ของคำกริยาที่ปรากฏตามหลัง “ไป” ดังนั้นความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ซึ่งบ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำจึงหายไปเมื่อแปลเป็นภาษาเยอรมัน ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าผู้แปลไม่เห็นถึงความจำเป็นในการแปลคำกริยา “ไป” เนื่องจากผู้อ่านสามารถตีความการเคลื่อนที่ของมุมมองจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์ได้จากบริบท



ในบางกรณีคำกริยา “ไป” ที่ปรากฏในตำแหน่งกริยานำจะถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันด้วย ในบริบทนี้คำกริยา “ไป” ไม่ได้แสดงการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์แบบมีระยะทาง แต่แสดงการเคลื่อนที่จริง ผู้แปลเห็นว่าเหตุการณ์การเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงซึ่งแสดงด้วยคำกริยา “ไป” มีความสำคัญเท่ากับคำกริยาอื่นที่แสดงการกระทำจริงเช่นเดียวกัน จึงเลือกใช้คำที่แสดงการกระทำการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและการกระทำอาการอื่นที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” ในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่าการปรากฏการแปลความหมายของคำกริยา “ไป” เป็นภาษาเยอรมันน้อยมากคือมีอัตราความถี่ร้อยละ 10.71 การแปลคำกริยา “ไป” ในที่นี้จะแสดงความหมายของการเคลื่อนที่เชิงกายภาพที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

(68) เมื่อเข้าตอนเขาไปอาบน้ำ

*Als er zum Baden ging*  
when he to:the taking a bath went  
'when he went to take a bath'

(69) (พ่อ)ยังคงไปคุยกับพระเสมอ

*Er besuchte regelmäßig die Mönche und plauderte mit ihnen.*  
he visited regularly the monks and chatted with them  
'He visited the monks regularly and chatted with them.'

(70) ไปหาไอ้ฟักกันงิแล้ว

*Wir bringen dich zum Fag!*  
we take you to:the Fag  
'We will take you to Fag!'

ประโยค (68) ไปอาบน้ำ แปลเป็น *zum Baden gehen* 'to go to take a bath' แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำ “การอาบน้ำ” ประโยค (69) ไปคุยกับพระ แปลเป็น *die Mönche besuchen und mit ihnen plaudern* 'to visit the monks and to chat with them' คำกริยา *besuchen* 'visit' มีความหมายของการเคลื่อนที่เพื่อหาเป้าหมาย กล่าวคือ พระ และกระทำกิจกรรม “การคุยกับพระ” หรือ *mit ihnen plaudern* ต่อจาก “การไป” ประโยค (70) ไปหา แปลเป็น *bringen* 'to take' มีความหมายของการเคลื่อนที่ของประธานและกรรมของกริยา และทิศทางของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงสู่เป้าหมาย *zum Fag* 'to Fag' หรือ ไอ้ฟัก

ตัวอย่างทั้งหมดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระบบการคิดและลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมันส่งผลให้คำกริยา “ไป” ซึ่งปรากฏหน้าคำกริยาอื่น เพื่อแสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ในภาษานั้นหายไปในการแปลเป็น

ภาษาเยอรมัน และคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” จะถูกแปลเพื่อสื่อความแทน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเยอรมันสนใจเฉพาะการกระทำ และไม่ให้ความสำคัญกับความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อคำกริยา “ไป” ที่ปรากฏเป็นกริยานำไม่ได้บ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ แต่แสดงการเคลื่อนที่จริงที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด คำกริยา “ไป” จะถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันเช่นเดียวกับคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” โดยถูกแปลเป็นอนุภาคเดียว เช่น ประโยค (68) คำกริยา “ไป” แปลเป็นกริยาเดียว และคำกริยาอื่นจะถูกแปลเป็นบุพบทวลี หรือทั้ง “ไป” และคำกริยาอื่นจะถูกแปลเป็นสองอนุภาคเช่นประโยค (69) เพื่อแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ตามลำดับของคำกริยาในหน่วยสร้างกริยาเรียงของภาษาไทย หรือประโยค (70) คำกริยา “ไป” จะถูกแปลเป็นกริยาเดียวที่รวมความหมายของกริยาที่ตามหลังด้วย

จะเห็นได้ว่า ผู้พูดภาษาไทยเน้นการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” อยู่ห่างจากตัวผู้พูดเองหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด และใช้คำกริยา “ไป” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ที่ตัวผู้พูดอยู่หรือที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดไปสู่อีกเหตุการณ์ที่ตามหลังคำกริยา “ไป” ความหมายนี้จัดเป็นความหมายเชิงทัศนคติ (affective meaning) ซึ่งหาค่าความจริงเท็จของถ้อยคำหรือเหตุการณ์ไม่ได้ ในขณะที่ผู้พูดภาษาเยอรมันสนใจเฉพาะการกระทำจริงและการเคลื่อนที่จริงเท่านั้น นั่นแสดงว่าผู้พูดภาษาเยอรมันให้ความสำคัญกับค่าความจริงเท็จของเหตุการณ์เท่านั้น ดังนั้น เมื่อคำกริยา “ไป” ที่ปรากฏเป็นกริยานำบ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ซึ่งแสดงความรู้สึกของผู้พูดต่อเหตุการณ์ ความหมายนี้จึงหายไปในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน

### 3.3.3 “ไป” ที่เป็นกริยารอง

#### 3.3.3.1 การแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่

เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ จะแสดงทิศทางของเส้นทางในการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าทั้งในเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรม คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้ทิศทางในหน่วยสร้างกริยาเรียงจะถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันได้ดังนี้

(71) ... เขาก็ขึ้นไปช่วยงานที่วัด

... *ging er hinüber, um im Tempel zu helfen.*  
went he over in order- in:the temple to help  
'he went over in order to help others in the temple'

(72) ครูทั้งสามจึงเดินจากไป

*die drei Lehrer gingen ohne ihn*  
the three teachers went without him  
'the three teachers went without him'

(73) เขาหลบตามองไปยังตุ่มน้ำ

*Verschämt wandelte er seine Augen ab*  
ashamed turned-away he his.Acc eyes prefix  
*hin zum Wasserkrug.*  
thither to:theDat jar  
'He turned his eyes to the jar.'

(74) ม่ายสมทรงดูหรัดูเหรีไปแม้แต่บนโรงพัก

*Somsong irrte weiter. Zum Polizei kam sie*  
Somsong wandered futher to:the.Dat police station came she  
'Somsong wandered futher. Even to the police station, she also came.'

ประโยค (71) – (74) แสดงให้เห็นว่าอากัปกรณ์ ทิศทางของการเคลื่อนที่ และ จุดอ้างอิงของการเคลื่อนที่ในภาษาไทยอยู่ในอนุภาคเดียวกันเช่นเดียวกับภาษาเยอรมัน แต่รูป ภาษาที่แสดงความหมายเหล่านี้แตกต่างกันตามลักษณะของภาษา กล่าวคือ ภาษาไทยจะแสดงความหมายของอากัปกรณ์ เส้นทาง และจุดอ้างอิงด้วยคำกริยา โดยแต่ละความหมายจะแสดงด้วยคำกริยาหนึ่งคำ และมีลำดับการปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังนี้ คำกริยาแสดงอากัปกรณ์ > คำกริยาแสดงทิศทางที่ไม่ระบุจุดอ้างอิง > คำกริยา “ไป”

ในขณะที่ภาษาเยอรมันไม่มีหน่วยสร้างกริยาเรียงจึงแสดงความหมายของอากัปกรณ์ ทิศทางของการเคลื่อนที่ และจุดอ้างอิงของการเคลื่อนที่ด้วยรูปภาษาที่หลากหลาย ดังตัวอย่างการแปลคำกริยา “ไป” ในหน่วยสร้างกริยาเรียงที่บอกความหมายทิศทางในประโยค (71) – (74) กล่าวคือ ประโยค (71) *ขึ้นไป* แปลเป็นคำกริยาเพียงคำเดียวคือ *ging ... hinüber* ‘went over’ โดยทิศทางของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดจะบ่งชี้ทั้งในคำกริยา *gehen* ‘to go’ และคำอุปสรรค (prefix) ของคำกริยาด้วย นั่นคือ *hinüber-* ‘over-; across-’ ประโยค (72) *เดินจากไป* แปลเป็นคำกริยา *gingen* ‘went’ และบุพบทวลี *ohne ihn* ‘without him’

ประโยค (73) *มองไปยังตุ่มน้ำ* แปลเป็น *wandelte ... ab hin zum Wasserkrug* ‘turned his eyes away to the jar’ ซึ่งประกอบด้วยสกรรมกริยา *abwandelte* ‘to vary; to modify; to alter’ ซึ่งมีคำอุปสรรค กรรมของกริยาคือ *seine Augen* ‘his eyes’ คำวิเศษณ์บ่งชี้จุดอ้างอิงคือ *hin* ‘thither’ และบุพบทวลี *zum Wasserkrug* ‘to the jar’ โดยทิศทางของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดจะบ่งชี้ในคำอุปสรรค คำวิเศษณ์ และคำบุพบท ประโยค (74) *ดูหรัดูเหรีไป* แปลเป็น *irrte weiter* ‘wandered further’ ซึ่งทิศทางของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดจะบ่งชี้ในคำกริยา *irren* ‘to wander; to stray’

การวิเคราะห์ข้างต้นชี้ให้เห็นว่าความหมายของอากัปกรณ์ในการเคลื่อนที่ของภาษาไทยจะแสดงด้วยคำกริยาในภาษาเยอรมัน และความหมายของทิศทางของการออกห่างจาก

ผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูดในภาษาไทยแสดงออกเป็นรูปภาษาเยอรมันได้หลายรูปแบบ กล่าวคือ ทิศทางของการเคลื่อนที่อาจแสดงในรูปคำกริยา หรือแสดงด้วยรูปคำอุปสรรคที่เติมหน้าคำกริยาที่เป็นฐาน รูปคำวิเศษณ์ หรือรูปคำบุพบท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสโลบิน (Slobin, 2005) เรื่องรูปภาษาที่แสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ซึ่งกล่าวว่า ภาษาเยอรมันแตกต่างจากภาษาอื่นในภาษาตระกูลเยอรมันนิกเช่นภาษาอังกฤษและภาษาดัตช์ กล่าวคือ ในภาษาเยอรมันมีการเพิ่มคำบ่งการอ้างอิงเชิงพื้นที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาเยอรมันต้องการให้ผู้พูดแสดงจุดอ้างอิงในเหตุการณ์ โดยทิศทางที่ออกห่างจากจุดอ้างอิงจะใช้ *hin* ‘thither’ ซึ่งเป็นทั้งคำวิเศษณ์เช่นประโยค (73) หรือคำอุปสรรคของกริยาเช่นประโยค (71) ซึ่งสร้างจากคำวิเศษณ์ประสมกับคำบุพบทที่แสดงทิศทาง *-über* ‘-over’ และนำมาเป็นคำอุปสรรค *hinüber-* ‘over-; across- (especially from a speaker or a narrator)’ ส่วนเส้นทางของการเคลื่อนที่ในภาษาเยอรมันสามารถแสดงออกด้วยรูปภาษาที่ต่างกันคือคำบุพบทและคำอุปสรรค ดังนั้นการแปลความหมายเสริมของคำกริยา “ไป” ในเรื่องทิศทางเคลื่อนที่ของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าเป็นรูปคำอุปสรรค คำกริยา คำบุพบท และคำวิเศษณ์ในภาษาเยอรมันจึงมีความหมายเท่าเทียมกับภาษาไทย

อัตราูปภาษาเยอรมันที่แปลมาจากคำกริยา “ไป” ที่อยู่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งบ่งชี้ทิศทางสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

รูปภาษาเยอรมัน	ความถี่	อัตราร้อยละ
<b>NP</b>	1	0.87
ADV + NP + Conj + ADV + NP		
<b>VP</b>	107	93.04
V		
V + (NP <sub>Acc</sub> ) + ADJ + PP		
V + (NP <sub>Acc</sub> ) + ADV + PP		
V + (NP <sub>Acc</sub> ) + PP		
V + (NP <sub>Dat</sub> ) + (NP <sub>Acc</sub> )		
V + (NP <sub>Dat/Acc</sub> ) + ADV		
V + ADV + NP + to INF		
V + ADV + PP + PP		
V + ADV + PP + to INF		
V <sub>perf</sub> + AUX <sub>pass</sub> + AUX to be		
V + Conj + PP + to INF		
V + NP + ADJ + ADV		
V + NP + ADJ + PP + to INF		
V + NP <sub>Acc</sub> + ADJ		
V + NP <sub>Acc</sub> + PP + Conj + V + NP <sub>Acc</sub> + PP		
V + Part		
V + PP + PP		
Part + NP <sub>Acc</sub> + ADJ + V		
V + to INF		

รูปภาษาเยอรมัน (ต่อ)	ความถี่	อัตราร้อยละ
to INF PP + to INF NP + (Part) + PP + to INF PP + PP + to INF + Conj + NP + to INF AUX to be + ADJ + Vperf AUX to be + Past participle + PP AUX to be + PP + Vperf + AUXpass AUX to have (Konj II) + NP + ADV + ADV + Vperf AUX to have (Konj II) + NP + (PP) + Vperf AUX to have (Konj II) + NP + Vperf + PP + to INF AUX to have + ADV + PP + Vperf AUX to have + NP + Part + Vperf AUX to have + NP + PP + ADJ + Past participle + Vperf AUX to have + PP + PP + Vperf PP + AUX to have (Konj II) + INF + MOD AUXfutur + NP + PP + INF AUXpass + Vperf AUXpass + Past participle + Conj + Past participle + PP + Vperf NP + ADV + Vperf + AUXpass MOD + (NP) + (Neg) + ADV + to INF MOD + INF + NP + ADV + PP + to INF MOD + NP MOD + NP + ADV + INF + AUXpass (MOD) + NP + INF MOD + PP + PP PP + Part + V + MOD		
<b>ADJP</b>	1	0.87
Past participle + ADJ		
<b>PP</b>	4	3.48
PP		
<b>Ø</b>	2	1.74
<b>รวม</b>	115	100.00

ตารางที่ 3.2 ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งเสริมความหมายเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่เป็นรูปภาษาเยอรมัน

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าคำกริยา “ไป” ในหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งบ่งทิศทางการเคลื่อนที่ที่ออกห่างจากจุดอ้างอิงของผู้พูดจะถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาในภาษาเยอรมัน ในการแปลความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “ไป” รูปภาษาเยอรมันที่เด่นชัดที่สุดคือรูปกริยาวลี ซึ่งแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้หลายรูปแบบ แต่รูปแบบย่อยที่พบบ่อย ได้แก่ รูปคำกริยาที่มีคำอุปสรรคบ่งทิศทางของการเคลื่อนที่ รูปคำกริยาที่ตามด้วยบุพบทวลี และรูปคำกริยาที่ตามด้วยคำวิเศษณ์ ตัวอย่างเช่น

- (75) ยืนอยู่นอกกำแพงมองดูริ้วขบวนเคลื่อนผ่านไป  
*Außerhalb der Mauer stand er und sah zu,*  
 outside the.Dat wall stood he and looked at  
*wie der lange, farbenprächtige Umzug*  
 how the.Nom long.Nom colourful procession  
*vorübermarschierte.*  
 past-marched  
 ‘Outside the wall, he stood and looked how the long colourful  
 procession marched along.’
- (76) เขาเอาน้ำร้อนราดลงไปในงานข้าว  
*Er goß heißes Wasser über den Reis im Teller*  
 he poured hot.Acc water over the.Acc rice in:the.Dat plate  
 ‘He poured hot water over the rice in the plate.’
- (77) ข้าจะพาไป  
*Wir bringen dich hin.*  
 we bring you.Acc thither  
 ‘We will take you there’

ประโยค (75) *เคลื่อนผ่านไป* แปลเป็นคำกริยาที่มีคำอุปสรรคบ่งทิศทางของการเคลื่อนที่คือ *vorübermarschierte* ‘marched over’ โดยทิศทางของการเคลื่อนที่จะแสดงด้วยรูปคำอุปสรรค *vorüber-* ‘past; over’ ในภาษาเยอรมัน

ประโยค (76) *เอาน้ำร้อนราดลงไปในงานข้าว* แปลเป็นคำกริยาที่ตามด้วยบุพบทวลี ความหมายของการเคลื่อนที่และอากัปกริยาถูกแปลเป็นคำกริยาที่ตามด้วยนามวลี *goß heißes Wasser* ‘poured hot water’ และทิศทางและเป้าหมายของการเคลื่อนที่ที่ถูกแปลเป็นบุพบทวลี *über den Reis im Teller* ‘over the rice in the plate’

ประโยค (77) *จะพาไป* แปลเป็นกรรมกริยาที่ตามด้วยคำวิเศษณ์บ่งทิศทาง คือกริยวลี *bringen dich* ‘bring you’ และคำวิเศษณ์บอกทิศทางที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด *hin* ‘thither’

นอกจากรูปแบบย่อยสามรูปแบบข้างต้นแล้ว ยังพบว่าคำกริยา “ไป” ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันด้วยรูปแบบอื่นๆ ที่มีจำนวนมารองลงมา เช่น การแปลเป็นคำกริยาที่ตามด้วยบุพบทวลีสองวลี และการแปลเป็นกริยวลีตามด้วยคำอนุภาค (particle) ซึ่งอาจมีหรือไม่มีก็ได้ บุพบทวลี และคำกริยาไม่ผันรูปที่มี *to* นำหน้า<sup>14</sup> ตัวอย่างเช่น

<sup>14</sup> ในภาษาเยอรมัน เมื่อมีคำกริยาช่วยในประโยค คำกริยาช่วยจะกระจายรูปตามบุรุษ พจน์ กาล และอยู่ในตำแหน่งที่สองของประโยคซึ่งเป็นตำแหน่งของคำกริยา คำกริยาแท้จะไม่ผันรูปและจะย้ายจากตำแหน่งที่สองไปอยู่ในตำแหน่งท้ายประโยค และเมื่อคำกริยาอยู่ในอนุประโยค *zu* + คำกริยาในรูป infinitive ‘to infinitive’ ตำแหน่งของ *zu* + คำกริยาในรูป infinitive จะอยู่ท้ายประโยคเช่นกัน

(78) รถสองแถวสีน้ำเงินเคลื่อนห่างออกจากท่ารถไปบนถนนลูกรังสีส้ม  
*Das blaue Sammeltaxi fuhr.*  
 theNom blueNom public taxi went by means of transportation  
*aus der Haltestelle auf den rotbraunen Erdweg*  
 from the.Dat stopping point on the.Acc redbrown dirt road  
 ‘The blue public taxi went from the stopping point along the  
 redbrown dirt road.’

(79) สาวละม้ายจึงเปรียบเทียบข้อสังเกตนี้แกมไปอีก  
*Lamai versäumete nicht, diesen Vergleich ebenfalls*  
 Lamai not do not thisAcc comparison PRT  
*hinter den beiden herzuschreien.*  
 behind the.Acc both.Acc hither:to:shout  
 ‘Lamai also shouted this comparison after both people.’

ประโยค (78) เคลื่อนห่างออกจากท่ารถไปบนถนนลูกรังสีส้ม แปลเป็นคำกริยา *fuhr* ‘went by means of transportation’ และบุพบทวลี *aus der Haltestelle* ‘from the stopping point’ และ *auf den rotbraunen Erdweg* ‘on the redbrown dirt road’ โดยการเคลื่อนที่และอากัปกริยาจะแสดงด้วยคำกริยาและทิศทางและเป้าหมายของเส้นทางจะแสดงด้วยบุพบทวลี

ประโยค (79) จึงเปรียบเทียบข้อสังเกตนี้แกมไปอีก แปลเป็นนามวลี *diesen Vergleich* ‘this comparison’ ตามด้วยคำอนุภาค (particle) *ebenfalls* ‘too’ บุพบทวลี *hinter den beiden* ‘after the both’ และคำกริยาไม่ผันรูปที่มี *to* นำหน้า *herzuschreien* ‘to shout hither’ โดยอากัปกริยาของการเคลื่อนที่จะแสดงด้วยฐานของคำกริยา (*schreien* ‘to shout’) และทิศทางของการเคลื่อนที่จะแสดงด้วยคำอุปสรรค (*her-* ‘hither’) และคำบุพบท (*hinter* ‘after’) และเป้าหมายแสดงด้วยนามวลีที่ตามหลังบุพบท (*den beiden* ‘the both’)

ส่วนรูปภาษาเยอรมันอื่นๆ ที่แปลมาจากคำกริยา “ไป” เช่น นามวลี คุณศัพท์วลี บุพบทวลี และการไม่แปลคำกริยา “ไป” พบว่ามีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกรการแปลคำกริยา “ไป” เป็นกริยาวลีในภาษาเยอรมัน ถึงแม้ว่าสมมูลภาพของรูปภาษาเยอรมันในการแปลหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคำกริยา “ไป” ซึ่งบ่งชี้ทิศทางจะแตกต่างกัน แต่ลักษณะของรูปภาษาเยอรมันที่มีร่วมกันในการแปลคือคำกริยาและบุพบทวลีซึ่งแสดงความหมายของการเคลื่อนที่ อากัปกริยา และทิศทางของการเคลื่อนที่ รวมทั้งจุดเริ่มต้นหรือเป้าหมายของการเคลื่อนที่ ดังนั้นการแปลทิศทางกรการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำกริยา “ไป” เป็นภาษาเยอรมันจึงมีความหมายเท่าเทียมกับภาษาไทย

เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า คำบุพบทที่บ่งชี้ทิศทางเคลื่อนที่ในภาษาเยอรมันมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้เราทราบได้ว่าเหตุการณ์นั้นเป็นการเคลื่อนที่หรืออยู่กับที่ กล่าวคือ ในภาษาเยอรมัน คำบุพบทส่วนหนึ่งสามารถตามหลังด้วยนามวลีในการกรกรรมตรงหรือการกรกรรมรอง เช่น *über* ‘over’, *an* ‘at’, *hinter* ‘behind; back’, *in* ‘in’, *auf* ‘on’, *neben* ‘near’, *vor* ‘in front of’ *unter* ‘under’ การใช้นามวลีในการกรกรรมตรงจะแสดงการเปลี่ยนสถานที่ การเคลื่อนที่ หรือการบ่งทิศทางเคลื่อนที่ ส่วนการใช้นามวลีในการกรกรรมรองจะแสดงตำแหน่งหรือการเคลื่อนที่ภายในตำแหน่งนั้น อย่างไรก็ตาม คำบุพบทบางคำในภาษาเยอรมันต้องตามด้วยนามวลีในการกรกรรมรองเสมอ เช่น *aus* ‘out’, *nach* ‘to’, *von* ‘from’, *zu* ‘to’ แต่ทว่าลักษณะการใช้เช่นนี้แสดงการเปลี่ยนสถานที่และทิศทางเคลื่อนที่เช่นกัน

### 3.3.3.2 การณ์ลักษณะ

#### 1) การณ์ลักษณะสมบูรณ์

คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ ได้แก่ คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป เช่น ตาย ผัน หลับ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น เปลี่ยน(แปลง) กลายเป็น และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น ผ่าน เลย จะเสริมความหมายการณ์ลักษณะสมบูรณ์ในเรื่องของทิศทางดำเนินเหตุการณ์ กล่าวคือ “ไป” แสดงว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ หรือเป็นการก้าวเข้าสู่สภาพใหม่ จากข้อมูลนวนิยายที่แปลเป็นภาษาเยอรมัน ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์ที่มีการณ์ลักษณะสมบูรณ์มักแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่แสดงกาล (tense) ต่างๆ ได้แก่ อดีตกาล (past tense) ปัจจุบันกาลสมบูรณ์ (present perfect tense) อดีตกาลสมบูรณ์ (past perfect tense) ปัจจุบันกาล (present tense) และอนาคตกาล (future tense)

จากผลการวิเคราะห์คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้การณ์ลักษณะสมบูรณ์ พบว่าคำกริยา “ไป” ได้รับการแปลเป็นอนุภาคที่อยู่ในรูปอดีตกาลหรือ past tense มากที่สุด อดีตกาลในภาษาเยอรมันเป็นกาลที่บ่งการกระทำ เหตุการณ์ หรือสภาพที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดไปแล้วในอดีต เป็นกาลที่ใช้ในการเขียนเรื่องเล่าที่แต่งขึ้น เช่น นวนิยาย นิทาน หรือบรรยายเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในอดีตเช่น รายงาน ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจว่าคำกริยา “ไป” ในข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ถูกแปลเป็นรูปอดีตกาลจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

(80) พ่อเขากลายเป็นภารโรงอาชีพไป

*Der Vater wurde als Hausmeister angestellt*  
 theNom father AUX.pass as janitor hired  
 ‘The father was hired as a janitor.’



(81) จนเขาไม่แน่ใจว่าตัวเองฝันไปหรือเปล่า  
*ob er wachte oder träumte.*  
 whether he waked or dreamed  
 ‘...whether he waked or dreamed.’

ประโยค (80) กลายเป็นภาวโรงอาซีฟไป แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *wurde als Hausmeister angestellt* ‘was hired as a junior’ ในภาษาเยอรมัน ผู้แปลเลือกที่จะแปลหน่วยสร้างกรรตุวจากในภาษาไทยเป็นหน่วยสร้างกรรมาวจากที่เป็นรูปอดีตกาลในภาษาเยอรมัน ซึ่งแสดงด้วยคำกริยาช่วยบ่งกรรมาวจากคือ *wurde* ‘passive marker’ และกริยาแท้ที่อยู่ในรูป Past participle คือ *angestellt* ‘hired’ โดยมีส่วนขยายรวมอยู่ระหว่างกริยาช่วยและกริยาแท้คือ *als Hausmeister* ‘as a junior’

ประโยค (81) *ฝันไป* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *wachte oder träumte* ‘waked or dreamed’ ผู้แปลได้แปลเป็นการเปรียบเทียบระหว่างสองสภาพที่ตัวละครกำลังสับสน นั่นคือการตื่นอยู่กับการหลับอยู่ และใช้คำกริยาที่อยู่ในรูปอดีตกาล

คำกริยา “ไป” ที่แสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์ยังสามารถแปลเป็นอดีตกาลสมบูรณ์หรือ Plusquamperfekt (Past perfect tense) ซึ่งเป็นกาลแบบซับซ้อนที่เรียกว่า Pluperfect อดีตกาลสมบูรณ์จะแสดงเหตุการณ์หรือการกระทำที่สมบูรณ์หรือสิ้นสุดไปแล้วในอดีตและผู้พูดได้กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ในอดีต อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า เวลาที่พูดถึงเหตุการณ์เป็นเวลาในอดีตและเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงเป็นเหตุการณ์ในอดีตที่ซ้อนอยู่ในเวลาพูดที่เป็นอดีตหรือที่เรียกว่า secondary past อดีตกาลสมบูรณ์มักใช้คู่กับกาลสมบูรณ์เพื่อแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุการณ์ที่ใช้อดีตกาลสมบูรณ์จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่ใช้กาลสมบูรณ์โดยมีคำสันธานบ่งเวลาเชื่อมระหว่างสองเหตุการณ์นี้

หน่วยสร้างของอดีตกาลสมบูรณ์ในภาษาเยอรมันประกอบด้วยกริยาช่วย *haben* ‘to have’ หรือ *sein* ‘to be’<sup>15</sup> ซึ่งอยู่ในรูปอดีตกาล (*hatte* ‘had’ หรือ *war* ‘was’) + past

<sup>15</sup> การใช้ *haben* ‘to have’ และ *sein* ‘to be’ + Partizip Perfekt มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยาส่วนใหญ่ใช้กริยาช่วย *haben* ‘to have’ เช่น 1) ใช้กับคำกริยาที่ต้องการกรรมาว (accusative case) เช่น *lesen* ‘to read’, *machen* ‘to make’ เป็นต้น 2) ใช้กับกรรมาวกริยาที่แสดงถึงการกระทำหรือสภาพที่กินเวลานาน (ยกเว้นกรรมาวกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ที่จะใช้ *sein* ‘to be’) เช่น *schlafen* ‘to sleep’, *arbeiten* ‘to work’ เป็นต้น 3) ใช้กับคำกริยาช่วย modal verbs เช่น *müssen* ‘must’, *können* ‘can’ เป็นต้น ในขณะที่ *sein* ‘to be’ ใช้กับ 1) กรรมาวกริยาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจนทำให้เกิดสภาพใหม่หรือการเปลี่ยนสถานที่ เช่น *aufwachen* ‘to wake up’, *einschlafen* ‘to fall asleep’, *sterben* ‘to die’, *verschwinden* ‘to disappear’ เป็นต้น 2) ใช้กับคำกริยาที่บ่งการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เช่น *fallen* ‘to fall’, *gehen* ‘to go on foot’, *kommen* ‘to come’, *steigen* ‘to climb’, *springen* ‘to spring’ เป็นต้น หรือ 3) ใช้กับคำกริยา *sein* ‘to be’, *bleiben* ‘to stay’, *werden* ‘to become; passive marker; future marker’ (Duden-Grammatik, 1998)

participle กริยาช่วย haben ‘to have’ หรือ sein ‘to be’ จะกระจายรูปตามบุรุษ พจน์ กาล และ มาลา ส่วนคำกริยาในรูป past participle ซึ่งเป็นกริยาแท้ที่แสดงความหมายการกระทำของ ประธานจะอยู่ท้ายประโยค ยกเว้นในอนุประโยคซึ่งคำกริยาช่วยจะอยู่ท้ายประโยค ผู้วิจัยพบว่าการแปลคำกริยา “ไป” เป็นกาลสมบุรณ์มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับกริยาแท้ในอดีตกาล ตัวอย่างเช่น

(82) พักเกือบลืมไปแล้วว่าตัวเองเป็นภารโรงช่วงเวลา 3 วันที่ผ่านมา

*In den vergangenen drei Tagen hatte Fag beinahe vergessen.*  
 in theAcc pastAcc three days had Fag almost forgotten  
*dass er der Hausmeister war.*  
 that he theNom junior was  
 ‘In the past three day, Fag had almost forgotten that he was the junior.’

ในประโยคนี้ เกือบลืมไป แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *hatte beinahe vergessen* ‘had almost forgotten’ โดย เกือบ แปลเป็นคำอนุภาค *beinahe* ‘almost’ และ ลืมไป แปลเป็นคำกริยาช่วย *haben* ‘to have’ ที่อยู่ในรูปอดีตกาลและคำกริยาแท้ *vergessen* ‘to forget’ ที่อยู่ในรูป past participle

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการณ์ลักษณะสมบุรณ์ในภาษาไทยส่วนใหญ่จะถูกแปลเป็นอดีตกาลและอดีตกาลสมบุรณ์ แต่มีได้หมายความว่าเหตุการณ์ที่แสดงกาลเหล่านี้จะไม่แสดงการณ์ลักษณะสมบุรณ์ ทั้งนี้ ภาษาเยอรมันจะใช้การตีความบริบทร่วมกับกลวิธีการเติมคำอุปสรรคที่กริยา การใช้หน่วยสร้างบางหน่วยสร้าง และการใช้คำวิเศษณ์หรือวลีเพื่อแสดงการณ์ลักษณะสมบุรณ์

ภาษาเยอรมันจะแสดงการณ์ลักษณะสมบุรณ์ผ่านคำกริยา หน้าคำกริยาที่เป็นฐานจะเติมคำอุปสรรคเพื่อแสดงว่าเหตุการณ์นั้นมีความสมบุรณ์ เช่น *ab-, auf-, aus-, er-, durch-, ver-* เป็นต้น หรือแสดงการเริ่มเข้าสู่สภาพใหม่ เช่น *auf-, ein-, er-* เป็นต้น หรือแสดงผลของความสำเร็จที่เกิดจากความสมบุรณ์ของเหตุการณ์ เช่น *ver-, zer-* เป็นต้น (Duden-Grammatik, 1998) ตัวอย่างเช่น

(83) แต่เสียงไวโอลินก็มิได้หายไป

*Die Geigenstimme verstummte nicht.*  
 the.Nom violin sound cease not  
 ‘The violin sound did not stop.’

(84) แล้วก็หลับไป

*und schlief wieder ein.*

and fell asleep again prefix  
'and fell asleep again'

(85) เขานึกถึงหมาที่ได้ตีตายไปในวันนั้น

*Fag erinnerte sich an den Hund,*  
Fag remembered himself at the.Acc dog  
*den er damals erschlagen hatte.*  
Rel.pron. he that time struck dead had  
'Fag thought of the dog that he had struck dead that time.'

ประโยค (83) *ก็มิได้หายไ* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *verstummte nicht* 'did not cease; did not stop' ซึ่งเป็นคำกริยาที่อยู่ในรูปอดีตกาลและตามด้วยคำบอกการปฏิเสธ คำกริยาประกอบด้วยคำอุปสรรค *ver-* ซึ่งแสดงความสมบูรณ์หรือการสิ้นสุดการกระทำหรือ ดังนั้นคำกริยานี้จึงแสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์

ประโยค (84) *หลับไป* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *schief wieder ein* 'fell asleep again' คำกริยา *einschlafen* 'to fall asleep' อยู่ในรูปอดีตกาลและมีคำวิเศษณ์ *wieder* 'again' คั่นระหว่างฐานกับคำอุปสรรค คำอุปสรรค *ein-* แสดงการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาพใหม่ ดังนั้นเมื่อรวมกับฐาน *schlafen* 'to sleep' จึงหมายถึงผู้กระทำหรือประธานเข้าสู่สภาพการหลับ

ประโยค (85) *ตีตายไป* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *erschlagen hatte* 'had struck dead' ซึ่งเป็นหน่วยสร้างของอดีตกาลสมบูรณ์ (past perfect) คำกริยา *erschlagen* 'strike dead' ประกอบด้วยคำอุปสรรค *er-* แสดงผลที่เกิดจากความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (resultative situation) เมื่อรวมกับฐาน *schlagen* 'to hit' จึงหมายถึงการตีจนตาย

กลวิธีที่สองที่แสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์คือการใช้หน่วยสร้างบางหน่วยสร้าง ได้แก่ การใช้หน่วยสร้างของกาลสมบูรณ์แบบ *sein* 'to be' + คำกริยาในรูป past participle และหน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพหรือ *Zustandpassiv* ในภาษาเยอรมัน

*sein* 'to be' + คำกริยาในรูป past participle เป็นหน่วยสร้างของกาลสมบูรณ์ (perfect tense) ตามปกติหน่วยสร้างกาลสมบูรณ์จะมีกริยาช่วย 2 คำคือ *haben* 'to have' และ *sein* 'to be' กริยาช่วยทั้งสองนี้ใช้กับคำกริยาเดี่ยวที่มีความหมายต่างกัน<sup>16</sup> แต่ *sein* 'to be' จะใช้กับกรรมกริยาที่ไม่กินเวลา และ/หรือแสดงเหตุการณ์ที่บ่งการเปลี่ยนแปลงจนเกิดสภาพใหม่ ดังนั้นการกระทำหรือเหตุการณ์ที่แสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์ในภาษาไทยจึงถูกแปลเป็นหน่วยสร้างกาลสมบูรณ์ *sein* 'to be' + คำกริยาในรูป past participle เช่นกันเพื่อแสดงการสิ้นสุดของเหตุการณ์ และ/หรือการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาพใหม่ ตัวอย่างเช่น

<sup>16</sup> ดูรายละเอียดในเชิงอรรถที่ 16

## (86) อารมณ์หงุดหงิดที่มาพลอยเลือนไป

*Sein Mißmut war verschwunden.*  
his.Nom bad mood is disappeared  
'His bad mood had disappeared.'

ในประโยคนี้ *พลอยเลือนไป* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *war verschwunden* 'had disappeared' ซึ่งแสดงการสิ้นสุดของเหตุการณ์ ขณะเดียวกันยังแสดงการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาพใหม่คือ สภาพอารมณ์หงุดหงิดเปลี่ยนเข้าสู่สภาพอารมณ์ปกติ

ส่วนหน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพหรือ *Zustandpassiv* ในภาษาเยอรมันแสดงสภาพที่เป็นอยู่หรือผลที่เกิดจากความสมบูรณ์ของเหตุการณ์หรือการกระทำ หน่วยสร้างนี้จะมีรูปแบบที่เหมือนกับกาลสมบูรณ์ที่ใช้กริยาช่วย *sein* 'to be' + คำกริยาในรูป *past participle* ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่ทั้งสองหน่วยสร้างนี้ต่างกันที่ประเภทของคำกริยาในรูป *past participle* นั่นคือ คำกริยาของหน่วยสร้างกาลสมบูรณ์เป็นนกรกรรมกริยาที่แสดงเหตุการณ์ไม่กินเวลา แต่คำกริยาของหน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพเป็นสกรรมกริยาที่แสดงเหตุการณ์ไม่กินเวลา ตัวอย่างเช่น

## (87) พักได้สูญเสียจิตใจส่วนนี้ไปโดยสิ้นเชิง

*Für Fag war dieser Teil restlos verloren.*  
for Fag was this.Nom part entire lost  
'For Fag, this part was lost entirely.'

ในประโยคนี้ *สูญเสียจิตใจส่วนนี้ไป* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *dieser Teil war verloren* 'this part was gone' ผู้แปลได้เปลี่ยนหน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยเป็นหน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพในภาษาเยอรมัน ดังนั้นประโยคนี้จึงบ่งชี้สภาพการไม่มีจิตใจส่วนนี้ของพักที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์การสูญเสีย

กลวิธีสุดท้ายคือการใช้คำหรือวลีเพิ่มเติม เช่น คำวิเศษณ์ *vorbei* 'past; over' หรือการใช้บุพบทวลี *zu Ende* 'over' เพื่อแสดงการสิ้นสุดเหตุการณ์หรือการกระทำ ตัวอย่างเช่น

## (88) อาการชักหายไป

*Der Krampf war vorbei.*  
the.Nom cramps was past  
'The cramps ended.'

## (89) งานถูพื้นผ่านพ้นไป

*Als er zu Ende geputzt hatte,*  
when he to end cleaned had  
'when he had finished cleaning'

นอกจากนี้ ผู้แปลยังใช้ปัจจุบันกาล (present tense) แปล “ไป” ที่แสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์ แต่ผู้วิจัยพบข้อมูลเช่นนี้จำนวนน้อยมาก โดยทั่วไปแล้วปัจจุบันกาลในภาษาเยอรมันจะใช้แสดงเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันขณะที่พูด แต่ในบางกรณีปัจจุบันกาลยังใช้กับเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันที่มีจุดเริ่มต้นในอดีต ดำเนินต่อมาจนถึงขณะที่พูด และอาจดำเนินต่อไปในอนาคต ลักษณะการใช้ปัจจุบันกาลกับเหตุการณ์แบบนี้จะมีคำวิเศษณ์บ่งเวลาอยู่ในอนุพากย์ เช่น *schon lange* ‘already long’, *schon zwei Stunden* ‘already two hours’, *seit drei Jahren* ‘for three years’ เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่าการแปลคำกริยา “ไป” เป็นกาลปัจจุบันมักพบในประโยคที่เป็นคำพูดของตัวละคร ตัวอย่างเช่น

(90) แม่เ็งตายไปนานแล้ว

*Deine Mutter ist schon lange tot.*  
your.Nom mother is already long dead  
‘Your mother is dead for a long time.’

ในประโยคนี้ ตายไปนานแล้ว แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *ist schon lange tot* ‘is dead for a long time’ คำกริยา *sein* ‘to be’ อยู่ในรูปของปัจจุบันกาล (*ist* ‘is’) และมีคำคุณศัพท์ *tot* ‘dead’ เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยา โดยมีคำวิเศษณ์บ่งเวลา *schon lange* ‘already long’ หรือ นานแล้ว แสดงเหตุการณ์ว่ามีจุดเริ่มต้นจากอดีตและดำเนินต่อมาจนถึงขณะที่พูดในปัจจุบัน การใช้คำคุณศัพท์แสดงสภาพของผู้กระทำหรือประธานในการแปลนั้น เราสามารถตีความได้ว่าเหตุการณ์ตายได้สิ้นสุดลงและก่อให้เกิดสภาพใหม่ซึ่งเป็นสภาพปัจจุบันแก่ผู้กระทำหรือประธาน นั่นคือ สภาพการตาย ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจว่าผู้แปลวางมุมมองไว้ที่สภาพซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์และแปลเป็นคำคุณศัพท์

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาเยอรมันมองเหตุการณ์คล้ายคลึงกัน นั่นคือ ผู้พูดทั้งสองภาษามองเหตุการณ์การณั้ลักษณะสมบูรณ์ว่าเป็นเหตุการณ์ที่มีความสมบูรณ์ หรือเป็นการก้าวเข้าสู่สภาพใหม่ หรือเป็นผลที่เกิดจากความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองภาษานี้ยังมีลักษณะบางประการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้พูดภาษาไทยใช้ “ไป” แสดงนัยการเคลื่อนที่ออกจากการกระทำหรือเหตุการณ์เดิมนอกเหนือจากการแสดงความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ แต่ภาษาเยอรมันไม่มีการแสดงออกทางภาษาเช่นนี้ นอกจากนี้ถึงแม้ว่าทั้งสองภาษาแสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์ผ่านความหมายของคำกริยาและคำหรือวลีที่อยู่ในอนุพากย์ แต่ภาษาเยอรมันจะใช้กาล (tense) ร่วมกับหน่วยสร้างบางหน่วยสร้างแสดงการณั้ลักษณะนี้ด้วย เช่น การใช้ *sein* ‘to be’ + คำกริยาในรูป past participle ในประโยคกาลสมบูรณ์ (perfect tense) และหน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพหรือ Zustandpassiv

จะเห็นได้ว่า ภาษาเยอรมันไม่มีการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงในการแสดง การณ์ลักษณะสมบูรณ์ แต่จะใช้กาลแทน ดังนั้นในการแปลความหมายเสริมเหตุการณ์การณ์ ลักษณะสมบูรณ์ในเรื่องของทิศทางดำเนินเหตุการณ์ซึ่งแสดงด้วย “ไป” ในภาษาไทยเป็น ภาษาเยอรมันจึงหายไป ขณะเดียวกันกลับมีกาลซึ่งเป็นการแสดงออกทางภาษาที่ภาษาไทยไม่มี เพิ่มขึ้นมา

อัตราการแปลคำกริยา “ไป” ที่แสดงการณ์ลักษณะสมบูรณ์เป็นรูปภาษาเยอรมัน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปภาษาเยอรมัน	ความถี่	อัตราร้อยละ
<b>NP</b>	2	3.03
NP + (ADV)		
<b>VP</b>		
<b>past simple tense</b>	36	54.55
Vpast + (neg)		
Vpast + conj + Vpast		
Vpast + NP		
Vpast + ADJ + (ADV/ADJ)		
Vpast + ADV + (ADV) + (ADV)		
Vpast + ADV + (ADJ/PP)		
Vpast + PP		
Vpast + INF + to INF		
Vpast + ADJ + ADJ + Conj + clause		
Vpast + (ADV) + NP + (Part + adj + PP)		
ADJ + Vpast		
ADV + ADJ + Vpast		
PP + Vpast + neg + ADV		
AUXpass + PP + Vperf		
<b>past perfect tense</b>	16	24.24
AUX to be past + (NP) + (ADJ) + Vperf		
AUX to be Konj II + ADJ + Vperf		
AUX to have past + ADJ + PP + Vperf		
AUX to have past + (Part) + Vperf		
AUX to have past + NP + Vperf		
AUX to have past + Vperf + INF		
(NP) + Vperf + AUX to be past		
(ADJ) + Vperf + AUX to have past		
NP + Vperf + INF + to INF		
NP + Vperf + to INF + NP + NP + NP		
ADV + INF + AUX to have past + Part +		

Vperf ADV + Vperf + AUX to have past + Vperf PP + Vperf + AUX to have past		
<b>present perfect tense</b> Vperf + AUX to have	1	1.52
<b>present simple tense</b> V + ADV + ADV	1	1.52
<b>present future tense</b> AUXfut + (PP) + INF	1	1.52
<b>ADJP</b>	2	3.03
ADJ + ADJ ADJ + Conj + clause		
<b>ADVP</b>	2	3.03
ADV		
<b>clause</b>	5	7.58
<b>รวม</b>	66	100.00

ตารางที่ 3.3 ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งเสริมความหมายทิศทาง การดำเนินเหตุการณ์การณัลักษณะสมบูรณ์เป็นรูปภาษาเยอรมัน

จากตารางข้างบนจะเห็นว่า คำกริยา “ไป” ที่แสดงเสริมความหมายทิศทาง การดำเนินเหตุการณ์การณัลักษณะสมบูรณ์ได้รับการแปลเป็นรูปกริยาวลีในภาษาเยอรมันมากที่สุด คือ ร้อยละ 83.33 การแปลเป็นอนุพากย์มีจำนวนมากเป็นอันดับสองคือ ร้อยละ 7.58 และการแปลเป็นคุณศัพท์วลีและวิเศษณ์วลีมีจำนวนมากเป็นอันดับสามคือ ร้อยละ 3.03

ถึงแม้ว่าการแปลคำกริยา “ไป” เป็นรูปภาษาเยอรมันจะมีรูปแบบที่หลากหลายตาม ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาต้นฉบับและโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาในภาษาเยอรมัน แต่สิ่งที่เห็นได้อย่างเด่นชัดในการแปลการณัลักษณะสมบูรณ์ที่รูปภาษาเยอรมันมีส่วนร่วมคือการแปลเป็น คำกริยาที่อยู่ในรูปอดีตกาลซึ่งมีจำนวนมากที่สุด ดังนั้นความหมายของ “ไป” ในบริบทนี้จึงหายไป และมีกาลเพิ่มขึ้นมาในการแปลความหมายนี้เป็นภาษาเยอรมัน

## 2) การณัลักษณะไม่สมบูรณ์

คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มี จุดสิ้นสุด ได้แก่ คำกริยาแสดงการกระทำ เช่น กิน นอน เดิน เป็นต้น และคำกริยาแสดงการ เคลื่อนที่ เช่น ผ่าน เลย เป็นต้น จะเสริมความหมายทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์การณั ลักษณะไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ “ไป” แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่ยังดำเนินอยู่และยังไม่ สิ้นสุดลงขณะที่พูด เป็นการมองเหตุการณ์ ณ จุดกึ่งกลางของเหตุการณ์ กล่าวคือ เหตุการณ์ได้ เริ่มต้น และดำเนินมาจนถึงขณะที่พูด แล้วดำเนินเลยไปจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถึงเหตุการณ์นี้ จาก

ข้อมูลนวนิยายที่แปลเป็นภาษาเยอรมัน ผู้วิจัยพบว่า การเสริมความหมายทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ที่แสดงการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ที่บ่งชี้ด้วย “ไป” จะแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่แสดงอดีตกาล (past tense) มากที่สุด เนื่องจากเป็นกาลที่ใช้ในการเล่าเรื่องของภาษาเยอรมัน ถึงแม้ว่าการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ถูกแปลเป็นรูปอดีตกาล แต่คำกริยาภาษาเยอรมันสามารถแสดงการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ได้เช่นเดียวกับภาษาไทย กล่าวคือ เหตุการณ์การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันโดยใช้คำกริยาแสดงการกินเวลาซึ่งมีความหมายของการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น

- (91) *ต่างดำเนินชีวิตไปตามวิถีทางของเขา ในอาชีพในหน้าที่ของแต่ละคน*  
*Stur gingen sie allein ihrem einigen Leben nach,*  
 still did on duty they alone their.Dat few lives prefix  
*ihrem Beruf, ihren Pflichten.*  
 their.Dat occupation their.Dat duties  
 ‘They still spent their lives alone, following their occupations,  
 thier duty.’

ในประโยคนี้ *ดำเนินชีวิตไปตามวิถีทางของเขา* ซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่ยังไม่จบสิ้น ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *gingen allein ihrem einigen Leben nach* ‘spent their lives alone’ คำกริยา *nachgehen* ‘to do/work on duty; to follow’ เป็นคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์กินเวลาจึงแสดงการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ แต่ไม่ได้แสดงทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์นี้ของคำว่า “ไป” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน

นอกจากคำกริยาที่แสดงการกินเวลาแล้ว ภาษาเยอรมันยังใช้คำคุณศัพท์เพื่อแสดงการกินเวลาของเหตุการณ์ที่ยังไม่สิ้นสุด ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

- (92) *เวลายังคงดำเนินไปเรื่อยๆ*  
*Langsam verstrich die Zeit*  
 slow passed the.Nom time  
 ‘Time passed slowly.’

ในประโยคนี้ *ยังคงดำเนินไปเรื่อยๆ* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *verstrich langsam* ‘passed slowly’ คำกริยา *verstreichen* ‘to pass’ แสดงการสิ้นสุดการเคลื่อนที่ของเวลา แต่คำคุณศัพท์ *langsam* ‘slow’ ทำให้ความหมายของประโยคใกล้เคียงกับประโยคในภาษาไทย โดยเปลี่ยนจากเหตุการณ์ที่จบสิ้นลงแล้วเป็นเหตุการณ์ที่กินเวลาและยังไม่เสร็จสิ้น ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ

การใช้คำบุพบท *beim* ‘during:the’ , *am* ‘at:the’ และ *im* ‘in:the’ ในภาษาเยอรมัน เช่น *Sie ist beim Lesen.* ‘She is reading’ (Duden-Grammatik, 1998:91) *Er*



*schreibt an einem Buch.* ‘He is writing a book.’ (Wellmann, 2008:161) *Ich las im Buch* ‘I was reading the book.’ (Comrie, 1976:8) สามารถแสดงเหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่ได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น

- (93) นั่งดื่มไปพลางคิดหาวิธีแก้แค้นไปพลาง  
Beim Trinken überlegte er,  
 during:the.Dat drinking thought over he  
wie er sich rächen konnte.  
 how he himself avenge could  
 ‘during drinking, he thought about how to avenge’

ในประโยคนี้ นั่งดื่มไปพลางคิดหาวิธีแก้แค้นไปพลาง แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกันสองเหตุการณ์ ผู้แปลแปลเป็นภาษาเยอรมันโดยใช้บุพบทวลี *beim Trinken* ‘during drinking’ เพื่อแสดงเหตุการณ์ที่หนึ่งคือนั่งดื่ม และ *überlegte wie er sich rächen konnte* ‘think about how he could avenge’ แสดงเหตุการณ์ที่สองคือคิดหาวิธีแก้แค้น

นอกจากนี้ ผู้พูดภาษาเยอรมันสามารถใช้กาลปัจจุบันร่วมกับคำวิเศษณ์บ่งเวลา เช่น *gerade* ‘currently’ (กำลังทำสิ่งนั้นอยู่พอดี) เช่น *ich schreibe gerade einen Brief.* ‘I am writing a letter.’ หรือใช้หน่วยสร้าง *am-Inf-sein* หรือ *progressive construction* เช่น *am Kochen sein* ‘to be cooking’ แสดงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ (Duden-Grammatik, 1998:147) แต่ผู้วิจัยไม่พบข้อมูลลักษณะนี้ในงานวิจัย

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาเยอรมันมองว่าเหตุการณ์ยังดำเนินอยู่ ณ เวลาที่พูดเหมือนกับผู้พูดภาษาไทย แต่ทว่าทั้งสองภาษานี้มีวิธีการแสดงออกทางรูปภาษาแตกต่างกัน นั่นคือ ผู้พูดภาษาไทยใช้คำกริยาที่แสดงเหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดร่วมกับการใช้ “ไป” เพื่อแสดงเหตุการณ์การณลักษณะไม่สมบูรณ์และทิศทางของการดำเนินที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด (ส่วนกลางของเหตุการณ์) ในขณะที่ผู้พูดภาษาเยอรมันใช้คำกริยาที่แสดงเหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดที่อยู่ในรูปกาลต่างๆ ร่วมกับคำบุพบทและหน่วยสร้างบางหน่วยสร้างแสดงเหตุการณ์การณลักษณะไม่สมบูรณ์ แต่รูปภาษาเช่นนี้ไม่บ่งชี้ทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ของคำว่า “ไป” ในภาษาไทย จึงสรุปได้ว่าความหมายของ “ไป” ที่บ่งชี้ทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์การณลักษณะไม่สมบูรณ์หายไป และมีกาลซึ่งไม่ปรากฏในภาษาไทยแต่มีในภาษาเยอรมันเพิ่มมาในการแปลเป็นเหตุการณ์การณลักษณะนี้ภาษาเยอรมัน

อัตราการแปลคำกริยา “ไป” ที่แสดงการณลักษณะไม่สมบูรณ์เป็นรูปภาษาเยอรมัน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปภาษาเยอรมัน	ความถี่	อัตราร้อยละ
<b>VP</b>		
<b>past simple tense</b>	6	75
ADJ + Vpast		
Vpast + (Npdat) + (neg)		
Vpast + Conj + clause		
AUX to have(Konj II) + INF + Mod		
<b>ADJP</b>	1	12.5
ADJ		
<b>PP</b>	1	12.5
PP		
<b>รวม</b>	8	100

ตารางที่ 3.4 ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งเสริมความหมายทิศทางการดำเนินเหตุการณ์การณลักษณะไม่สมบูรณ์เป็นรูปภาษาเยอรมัน

จากตารางข้างบนจะเห็นได้ว่า คำกริยา “ไป” ที่เสริมความหมายทิศทางการดำเนินเหตุการณ์การณลักษณะสมบูรณ์ได้รับการแปลเป็นรูปกริยาลีมีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 75 ส่วนรูปภาษาเยอรมันที่เหลือ เช่น การแปลเป็นคุณศัพท์วลีและบุพบทวลี มีจำนวนน้อย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลส่วนใหญ่ที่พบแม้จะรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน แต่ก็มีลักษณะที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือ เหตุการณ์ การณลักษณะไม่สมบูรณ์ส่วนใหญ่จะได้รับการแปลเป็นอดีตกาลเช่นเดียวกับเหตุการณ์การณลักษณะสมบูรณ์

จากการวิเคราะห์คำกริยา “ไป” ในภาษาไทยพบว่า “ไป” ไม่ได้แสดงการณลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์โดยตรง แต่ทำหน้าที่เสริมความหมายในเรื่องของทิศทางการดำเนินเหตุการณ์การณลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ และเมื่อวิเคราะห์การแปล “ไป” ที่บ่งชี้ความหมายเสริมของการณลักษณะสมบูรณ์และเหตุการณ์แสดงการณลักษณะไม่สมบูรณ์ในภาษาไทยพบว่า ส่วนใหญ่ความหมายนี้ได้รับการแปลเป็นเหตุการณ์ในอดีตซึ่งแสดงด้วยคำกริยาอยู่ในรูปอดีตกาล ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะภาษาเยอรมันขาดการบ่งชี้ที่จำแนกความต่างระหว่างขั้วการณลักษณะสมบูรณ์และการณลักษณะไม่สมบูรณ์ในไวยากรณ์ กล่าวคือ ภาษาเยอรมันไม่มีการณลักษณะทางไวยากรณ์ คำกริยาในภาษาเยอรมันจะกระจายรูปตามกาลต่างๆ อันได้แก่ ปัจจุบันกาล อดีตกาล และกาลสมบูรณ์ (Rainer, 1995; Slobin, 1996; Musan, 2002) และไม่มีการผันคำกริยาเป็นรูปไวยากรณ์ที่บ่งชี้การณลักษณะสมบูรณ์และการณลักษณะไม่สมบูรณ์ เหมือนกับภาษาในกลุ่มสลาวิก เช่น ภาษารัสเซีย ดังนั้น เมื่อมองการแสดงออกทางภาษาของผู้พูดภาษาเยอรมันในเรื่องการณลักษณะแล้วจะพบว่าผู้พูดภาษาเยอรมันไม่ตระหนักถึงความแตกต่าง

ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงการณั้ลักษณะสมบูรณ์และเหตุการณ์ที่แสดงการณั้ลักษณะไม่สมบูรณ์ และมักใช้คำกริยาที่มีกาลเหมือนกันเพื่อแสดงเหตุการณ์ทั้งสองประเภทนี้ นั่นคือ คำกริยาในรูปอดีตกาลซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่สิ้นสุดลงแล้วในอดีต สโลบิน (Slobin, 1996) อธิบายการใช้ประโยคในรูปอดีตกาลเพื่อแสดง การณั้ลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ว่า ตลอดจนการเล่าเรื่อง เป็นเรื่องปกติที่เมื่อผู้พูดภาษาเยอรมันเลือกที่จะแสดงมุมมองเชิงการณั้ลักษณะ พวกเขาจะมุ่งไปที่การบ่งชี้จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

“In fact, throughout the narratives, it is generally the case that when German speaker choose to take an aspectual perspective, they tend to orient to some marking of boundedness.”

(Slobin, 1996: 81)

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วพบว่าภาษาเยอรมันแสดงการณั้ลักษณะทั้งสองด้วยกลวิธีต่างๆ ได้แก่ การใช้คำกริยาแสดงความสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ของเหตุการณ์ ร่วมกับการตีความจากบริบท การใช้คำประเภทต่างๆ เช่น คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท เป็นต้น และการใช้หน่วยสร้างบางหน่วยสร้างที่แสดงการณั้ลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น การใช้ sein + คำกริยาในรูป past participle การใช้หน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพ และการใช้ am-Inf-sein ‘at the-Inf-be’

นอกจากการเปล่การณั้ลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ที่มี “ไป” แสดงทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์เป็นรูปอดีตกาลในภาษาเยอรมันจะจำแนกความต่างระหว่างการณั้ลักษณะทั้งสองผ่านการณั้ลักษณะประจำคำและองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏร่วมด้วยแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ที่บ่งชี้ด้วย “ไป” ในภาษาไทย ไม่ถูกถ่ายทอดมาในการเปล่เป็นภาษาเยอรมัน เนื่องจากผู้พูดภาษาเยอรมันไม่เน้นมุมมองเช่นนี้ต่อเหตุการณ์ แต่กลับให้ความสำคัญกับเรื่องกาลของเหตุการณ์ ดังนั้น ในการเปล่การณั้ลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ที่มี “ไป” ปรากฏเป็นภาษาเยอรมัน จึงคงเหตุการณ์การณั้ลักษณะทั้งสองเอาไว้ แต่ความหมายเสริมเรื่องทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ด้วย “ไป” หายไป และมีเรื่องกาลเพิ่มขึ้นมาแทน

### 3.3.3.3 การแสดงการเกินความพอดี

คำกริยา “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการประเมินค่าจะแสดงมุมมองของผู้พูดต่อปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งหนึ่งว่าไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้พูดคาดหวังไว้ เมื่อศึกษาการเปล่คำกริยา “ไป” ที่แสดงการเกินความพอดีในนวนิยายที่เปล่เป็นภาษาเยอรมัน ผู้วิจัยพบว่าผู้เปล่นิยมใช้คำวิเศษณ์ขยายคำกริยาหรือขยายคำคุณศัพท์เพื่อบอกความหมายของปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่ในระดับสูงหรือต่ำเกินกว่าที่คาดคิดไว้หรือแตกต่างจากที่คาดคิดไว้ เช่น ganz ‘very’, viel ‘much’ และ zu ‘too’ หรือ so viel ‘very much’ ตัวอย่างเช่น

(94) แต่ช้าเกินไป

*Aber er war viel zu langsam.*

but he was much too slow

‘But he was too much slow.’

(95) คิดมันมากเกินไป (ก็ไม่ได้)

*(Es ist nicht so gut), wenn du so viel grübelst.*

(It is not so good), if you so much think over

‘(It is not so good), if you think it over so much.’

(96) เพราะตัวเองเดินมากเกินไป

*Doch dies führte er darauf zurück,*

but this explained he PronAdv prefix

*dass er soviel herumgerannt sei.*

that he so much around-walked be Konj I

‘But this was explained to him that he will have walked around so much.’

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้ความหมายการเกินความพอดี มักแปลเป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายนามวลีเช่นประโยค (94) ช้าเกินไป แปลเป็น *war viel zu langsam* ‘was too much slow’ หรือแปลเป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยาเช่นประโยค (95) และ (96) คิดมันมากเกินไป แปลเป็น *grübelst so viel* ‘think it over so much’ และ เดินมากเกินไป แปลเป็น *so viel herumgerannt sei* ‘have walked around so much’ ตามลำดับ

อัตราการแปลคำกริยา “ไป” ที่แสดงการเกินความพอดีเป็นรูปภาษาเยอรมัน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปภาษาเยอรมัน	ความถี่	อัตราร้อยละ
<b>VP</b>	5	100
AUX to have + NP + ADJ + Vperf		
NP + PP + Vperf + AUX to have		
V + ADV + ADV + ADJ		
V + ADV + ADV		
<b>รวม</b>	5	100

ตารางที่ 3.5 ความถี่ในการแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองซึ่งบ่งชี้การเกินความพอดี เป็นรูปภาษาเยอรมัน

จากตารางข้างบน จะเห็นได้ว่ารูปภาษาเยอรมันที่แปลมาจากคำกริยา “ไป” ซึ่งบอกการเกินความพอดีไม่สามารถสรุปรูปแบบภาษาเยอรมันที่เด่นชัดได้ เนื่องจากข้อมูลที่พบมีจำนวนน้อย แต่อาจสรุปได้ว่ารูปกริยาลี้ในภาษาเยอรมัน ซึ่งมีคำวิเศษณ์ปรากฏอยู่ในกริยาลี้เพื่อแสดง

ความหมายของการเกินความพอดีเป็นรูปแบบที่ผู้แปลนิยมใช้ เพราะปรากฏในรูปแบบภาษาเยอรมันค่อนข้างมาก

จะเห็นได้ว่าความหมายเสริมเรื่องการเกินความพอดีของคำกริยา “ไป” ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน เนื่องจากความหมายนี้เป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกจากความหมายหลักจนแทบไม่เหลือเค้าเดิมของความหมายหลัก หากไม่แปลความหมายนี้เป็นภาษาเยอรมันจะทำให้ประโยคที่มีคำกริยา “ไป” บ่งชี้การเกินความพอดีมีความหมายผิดไปจากภาษาต้นฉบับ

### 3.4 สรุป

จากการศึกษาสมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันทั้งหมดที่กล่าวมา กล่าวโดยสรุปได้ว่า การแปลคำกริยา “ไป” เป็นภาษาเยอรมันมีรูปแบบที่เด่นชัด กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” เป็นกริยาเดี่ยวจะแปลเป็นคำกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ที่ออกจากตัวผู้พูดหรือสถานที่ที่ผู้พูดอ้างอิงถึงและอากัปกริยาที่ใช้ในการเคลื่อนที่ เช่น *gehen* ‘to go (on foot)’, *fahren* ‘to go by means of transportation’, *laufen* ‘to go on foot; to walk; to travel; to move’, *weggehen* ‘to go away’ เป็นต้น การแปลเป็นคำกริยาแสดงอากัปกริยาในภาษาเยอรมันจำนวนมากเช่นนี้เป็นไปตามลักษณะภาษาแบบ *satellite framed* ซึ่งเป็นแบบลักษณะภาษาที่ใช้เหตุการณ์การเคลื่อนที่เป็นเกณฑ์ ดังนั้น การแปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยาเดี่ยวเป็นภาษาเยอรมันสามารถรักษาความหมายของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิง ขณะเดียวกันมีความหมายของอากัปกริยาเพิ่มขึ้นมาด้วย เมื่อคำกริยา “ไป” เป็นกริยานำที่บ่งชี้ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนเหตุการณ์แบบมีระยะทาง กล่าวคือ ผู้พูดเน้นมุมมองต่อเหตุการณ์ว่าผู้กระทำกริยากำลังเปลี่ยนการกระทำจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง โดยผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ที่เหตุการณ์แรก และเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” เป็นเหตุการณ์ที่ออกจากมุมมองที่ผู้พูดกำหนดไว้ ในกรณีนี้ผู้แปลเลือกที่จะไม่แปลคำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ แต่จะแปลเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” แทน เนื่องจากผู้พูดภาษาเยอรมันให้ความสำคัญเฉพาะการเคลื่อนที่และการกระทำจริง ดังนั้น ในการแปลความหมายของความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ที่บ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำจึงหายไป และเนื่องจากความหมายของคำกริยา “ไป” ไม่ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันในบริบทนี้ ความหมายการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็นอัติวิสัยจึงหายไปเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ เมื่อคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองบ่งชี้ความหมายเสริมของคำกริยาที่ปรากฏหน้าคำกริยา “ไป” อันได้แก่ ทิศทางของเส้นทางการเคลื่อนที่ ทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ของการณ์ลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ และการเกินความเกินพอดี ผู้แปลจะเลือกใช้รูป

ภาษาเยอรมันที่เด่นชัดในแต่ละความหมาย กล่าวคือ คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้ทิศทางของการเคลื่อนที่ ที่ออกจากตัวผู้พูดหรือสถานที่ที่ผู้พูดอ้างอิงมักจะแสดงด้วย 1) คำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น *bringen* ‘to bring’, *sich entfernen* ‘to go away’, *wegwerfen* ‘to throw away’ เป็นต้น 2) บุพบทวลีซึ่งแสดงทิศทางเคลื่อนที่ของผู้กระทำหรือประธานของ คำกริยา เช่น *in* ‘in’, *aus* ‘out’ เป็นต้น และ 3) คำบ่งชี้จุดอ้างอิง *hin* ‘thither’ ซึ่งสามารถ เป็นได้ทั้งคำวิเศษณ์และคำอุปสรรค ดังนั้น การแปลความหมายเสริมเรื่องทิศทางเคลื่อนที่ของ “ไป” เป็นภาษาเยอรมันจึงแสดงความหมายที่เท่าเทียมกันระหว่างสองภาษา ทั้งในเรื่องของการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง ความเป็นอัตวิสัย และทิศทางของการเคลื่อนที่

ส่วนคำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้การณลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ในเรื่องของทิศทาง การดำเนินเหตุการณ์นั้น ผู้แปลนิยมแปลเป็นอนุพากย์ที่อยู่ในรูปอดีตกาลที่แสดงได้ทั้งการณลักษณะ แบบสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ขึ้นอยู่กับการตีความบริบท นอกจากนี้ในภาษาเยอรมันยังมีกลวิธีในการแสดงออกทางภาษานอกเหนือจากการใช้การณลักษณะประจำคำที่แตกต่างจากภาษาไทย กล่าวคือ ในการแสดงการณลักษณะสมบูรณ์จะใช้กลวิธี 1) การใช้คำอุปสรรคเติมหน้าคำกริยา เช่น *er-, ver-, ein-* เป็นต้น 2) การใช้หน่วยสร้างของกาลสมบูรณ์แบบ *sein* ‘to be’ + คำกริยาใน รูป *past participle* 3) หน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพหรือ *Zustandpassiv* และ 4) การใช้คำวิเศษณ์และบุพบทวลี เช่น *vorbei* ‘past; over’, *zu Ende* ‘to ending’ และในการแสดงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์จะใช้ 1) คำประเภทต่างๆ ได้แก่ คำคุณศัพท์ เช่น *langsam* ‘slow’ คำวิเศษณ์ เช่น *gerade* ‘currently’ คำบุพบท เช่น *beim* ‘during’, *im* ‘in’, *am* ‘at’ และ 2) หน่วยสร้าง *am-Inf-sein* แต่ทว่าการแสดงการณลักษณะทั้งสองในภาษาเยอรมันด้วยรูปกาลและกลวิธีต่างๆ ในภาษาเยอรมันไม่ได้แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อทิศทางดำเนินเหตุการณ์ ดังนั้น ในการแปลความหมายของ “ไป” ในบริบทนี้เป็นภาษาเยอรมันความหมายเสริมเรื่องทิศทาง การดำเนินเหตุการณ์ของ “ไป” ในภาษาไทยจึงหายไป รวมถึงการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง ความเป็นอัตวิสัย ขณะเดียวกันกาลซึ่งไม่ปรากฏในภาษาไทยกลับเพิ่มขึ้นมา

คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้การเกินความเกินพอดีมักแปลเป็นอนุพากย์ที่มีคำวิเศษณ์ขยาย คำกริยาหรือขยายคำคุณศัพท์ ซึ่งบอกความหมายของปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่ในระดับสูงเกินกว่าหรือน้อยกว่าที่คาดคิดไว้หรือแตกต่างจากที่คาดคิดไว้ในมุมมองของผู้พูด เช่น *ganz* ‘very’, *viel* ‘much’ และ *zu* ‘too’ ความหมายนี้ของ “ไป” แปลเป็นภาษาเยอรมันเนื่องจากความหมายใหม่นี้ได้ขยายออกมาจากความหมายหลักจนแทบไม่เหลือเค้าเดิม หากผู้แปลไม่แปลความหมายนี้จะทำให้ประโยคนั้นมีความหมายที่ผิดไปจากภาษาต้นฉบับ ดังนั้น ความหมายของ “ไป” ในบริบทนี้จึงถูกถ่ายทอดเป็นภาษาเยอรมันได้อย่างเท่าเทียมกับภาษาต้นฉบับ แต่ทว่าไม่ได้

ถ่ายทอดการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ณ ปริมาณหรือคุณภาพที่ผู้พูดคิดไว้ การเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง ความเป็นอัตวิสัยจึงหายไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างสองภาษานี้คือผู้พูดภาษาไทยนิยมใช้คำที่แสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์ (affective meaning) กล่าวคือ ผู้พูดใช้คำกริยา “ไป” แสดงความรู้สึกว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ทั้งในแง่ของการเคลื่อนที่เชิงกายภาพซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิง และการเคลื่อนที่ในเชิงนามธรรม ซึ่งแสดงการออกจากสิ่งที่ผู้พูดคิดไว้หรือธรรมเนียมปฏิบัติ (norm) หรือโลกปกติที่คนทั่วไปใช้เป็นจุดอ้างอิง การใช้ “ไป” จึงสะท้อนความรู้สึกส่วนตัวของผู้พูดหรือทัศนคติของผู้พูดที่มีเกี่ยวกับสิ่งที่เขากล่าวถึง การใช้คำแสดงความรู้สึกเช่นนี้เป็นลักษณะเฉพาะของสังคมหนึ่งๆ ดังนั้น เมื่อคำกริยา “ไป” ไม่แสดงการเคลื่อนที่จริงหรือการเคลื่อนที่แบบตรงไปตรงมา แต่แสดงการเคลื่อนที่ในความรู้สึกหรือมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ ได้แก่ ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ (กริยานำ) ทิศทางการดำเนินเหตุการณ์ของการณ์ลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ และการเกินความเกินพอดี (กริยารอง) ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมัน ความหมายของการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็นอัตวิสัยจึงหายไป เนื่องจากผู้พูดภาษาเยอรมันสนใจเฉพาะการเคลื่อนที่และการกระทำจริงเท่านั้น การแปลความหมายทั้งสามซึ่งไม่ใช่การเคลื่อนที่จริงจึงถูกปรับให้สอดคล้องกับขนบและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเยอรมัน

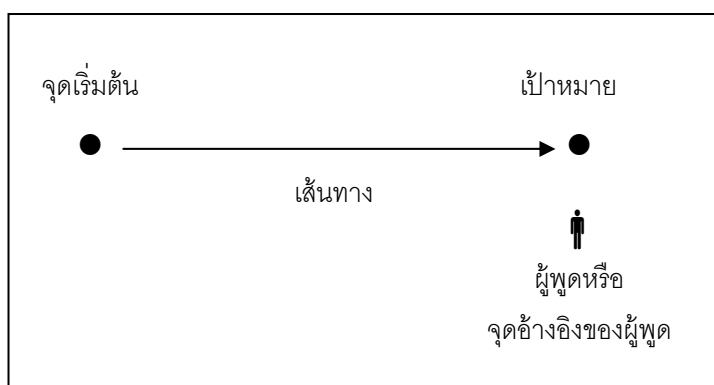
## บทที่ 4

### คำกริยา “มา” และสมมูลภาพในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน

หลังจากที่รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลจากนวนิยายฉบับภาษาไทยและฉบับแปลเป็นภาษาเยอรมันตามที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 1 ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำกริยา “มา” และศึกษาสมมูลภาพหรือความเท่าเทียมกันทางความหมายและรูปภาพระหว่างคำกริยา “มา” และรูปภาพเยอรมันที่แปลตรงกับคำกริยา “มา” ในบทนี้จะแบ่งเป็น 4 หัวข้อใหญ่ คือ 4.1 รูปแบบและความหมายของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย 4.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย 4.3 สมมูลภาพในการแปลคำกริยา “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน และ 4.4 สรุป

#### 4.1 รูปแบบและความหมายของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย

ในบทที่แล้ว ผู้วิจัยได้แสดงภาพการเคลื่อนที่ของคำกริยา “ไป” ว่ามีจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ (Source) และจุดสิ้นสุดหรือเป้าหมายของการเคลื่อนที่ (Goal) โดยมีเส้นทาง (Path) แสดงด้วยลูกศรเชื่อมระหว่างสองจุดนี้ คำกริยา “มา” ก็แสดงภาพการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับคำกริยา “ไป” เพียงแต่ว่าการเคลื่อนที่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นแทนที่จะออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ถ้อยคำนั้นกลับเคลื่อนเข้าหาจุดอ้างอิงของผู้พูด ดังภาพต่อไปนี้



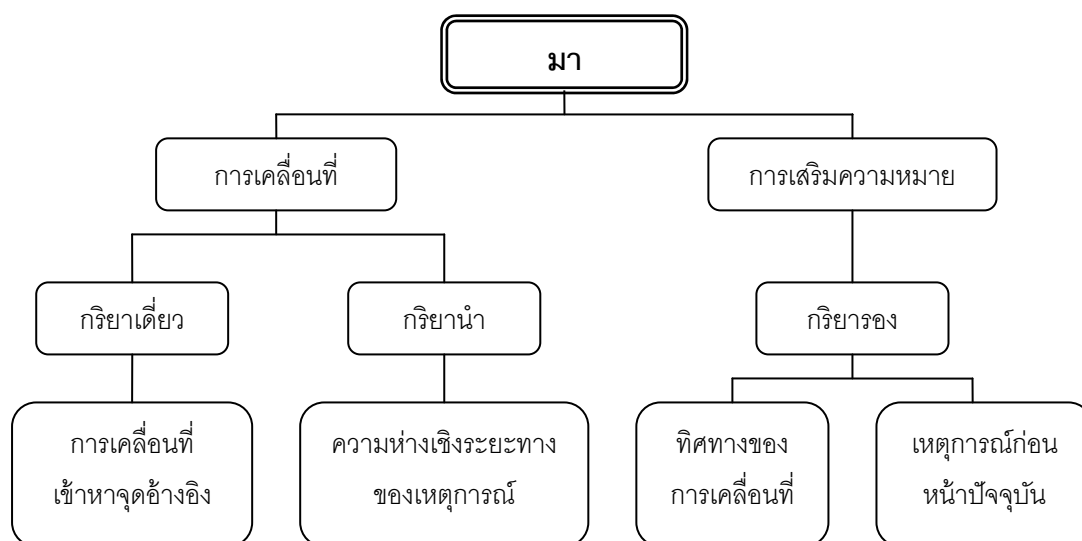
ภาพที่ 4.1 การแสดงการเคลื่อนที่ของคำกริยา “มา”

ภาพที่ 4.1 แสดงจุดวงกลมสองจุด จุดแรกด้านซ้ายมือเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ส่วนจุดที่สองด้านขวามือเป็นจุดสิ้นสุดหรือเป้าหมายของการเคลื่อนที่ ระหว่างจุดทั้งสองมีลูกศรแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นเข้าสู่เป้าหมายซึ่งเป็นสถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด



นอกจากนี้ ความหมายหลักของคำกริยา “มา” ข้างต้นยังขยายออกเป็นความหมายต่างๆ เมื่อปรากฏในบริบทที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยานำจะแสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ และเมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏเป็นกริยารองจะเสริมความหมายของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าคำกริยา ได้แก่ 1) ทิศทางของการเคลื่อนที่ และ 2) เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (Perfect/Anterior) ความหมายทั้งหมดของคำกริยา “มา” นี้ต่างมีความหมายของการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็นอัตวิสัยร่วมกัน เนื่องจากความหมายเหล่านี้แสดงการเคลื่อนที่ทั้งเชิงกายภาพและเชิงนามธรรมเข้าสู่เป้าหมาย (goal) ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด มุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์นี้แสดงนัยว่าผู้พูดได้นำตัวเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ เหตุการณ์เหล่านี้จึงมีความเป็นอัตวิสัยด้วย

ความหมายหลักและความหมายขยายของคำกริยา “มา” ซึ่งมีการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็นอัตวิสัย เป็นความหมายพื้นฐานร่วมกัน สามารถแสดงเป็นภาพได้ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 4.2 การแสดงความหมายของคำกริยา “มา”

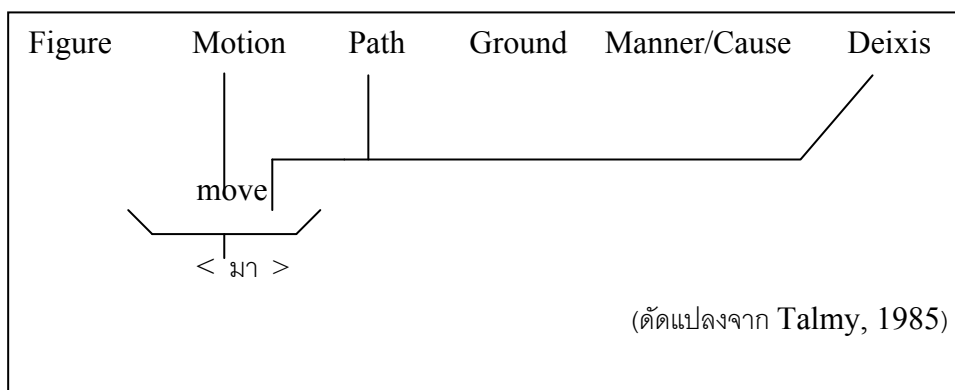
ภาพที่ 4.2 แสดงความหมายของคำกริยา “มา” ทั้งหมดที่ปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ต่างๆ กล่าวคือ คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงเมื่อปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวและกริยานำ เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยาเดี่ยวจะแสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด ส่วนคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำจะแสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ นั้นหมายความว่า ในความรู้สึกของผู้พูดเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “มา” อยู่ ณ สถานที่เดียวกับผู้พูดหรืออยู่ที่จุดอ้างอิงของผู้พูด ประธานผู้กระทำจึงเคลื่อนที่เข้าสู่เหตุการณ์ที่

เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำเหตุการณ์นั้น และเมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏในตำแหน่งกริยา รองจะทำหน้าที่เสริมความหมายของคำกริยาที่อยู่ข้างหน้า โดยบ่งชี้ทิศทางเคลื่อนที่และเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน ความหมายเหล่านี้ไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่โดยตรง แต่เราสามารถจินตนาการได้ว่าเหตุการณ์ซึ่งคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยารองปรากฏมีการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด

ในหัวข้อถัดไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายต่างๆ ของคำกริยา “มา” ที่พบทั้งหมด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### 4.1.1 “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยว

คำกริยา “มา” ที่ปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวในประโยคแสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ที่เป็นตัวผู้พูดเองหรือเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำนั้น คำกริยา “มา” จึงมีความหมายของเส้นทางและจุดอ้างอิงด้วยนอกเหนือจากการเคลื่อนที่ ดังจะแสดงในภาพข้างล่างนี้



ภาพที่ 4.3 การประกอบข้อมูลของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย

ภาพที่ 4.3 ข้อมูลความหมายของเส้นทาง (Path) และการอ้างอิง (Deixis) ถูกเชื่อมโยงเข้าสู่คำกริยา “มา” ด้วยเส้นตรง ขณะเดียวกันสิ่งที่เคลื่อนที่ (Figure) วัตถุที่ถูกอ้างอิง (Ground) และอากัปกริยาไม่ถูกรวมอยู่ในคำกริยา แต่จะแสดงออกในองค์ประกอบอื่น กล่าวคือสิ่งที่เคลื่อนที่และวัตถุที่ถูกอ้างอิงจะแสดงออกในรูปของนามวลี และอากัปกริยาจะแสดงออกในรูปของคำกริยาอื่นๆ เช่น เธอเดินมา เธอ เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ซึ่งแสดงด้วยนามวลี คำกริยา เดิน เป็นคำกริยาที่แสดงอากัปกริยาในการเคลื่อนที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำกริยา “มา” ที่แสดงการเคลื่อนที่มีรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) (ลูกเกิด) ก็ต้องมาวัด
- (2) ลูกบ้านต่างต้องมาที่วัด
- (3) แกมาทำไม
- (4) มา (เข้ามาก่อน)
- (5) มานี้

จากตัวอย่าง (1) – (5) จะเห็นได้ว่า คำกริยา “มา” ปรากฏร่วมกับนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค (subject) นามวลีนี้เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ และสามารถตามหลังด้วยนามวลีหรือบุพบทหรือคำวิเศษณ์บอกจุดอ้างอิงซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวม (adverbial) บอกสถานที่อันเป็นจุดสิ้นสุดการเคลื่อนที่ในเหตุการณ์หรือ Goal เช่นประโยคที่ (1) (2) และ (5) หรือละนามวลี/บุพบทซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวมอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้เช่นประโยคที่ (3) และ (4) นอกจากนี้ คำกริยา “มา” ยังสามารถละทั้งประธานและส่วนขยายรวมเช่นในประโยคที่ (4) โดยสิ่งที่ละในประโยคนั้นผู้ฟังตีความได้จากบริบทว่าผู้พูดอ้างอิงถึงใครหรือสถานที่ใด

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำกริยา “มา” ที่ปรากฏเพียงคำเดียวในประโยค คือละทั้งประธานและส่วนขยายรวม นอกจากจะมีความหมายการเคลื่อนที่ เส้นทาง และการอ้างอิงแล้ว ยังหมายถึงการเชิญชวนในความหมายเชิงวัจนปฏิบัติ ซึ่งตรงกันข้ามกับคำกริยา “ไป” ที่มีความหมายของการไล่ให้ออกจากตัวผู้พูด ในที่นี้ “มา” มักปรากฏในประโยคคำสั่ง ตัวอย่างเช่น

- (6) มา มาเข้ามา
- (7) มา กินเหล้ากันดีกว่า

จะเห็นได้ว่า คำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยวในภาษาไทยเป็นอกรรมกริยา มีอาร์กิวเมนต์เพียงตัวเดียวคือประธาน ประธานของคำกริยา “มา” เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ เราสามารถขยายคำกริยานี้ได้ด้วยส่วนขยายรวม เช่น คำวิเศษณ์ นามวลี บุพบทวลี เป็นต้น รูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “มา” แสดงได้ดังนี้

(NP) (AUX) มา (Adverbial)

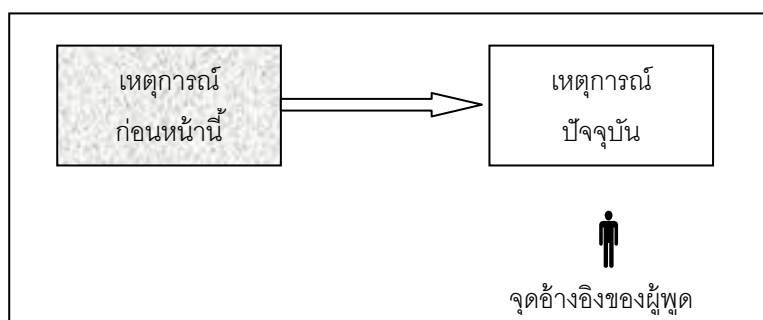
คำกริยา “มา” ที่ปรากฏเดี่ยวในประโยค (อาจมีกริยาช่วยนำหน้า) จะปรากฏร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธาน เช่น ชาวบ้านมาแล้ว รถมาแล้ว และมีส่วนขยายเป็นนามวลีหรือบุพบทวลีที่แสดงสถานที่ นามวลีจะแสดงจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่หรือเป้าหมายเท่านั้น เช่น เขามาวัด แต่บุพบทวลีจะแสดงได้ทั้งจุดเริ่มต้นเมื่อใช้คำบุพบท จาก นำหน้าคำนาม

เช่น เขามาจากกุฏิพระ และเป้าหมายของการเคลื่อนที่เมื่อคำบุพบทอื่นปรากฏร่วมกับคำนาม เช่น เขามาที่ป่ายรถ

#### 4.1.2 “มา” ที่เป็นกริยานำ

“มา” ที่เป็นกริยานำจะแสดงความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ เช่นเดียวกับ “ไป” ที่เป็นกริยานำ แต่มีจุดอ้างอิงของผู้พูดแตกต่างกัน กล่าวคือ “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งในบางครั้งอาจไม่ใช่การเคลื่อนที่เชิงกายภาพ แต่เป็นการเคลื่อนที่ที่เราารู้สึกได้ เราสามารถตีความการเคลื่อนที่ของคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยานำในเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่า ผู้พูดต้องการแสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ โดยผู้พูดได้วางมุมมองของตนไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” และใช้คำกริยา “มา” เพื่อแสดงความตั้งใจในการเคลื่อนที่ออกจากการกระทำหรือเหตุการณ์ก่อนหน้านี้เข้าสู่การกระทำหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน และคำกริยา “มา” แสดงนัยของความสำเร็จในการทำเหตุการณ์ปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่า คำกริยาคำที่สองซึ่งแสดงเป้าหมายของคำกริยา “มา” เบี่ยงเบนมาจากความหมายที่เป็นพื้นฐานกว่า นั่นคือ การแสดงเป้าหมายของคำกริยาที่สองขยายมาจากเป้าหมายของการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ เมื่อเป้าหมายเป็นสิ่งนามธรรม (เหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาคำที่สอง) การเคลื่อนที่เข้าสู่เป้าหมายซึ่งเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดในที่นี้จึงเป็นการเคลื่อนที่เชิงนามธรรม ซึ่งแสดงความห่างเชิงระยะทางระหว่างเหตุการณ์ก่อนหน้านี้กับเหตุการณ์ปัจจุบัน คำกริยา “มา” ที่บ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์แสดงในภาพดังต่อไปนี้



ภาพที่ 4.4 ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “มา”

ภาพที่ 4.4 ลูกศรแสดงการเคลื่อนที่ออกจากการกระทำหนึ่งเข้าสู่อีกการกระทำหนึ่งซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้พูดวางจุดอ้างอิงเอาไว้ จะเห็นได้ว่า “มา” ถูกใช้แสดงการมองเหตุการณ์

โดยเอาตัวผู้พูดเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่กล่าวถึง โดยมองว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “มา” เป็นเหตุการณ์ที่เข้าสู่มุมมองของผู้พูดเอง ตัวอย่างคำกริยา “มา” ที่แสดงความหมายอติวิสัย ได้แก่

- (8) *ตัวแทนธนาคารในจังหวัดมารับเงินเข้าบัญชี*
- (9) *ข้ามาเยี่ยมพ่อก*
- (10) *ไม่มีใครมาสนใจเขาเหมือนเมื่อก่อน*
- (11) *ฉันจะมาล้อเล่นทำไม*

ในประโยค (8) และ (9) ประธานในประโยค *ตัวแทนธนาคารในจังหวัด* และ *ข้า* เคลื่อนที่เข้าหาสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำการ *รับเงิน* และ *เยี่ยมพ่อก* เราสามารถตีความเหตุการณ์ทั้งสองในเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่า ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงจุดอ้างอิงของผู้พูดที่วางไว้ที่การกระทำที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” และเน้นว่าการกระทำที่สองเป็นเหตุการณ์ที่ประธานตั้งใจหรือเจตนาที่จะเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงเพื่อมากระทำการนั้นในปัจจุบัน ทั้งสองประโยคมีการเคลื่อนที่จริง แต่ “มา” ได้ถูกลดความสำคัญของเหตุการณ์ลง และผู้พูดให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ “มา” แทน

ในประโยค (10) และ (11) ความหมายการเคลื่อนที่เชิงกายภาพของคำกริยา “มา” ไม่ชัดเจนเท่ากับความหมายเชิงอติวิสัย ดังนั้น คำกริยา “มา” ในประโยคเหล่านี้จึงถูกตีความในเชิงวัจนปฏิบัติว่า ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่เหตุการณ์หรือการกระทำ *สนใจเขา* และ *ล้อเล่น* ซึ่งเป็นเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบัน และมีการเคลื่อนที่ของประธานจากเหตุการณ์หรือการกระทำก่อนหน้านี้ออกไปเข้าสู่เหตุการณ์ดังกล่าวในความรู้สึกของผู้พูด

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะคำกริยา “มา” จะแสดงการเคลื่อนที่จริงหรือแสดงการเคลื่อนที่เชิงนามธรรมในความรู้สึกของผู้พูด คำกริยา “มา” ที่เป็นกริยานำได้แสดงนัยว่าเหตุการณ์ปัจจุบันที่แสดงด้วยคำกริยาคำที่สองได้บรรลุเป้าหมายที่ผู้กระทำ/ประธานตั้งใจไว้

จะเห็นได้ว่า คำกริยา “มา” ที่บ่งชี้ความเป็นอติวิสัยส่วนใหญ่ยังคงแสดงการเคลื่อนที่จริงเชิงกายภาพ นั่นหมายความว่า ความหมายของการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของคำกริยา “มา” ยังปรากฏอยู่ ต่างจากคำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้ความเป็นอติวิสัยเช่นกัน กล่าวคือ ความหมายการเคลื่อนที่เชิงกายภาพของกริยานำ “ไป” พบค่อนข้างน้อย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความหมายเชิงอติวิสัยของคำกริยา “ไป” ค่อนข้างเด่นชัดกว่าคำกริยา “มา” ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า

ว่าคำกริยา “มา” จะไม่บ่งชี้ความเป็นอัตวิสัย เพียงแต่ความหมายเชิงอัตวิสัยของคำกริยา “มา” ไม่เด่นชัดเท่ากับความหมายเชิงอัตวิสัยของคำกริยา “ไป”

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยานำได้ดังนี้

NP            มา            คำกริยาอื่นๆ

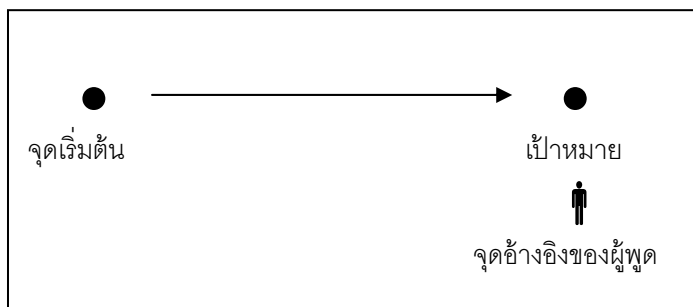
รูปแบบวากยสัมพันธ์ของ “มา” ที่เป็นกริยานำ จะมีนามวลีเป็นประธานหรือสิ่งที่เคลื่อนที่ และคำกริยาที่ตามหลัง “มา” จะเป็นคำกริยาอื่นๆ เช่น คำกริยาแสดงการกระทำ ซึ่งคำกริยาเหล่านี้อาจตามด้วยนามวลีที่ทำหน้าที่กรรมหรือบุพบทวลีที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายรวม หรือไม่มีทั้งนามวลีและบุพบทวลีก็ได้

#### 4.1.3 “มา” ที่เป็นกริยารอง

คำกริยา “มา” ที่ปรากฏในตำแหน่งกริยารองของประโยค แสดงความหมายเสริม คำกริยาที่ปรากฏข้างหน้า 2 ความหมาย คือ ทิศทางของการเคลื่อนที่และเหตุการณ์ก่อนหน้า ปัจจุบัน (Perfect/Anterior) คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยารองเป็นสิ่งกำหนดให้ “มา” มีความหมายที่ไม่เหมือนกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 4.1.3.1 การแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่

คำกริยา “มา” จะปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของหน่วยสร้างกริยาเรียง และจะแสดงทิศทางของเส้นทางในการเคลื่อนที่ของคำกริยาเคลื่อนที่ที่ปรากฏข้างหน้าเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด (Thepkanjana, 1986; Rungkuphan, 1992; Zlatev and Yaklang, 2004; Sutthichatchawanwong, 2006) ทิศทางของการเคลื่อนที่นั้นอาจมีหรือไม่มีสถานที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทาง และ/หรือ จุดสิ้นสุดของเส้นทางซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ สิ่งที่เคลื่อนที่ในประโยคขึ้นอยู่กับประเภทของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่คำกริยา “มา” ปรากฏร่วมด้วย นั่นคือ คำกริยาบางประเภทมีประธานหรือกรรมเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ หรือทั้งประธานและกรรมเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ การแสดงทิศทางของคำกริยา “มา” แสดงเป็นภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 4.5 ความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “มา”

ภาพที่ 4.5 ลูกศรแสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูดจากสถานที่หนึ่งเข้าสู่เป้าหมาย ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด ทิศทางการเคลื่อนที่ของคำกริยา “มา” จะแสดงทั้งการเคลื่อนที่เชิงกายภาพและเชิงนามธรรมขึ้นอยู่กับคำกริยาที่คำกริยา “มา” ปรากฏร่วมด้วย เราสามารถแบ่งคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ปรากฏนำหน้า “มา” ในหน่วยสร้างกริยาเรียงออกเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้

### 1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่

#### 1.1) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนสถานที่

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนสถานที่เป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหนึ่งจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง เป็นการเปลี่ยนสถานที่ของสิ่งของนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ปรากฏร่วมกับ “มา” สามารถแบ่งย่อยออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ 6 ประเภทดังนี้

##### 1.1.1) คำกริยาแสดงอากัปกริยา

คำกริยาแสดงอากัปกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมและแสดงลักษณะท่าทางที่ใช้ในการเคลื่อนที่ มักปรากฏในตำแหน่งแรกของหน่วยสร้างกริยาเรียง คำกริยาประเภทนี้เป็นอกรรมกริยาจึงมีอาร์กิวเมนต์ (argument) เพียงตัวเดียวในอนุภาคหรือประโยค ทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาเรียง จึงจำเป็นต้องเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ในเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

(12) *ครูใหญ่เดินมาหยุดที่ประตู*

(13) *แสงยามเย็นส่องมาบนถนนสี่สี่*

ประโยค (12) ประธาน *ครูใหญ่* กระทำการเคลื่อนที่ด้วยคำกริยา *เดิน* และแสดงทิศทางของเส้นทางการเคลื่อนที่ที่เข้าหาสถานที่ *ที่ประตู* ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดด้วยคำกริยา “มา” และกระทำอีกกริยาหนึ่งคือ *หยุด* ซึ่งในประโยคไม่แสดงจุดเริ่มต้นของเส้นทาง ประโยค (13)

ลักษณะของการเคลื่อนที่ของประธาน *แสงยามเย็น* แสดงด้วยคำกริยา *ส่อง* และคำกริยา “มา” แสดงทิศทางของแสงที่ส่องว่าเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดซึ่งแสดงด้วยบุพบท *วลี บนถนนสี่สี่* แม้ว่าในประโยคนี้จะไม่กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของเส้นทาง แต่สามารถเข้าใจได้ว่าจุดเริ่มต้นของเส้นทางของแสงคือดวงอาทิตย์ และการเคลื่อนที่ของแสงนี้ ทาลมี (2000) จัดเป็นการเคลื่อนที่ของสิ่งที่ไร้ตัวตนหรือ *fictive motion*

### 1.1.2) คำกริยาแสดงการเดินทาง

คำกริยาแสดงการเดินทางจะแสดงการเดินทางแต่จะไม่แสดงอากัปกริยาหรือวิธีการที่ใช้ในการเคลื่อนที่ คำกริยาประเภทนี้เป็นอกรรมกริยา ดังนั้น ประธานจึงเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ในเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

(14) *หล่อนหนีมาจากบางกอก*

(15) *บางที่ชีวิตนางได้เดินทางมาจนมุมที่นี่*

ประโยค (14) ประธาน *หล่อน* เดินทางด้วยคำกริยา *หนี* และ “มา” แสดงการเดินทางออกจากจุดเริ่มต้น *บางกอก* เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดซึ่งคือสถานที่ที่ผู้พูดอยู่ ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ ประโยค (15) การเดินทางของประธานแสดงด้วยคำกริยา *เดินทาง* และทิศทางของการเคลื่อนที่นี้แสดงด้วยคำกริยา “มา” ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดคือ *ที่นี่*

### 1.1.3) คำกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับโลกภายนอก

คำกริยาแสดงทิศทางแสดงการเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่นั้นโดยอ้างอิงกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง สิ่งที่เคลื่อนที่ของคำกริยาประเภทนี้เหมือนกับคำกริยาแสดงอากัปกริยาและคำกริยาแสดงการเดินทางคือประธานหรือผู้กระทำกริยา ตัวอย่างเช่น

(16) *ม่ายสมทรงกลับเข้ามาภายในกระท้อบ*

(17) *หมาบางตัวทำท่าจะเข้ามางับน้อง*

ประโยค (16) ประธาน *ม่ายสมทรง* แสดงการเคลื่อนที่และทิศทางที่อ้างอิงกับโลกภายนอกด้วยคำกริยา *กลับ* และ *เข้า* ส่วนคำกริยา “มา” แสดงทิศทางที่อ้างอิงกับตัวผู้พูด คือ



ทิศทางของการเคลื่อนที่นั้นมุ่งสู่สถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดคือ ภายในกระต๊อบ ประโยค (17) ทิศทางของเส้นทางในการเคลื่อนที่ของประธาน *หมาบางตัว* แสดงด้วยคำกริยา *เข้ามา* การเคลื่อนที่นี้แสดงทิศทางของเส้นทางที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดนั่นคือตัวผู้พูดเอง

จากข้อมูลพบว่าคำกริยาแสดงทิศทางสามารถปรากฏร่วมกันได้มากกว่า 1 คำ ซึ่งสอดคล้องกับที่กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (2549) กล่าวว่าคำกริยาแสดงทิศทางที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงนั้นอาจมีมากกว่า 1 คำ และมีลำดับการปรากฏที่แน่นอนในหน่วยสร้าง กล่าวคือ ตำแหน่งแรกจะเป็นกริยาอื่นๆ ตำแหน่งที่สองเป็นกริยาแสดงรูปร่างเรขาคณิตของเส้นทาง เช่น *วน ตรง คด* ตำแหน่งที่สามเป็นกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับเส้นทางในอดีต เช่น *ย้อน ถอย* ตำแหน่งที่สี่เป็นกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับโลกภายนอก ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นทิศทางที่อ้างอิงกับวัตถุที่อยู่ในโลกภายนอก เช่น *เลย ผ่าน กลับ ตาม ข้าม จาก* และทิศทางที่เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเส้นทางของการเคลื่อนที่กับโลกภายนอก เช่น *เข้า ออก ขึ้น ลง* และตำแหน่งสุดท้ายคือกริยาแสดงทิศทางโดยอ้างอิงกับผู้พูดซึ่งก็คือ “มา” ตัวอย่างเช่น

(18) *เมียและลูกเดินตามออกมาด้วยหน้าตาดี*

(19) *ชาวบ้านเดินตามครูใหญ่ขึ้นมาบนโรงพักแน่นไปหมด*

#### 1.1.4) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งหนึ่งแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหรือบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของผู้ใดผู้หนึ่งไปสู่ความครอบครองของอีกบุคคลหนึ่ง โดยประธานของคำกริยาเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ของกรรม ตัวอย่างเช่น

(20) *ใครซื้อของอะไรมาก็รู้กันทั่ว*

(21) *พี่รับเงินงวดสุดท้ายมาเก็บไว้*

ประโยค (20) ประธานของประโยคกระทำกริยา *ซื้อ* ทำให้กรรมของคำกริยา ของเคลื่อนที่จากความครอบครองของร้านค้ามาอยู่ในความครอบครองของคนที่ซื้อของ ผู้พูดใช้ “มา” แสดงจุดอ้างอิงของการครอบครองสิ่งของว่าอยู่ที่ตำแหน่งของประธาน ประโยค (21) คำกริยา *รับ* แสดงการเปลี่ยนการครอบครอง *เงินงวดสุดท้าย* ของผู้ใดผู้หนึ่งเข้าสู่ความครอบครองของประธาน *พี่* ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ โดยผู้พูดได้กำหนดจุดอ้างอิงด้วยคำกริยา “มา”

### 1.1.5) คำกริยาแสดงการพกพา

คำกริยาแสดงการพกพาแสดงการพกพาสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปกับผู้พกพาสິงนั้น เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยา “มา” จะแสดงการเคลื่อนที่ของผู้พกพาและสิ่งนั้นในทิศทางที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด คำกริยาประเภทนี้ไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งของโดยตรง แต่ประธานเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งของเคลื่อนที่ ขณะเดียวกันประธานก็เคลื่อนที่พร้อมกับสิ่งของด้วย

(22) ในจดหมายที่ครูใหญ่ให้การโรงถือนาในตอนเช้าวัน

(23) พักแบกจอบเสียมมาหลังโรงเรียน

ประโยค (22) สิ่งที่เคลื่อนที่คือ การโรง เป็นผู้กระทำกริยา ถือ ซึ่งทำให้กรรมจดหมาย เคลื่อนที่ไปพร้อมกับประธาน คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่ในทิศทางที่เข้าหาสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด ประโยค (23) ประธาน พัก เคลื่อนที่พร้อมกับกรรม จอบเสียม และใช้คำกริยา “มา” แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงที่ผู้พูดวางไว้คือ โรงเรียน

### 1.1.6) คำกริยาแสดงการสื่อสาร

คำกริยาแสดงการสื่อสารเป็นการส่งข้อมูลจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารผ่านสื่อ ดังนั้น สิ่งที่เคลื่อนที่คือข้อมูลหรือสารซึ่งประกอบอยู่ภายในความหมายของคำกริยาประเภทนี้ ผู้ส่งสารเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางและผู้รับสารเป็นจุดสิ้นสุดของเส้นทาง เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยา “มา” แสดงว่าผู้พูดวางจุดอ้างอิงที่ผู้รับสาร โดยสารที่สื่อ่นั้นเคลื่อนที่ไปสู่ตัวผู้รับสาร ตัวอย่างเช่น

(24) พักละล้าละลักถามออกมา

(25) แต่ติดด้วยหลวงพ่ที่ท่านไม่ยอมเอ่ยปากออกมา

ในประโยค (24) และ (25) ประธาน พัก และ หลวงพ่ เป็นผู้ส่งข้อความด้วยกริยา ถาม และ เอ่ยปาก และแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ของข้อความด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง ออกมา การใช้คำกริยา “มา” แสดงให้เห็นว่าผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงไว้ที่ตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ประธาน และสารหรือข้อความนั้นได้เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้ส่งสารเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด

## 1.2) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่รอบแกน

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่รอบแกนเป็นคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งหนึ่งโดยสิ่งนั้นเปลี่ยนทิศทางของการเคลื่อนที่ แต่ไม่ได้เปลี่ยนสถานที่ คำกริยาในกลุ่มนี้สามารถ

แบ่งย่อยออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ 2 ประเภท คือ คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายและคำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา ดังนี้

### 1.2.1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย

คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายแสดงการกระทำของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย สิ่งเคลื่อนไหวก็คือกรรมของกริยาซึ่งเป็นอวัยวะของร่างกายและอาจปรากฏหรือถูกละไว้ก็ได้ เมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏตามหลังคำกริยาประเภทนี้ จะแสดงทิศทางของการกระทำของร่างกายที่เคลื่อนเข้าสู่จุดอ้างอิงหรือสถานที่ของผู้พูด ตัวอย่างเช่น

(26) *มายสมทรงจึงลุกขึ้นมากางมุ้งให้พัก*

(27) *ครูใหญ่หันมาบอกครูนิത്യและภารโรง*

ประโยค (26) ประธาน *มายสมทรง* กระทำกริยา *ลุก* และแสดงการเปลี่ยนทิศทางของการกระทำของร่างกายจากที่ก่อนหน้านี้อยู่ในอิริยาบถอื่นด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง *ขึ้นมา* คำกริยา “มา” ในประโยคนี้แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดที่ไม่ใช่ตำแหน่งเดิมที่ประธานอยู่ ประโยค (27) ประธาน *ครูใหญ่* กระทำกริยา *หัน* ซึ่งต้องการกรรมที่เป็นอวัยวะเฉพาะส่วนคือ *หน้า* แม้ว่า *หน้า* ในประโยคจะถูกละไป แต่ก็เข้าใจกันว่า *หน้า* เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ สิ่งเคลื่อนไหวที่ในประโยคนี้แสดงทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดคือ *ครูนิത്യและภารโรง* ด้วยคำกริยา “มา”

### 1.2.2) คำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา

คำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตาแสดงการรับรู้สิ่งหนึ่งผ่านตา สิ่งเคลื่อนไหวก็คือเส้นสายตาที่มีจุดกำเนิดจากดวงตา (source) ของผู้กระทำ/ประธาน จากข้อมูลพบว่ามีแค่คำกริยา “มอง” เท่านั้นที่เกิดร่วมกับ “มา” ซึ่งแสดงทิศทางของสายตาที่เคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่หรือจุดอ้างอิงของผู้พูด (goal) ทาลมี (Talmy, 2000) เรียกการเคลื่อนที่ของเส้นสายตาที่เกิดขึ้นจากตาของเราว่า “fictive motion” เช่นเดียวกับการเคลื่อนที่ของแสง

(28) *สายตาทุกคู่จ้องมองมายังเขา*

(29) *ครันเมื่อเมื่อยครูใหญ่มองตรงมาที่ประตูรั้ว*

ประโยค (28) *สายตาทุกคู่* เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ และทิศทางของสายตาที่กระทำกริยา *จ้องมอง* ถูกกำหนดด้วยคำกริยา “มา” ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ในทิศทางที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดคือ *เขา* ประโยค (29) สิ่งเคลื่อนไหวก็คือสายตาของเมื่อยครูใหญ่ ทิศทางการเคลื่อนที่ของสายตานี้

แสดงด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง *ตรงมา* โดยคำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดที่แสดงด้วยบุพบทวลี *ที่ประตูรั้ว*

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยารองแสดงทิศทางได้ดังนี้

(NP) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (NP) มา (PP<sub>location</sub>)

ประธานของประโยคกระทำการเคลื่อนที่ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ซึ่งสามารถแบ่งประเภทย่อยออกได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น คำกริยาแสดงอากัปกริยา ลักษณะ และวิธีการ เช่น *แอบ รีบ เร่ง* หรือคำกริยาบอกท่าทางของร่างกาย (*posture verbs*) เช่น *เดิน นั่ง นอน วิ่ง* สามารถปรากฏนำหน้าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ประเภทอื่นๆ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เหล่านี้อาจตามด้วยนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมหรือไม่ก็ได้ ในบางครั้งอาจมีคำกริยาแสดงทิศทางที่ไม่บ่งจุดอ้างอิงของผู้พูดปรากฏตามหลัง คำกริยาแสดงทิศทางอาจมีนามวลีทำหน้าที่กรรมตามหลังหรือไม่ก็ได้ และ “มา” จะปรากฏเป็นกริยาตัวสุดท้ายในหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยอาจมีบุพบทวลีเพื่อแสดงสถานที่ที่สัมพันธ์กับเส้นทางหรือไม่ก็ได้

อย่างไรก็ตาม คำกริยา “มา” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่สามารถบ่งชี้การณลักษณะได้เช่นกัน เนื่องจากคำกริยามีความหมายประจำคำที่แฝงคุณสมบัติเชิงเวลา<sup>1</sup> เมื่อปรากฏร่วมกับ “มา” “มา” จึงบ่งชี้ทั้งทิศทางและการเคลื่อนที่และทิศทางของเวลาในเวลาเดียวกัน แต่การจัดให้คำกริยา “มา” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เป็นกริยาบ่งชี้ทิศทาง การเคลื่อนที่ในหัวข้อนี้ เนื่องจากความหมายเชิงพื้นที่ของ “มา” จึงเด่นชัดกว่าความหมายเชิงเวลา และข้อมูลที่แสดงความหมายเชิงพื้นที่จะไม่นำไปรวมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงการณลักษณะอย่างเด่นชัดของคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “มา”

#### 4.1.3.2 เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (Perfect/Anterior)

เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (*perfect/anterior*) จัดเป็นการณลักษณะประเภทหนึ่ง (Comrie, 1986) ซึ่งแตกต่างจากการณลักษณะแบบสมบูรณ (*perfective aspect*) ตรงที่ เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันจะมองเหตุการณ์ในเรื่องของผลสืบเนื่อง (*consequences*) ที่มาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาปัจจุบันซึ่งเป็นเวลาที่กล่าวถ้อยคำ ผลสืบเนื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 1) ผลสืบเนื่องที่มาจากเหตุการณ์ที่สิ้นสุดลงแล้ว และ 2) ผลสืบเนื่องที่มาจากเหตุการณ์ที่ยังไม่สิ้นสุดและดำเนินเลยไปจากเวลาที่กล่าวถ้อยคำ ในขณะที่การณลักษณะแบบสมบูรณ

<sup>1</sup> ดูรายละเอียดในหัวข้อ 4.1.3.2

(perfective aspect)<sup>2</sup> แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (Comrie, 1976) ซึ่งเป็นการอ้างอิงถึงเหตุการณ์ว่าได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน คือ มีจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุด (perfective) จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันไม่ได้แสดงมุมมองของเหตุการณ์ในลักษณะนี้ แต่เน้นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์ โดยเหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเวลาเหตุการณ์ ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม (Bybee and Dahl, 1989; Bybee et al., 1994; Howard, 2000 อ้างถึงใน คเชนทร์ ตัญศิริ, 2548)

จากการวิเคราะห์คำกริยา “มา” ผู้วิจัยพบว่าคำกริยา “มา” เสริมความหมายของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าคำกริยา “มา” ในเรื่องของการณ์ลักษณะ กล่าวคือ “มา” แสดงมุมมองของผู้พูดว่าเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต การมองเหตุการณ์ลักษณะนี้สอดคล้องกับความหมายของเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน<sup>3</sup> (perfect/anterior) เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันแสดงความสัมพันธ์หรือความตรงประเด็น (relevance) ของเหตุการณ์ในอดีตต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาของวัจนกรรม (Dahl, 1985; Bybee et al., 1994; Howard, 2000 อ้างถึงใน คเชนทร์ ตัญศิริ, 2548; Comrie, 1976)

คำกริยา “มา” บ่งชี้เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน โดยแสดงว่าผู้พูดวางมุมมองของเขาไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งมีความสัมพันธ์หรือความตรงประเด็นต่อเหตุการณ์ในอดีต เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับประเภทของคำกริยาที่ต่างกันจะแสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันในลักษณะที่ต่างกัน กล่าวคือ เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพจะแสดงความหมายการมีอยู่ของสภาพ (state-exists) และเมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำ (action verbs) ที่เป็นเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงความหมายของเหตุการณ์ที่มีอยู่ในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาที่กล่าวถ้อยคำ (anterior continuing) แต่ถ้าคำกริยาแสดงการกระทำแสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันในแง่ของผล (perfect of result) และเมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดของเวลาจะแสดงความหมายของเหตุการณ์ที่มีอยู่ในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลาที่กล่าวถ้อยคำ (anterior continuing) แต่ถ้าเหตุการณ์การเคลื่อนที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต (anterior) ตัวอย่างเช่น

<sup>2</sup> ดูรายละเอียดเรื่องการณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective aspect) ใน 3.1.3.2

<sup>3</sup> เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน หรือ Perfect/Anterior เรียกในงานของคเชนทร์ ตัญศิริ (2548) ว่า ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์

## 1. คำกริยาแสดงสภาพ

เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพจะแสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน ประเภทการมีอยู่ของสภาพ (state-exists) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เริ่มต้นขึ้นก่อนและคงสภาพต่อมาจนถึงเวลาที่กล่าวถ้อยคำและสภาพนี้ยังคงดำเนินต่อไปหลังจากเวลาที่กล่าวถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

(30) นางสมทรงเคยขึ้นมาแล้วกับคำขบไล่ของพัก

(31) ตัวเองไปเปื่อนอะไรมา

ในประโยค (30) เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ เคยขึ้น “มา” จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเวลา 2 จุด คือ เวลาในอดีตที่เหตุการณ์ เคยขึ้น เริ่มต้น และเวลาปัจจุบันที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนี้ ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงมุมมองของเขาว่าเหตุการณ์สภาพความเคยขึ้นได้เกิดขึ้นในอดีตและคงสภาพเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำซึ่งเป็นเวลาที่ผู้พูดใช้เป็นจุดอ้างอิง เมื่อ “แล้ว” ปรากฏตามหลัง “มา” ยิ่งเน้นลักษณะเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน คเซนทร์ ตัญศิริ (2548: 106) กล่าวว่า เมื่อ “แล้ว” ปรากฏร่วมกับ “มา” จะแสดงว่าผู้พูดต้องการเน้นย้ำที่การเกิดขึ้นก่อนของบางส่วนของเหตุการณ์และความสำคัญหรือความตรงประเด็นที่มีต่อเหตุการณ์อีกเหตุการณ์ในปัจจุบัน

ประโยค (31) “มา” ที่ปรากฏตามหลังคำกริยา “ไป” แสดงว่าผู้กระทำหรือประธานได้เคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและเกิดเหตุการณ์หนึ่งขึ้น เมื่อผู้กระทำ/ประธานได้เคลื่อนที่กลับเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด ผู้กระทำ/ประธานมีสภาพ เปื่อน การเคลื่อนที่ของ “ไป” ในที่นี้ตีความเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่าเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง และเกิดสภาพเปื่อนสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ

## 2. คำกริยาแสดงการกระทำ

คำกริยาแสดงการกระทำแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ คำกริยาที่แสดงเหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดและคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์ที่กินเวลาและมีจุดสิ้นสุด

### 2.1 เหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด

เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด “มา” จะแสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันประเภทความต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ (anterior continuing) ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์ในอดีตได้

เกิดขึ้นเกิดก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ ผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น

(32) ลุง ไข้อย่อน นี่ ถึงชีวิต ตัวเอง ที่ ทนทำอาชีพ นี้ มา

(33) ถ้อยคำ ต่าง ๆ ที่ เดิน นี้ ก็ มา ตลอด ทาง

ประโยค (32) เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำ ทำอาชีพ จะแสดงความสัมพันธ์หรือความตรงประเด็นระหว่างเหตุการณ์ในอดีตและเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ กล่าวคือ เหตุการณ์หรือการกระทำปัจจุบันของการทำอาชีพนี้เกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอดีต ดำเนินต่อมาและยังไม่สิ้นสุดในเวลาปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิง ซึ่งเป็นเวลาที่ผู้พูดวางมุมมองของเขาไว้

ประโยค (33) เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำ นี้ ก็ จะแสดงความสัมพันธ์หรือความตรงประเด็นระหว่างเหตุการณ์ในอดีตและเหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ กล่าวคือ เหตุการณ์หรือการกระทำ นี้ ก็ ได้เริ่มต้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอดีต และดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนี้

## 2.2 เหตุการณ์ที่กินเวลาและมีจุดสิ้นสุด

เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำที่กินเวลาและมีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ “มา” จะแสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันในแง่ของผล (perfect of result) ตัวอย่างเช่น

(34) ข้า กิน ข้าว มา แล้ว

ในประโยคนี้ กริยาวลี กินข้าว แสดงการกระทำ/เหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด แต่ผู้พูดตีความว่าเหตุการณ์นี้สิ้นสุดลงโดยดูจากบริบท (ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำผู้พูดไม่เห็นผู้กระทำ/ประธานกำลังกินข้าว) ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์กินข้าวได้เกิดขึ้นในอดีตและสิ้นสุดลงก่อนเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ เหตุการณ์กินข้าวที่จบลงได้มีผลต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้กระทำ/ประธานอาจจะมีสภาพอิ่มและอาจไม่ต้องการรับประทานอาหารอีก เมื่อ “แล้ว” ปรากฏร่วมในประโยคจะยิ่งเน้นว่าเหตุการณ์นี้ได้เกิดขึ้นและจบลงก่อนเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ (คเซนทร์ ตัญศิริ, 2548)

### 3. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่

เหตุการณ์ประเภทนี้แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ เหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดและเหตุการณ์ที่กินเวลาและมีจุดสิ้นสุด เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทั้งสองนี้จะแสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันที่แตกต่างกัน

#### 3.1 เหตุการณ์ที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด

เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์การเคลื่อนที่ซึ่งกินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันประเภทความต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ (anterior continuing) ตัวอย่างเช่น

(35) *เวลาผ่านมาจนเย็นแล้ว*

ในประโยคนี้เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ *ผ่าน* จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันที่เกิดขึ้นผ่านเวลา 2 จุด จุดเวลาแรกคือเวลาก่อนผู้พูดกล่าวถ้อยคำ ส่วนเวลาอีกจุดคือเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์การเคลื่อนที่ได้เกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอดีตและดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำซึ่งเป็นเวลาที่ผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้

#### 3.2 เหตุการณ์ที่กินเวลาและมีจุดสิ้นสุด

เมื่อ “มา” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์การเคลื่อนที่ซึ่งกินเวลาและมีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์จะแสดงความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต (anterior) กล่าวคือ เหตุการณ์การเคลื่อนที่นี้ได้เกิดขึ้นในอดีตและมีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือกล่าวถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

(36) *แกไปไหนมา*

ในประโยคนี้เมื่อ “มา” ปรากฏตามหลัง “ไป” จึงแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ของผู้กระทำหรือประธานที่ได้ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและได้กลับเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด นอกจากนี้ “มา” ยังเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ในอดีตและเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำว่าเหตุการณ์ “ไป” ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงแล้วในอดีต และมีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน นั่นคือผู้กระทำ/ประธานมาปรากฏต่อหน้าผู้พูด ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ อย่างไรก็ตาม แม้ว่า “มา” ปรากฏตามหลัง “ไป” จะแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ในเชิงกายภาพ แต่ทว่าความหมายเชิงวัจนปฏิบัติของประโยคนี้ ทำให้เราเข้าใจว่า



เหตุการณ์ “ไป” สิ้นสุดลงแล้วในอดีต ดังนั้น ความหมายของทิศทางเชิงเวลาจึงค่อนข้างเด่นชัดกว่า ความหมายของทิศทางเชิงพื้นที่

จากตัวอย่างของการใช้ “มา” ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า “มา” แสดงทิศทางจากสถานที่ของเหตุการณ์หรือการกระทำก่อนหน้าเข้าสู่สถานที่ที่ผู้พูดอยู่ ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด นอกจากนี้ยังแสดงว่าผู้พูดวางมุมมองของเขามีสู่เหตุการณ์ ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ และเหตุการณ์นั้นอาจสิ้นสุดลงก่อนเวลาที่กล่าวถ้อยคำหากเป็นผลสืบเนื่องของเหตุการณ์ที่จบสิ้นลงแล้วหรือการณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective) หรืออาจดำเนินเลยไปจากเวลาที่กล่าวถ้อยคำหากเป็นผลสืบเนื่องของเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่หรือการณ์ลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) ในที่นี้ “มา” จึงบ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันว่าเหตุการณ์ในอดีตมีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ

รูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของ “มา” ที่แสดงการณ์ลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันมีดังนี้

คำกริยาแสดงสภาพ	}	+ มา (ส่วนขยายรวม)
คำกริยาแสดงการกระทำ		
คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่		

จากข้อมูลในงานวิจัย “มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันจะตามหลังคำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงการกระทำ และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ คำกริยาเหล่านี้อาจมีส่วนขยายรวม เช่น นาน แล้ว ปรากฏร่วมด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำกริยา “ไป” ที่ปรากฏร่วมกับ “มา” สามารถปรากฏได้ 2 ตำแหน่งในประโยค กล่าวคือ คำกริยา “ไป” ปรากฏในตำแหน่งกริยาเดี่ยวและกริยานำ เมื่อคำกริยา “ไป” อยู่ในตำแหน่งกริยาเดี่ยวและปรากฏร่วมกับคำกริยา “มา” จะแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและกลับเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เหตุการณ์นี้ตีความในเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่าผู้กระทำ/ประธานกระทำเหตุการณ์ “ไป” เสร็จสิ้นแล้วในอดีต และเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่ผู้พูดเห็นผู้กระทำ/ประธานปรากฏต่อหน้า ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ เช่น แกไปไหนมา เขาไปวัดมา เป็นต้น เมื่อคำกริยา “ไป” อยู่ในตำแหน่งกริยานำและปรากฏร่วมกับคำกริยา “มา” คำกริยา “ไป” จะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อทำเหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “ไป” ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงว่าผู้กระทำ/ประธานกลับเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด นั่นหมายความว่าเหตุการณ์ที่สองจบสิ้นลงก่อนเวลาที่ผู้กระทำ/ประธานจะมาปรากฏต่อหน้าผู้พูด เราสามารถตีความเหตุการณ์ “ไป” ที่เป็นกริยา

นำได้ว่า เหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” ได้เสร็จสิ้นลงและมีผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ เช่น ตัวเองไปเป็อนอะไรมา ฉันไปกินข้าวมา เขาไปซื้อของมา เป็นต้น

#### 4.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยา “มา” ในภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์คำกริยา “มา” ในภาษาไทยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตำแหน่งของคำกริยา “มา” ในประโยคและประเภทของคำกริยาที่ปรากฏรวมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความหมายต่างๆ ของคำกริยา “มา” และแต่ละความหมายนั้นมียุคประกอบทางความหมายของการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความเป็นอติวิสัยร่วมกัน นั่นคือ การใช้คำกริยา “ไป” ในทุกความหมายจะแสดงการเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด ซึ่งบ่งชี้ตำแหน่งของผู้พูดในการพรรณนาเหตุการณ์ จึงแสดงความหมายของการบ่งชี้จุดอ้างอิงและอติวิสัย

เราสามารถแบ่งความหมายของคำกริยา “มา” ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ การแสดงการเคลื่อนที่และการแสดงความหมายเสริมคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าคำกริยา “มา” เมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวและกริยานำจะแสดงการเคลื่อนที่ กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “มา” เป็นคำกริยาเดี่ยวจะแสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพเข้าสู่สถานที่ของผู้พูดหรือสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูดอย่างชัดเจน และเมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยานำในหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งปรากฏนำหน้ากริยาใดๆ จะแสดงความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ ความหมายนี้แสดงการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยว แต่ทว่าต่างกันตรงที่ความหมายนี้แสดงการเคลื่อนที่ระหว่างเหตุการณ์เพื่อแสดงการเปลี่ยนเหตุการณ์ในความรู้สึกของผู้พูด โดยผู้พูดวางมุมมองไว้ที่เหตุการณ์หรือการกระทำปัจจุบันว่าเป็นการเคลื่อนที่มาจากเหตุการณ์หรือการกระทำก่อนหน้านี้ นอกจากคำกริยา “มา” จะแสดงการเคลื่อนที่แล้ว ยังแสดงความหมายเสริมที่ไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่โดยตรง ทว่าเราสามารถจินตนาการได้ว่าการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดเกิดขึ้น ในที่นี้คำกริยา “มา” เป็นกริยารองในหน่วยสร้างกริยาเรียง และทำหน้าที่เสริมความหมายของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้า กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏตามหลังคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ จะแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด และเมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏตามหลังคำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงการกระทำ และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน (perfect/anterior)

คำกริยา “มา” ขยายความหมายออกจากความหมายหลักด้วยวิธีการอุปลักษณ์ ความหมายหลักของคำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่เป้าหมาย (goal) ซึ่งเป็นสถานที่ของผู้

พูดหรือสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด เมื่อคำกริยา “มา” ขยายความหมายเป็นความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ จุดอ้างอิงของผู้พูดยังคงอยู่ที่เป้าหมาย แต่เปลี่ยนจากสถานที่ที่เป็นเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบัน การใช้คำกริยา “มา” นำหน้าคำกริยาอื่นเป็นการแสดงมุมมองของผู้พูดว่าเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ได้เคลื่อนที่เข้าสู่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ คำกริยา “มา” จึงแสดงนัยของการบรรลุเป้าหมายหรือความสำเร็จของการกระทำในปัจจุบัน เมื่อคำกริยา “มา” แสดงทิศทางจะขยายเส้นทางของการเคลื่อนที่ว่าการเคลื่อนที่มีเส้นทางที่เข้าสู่สถานที่หรือจุดอ้างอิงของผู้พูด ความหมายการเคลื่อนที่เชิงพื้นที่ของ “มา” ถูกขยายไปยังความหมายเชิงเวลา (temporal domain) เมื่อคำกริยา “มา” แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้านี้ ปัจจุบัน จะชี้ให้เห็นว่าผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่เหตุการณ์หรือการกระทำปัจจุบัน ซึ่งเกิดขึ้นในอดีตและดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ

จากการขยายความหมายของคำกริยา “มา” ที่กล่าวมาจะเห็นว่า องค์ประกอบทางความหมายที่ทุกความหมายของคำกริยา “มา” มีร่วมกันคือการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด ซึ่งมีองค์ประกอบทางความหมายคือการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิง และความ เป็นอัตวิสัย สถานที่นี้อาจเป็นสถานที่อย่างแท้จริงหรือเป็นสถานที่ในแง่ของเหตุการณ์หรือการกระทำ

#### 4.3 สมมูลภาพในการแปลคำกริยา “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างความหมายของคำกริยา “มา” ในภาษาไทยและการแปลความหมายเหล่านั้นเป็นภาษาเยอรมันพบว่าผู้แปลใช้รูปภาษาเยอรมันที่หลากหลายในการแสดงความหมายที่มีสมมูลภาพหรือความเท่าเทียมกัน แต่เนื่องจากภาษาไทยและภาษาเยอรมันเป็นภาษาที่ต่างตระกูลกันจึงมีการแสดงออกทางภาษาบางประการที่ไม่เหมือนกันและเป็นไปตามลักษณะเฉพาะของภาษานั้นๆ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์สมมูลภาพหรือความเท่าเทียมในการแปลคำกริยา “มา” ตามการปรากฏและความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 4.3.1 “มา” ที่เป็นกริยาเดียว

เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยาเดียวจะบ่งชี้การเคลื่อนที่เข้าสู่ตัวผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด การแปลความหมายนี้ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันที่มีสมมูลภาพหรือความเท่าเทียมสามารถแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ และอธิบายได้ดังนี้

ในบริบทที่คำกริยา “มา” สื่อความหมายของการเคลื่อนที่เข้าสู่ตัวผู้พูดหรือสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด คำกริยา “มา” ได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ ได้แก่ *kommen* ‘to come’, *herkommen* ‘to come here’, *hereinkommen* ‘to come in towards to the speaker’s reference point’, *bringen* ‘to bring’, *besuchen* ‘to visit’, *zusammenströmen* ‘to flock together towards to the speaker’s reference point’, *sich beeilen* ‘to hurry’ ตัวอย่างเช่น

(37) ครูปรีชาและครูกิติก็มาที่กระท่อม

*Kurz darauf kamen Lehrer Priecha und  
For a moment Pronadv. came teacher Priecha and  
Lehrer Gitti zur Hütte.  
teacher Gitti to:the.Dat hut  
‘For a moment, teacher Priecha and teacher Gitti came to  
the hut.’*

(38) ชาวบ้านที่มาในตอนนี้

*Die Leute, die hier zusammengeströmt waren,  
the.Nom people who here flocked-together were  
‘The people who had flocked together here’*

(39) มา มาเข้ามา

*Komm rein, komm doch rein!  
come in come PRT in  
‘Come in, please come in!’*

นอกจากการมองเหตุการณ์ของคำกริยา “มา” ว่าเป็นการเคลื่อนที่เข้าสู่ตัวผู้พูดแล้ว ผู้แปลยังมองเหตุการณ์ว่าเป็นการปรากฏตัว ณ สถานที่ที่ผู้พูดอยู่ ตัวอย่างเช่น

(40) มาก็ดีแล้ว

*Gut! Gut, dass du da bist.  
good good that you here are  
‘Good! It’s good that you are here.’*

เมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏร่วมกับคำแสดงคำถาม *ทำไม* จะถามเกี่ยวกับเจตนาของผู้กระทำ/ประธานว่ามีจุดประสงค์อะไรนอกเหนือจากการเคลื่อนที่เข้าสู่ตัวผู้พูด กรณีนี้ผู้แปลเลือกที่จะแปลเจตนาแฝงของถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

(41) แกมาทำไม

*Was willst du hier?  
what want you here  
‘What do you want here?’*

(42) *แกมาทำไมที่นี่*

*Was hast du hier zu suchen?*

what have you here to find

‘What must you find here?’

คำกริยา “มา” ส่วนใหญ่ได้รับการแปลเป็นคำกริยา *kommen* ‘to come’ ในภาษาเยอรมันซึ่งเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่มีความหมายแบบกลางๆ ไม่แสดงอากัปกริยาของการเคลื่อนที่เหมือนกับภาษาไทย รองลงมาคือการแปลเป็นคำกริยาอื่นๆ ที่อาจจะมีการเพิ่มคำบ่งจุดอ้างอิง *her-* ‘hither’ หรือ *herein-* ‘in here’ ที่ทำหน้าที่เป็นคำอุปสรรค หรือคำกริยาที่แสดงลักษณะของการเคลื่อนที่นอกเหนือจากการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น *zusammenströmen* ‘to flock together towards to the speaker’s reference point’ ที่แสดงการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ/ประธานจากทุกทิศทุกทางเข้าสู่ตัวผู้พูด

อัตราการแปลคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยวเป็นรูปภาษาเยอรมันสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปภาษาเยอรมัน		ความถี่		อัตราร้อยละ
คำกริยา	คำกริยา	19	21	91.3
	คำอุปสรรค + สุวาน	2		
คำกริยา + คำวิเศษณ์		2		8.7
รวม		23		100

ตาราง 4.1 ความถี่ในการแปลคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยวเป็นรูปภาษาเยอรมัน

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำกริยา “มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์การเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ คือ การแปลเป็นคำกริยาในอัตราความถี่ร้อยละ 91.3 และการแปลเป็นคำกริยากับคำวิเศษณ์ในอัตราความถี่ร้อยละ 8.7 ตัวอย่างเช่น

(43) *มา กินเหล้ากันดีกว่า*

*Komm! Trink mit mir!*

come drink with me.Dat

‘Come! Drink with me!’

(44) *มันมาในตอนเย็นวันหนึ่ง*

*Eines Abends waren sie dann da.*

one.Gen evening were they then here

‘Then they were here in one evening.’

ประโยค (43) และ (44) คำกริยา “มา” แปลเป็นคำกริยา *kommen* ‘to come’ และ คำกริยากับคำวิเศษณ์ *waren da* ‘were here’ ตามลำดับ

จากตัวอย่างข้างต้นสมมูลภาพของการแปลคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดียวใน ภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันมีรูปแบบที่เด่นชัดคือ มีการแปลเป็นรูปคำกริยาในภาษาเยอรมัน และ มีความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมัน นั่นคือ คำกริยา “มา” ใน ภาษาไทยและคำกริยาต่างๆ ในภาษาเยอรมันที่แปลมาจากภาษาไทยนั้นไม่บ่งชี้ลักษณะ อากัปกริยาของการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด

#### 4.3.2 “มา” ที่เป็นกริยานำ

เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยานำจะบ่งชี้ความหมายความห่างเชิงระยะทางของ เหตุการณ์ กล่าวคือ ผู้พูดใช้คำกริยา “มา” แสดงการเปลี่ยนสถานที่เพื่อกระทำการใดสิ่งหนึ่งที่แสดง ด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” นอกจากความหมายการเคลื่อนที่ เราสามารถตีความ การเคลื่อนที่ของ “มา” ที่เป็นกริยานำในเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่าผู้พูดต้องการเน้นการเปลี่ยนจาก เหตุการณ์หนึ่งเข้าสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง โดยผู้พูดวางมุมมองของเขาไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งแสดง ด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” ว่าเปลี่ยนมาจากเหตุการณ์ก่อนหน้านี้อัน และการเคลื่อนที่ของ คำกริยา “มา” แสดงนัยของการบรรลุเป้าหมายในการทำเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นคำกริยา “มา” ในที่นี้จึงไม่แสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ แต่แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อการเปลี่ยนเหตุการณ์ แทน

ผลการวิเคราะห์สมมูลภาพของคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยานำในภาษาเยอรมันพบว่า ผู้แปลแปลแค่คำกริยาที่ปรากฏตามหลัง “มา” โดยมีอัตราความถี่ร้อยละ 65.38 บางครั้งผู้แปลยัง แปลเหตุการณ์ “มา” และเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “มา” ด้วย โดยมีอัตราความถี่ ร้อยละ 34.62 ความแตกต่างระหว่างการแปลคำกริยา “มา” ที่แสดงความห่างเชิงระยะทางของ เหตุการณ์คือบริบทการแสดงความหมายของคำกริยา “มา” ในฐานะที่เป็นกริยานำ กล่าวคือ ใน บริบทที่คำกริยา “มา” แสดงความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ซึ่งไม่ได้บ่งชี้การเคลื่อนที่เชิง กายภาพหรือการเคลื่อนที่ที่จริง ผู้แปลจะไม่แปลคำกริยา “มา” แต่เลือกแปลเฉพาะคำกริยาที่ ตามหลังคำกริยา “มา” เพื่อแสดงภาพเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

(45) น่าจะมาพูดกันดี ๆ

*da kannst du doch in Ruhe mit mir reden*

PRT can you PRT in rest with me.Dat talk

‘You can talk with me

(46) *อย่ามาล้อฉันเล่นเลย*

*Mach dich nicht lustig über mich!*  
make you not funny about me.Acc  
'Don't make fun about me!'

(47) *(พ่อและเขา)ชอบที่จะมานั่งหน้าโรงลิเก*

*Sie genossen es, vor dem Theater zu sitzen*  
they enjoyed it in front of the.Dat theater to sit  
'They enjoyed to sit in front of the theater.'

ประโยค (45) – (47) แสดงให้เห็นว่าคำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด แต่ความหมายนี้ไม่เด่นชัดเท่ากับเหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “มา” ดังนั้น การใช้คำกริยา “มา” ในประโยคเหล่านี้จึงถูกตีความว่าคำกริยาที่ที่สองที่ตามหลังคำกริยา “มา” เป็นการเปลี่ยนมาจากเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของผู้กระทำ/ประธานระหว่างเหตุการณ์ในความรู้สึกของผู้พูด จะเห็นได้ว่าในประโยคเหล่านี้คำกริยา “มา” ซึ่งบ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ไม่ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมัน มีเพียงคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” เท่านั้นที่ได้รับการแปล การไม่แปลคำกริยา “มา” เป็นภาษาเยอรมันแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาเยอรมันมีกระบวนการคิดและการมองเหตุการณ์ต่างกัน และแสดงออกผ่านรูปภาษาที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ เมื่อผู้พูดภาษาไทยรู้สึกส่วนตัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้พูดนิยมใช้คำกริยา “มา” แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการเกิดเหตุการณ์นั้นว่าเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่เข้ามาหาตัวของผู้พูด ดังนั้น ผู้พูดภาษาไทยจึงนิยมใช้คำกริยา “มา” เพื่อแสดงมุมมองและความรู้สึกของผู้พูดว่าเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ได้เคลื่อนเข้าสู่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้พูดวางมุมมองของเขาไว้ ขณะเดียวกันผู้พูดภาษาเยอรมันจะไม่เน้นการเคลื่อนที่จากเหตุการณ์ก่อนหน้านี้เข้าสู่เหตุการณ์ปัจจุบัน แต่จะมองแค่เหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นและการกระทำจริงเท่านั้น ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกแปลเฉพาะเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีความเด่นชัดในกริยาเรียงของภาษาไทย เป็นไปได้ว่าผู้แปลไม่เห็นความสำคัญในการแปลคำกริยา “มา” เนื่องจากผู้อ่านทราบจากบริบทได้ว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งทั้งความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ในการแสดงมุมมองที่เน้นการเปลี่ยนเหตุการณ์ไม่ปรากฏในภาษาเยอรมัน ผู้แปลจึงเลือกที่จะไม่แปลความหมายนี้เพื่อให้สอดคล้องกับขนบของลักษณะภาษาเยอรมัน ทำให้ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ที่บ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำหายไปในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน

ส่วนบริบทที่คำกริยา “มา” และคำกริยาที่ปรากฏตามหลังคำกริยา “มา” ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมัน ในบริบทนี้คำกริยา “มา” จะแสดงทั้งความหมายการเปลี่ยนสถานที่เพื่อกระทำเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” และความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์

ของการเปลี่ยนเหตุการณ์ ทั้งนี้ การแปลคำกริยาทั้งสองคำอาจเป็นเพราะผู้แปลเห็นว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาทั้งสองคำมีความสำคัญเท่ากัน จึงเลือกแปลเหตุการณ์ทั้งสองเป็นภาษาเยอรมัน เป็นที่น่าสังเกตว่าการแปลเช่นนี้มักพบเมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาบางคำ ได้แก่ มาถึง มาเยี่ยม มาหา ตัวอย่างเช่น

(48) จนกระทั่งมาถึงกระท่อม

*bis sie die Hütte erreichten*  
until they the.Acc hut reached  
'until they reached the hut'

(49)ลุงไซได้มาเยี่ยมในตอนสายวันนี้

*dass der Leichenbestatter Khai ihn*  
that the.Nom undertaker Khai him  
*heute vormittag besuchte.*  
today before noon visited  
'...that the undertaker Khai visited him today before noon.'

(50) นักเรียนจากตำบลอื่นมาเข้าร่วมเรียนต่อ ป.๕ ถึง ป.๗ ที่โรงเรียนนี้อีก

*Außerdem kamen auch noch Schüler aus anderen Dörfern,*  
moreover came too PRT students from other villages  
*um hier die 4. bis 7. Klasse zu besuchen.*  
in order to here the.Acc 4. to 7. grade to attend  
'Moreover, the students from other villages came  
in order to attend Grade 4. and 7 here.'

ประโยค (48) มาถึงกระท่อม แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *die Hütte erreichten* ‘reached the hut’ คำกริยา *erreichen* ‘to reach’ หมายถึงการเคลื่อนที่เข้าสู่กระท่อมซึ่งเป็นจุดหมายปลายทาง ประโยค (49) ได้มาเยี่ยม แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *ihn besuchte* ‘visited him’ คำกริยา *besuchen* ‘to visit’ หมายถึงการเคลื่อนที่ไปหาเป้าหมาย และประโยค (50) มาเข้าร่วมเรียนต่อ ป.๕ ถึง ป.๗ ที่โรงเรียน แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *kamen, um hier die 4. bis 7. Klassen zu besuchen* ‘came in order to attend grade 4 to 7 here’ ซึ่งแสดงเหตุการณ์ “มา” เพื่อกระทำการเข้าร่วมเรียน

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าระบบการคิดและลักษณะทางไวยากรณ์ระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมันแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษาไทยจะแยกการเคลื่อนที่ออกจากกรกระทำโดยแสดงผ่านรูปคำกริยาสองคำเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง คำกริยาคำแรกจะแสดงการเคลื่อนที่ ส่วนคำกริยาคำที่สองแสดงกรกระทำ ในขณะที่ภาษาเยอรมันสามารถรวมความหมายของการเคลื่อนที่และการกระทำไว้ในรูปคำกริยาคำเดียวได้ เห็นได้จากกริยาเรียงในภาษาไทยถูก



แปลเป็นคำกริยาภาษาเยอรมันเพียงตัวเดียว ซึ่งมีความหมายของการ “มา” รวมอยู่ในคำกริยาที่แปล เช่นประโยค (51) และ (52) หรือแสดงเหตุการณ์ของการ “มา” และเหตุการณ์ของคำกริยาที่ที่สองด้วยอนุภาค 2 อนุภาค โดยให้เหตุการณ์ “มา” แสดงในประโยคหลัก และเหตุการณ์ของคำกริยาที่ที่สองแสดงด้วยอนุประโยคที่ใช้บ่งวัตถุประสงค์ (*um...zu + Inf* ‘in order to Inf’) เช่นประโยค (53)

#### 4.3.3 “มา” ที่เป็นกริยารอง

##### 4.3.3.1 การแสดงทิศทาง

เมื่อคำกริยา “มา” ปราบกฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่จะแสดงทิศทางของเส้นทางในการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าทั้งในเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรม คำกริยา “มา” ที่บ่งชี้ทิศทางในหน่วยสร้างกริยาเรียงถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ ตามลักษณะของภาษาที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น

(51) เมียครูใหญ่เดินออกมาดู

*Die Frau des Oberlehrers*  
the.Nom wife the.Gen headmaster  
*kam heraus.*

came out (towards to the speaker’s reference point)

‘the wife of the headmaster came out (towards to the speaker’s reference point).’

(52) เสียงไวโอลินแว่วมา

*Geigenspiel klang herüber.*

violin playing.Nom sound over (towards to the speaker’s reference point)

‘Violin playing sounded over (towards to the speaker’s reference point)’

(53) กำนันตะโกนถามลงมา

*...schrie der Dorfversteher herunter*

shouted the.Nom village leader down towards to the speaker’s reference point

‘The village leader shouted down (towards to the speaker’s reference point).’

(54) แสงยามเย็นส่องมาบนถนนสี่สี่

*Das letzte Abendlicht beleuchtete*

the.Nom last evening light lightened

*den orangegefarbenen Weg.*  
the.Acc orange color road  
'The last evening light lightened the orange road'

(55) เขาเดินกลับมาถึงกระท่อมในตอนบ่าย

*Es war bereits Nachmittag,*  
it.Nom was already afternoon  
*als er zu seiner Hütte zurückkam.*  
when he to his.Dat hut came back  
'It already was afternoon when he came back to his hut.'

(56) พักยิ้มออกมา

*Fag lächelte*  
Fag smiled  
'Fag smiled.'

ประโยค (51) เดินออกมา แปลเป็นคำกริยาในภาษาเยอรมันว่า *kam heraus* 'came out' ประโยค (52) แ่ว่วมา แปลเป็นคำกริยาในภาษาเยอรมันว่า *klang herüber* 'sound over' และประโยค (53) ตะโกนถามลงมา แปลเป็นคำกริยาในภาษาเยอรมันว่า *schrie herunter* 'shouted down'

ประโยค (54) ส่องมาบนถนนสีส้ม แปลเป็นสกรรมกริยาในภาษาเยอรมันว่า *beleuchtete den orangegefarbenen Weg* 'lightened the orange road' ประโยค (55) เดินกลับมาถึงกระท่อม แปลเป็นคำกริยา *zurückkam* 'came back' และบุพบทวลี *zu seiner Hütte* 'to his hut' ในภาษาเยอรมัน

ประโยค (56) ยิ้มออกมา แปลเป็นคำกริยาภาษาเยอรมันว่า *lächelte* 'smiled' ซึ่งไม่แสดงทิศทางของการปรากฏรอยยิ้มบนใบหน้า จะเห็นได้ว่า ความหมายของทิศทางของคำกริยา "มา" หายไป

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์การเคลื่อนที่ทั้งในภาษาไทยและภาษาเยอรมันที่แปลมาจากภาษาไทยต่างแสดงด้วยอนุภาคยี่ห้อหนึ่งอนุภาคยี่ห้อ ทว่าองค์ประกอบภายในประโยคนั้นแตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะของภาษา กล่าวคือ ในภาษาไทยมีหน่วยสร้างกริยาเรียงจึงสามารถแสดงความหมายอวกาศกับกริยาและทิศทางของการเคลื่อนที่ผ่านรูปคำกริยาหลายคำ และแต่ละคำมีตำแหน่งการปรากฏที่แน่นอน ตำแหน่งแรกของหน่วยสร้างกริยาเรียงเป็นคำกริยาแสดงอวกาศกับกริยาของการเคลื่อนที่ ตำแหน่งส่วนกลางเป็นของคำกริยาแสดงทิศทางที่ไม่อ้างอิงกับผู้พูด และตำแหน่งสุดท้ายเป็นคำกริยา "มา" ซึ่งแสดงทิศทางที่อ้างอิงกับผู้พูด

ในทางตรงกันข้าม ภาษาเยอรมันไม่มีหน่วยสร้างกริยาเรียง เนื่องจากลักษณะของภาษาอนุญาตให้มีคำกริยาเดี่ยวได้เพียงคำเดียวในหนึ่งอนุภาคยี่ห้อ ดังนั้น เหตุการณ์การเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดจึงแสดงออกผ่านรูปภาษาตามลักษณะของการใช้ภาษาที่แตกต่างจาก

ภาษาไทยและตามมุมมองของผู้แปล ทำให้บางครั้งรูปภาษาเยอรมันที่แปลมาจากภาษาไทยตรงกับภาษาต้นฉบับ หรืออาจมีความหมายบางอย่างเพิ่มขึ้นหรือหายไป เช่น ในประโยค (51) – (53) เหตุการณ์การเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดได้รับการแปลเป็นคำกริยาต่างๆ ที่มีคำวิเศษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด *her* ‘hither’ ประสมกับคำบุพบทบ่งสถานที่ เช่น *aus* ‘out’, *über* ‘on; over’, *unter* ‘under; below’ แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับจุดอ้างอิงของผู้พูด คำวิเศษณ์ซึ่งเป็นคำประสมนี้ทำหน้าที่เป็นคำอุปสรรคบ่งชี้ทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด ในบางครั้งคำกริยาที่เป็นฐานร่วมบ่งชี้ทิศทางการเคลื่อนที่ด้วย เช่น *kommen* ‘to come’

นอกจากนี้ เหตุการณ์การเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดยังสามารถแปลเป็นสกรรมกริยา *beleuchten* ‘to lighten’ ที่มีคำอุปสรรค *be-* บ่งบอกว่าผู้กระทำเคลื่อนที่ตัวเองไปที่ใดที่หนึ่งจนถึงจุดหมายที่ต้องการ และจุดหมายของการเคลื่อนที่แสดงด้วยนามวลีที่ทำหน้าที่กรรมของกริยาดังเช่นประโยค (54) หรือมีการแปลเป็นคำกริยาและบุพบทวลีเช่นประโยค (55) ที่แสดงความหมายของทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงผ่านทั้งคำกริยา (*zurückkommen* ‘to come back’) และคำบุพบท (*zu* ‘to’) อีกทั้งมีการแปลที่ความหมายทิศทางของคำกริยาหายไป เช่น ประโยค (56) *ยิ้มออกมา* แปลเป็นคำกริยาคำเดียวคือ *lächelte* ‘smiled’ ทั้งนี้ ในภาษาเยอรมันไม่มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงทิศทางของการยิ้มที่ปรากฏบนใบหน้า และอาจเป็นเพราะว่าผู้พูดภาษาเยอรมันมองว่าการยิ้มเป็นสภาพ ไม่มีการเคลื่อนที่ ดังนั้น ความหมายทิศทางจึงไม่ปรากฏในการแปล

จากการวิเคราะห์การแปลกริยาเรียงที่มีคำกริยา “มา” บ่งชี้ทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยมองสิ่งต่างๆ เช่น การยิ้ม แสง เสียง ในรูปของการเคลื่อนที่หรือการเคลื่อนไหวโดยสัมพันธ์กับผู้พูด ในขณะที่บางครั้งผู้พูดภาษาเยอรมันจะมองสิ่งต่างๆ แตกต่างจากผู้พูดภาษาไทย นั่นคือไม่มองว่าสิ่งนั้นมีการเคลื่อนที่โดยสัมพันธ์กับผู้พูด เช่น ประโยค (56) ผู้พูดภาษาไทยใช้คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่ของกริยา ยิ้ม ที่ปรากฏบนใบหน้า ซึ่งตรงข้ามกับภาษาเยอรมันที่มองว่าการยิ้มนี้เป็นสภาพที่ปรากฏอยู่ ไม่มีการเคลื่อนที่เพื่อมาปรากฏอยู่บนใบหน้า นอกจากนี้ความหมายทิศทางของคำกริยา “มา” มีทั้งตรงกับต้นฉบับ ความหมายเพิ่มขึ้น หรือความหมายหายไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของภาษาที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมัน อีกทั้งมุมมองของผู้แปลมีส่วนสำคัญเช่นเดียวกันในการเลือกแสดงเหตุการณ์ นอกจากนี้ ยังพบว่ากริยาเรียงที่มีคำกริยา “มา” บ่งชี้ทิศทางนั้นมีลักษณะการแปลที่เห็นได้ชัดเจนคือ คำกริยาที่ปรากฏในตำแหน่งแรกของกริยาเรียงจะถูกแปลเป็นคำกริยาเดียวในภาษาเยอรมัน ส่วนคำกริยาที่บ่งชี้ทิศทางของคำกริยาคำแรกจะถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่ต่างกัน เช่น คำกริยา คำอุปสรรคของคำกริยา และคำบุพบท แต่ที่เห็นเด่นชัดที่สุด

คือการใช้คำอุปสรรคบ่งชี้ทิศทางของการเคลื่อนที่ในการแปล จะเห็นได้ว่า ประโยคภาษาเยอรมันที่แปลมาจากคำกริยา “มา” ที่บ่งชี้ทิศทางของการเคลื่อนที่ของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าเข้าสู่จุดอ้างอิงส่วนใหญ่มีความหมายเท่าเทียมกับภาษาไทย

อัตราูปภาษาเยอรมันที่แปลมาจากคำกริยา “มา” ที่อยู่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งบ่งชี้ทิศทางสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

รูปภาษาเยอรมัน	ความถี่	อัตราร้อยละ
<b>VP</b>	246	87.54
ADJ + PP + V		
ADV + ADJ + PP + V		
ADV + ADV + AUX to be Konj II + Vperf		
ADV + MOD + NPAcc + INF		
ADV + PP + V		
ADV + V		
ADV + V + PP		
AUX to be + ADV + ADV + ADV + Vperf		
AUX to be/have + Vperf		
AUX to be Konj II + ADV + PP + Vperf + AUXpass		
AUX to be Konj II + neg + PP + V		
AUX to have + ADV + Vperf		
AUX to have + INF		
AUX to have + neg + NPAcc + Vperf		
AUX to have + NPAcc + ADV + Vperf		
AUX to have + NPAcc + PP + Vperf		
AUX to have + NPAcc + Vperf		
AUX to have Konj II + ADV + PP + INF		
AUX to have Konj II + NPAcc + PP + PP + V		
AUX to have past + NPAcc + PP + Vperf		
AUX to have past + Vperf		
AUX to have past + Vperf + PP		
AUXfut + NPAcc + ADV + INF		
AUXpass + NPAcc + Vperf + Vperf + Vperf		
AUXpass + PP + Vperf		
AUXpass + PRT + ADV + PP + Vperf		
AUXpass + Vperf + Vperf + Vperf		
INF + AUXfut + NPAcc + PP		
INF + MOD		
MOD + ADV + ADV + INF		
MOD + ADV + INF		
MOD + ADV + NPAcc + INF		
MOD + NPAcc + INF		
MOD + NPAcc + PP + INF		
neg + PP + INF + MOD		
NPAcc + ADV + AUX to have Konj II + INF + MOD		
NPAcc + ADV + V		
NPAcc + INF + MOD		

รูปภาษาเยอรมัน (ต่อ)	ความถี่	อัตราร้อยละ
NPAcc + neg + Pron + V NPAcc + neg + V NPAcc + PP + AUX to have past + INF + INF NPAcc + PP + PP + INF NPAcc + PP + V NPAcc + to INF NPAcc + V NPAcc + V + ADV NPAcc + V + conj + PP + V NPAcc + Vperf + AUX to have NPDat + Vperf + AUX to be past NPNom + ADJ + V NPNom + V PP + AUX to have past + NPAcc + Vperf PP + INF PP + PP + INF PP + PP + V PP + PP + Vperf + AUX to be past PP + to INF PP + V PP + V + Conj + V PP + V + NPAcc + ADJ PP + V + PP PP + Vperf + AUX to be/have PP + Vperf + AUX to be/have past Pron + NPAcc + PRT + PP + INF + MOD Pron + Vperf + AUX to have past PRT + conj + NPAcc + ADV + to INF PRT + neg + Pron. + Vperf + AUX to have PRT + NPAcc + V + Conj + NPAcc to INF + PP V V + ADJ + ADJ V + ADJ + ADJ + ADJ V + ADJ + Conj + ADJ V + ADV V + ADV + ADJ V + ADV + INF V + ADV + NPAcc V + ADV + NPAcc + PP + to INF V + ADV + Past participle V + ADV + PP V + ADV + PP + PP V + ADV + PRT V + ADV + ADV + ADJ V + clause V + conj + V + PP V + INF		

รูปภาษาเยอรมัน (ต่อ)	ความถี่	อัตราร้อยละ
V + neg V + neg + ADV V + neg + ADV + NPAcc + to INF V + neg + ADV + PP V + NPAcc V + NPAcc + ADJ V + NPAcc + ADV V + NPAcc + ADV + NPAcc + to INF V + NPAcc + ADV + PP V + NPAcc + INF V + NPAcc + NPDat V + NPAcc + PP V + NPAcc + PP + conj + NPAcc + ADV + to INF V + NPDat + NPAcc + to INF V + NPDat + PronAdv + ADV V + NPDat + PRT + NPAcc V + NPNom V + NPNom + ADJ V + PP V + PP + PP V + PRT V + PRT + ADV V + PRT + NPAcc V + PRT + to INF V Konj II + NPDat + PP + INF Vperf + AUX to be + PP Vperf + AUX to have		
<b>NP</b>	6	2.14
<b>ADJP</b>	5	1.78
ADV + ADJ partizip I Past participle Past participle + PP		
<b>ADVP</b>	1	0.36
ADV		
<b>PP</b>	5	1.78
PP PP + PP		
<b>clause</b>	7	2.49
<b>no translation</b>	11	3.91
<b>รวม</b>	281	100.00

ตารางที่ 4.2 ความถี่ในการแปลคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยารองซึ่งบ่งชี้ทิศทางเป็นรูปภาษาเยอรมัน

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าคำกริยา “มา” ในหน่วยสร้างกริยาเรียงซึ่งบ่งทิศทางของการเคลื่อนที่ที่ออกห่างจากจุดอ้างอิงของผู้พูดจะถูกแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่หลากหลาย ทั้งนี้

ขึ้นอยู่กับโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาในภาษาเยอรมัน ในการแปลความหมายแสดงทิศทางของคำกริยา “มา” รูปภาษาเยอรมันที่เด่นชัดที่สุดคือรูปกริยาวลี ซึ่งมีอัตราความถี่ร้อยละ 87.54 การแปลคำกริยา “มา” บ่งชี้ทิศทางเป็นกริยาวลีในภาษาเยอรมันสามารถแบ่งย่อยออกเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ เช่น รูปอกรรมกริยาหรือสกรรมกริยา และรูปคำกริยาที่ตามด้วยบุพบท เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

- (57) หลานกำนันวิ่งออกมาดู  
*Ein Neffe des Dorfvorstehers stürzte*  
 a.Nom nephew the.Gen village leader rushed  
*heraus,*  
 out (towards to the speaker’s reference point)  
*um nachzusehen.*  
 in order to look over  
 ‘A nephew of the village leader rushed out in order to look over.’
- (58) พี่มุดออกมาด้วยเรี่ยวแรงอ่อนล้า  
*Müde, kraftlos kroch er heraus.*  
 tired powerless crawled he out (towards to the speaker’s  
 reference point)  
 ‘He crawled out wearily and weakly.’

ประโยค (57) - (58) เหตุการณ์ที่มีคำกริยา “มา” ที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงถูกแปลเป็นคำกริยา กล่าวคือ *วิ่งออกมา* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *stürzte heraus* ‘came out’ (ประโยค 57) *มุดออกมา* แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *kroch heraus* ‘crawled out’ (ประโยค 58) ทั้งสองประโยคนี้แปลเป็นภาษาเยอรมันโดยใช้รูปภาษาที่เหมือนกันคือ ความหมายอากัปกริยาของการเคลื่อนที่แสดงด้วยคำกริยา *stürzen* ‘to rush’ และ *kriechen* ‘to crawl’ ตามลำดับ และทิศทางของการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดของทั้งสองประโยคแสดงด้วยคำอุปสรรค *heraus-* ‘out (towards to the speaker’s reference point)’

ตัวอย่างของกริยาเรียงที่มีคำกริยา “มา” ปรากฏเพื่อบ่งชี้ทิศทางซึ่งถูกแปลเป็นสกรรมกริยาที่มีกรรมตรงหรือกรรมรองตามหลัง และคำกริยาที่ตามด้วยบุพบท ได้แก่

- (59) นางจ้องมองมาที่คนทั้งสี่  
*Sie funkelte die vier Männer an*  
 she stared angrily at the.Acc four men prefix  
 ‘She stared at the four men angrily.’
- (60) ดีกรีของเหล้าเผ่นผ่านในตัว นั่นเองเรี่ยวแรงจึงกลับคืนมา  
*Das Alkohol brannte durch seinen Körper,*  
 the.Nom alcohol burnt through his.Acc body

*brachte Kraft und Wohlgefühl zurück,*  
brought back energy and good feeling prefix  
'The alcohol burnt through his body  
and brought energy and good feeling back.'

(61) *เมียและลูกเดินตามออกมาด้วยหน้าตาตื่น*

*Aufgeregt liefen seine Frau und die Kinder*  
exciting ran his.Nom wife and the.Nom children  
*hinter ihm her.*  
after he.Dat hither  
'His wife and children ran after him (towards to the speaker's  
reference point).'

(62) *หลวงตาม่อนเดินผ่านมา*

*kam der ehrwürdige Bruder an ihm vorbei*  
came the.Nom venerable brother at he.Dat pass  
'The venerable monk came and passed him.'

ประโยค (59) *จ้องมองมาที่คนทั้งสี่* แปลเป็นคำกริยาที่ตามด้วยกรรมตรงคือ *funkelte die vier Männer an* 'looked at the four men angrily' ประโยค (60) *จึงกลับคืนมา* แปลเป็นคำกริยาที่ตามด้วยกรรมตรงคือ *brachte Kraft und Wohlgefühl zurück* 'brought energy and good feeling back' ทิศทางของการเคลื่อนที่และเป้าหมายแสดงผ่านคำกริยาและกรรมของกริยา

ประโยค (61) *เดินตามออกมา* แปลเป็น *liefen hinter ihm her* ซึ่งประกอบด้วย คำกริยา *laufen* 'to walk; to go' และบุพบทวลี *hinter* (NP.Dat) *her* 'after someone/something and move in the same direction with it' ซึ่งมีนามวลี *ihm* 'he.Dat' ทำหน้าที่เป็นกรรมรองของคำบุพบทคั่นกลาง และประโยค (62) *เดินผ่านมา* แปลเป็น *kam an ihm vorbei* 'came and passed him' ทั้งสองประโยคแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ด้วยคำกริยาและคำบุพบท

นอกจากนี้ยังมีรูปภาษาเยอรมันอื่นๆ ที่แปลมาจากเหตุการณ์การเคลื่อนที่ซึ่งมีทิศทางเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น การแปลเป็นนามวลี *คุณศัพท์วลี* *วิเศษณ์วลี* *บุพบทวลี* และอนุประโยค รวมถึงการละเหตุการณ์โดยไม่แปลเป็นภาษาเยอรมัน วลีแต่ละประเภทสามารถแบ่งย่อยรูปแบบได้อีก เช่น *คุณศัพท์วลี* สามารถแยกเป็นคำคุณศัพท์ที่มีคำวิเศษณ์มาขยาย และคำคุณศัพท์ที่เป็นคำกริยาในรูป *past participle* เป็นต้น ถึงแม้ว่าสมมูลภาพของการแปลหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีคำกริยา "มา" บ่งชี้ทิศทางจะมีรูปภาษาที่ไม่เหมือนกันตามโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาในภาษาเยอรมัน แต่ความหมายของอากัปกริยา การเคลื่อนที่ และทิศทางเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด รวมถึงจุดเริ่มต้นและเป้าหมายของการเคลื่อนที่มักแสดงในรูปภาษาเดียวกัน



คือกริยาวลี ซึ่งเป็นรูปคำกริยาที่อาจเป็นกรรมกริยาหรือกรรมกริยา และบุพบทวลี และทิศทางของ “มา” ส่วนใหญ่มักจะแสดงผ่านคำอุปสรรคของคำกริยาและคำบุพบท

เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าในภาษาเยอรมันนิยมใช้คำอุปสรรคบ่งชี้ทิศทางนอกเหนือจากคำกริยาและคำบุพบท คำอุปสรรคที่มักใช้เพื่อแสดงทิศทางเคลื่อนที่เข้าสู่ผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูดคือ *her-* ‘hither’ เช่น *herkommen* ‘to come here’, *herlaufen* ‘to walk; to run (towards to the speaker’s reference point)’ และคำอุปสรรคคำนี้อาจประสมกับคำบุพบทอื่นเพื่อเป็นคำอุปสรรคที่บ่งชี้ทิศทางเคลื่อนที่ เช่น ขึ้น ลง เข้า ออก เพิ่มเติมจากการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น *heraus-* ‘out here’: *herausstürzen* ‘to rush out (towards to the speaker’s reference point)’, *herein-* ‘in here’: *hereinkommen* ‘to come in (towards to the speaker’s reference point)’, *herunter-* ‘down here’: *heruntergehen* ‘to walk down (towards to the speaker’s reference point)’ เป็นต้น นอกจากนี้ *her-* ‘hither’ แล้วยังมีคำอุปสรรคคำอื่นที่แสดงทิศทางเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดได้เช่นกัน เช่น *an-* : *ankommen* ‘to arrive’, *zu-* : *j-m einen (unfreundlichen) Blick zuwerfen* ‘to throw an (unfriendly) look at someone’ เป็นต้น

#### 4.3.3.2 เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน

คำกริยา “มา” ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ เช่น มี เป็น (เคย)ชิน คำกริยาแสดงการกระทำ เช่น ทำ กิน เก็บ คิด ฟัน เลี้ยง รอคอย และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น ผ่าน ล่วง จะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน (perfect aspect) กล่าวคือ “มา” แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงมุมมองของผู้พูดว่าเหตุการณ์ปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำเป็นผลสืบเนื่อง (consequences) มาจากเหตุการณ์ก่อนหน้าที่เกิดขึ้นในอดีต หรือกล่าวได้อีกอย่างว่า เหตุการณ์หนึ่งได้เริ่มต้นในอดีตและมีผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำจากการวิเคราะห์ “มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันในข้อมูลนวนิยายที่แปลเป็นภาษาเยอรมันพบว่าเหตุการณ์ประเภทนี้ได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่แสดงกาล (tense) ต่างๆ ได้แก่ อดีตกาลสมบุรณ์ (past perfect tense) ปัจจุบันกาลสมบุรณ์ (present perfect tense) และอดีตกาล (past simple tense) นอกจากนี้ยังแปลเป็นคำคุณศัพท์ที่มาจากคำกริยาในรูป past participle และบุพบทวลี แต่การแปลเป็นรูปกาลต่างๆ ในภาษาเยอรมันมีความเด่นชัดมากที่สุด

เหตุการณ์ที่แสดงโดย “มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันได้รับการแปลเป็นอดีตกาลสมบุรณ์มากที่สุด อดีตกาลสมบุรณ์หรือ Plusquamperfekt ในภาษาเยอรมันใช้แสดงการสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่มีจุดเวลาอยู่ในอดีต ซึ่งหมายความว่าเหตุการณ์ที่ใช้กาลนี้อยู่ก่อนเหตุการณ์ในอดีตที่เป็นจุดอ้างอิง เราใช้อดีตกาลสมบุรณ์เพื่ออ้างอิงถึงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเหตุการณ์บางอย่างที่ถูกอ้างอิงในอดีต ดังนั้นจึงมักใช้คู่กับอดีตกาลหรือปัจจุบันกาลสมบุรณ์

นอกจากนี้ยังใช้แสดงผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์อดีต (Duden-Grammatik, 1998; Helbig and Buscha, 2001) หน่วยสร้างของอดีตกาลสมบูรณ์ในภาษาเยอรมันประกอบด้วยคำกริยาช่วย haben ‘to have’ หรือ sein ‘to be’ ในรูปอดีตกาล + คำกริยาในรูป past participle ตัวอย่างเช่น

(63) เขามีพ่อเพียงคนเดียวเท่านั้นที่เลี้ยงเขามา

*Der Vater allein hatte ihn großgezogen.*  
the.Nom father alone had him.Acc brought up  
‘The father had brought him up alone.’

(64) พักให้นึกสงสัยว่าปากของนางเปื้อนอะไรมา

*Fag wunderte sich, was sie um ihren Mund geschmiert hatte.*  
Fag wondered self what she around her.Acc mouth  
stained had

ประโยค (63) เลี้ยงเขามา แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *hatte ihn großgezogen* ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาช่วยในรูปอดีตกาลและคำกริยาแท้ที่อยู่ในรูป past participle คือ *hatte großgezogen* ‘had brought up’ และกรรมตรงของกริยา *ihn* ‘him’

ประโยค (64) เปื้อนอะไรมา แปลเป็นภาษาเยอรมันว่า *was um ihren Mund geschmiert hatte* ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาช่วยในรูปอดีตกาลและคำกริยาแท้ที่อยู่ในรูป past participle คือ *hatte geschmiert* ‘had stained’ และมีกรรมตรง *was* ‘something’ และบุพบทวลี *um ihren Mund* ‘around her mouth’ คั่นกลาง

“มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าและได้รับการแปลเป็นอดีตกาลและปัจจุบันกาลสมบูรณ์มีจำนวนมากรองลงมา อดีตกาลหรือ Präteritum ในภาษาเยอรมันใช้แสดงเหตุการณ์หรือการกระทำที่สิ้นสุดลงแล้วในอดีต หรือสิ้นสุดก่อนเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และยังเป็นกาลหลักในการเล่าเรื่องหรือรายงานเหตุการณ์ต่างๆ (Duden-Grammatik, 1998; Helbig and Buscha, 2001) ในหน่วยสร้างของอดีตกาลคำกริยาถูกผันให้อยู่ในรูปอดีตกาล ส่วนปัจจุบันกาลสมบูรณ์หรือ Perfekt ในภาษาเยอรมันใช้แสดงการสิ้นสุดของเหตุการณ์ในอดีตที่สิ้นสุดลงก่อนเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และใช้แสดงเหตุการณ์ในอดีตที่มีผลต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ หน่วยสร้างของปัจจุบันกาลสมบูรณ์ในภาษาเยอรมันประกอบด้วยคำกริยาช่วย haben ‘to have’ หรือ sein ‘to be’ ในรูปปัจจุบันกาล + คำกริยาในรูป past participle ตัวอย่างเช่น

(65) นางสมทรงเคยขึ้นมาแล้วกับคำขับไล่ของพัก

*Für Somsong war Fags Gerede, dass er sie*  
for Somsong was Fag’s word that he her  
*wegschicken wollte, nichts Neues.*  
send away would nothing new

‘For Somsong, Fag’s word that he would send her away was nothing new.’

(66) *ข้ากินข้าวมาแล้ว*

*Ich hab gerade gegessen.*

I have just eaten

‘I have just eaten.’

ประโยค (65) *เคยชินมา* แปลเป็นรูปอดีตกาลในภาษาเยอรมันว่า *war nichts Neues* ‘was nothing new’ ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาในรูปอดีตกาล *war* ‘was’ และส่วนเติมเต็ม *nichts Neues* ‘nothing new’

ประโยค (66) *กินข้าวมาแล้ว* แปลเป็นภาษาเยอรมันในรูปปัจจุบันกาลสมบุรณ์หรือ present perfect tense ว่า *hab gerade gegessen* ‘have just eaten’ ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาช่วยรูปปัจจุบันและคำกริยาแท้ในรูป past participle *hab gegessen* ‘have eaten’ และมีคำวิเศษณ์บ่งเวลา *gerade* ‘just’

นอกจากนี้ “มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าสามารถแปลเป็นปัจจุบันกาลได้เช่นกัน แต่ข้อมูลประเภทนี้พบไม่มากนักและมักพบในกรณีที่ “มา” แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันประเภทความต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ (anterior continuing) ปัจจุบันกาลหรือ *Präsen* ในภาษาเยอรมันนอกเหนือจากการใช้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ เวลาปัจจุบันและอนาคตแล้ว ยังใช้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันได้ และมักมีคำวิเศษณ์บ่งเวลาเป็นส่วนขยายปรากฏร่วมด้วย ตัวอย่างเช่น

(67) *ทุกข์ทรมานที่ได้รับตลอดมานี้แหละหรือเป็นเรื่องหนาวร้อน*

*Die Qualen, das Elend, das ich die ganze Zeit erdulde, sind das Unglück!*

the.Nom torture the.Nom distress Rel.pron. I the.Acc all time endure are the.Nom suffering

‘The torture and the distress that I endure all the time are the suffering!’

ประโยค (67) *ได้รับตลอดมา* แปลเป็นรูปปัจจุบันกาลในภาษาเยอรมันว่า *das die ganze Zeit erdulde* ‘endure the torture all the time’ ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาในรูปปัจจุบันกาลและกรรมตรง *erdulde* *das* ‘endure the torture’ และส่วนขยายรวมบ่งเวลา *die ganze Zeit* ‘all the time’

จากการวิเคราะห์การแปลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภาษาเยอรมันไม่มีการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันเหมือนกับภาษาไทยที่แสดงด้วยคำว่า “มา”

เนื่องจากเหตุการณ์เหล่านี้ส่วนใหญ่ได้รับการแปลเป็นกาลต่างๆ โดยเฉพาะกาลสมบุรณ์ทั้งปัจจุบันกาลและอดีตกาล แม้ว่าเหตุการณ์ที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันในภาษาไทยได้รับการแปลเป็นกาลต่างๆ ในภาษาเยอรมัน แต่ไม่ได้หมายความว่ากาลเหล่านี้จะถ่ายทอดเหตุการณ์ไม่ตรงกับภาษาไทย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการตีความบริบทและมุมมองของผู้แปลในการตัดสินใจแปลเหตุการณ์ดังกล่าว กล่าวคือ เมื่อเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันที่แสดงด้วย “มา” แปลเป็นกาลสมบุรณ์ทั้งปัจจุบันกาลและอดีตกาลสามารถแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันได้เช่นเดียวกับในภาษาไทย หน่วยสร้างของปัจจุบันกาลสมบุรณ์มีกริยาช่วย haben ‘to have’ ในรูปปัจจุบันกาลที่แสดงจุดอ้างอิงในปัจจุบัน และคำกริยาในรูป past participle ซึ่งวางเหตุการณ์ไว้ก่อนจุดอ้างอิงในปัจจุบัน ส่วนอดีตกาลสมบุรณ์มีกริยาช่วย haben ‘to have’ ในรูปอดีตกาลที่แสดงจุดอ้างอิงในอดีตและคำกริยาในรูป past participle ซึ่งวางเหตุการณ์ไว้ก่อนจุดอ้างอิงในอดีต (Comrie, 1985: 82) ดังนั้นหน่วยสร้างของกาลสมบุรณ์จึงแสดงเหตุการณ์ผลที่สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต นอกจากนี้หน่วยสร้างที่ทำให้ตีความกาลสมบุรณ์ว่าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันได้แล้ว การตีความกาลสมบุรณ์ร่วมกับบริบทที่มีส่วนสำคัญเช่นกัน เนื่องจากกาลสมบุรณ์สามารถใช้แสดงเหตุการณ์ที่สิ้นสุดลงในอดีตจึงมักใช้แทนอดีตกาล การตีความความหมายของคำกริยาและส่วนขยายอื่นๆ ในประโยคจะช่วยให้สามารถตีความประโยคว่าเป็นเหตุการณ์ที่เสร็จสิ้นแล้วในอดีตและใช้แทนอดีตกาลได้หรือแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน สิ่งที่ใช้แยกความแตกต่างระหว่างการใช้ระหว่างสองรูปแบบนี้คือความหมายของคำกริยา คำกริยาที่มีความหมายแสดงผลที่ตามมาหลังจากเกิดเหตุการณ์ในอดีตแล้วจะใช้แทนอดีตกาลไม่ได้ ดังนั้นเราจึงตีความประโยคกาลสมบุรณ์ที่มีความหมายเช่นนี้ได้ว่าแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น ประโยค (63) และ (64)

การใช้อดีตกาลสมบุรณ์ในประโยค (63) และ (64) แสดงการณัลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน กล่าวคือ ประโยค (63) คำกริยา *großziehen* ‘to bring up’ แสดงเหตุการณ์ที่กินระยะเวลาและมีผลของการกระทำการเลี้ยง เมื่อตีความร่วมกับอดีตกาลสมบุรณ์จะแสดงการณัลักษณะสมบุรณ์ของเหตุการณ์ว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้น ณ จุดเวลาในอดีตก่อนหน้าเวลาที่เป็นจุดอ้างอิง และดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งถึงเวลาที่อ้างอิงในอดีตที่เด็กเติบโต ส่วนประโยค (64) มีการใช้อดีตกาลคู่กับอดีตกาลสมบุรณ์ ซึ่งแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์คือเหตุการณ์ที่พิกสงสัยซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ปากของมายสมทรงเป็อน เหตุการณ์แรกแสดงด้วยคำกริยากริยาในรูปอดีตกาลซึ่งเป็นเวลาปัจจุบันของการเล่าเรื่อง ส่วนเหตุการณ์ที่สองแสดงด้วยรูปอดีตกาลสมบุรณ์ซึ่งแสดงว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นและจบลงก่อนเวลาปัจจุบันของการเล่าเรื่อง และการเป็อนซึ่งเป็นผลสืบเนื่องได้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาปัจจุบันของการเล่าเรื่อง

เช่นเดียวกับอดีตกาลสมบุรณ์ ปัจจุบันกาลสมบุรณ์แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้า ปัจจุบันเช่นกัน กล่าวคือ กาลนี้ใช้แสดงเหตุการณ์ที่เริ่มต้นในอดีตและยังมีผลสืบเนื่องในปัจจุบัน ประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันลักษณะนี้มักมีคำวิเศษณ์บ่งเวลากำกับ (วรรณกรรมเรื่อง, 2540) เช่นประโยค (66) *Ich hab gerade gegessen*. 'I have just eaten' ที่มีคำวิเศษณ์ *gerade* (เพิ่งจะ...เสร็จ) ได้แสดงว่าเหตุการณ์กินข้าวได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และมีผลสืบเนื่องต่อมาในปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำคือผู้กระทำ/ประธานอิ่มแล้วและไม่ต้องการกินข้าวอีก นอกจาก *gerade* แล้วยังมี *eben* (เมื่อตะกี้นี้) การใช้คำวิเศษณ์เหล่านี้ร่วมกับปัจจุบันกาลสมบุรณ์ทำให้ตีความได้ว่าเหตุการณ์นี้ได้เริ่มต้นในอดีตและยังมีผลสืบเนื่องในปัจจุบัน ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำ

นอกจากนี้การแปลเป็นปัจจุบันกาลยังสามารถแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้า ปัจจุบันได้เช่นเดียวกัน กล่าวคือกาลนี้ใช้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และมักมีคำวิเศษณ์บ่งเวลากำกับอยู่ เช่นประโยค (67)

ส่วนการแปลเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันเป็นอดีตกาล (past tense) นั้นเป็นไปได้ว่าแม้ว่าเหตุการณ์มีการเริ่มต้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน แต่ผู้แปลต้องการเน้นที่เหตุการณ์หรือสภาพปัจจุบัน จึงใช้อดีตกาลซึ่งเป็นกาลที่เป็นขอบในการเขียนเล่าเรื่องเหตุการณ์ปัจจุบันดังเช่นประโยค (65)

จะเห็นได้ว่า เนื่องจากภาษาเยอรมันไม่มีการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันเหมือนกับภาษาไทย จึงมีการใช้กาลต่างๆ ร่วมกับการตีความเชิงวัจนปฏิบัติเพื่อแสดงการณ์ลักษณะนี้ อีกทั้งมุมมองของผู้แปลเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เหตุการณ์ที่มี “มา” ซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันในภาษาไทยแปลเป็นกาลแบบใดในภาษาเยอรมัน ดังนั้น การตีความเชิงวัจนปฏิบัติและมุมมองของผู้แปลต่อเหตุการณ์จึงมีบทบาทสำคัญในการแปลเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันเป็นภาษาเยอรมัน จะเห็นได้ว่า การแปลความหมายนี้เป็นภาษาเยอรมันมีกาลเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นมา เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีการแสดงกาลเหมือนกับภาษาเยอรมัน อย่างไรก็ตาม การแปลเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าซึ่งบ่งชี้ด้วย “มา” เป็นกาลต่างๆ ในภาษาเยอรมันส่วนใหญ่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน หรือมีผลสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน แต่ภาษาเยอรมันไม่มีตัวผู้พูดเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ กล่าวคือ ผู้พูดภาษาไทยใช้ “มา” บ่งชี้จุดอ้างอิงของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ว่าอยู่ ณ เวลาที่กล่าวถ้อยคำหรือเวลาที่อ้างอิง ในขณะที่ภาษาเยอรมันแสดงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน แต่ไม่แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดในเหตุการณ์ ดังนั้น เวลาแปลเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันที่บ่งชี้ด้วย “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันความหมายของกาเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิงและ

ความเป็นอัติวิสัยจึงหายไป จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการแปลเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันที่บ่งชี้ด้วย “มา” เป็นภาษาเยอรมันมีกาลเพิ่มขึ้นมา และสูญเสียความหมายเรื่องการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิง

อัตราการแปลคำกริยา “มา” ที่แสดงการณั้ลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

รูปภาษาเยอรมัน	ความถี่	อัตราร้อยละ
<b>VP</b>		
<b>present simple tense</b> PronAdv + V	1	2.78
<b>past simple tense</b> V past V past + NP PP + V past + ADJ NPAcc + NPAcc + V past	4	11.11
<b>present perfect tense</b> AUX to have + ADV + ADV + PP + Vperf AUX to have + ADV + Vperf PRT + NPAcc + ADV + Vperf + AUX to have	3	8.33
<b>past perfect tense</b> ADV + ADV + AUX to have past + PRT + NPAcc + Vperf ADV + AUX to have past + Vperf ADV + PP + AUX to have past + NPAcc + Vperf AUX to be past + NPDat + PP + Vperf + PP AUX to have past + NP + Vperf NPAcc + PP + Vperf + AUX to have past NPNom + PP + Vperf + AUX to be past PP + ADV + ADV + NPAcc + Vperf + AUX to have past PP + ADV + AUX to have past + PP + Vperf PP + AUX to have past + Vperf + NPAcc + to INF PP + Vperf + AUX to be past PP + Vperf + AUX to have past PRT + PP + AUX to be past + Vperf Vperf + AUX to have past PRT + NPAcc + ADV + ADV + Vperf + AUX to have past	16	44.44
<b>ADJP</b> past participle	6	16.67
<b>PP</b> NP + Prep Prep + NP	3	8.33
<b>ADVP</b> ADV	1	2.78

no translation	2	5.56
รวม	36	100.00

ตารางที่ 4.3 ความถี่ในการแปลคำกริยา “มา” ที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบัน

จากตารางข้างบนแสดงให้เห็นว่าการแปลคำกริยา “มา” ที่แสดงการณัลักษณะ เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันเป็นกริยาวลีมีจำนวนมากและเด่นชัดมากที่สุด ถึงแม้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดก่อนหน้าปัจจุบันในภาษาไทยจะได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่หลากหลาย ตามโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของคำกริยา แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการแปลเป็นกาล สมบูรณ์ทั้งในรูปปัจจุบันและรูปอดีต ส่วนรูปภาษาเยอรมันอื่นๆ ได้แก่ รูปคุณศัพท์วลีซึ่งเป็น คำคุณศัพท์ที่เป็นคำกริยาในรูป past participle บุพบทวลี วิเศษณ์วลี และการไม่แปลเหตุการณ์ที่มี “มา” เป็นภาษาเยอรมัน ต่างมีจำนวนน้อย

#### 4.4 สรุป

จากการศึกษาสมมูลภาพในการแปลคำกริยา “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน ทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การแปลคำกริยา “มา” ในแต่ละความหมายเป็น ภาษาเยอรมันมีรูปแบบที่เด่นชัด กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยาเดี่ยวจะแปลเป็นคำกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ที่เข้าสู่ตัวผู้พูดหรือสถานที่ที่ผู้พูดอ้างอิงถึง คำกริยาเหล่านี้ไม่แสดงอากัปกิริยาของการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับคำกริยา “มา” ในภาษาไทย เช่น *kommen* ‘to come’, *bringen* ‘to bring’, *besuchen* ‘to visit’ เป็นต้น ดังนั้น คำกริยาในภาษาเยอรมันที่แปลมาจากคำกริยา “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยวจึงมีความเท่าเทียมกันทางความหมาย เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยานำที่บ่งชี้ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ ผู้พูดเน้นมุมมองต่อเหตุการณ์ว่าผู้กระทำกริยาได้เปลี่ยนการกระทำจากเหตุการณ์หนึ่งเข้าสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง โดยผู้พูดได้วาง มุมมองของเขาไว้ที่เหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ ปัจจุบัน ผู้แปลเลือกที่จะไม่แปลคำกริยา “มา” ที่บ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ แต่นิยม แปลเฉพาะเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” แทน เนื่องจากผู้พูด ภาษาเยอรมันสนใจเพียงการเคลื่อนที่และการกระทำจริงเท่านั้น ดังนั้นการไม่แปลคำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยานำเป็นภาษาเยอรมันจึงทำให้สูญเสียความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ รวมถึงการบ่งชี้จุดอ้างอิงและความเป็นอัตวิสัยที่เป็นองค์ประกอบหลักทางความหมายของ คำกริยา “มา”

นอกจากนี้ เมื่อคำกริยา “มา” เป็นกริยารองจะทำหน้าที่เสริมความหมายของคำกริยาที่อยู่ข้างหน้าในเรื่องของทิศทางของเส้นทางการเคลื่อนที่และการณ์ลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าปัจจุบัน ผู้แปลจะเลือกใช้รูปภาษาเยอรมันที่เด่นชัดในแต่ละความหมาย กล่าวคือ คำกริยา “มา” ที่เสริมความหมายเรื่องทิศทางของเส้นทางการเคลื่อนที่เข้าสู่ตัวผู้พูดหรือสถานที่ที่ผู้พูดอ้างอิง มักจะแสดงด้วย 1) คำบ่งชี้จุดอ้างอิง *her* ‘hither’ ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์บ่งทิศทางแต่ทำหน้าที่เป็นคำอุปสรรคของคำกริยา และคำวิเศษณ์บ่งชี้การเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดนี้มักประสมกับคำบุพบท เช่น *aus* ‘out’, *unter* ‘under; down’ เป็นต้น แล้วใช้เป็นคำอุปสรรคแสดงทิศทางของคำกริยาที่เป็นฐาน เช่น *herauskommen* ‘to come out (towards to the speaker or the speaker’ reference point), *herunterschreien* ‘to shout from upstairs to downstairs (towards to the speaker or the speaker’ reference point)’ และ 2) บุพบทวิเศษณ์แสดงทิศทางเคลื่อนที่ของผู้กระทำกริยาเข้าสู่เป้าหมายซึ่งเป็นสถานที่ของผู้พูดเองหรือเป็นสถานที่ที่ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ ความหมายเสริมเรื่องทิศทางนี้ถูกแปลเป็นภาษาเยอรมันที่มีความหมายเท่าเทียมกับภาษาไทย ส่วนคำกริยา “มา” ที่บ่งชี้การณ์ลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าปัจจุบัน ผู้แปลนิยมแปลเป็นอนุพากย์ที่อยู่ในรูปกาลสมบุรณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ผู้อ่านสามารถตีความกาลสมบุรณ์ว่าเป็นเหตุการณ์ที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าปัจจุบันได้จากการตีความบริบท ความหมายของคำกริยา และส่วนขยายต่างๆ ในอนุพากย์ เช่น คำวิเศษณ์ *gerade* (เพิ่งจะ), *soeben* (เมื่อตะกี้นี้) หรือการใช้กาลสมบุรณ์คู่กับอดีตกาลซึ่งทำให้ตีความได้ว่าเหตุการณ์ได้เริ่มต้นในอดีตและดำเนินมาถึงปัจจุบัน ณ เวลาของถ้อยคำ หรือเหตุการณ์เพิ่งสิ้นสุดและยังมีผลสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ณ เวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ การแปลความหมายเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบันที่บ่งชี้ด้วย “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันมีการสูญเสียความหมายเรื่องการบ่งชี้จุดอ้างอิงและความเป็นอัตวิสัย เนื่องจากผู้พูดภาษาไทยใช้ “มา” แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน โดยวางจุดอ้างอิงไว้ที่ปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือกล่าวถ้อยคำ ในขณะที่ผู้พูดภาษาเยอรมันแสดงเพียงเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันหรือแสดงผลที่สืบเนื่องจากเหตุการณ์ในอดีต) แต่ไม่ได้แสดงจุดอ้างอิงของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์เหมือนกับภาษาไทย

ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมันที่เห็นได้ชัดเจนคือลักษณะการถ่ายทอดเหตุการณ์ที่แสดงด้วยความหมายของคำกริยา “มา” แต่ละความหมาย ซึ่งเป็นผลมาจากการมองโลกที่แตกต่างกันระหว่างสองวัฒนธรรม โดยเฉพาะการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ซึ่งไม่ใช่การเคลื่อนที่จริงเชิงกายภาพ กล่าวคือ ผู้พูดภาษาไทยนิยมใช้ “มา” แสดงความรู้สึกว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดทั้งในโลกแห่งความจริงและในเชิงนามธรรมซึ่งแสดงการเปลี่ยนเหตุการณ์ก่อนหน้านี้มาสู่เหตุการณ์ปัจจุบัน การเปลี่ยนเข้าสู่เหตุการณ์ปัจจุบันแสดงนัยของความตั้งใจในการทำเหตุการณ์ปัจจุบันให้สำเร็จลุล่วงและความสำเร็จของเหตุการณ์ปัจจุบัน



การใช้คำกริยา “มา” แสดงความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์จัดเป็น affective meaning ตามแนวความคิดของลีช (Leech, 1983) เนื่องจากคำกริยา “มา” สะท้อนความรู้สึกส่วนตัวของผู้พูด รวมถึงทัศนคติต่อสิ่งที่ผู้พูดกำลังพูดถึงผ่านเนื้อหาที่แฝงอยู่ในคำที่ใช้ การใช้คำแสดงความรู้สึกเช่นนี้เป็นลักษณะเฉพาะของผู้พูดภาษาไทย ขณะเดียวกันผู้พูดภาษาเยอรมันไม่เน้นการเคลื่อนที่จากเหตุการณ์หนึ่งเข้าสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง แต่จะบอกเล่าเหตุการณ์ทีละเหตุการณ์และมีกรายงานเหตุการณ์ตามความจริงที่พบเห็น ดังนั้น เราจึงไม่พบการใช้ภาษาเยอรมันที่แสดงทัศนคติต่อการเปลี่ยนเหตุการณ์ในการแปลคำกริยา “มา”

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาสมมูลภาพในการแปลโดยเน้นศึกษาคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยและการแปลคำกริยาทั้งสองคำนี้เป็นภาษาเยอรมันในงานวรรณกรรมนิยายแปล งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยที่ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน 2) เพื่อจัดประเภทของรูปภาษาเยอรมันในนวนิยายฉบับแปลที่ตรงกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยที่วิเคราะห์ในข้อ 1 และ 3) เพื่อศึกษาความเท่าเทียมกันทางความหมายระหว่างคำกริยา “ไป” และ “มา” ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและรูปภาษาเยอรมันที่ตรงกับคำทั้งสองในนวนิยายฉบับแปล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้ ในขั้นแรกผู้วิจัยรวบรวมประโยคที่มีคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในนวนิยายภาษาไทยเรื่อง “คำพิพากษา” ของ ชาติ กอบจิตติ จากนั้นผู้วิจัยจัดกลุ่มคำกริยา “ไป” และ “มา” ตามตำแหน่งการปรากฏในประโยค และวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในตำแหน่งต่างๆ พร้อมทั้งแยกประเภทคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้งสองคำนี้ ต่อมาผู้วิจัยเปรียบเทียบข้อมูลภาษาไทยของความหมายแต่ละความหมายที่คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงกับข้อมูลภาษาเยอรมันที่แปลมาจากความหมายนั้น และศึกษาว่าในการแปลรูปภาษาเยอรมันใดถูกใช้เพื่อแสดงความหมายนั้น รูปภาษาเยอรมันแสดงความหมายที่ เท่าเทียมกันกับภาษาไทยหรือไม่ ขั้นตอนสุดท้ายผู้วิจัยจะบันทึกความถี่ของรูปภาษาเยอรมันที่แสดงความหมายแต่ละความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” และสรุปหารูปภาษาเยอรมันที่เด่นชัดในการแสดงความหมายนั้น

ในการจัดกลุ่มข้อมูลประโยคที่มีคำกริยา “ไป” และ “มา” ตามรูปแบบวากยสัมพันธ์หรือตำแหน่งการปรากฏ ผู้วิจัยสามารถแบ่งตำแหน่งการปรากฏของคำกริยาทั้งสองนี้ออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) ตำแหน่งกริยาเดี่ยว 2) ตำแหน่งกริยานำ และ 3) ตำแหน่งกริยารอง ตำแหน่งการปรากฏของคำกริยา “ไป” และ “มา” สามารถอธิบายได้ดังนี้ คำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวในประโยคหรืออาจมีกริยาช่วยนำหน้า เช่น *เขา(จะ)ไปโรงเรียน เขา(อาจ)มาช้า* ในหน่วยสร้างกริยาเรียง คำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยานำเมื่อปรากฏนำหน้าคำกริยาอื่น เช่น *เขาไปช่วยงานอยู่ไม่ขาด ชาวบ้านมาทำบุญที่วัด* และเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่น

จัดเป็นกริยารอง เช่น เขาถือจดหมายไป เธอจึงมองมาที่เขา และคำกริยา “ไป” และ “มา” ในแต่ ละตำแหน่งแสดงความหมาย ดังนี้

ผู้วิจัยสามารถแบ่งความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” ออกเป็นความหมายหลัก 2 ความหมายตามรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ นั่นคือ 1) การเคลื่อนที่ และ 2) การเสริมความหมาย ของคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าคำกริยา “ไป” และ “มา” การเคลื่อนที่เป็นความหมายที่ปรากฏเมื่อ คำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยาเดี่ยวและกริยานำในหน่วยสร้างกริยาเรียง ส่วนความหมาย เสริมคำกริยาอื่นเกิดขึ้นเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยารองในหน่วยสร้างกริยาเรียง

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยาเดี่ยว คำกริยา “ไป” บ่งชี้การเคลื่อนที่เชิงกายภาพ ออกจากสถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวด้วยคำ เช่น เขา ไปวัด คำกริยา “ไป” แสดงเหตุการณ์ที่ผู้กระทำ/ประธานเคลื่อนที่ออกจากสถานที่หรือจุดอ้างอิง ของผู้พูด ส่วนคำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวด้วยคำ เช่น ลูกบ้านต่างต้องมาที่วัด คำกริยา “มา” แสดงเหตุการณ์ ที่ผู้กระทำ/ประธานเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่หรือจุดอ้างอิงของผู้พูด

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยานำจะบ่งชี้ความหมายความห่างเชิงระยะทางของ เหตุการณ์เหมือนกัน ในที่นี้คำกริยา “ไป” และ “มา” ไม่ได้แสดงความหมายการเคลื่อนที่เชิง กายภาพ แต่แสดงการเปลี่ยนเหตุการณ์จากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง แม้ว่าคำกริยาทั้ง สองจะมีความหมายเหมือนกัน แต่แสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา “ไป” จะเน้นว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” เป็นเหตุการณ์ที่ ออกไปจากเหตุการณ์ที่ผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ ในที่นี้คำกริยา “ไป” จึงเน้นว่าผู้กระทำ/ ประธานจะเปลี่ยนการกระทำจากเหตุการณ์หนึ่งที่ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งที่อยู่ ห่างจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ความหมายนี้ยังแสดงความหมายโดยนัยถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิด เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในอนาคตหรือแสดงความตั้งใจที่จะทำเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งใน อนาคต เช่น เขากลัวน้ำเหลืองน้ำหนองจะไปติดเขา อย่างไรก็ตาม บางครั้งความหมายการ เคลื่อนที่เชิงกายภาพของคำกริยา “ไป” ยังคงอยู่ แต่ในบริบทนี้เหตุการณ์การเคลื่อนที่ได้ลด ความสำคัญลง และจุดสนใจของผู้พูดจะอยู่ที่เหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” มากกว่าเหตุการณ์ “ไป” เช่น พ่อยังคงไปคุยกับพระอยู่เสมอ ในที่นี้คำกริยา “ไป” แสดงความ ตั้งใจหรือเจตนาในการทำบางสิ่งบางอย่าง นั่นคือ การคุยกับพระ

ในทางตรงกันข้าม ผู้พูดใช้คำกริยา “มา” เพื่อแสดงว่าเขาได้วางมุมมองของเขาไว้ที่ เหตุการณ์เป้าหมายซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” ดังนั้น การเคลื่อนที่เข้าสู่ จุดอ้างอิงของผู้พูดของคำกริยา “มา” จึงสามารถตีความเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่า ผู้กระทำ/ประธานมี ความตั้งใจในการเคลื่อนที่ออกจากเหตุการณ์ก่อนหน้าเข้าสู่เหตุการณ์เป้าหมายซึ่งเป็นเหตุการณ์

ปัจจุบันที่ผู้พูดวางมุมมองของเขาไว้ ความหมายเชิงวัจนปฏิบัตินี้แสดงความหมายโดยนัยถึงความสำเร็จในการทำเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น *ฉันจะมาลื้อแกเล้งทำไม* ในกรณีที่คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ เหตุการณ์การเคลื่อนที่ได้ลดความสำคัญลง และผู้พูดให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” ในที่นี้ คำกริยา “มา” แสดงความตั้งใจหรือเจตนาในการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดเพื่อกระทำเหตุการณ์ในปัจจุบัน ณ เวลาที่อ้างอิงหรือกล่าวถ้อยคำ เช่น *เขามาเยี่ยมพัก* อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าคำกริยา “มา” จะแสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพหรือเชิงนามธรรม คำกริยา “มา” ได้แสดงความหมายโดยนัยว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “มา” บรรลุเป้าหมายที่ผู้กระทำ/ประธานตั้งใจหรือมีเจตนาไว้

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยารอง จะบ่งชี้ความหมายเสริมคำกริยาที่ปรากฏข้างหน้าเหมือนกัน คำกริยาทั้งสองจะเสริมความหมายเรื่องทิศทางของการเคลื่อนที่และทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ของการณ์ลักษณะต่างๆ ส่วนการเกินความเกินพอดีเป็นความหมายเสริมที่เกิดขึ้นกับคำกริยา “ไป” เท่านั้น การบ่งชี้ความหมายเหล่านี้ขึ้นอยู่กับประเภทของคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา “ไป” และ “มา” ในประโยค กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่จะแสดงทิศทางของเส้นทางในการเคลื่อนที่ ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่แบบตรงไปตรงมา เพราะปรากฏร่วมคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ คำกริยา “ไป” จะแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด ในขณะที่คำกริยา “มา” จะแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น *พักเดินไปทางอาคารเรียน ครูใหญ่เดินมาที่ประตู*

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงเหตุการณ์ประเภทต่างๆ จะบ่งชี้ความหมายเสริมเหตุการณ์ที่แสดงการณ์ลักษณะในเรื่องของทิศทาง การดำเนินเหตุการณ์ กล่าวคือ คำกริยา “ไป” สามารถเสริมความหมายเรื่องทิศทาง การดำเนินเหตุการณ์ได้ทั้งในการณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์และการณ์ลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ เมื่อคำกริยา “ไป” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ คำกริยาประเภทนี้แบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 3 ประเภท คือ 1) คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป *หัก ตาย หาย หลับ* 2) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ (*กลายเป็น เปลี่ยนแปลง กลายเป็น*) และ 3) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ *ผ่าน เลย* ที่มีองค์ประกอบอื่นซึ่งบ่งชี้จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ คำกริยา “ไป” จะบ่งชี้การณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) โดยแสดงว่าเหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาเหล่านี้เกิดขึ้นและจบสิ้นอย่างสมบูรณ์แล้ว (completion of the situation) นอกจากนี้คำกริยา “ไป” ยังแสดงความหมายเชิงวัจนปฏิบัติได้ว่าการเคลื่อนที่ออกจากคุณสมบัติหนึ่งเข้าสู่สภาพปัจจุบัน (inception of situation) ในแง่นี้แสดงว่าผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ที่จุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่เข้าสู่สภาพใหม่ และคำกริยา “ไป” บ่งชี้การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่

แสดงเหตุการณ์พลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ คำกริยาประเภทนี้แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท คือ คำกริยาแสดงการกระทำ *ดื่ม ร้องเพลง* และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ *ดำเนิน* คำกริยา “ไป” แสดงมุมมองของผู้พูดว่าในขณะที่ผู้กระทำ/ประธานกระทำกริยาหนึ่งอยู่ เหตุการณ์นี้ได้เริ่มต้นขึ้นและดำเนินไปเรื่อยๆ ผู้พูดมองเหตุการณ์นี้ในเวลาที่ยุ่กระทำ/ประธานกำลังทำกริยาอยู่ ซึ่งเป็นเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และการกระทำนี้ดำเนินเลยไปจากเวลาที่กล่าวถ้อยคำ

คำกริยา “มา” เสริมความหมายเรื่องทิศทางกริยาดำเนินเหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (Perfect/Anterior) เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาประเภทต่างๆ กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพเหตุการณ์ทรงสภาพที่อาจมีหรือไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เช่น เป็น มี จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทกริยามีอยู่ของสภาพ (state-exists) เมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำ (action verbs) จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของคำกริยา คือ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำที่ไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ “มา” จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทความต่อเนื่องของเหตุการณ์ (anterior continuing) และเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ “มา” จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ในแง่ของผล (perfect of result) ในลักษณะเดียวกันเมื่อคำกริยา “มา” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์แตกต่างกันตามประเภทของคำกริยา คือ เมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่ไม่แสดงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ “มา” จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ประเภทความต่อเนื่องของเหตุการณ์ (anterior continuing) และเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่แสดงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ “มา” จะบ่งชี้ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต (anterior) ในความหมายนี้ผู้พูดใช้ “มา” เพื่อแสดงว่ามุมมองของเขาอยู่ที่เหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นเวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ และเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ก่อนหน้า

นอกจากนี้คำกริยา “ไป” ยังแสดงความหมายเสริมเรื่องความเกินพอดีเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการประเมินค่า คำกริยา “ไป” บ่งบอกถึงทัศนคติหรือมุมมองของผู้พูดที่มีต่อสิ่งหนึ่งในเชิงปริมาณหรือคุณภาพว่าสิ่งนั้นไม่ตรงกับความคิดหวังของผู้พูดหรือไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้พูดคิด ผู้พูดใช้คำกริยา “ไป” เพื่อแสดงว่าผู้พูดได้วางมุมมองของเขาไว้ที่ปริมาณหรือคุณภาพที่เขาคาดไว้ และสิ่งที่ไม่ตรงกับความคิดหวังของเขาเป็นสิ่งที่ออกไปจากมุมมองของเขา

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลภาษาไทยของความหมายแต่ละความหมายที่คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงกับข้อมูลภาษาเยอรมันที่แปลมาจากความหมายเหล่านั้นเพื่อศึกษาความเท่าเทียมกัน

ทางความหมายระหว่างสองภาษานี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลใช้รูปภาษาเยอรมันที่หลากหลายในการแปลความหมายต่างๆ ของคำกริยา “ไป” และ “มา” ดังนี้

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยาเดี่ยวที่แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและเข้าสู่จุดอ้างอิง สามารถแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันที่มีสมมูลภาพหรือความเท่าเทียมกันทางความหมาย ดังนี้ คำกริยา “ไป” ได้รับการแปลเป็น 1) คำกริยาเดี่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำกริยาบอกอาการกับการเคลื่อนที่ เช่น *gehen* ‘to go on foot’, *fahren* ‘to go by means of transportation’ เป็นต้น 2) คำวิเศษณ์ เช่น *fort* ‘away’, *weg* ‘away; off’ เป็นต้น 3) นุพบทวลี เช่น *nach Hause* ‘to house’ และ 4) การแปลเป็นสัณฐานรูปหรือการไม่แปลความหมายนี้ ส่วนคำกริยา “มา” ได้รับการแปลเป็น 1) คำกริยาเดี่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำกริยาที่ไม่แสดงอาการกับการเคลื่อนที่ เช่น *kommen* ‘to come’, *zusammenströmen* ‘to come from all direction; to flock together (towards the speaker’s reference point)’ เป็นต้น และ 2) คำวิเศษณ์ เช่น *da* ‘there’ ถึงแม้ว่าการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยวมีรูปภาษาเยอรมันที่หลากหลาย แต่รูปภาษาที่เด่นชัดที่สุดในการแปลความของการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและเข้าสู่จุดอ้างอิงในภาษาไทยคือ การแปลเป็นรูปคำกริยาเดี่ยวในภาษาเยอรมัน จะเห็นได้ว่า การแปลคำกริยา “ไป” เป็นภาษาเยอรมันมีความหมายของอาการกับการเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นมา ในขณะที่การแปลคำกริยา “มา” เป็นภาษาเยอรมันมีความเท่าเทียมกันทางความหมายกับภาษาไทย นั่นคือ ไม่แสดงอาการกับการเคลื่อนที่เหมือนกัน

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่เป็นกริยานำบ่งชี้ความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” และ “มา” ได้รับการแปล แต่ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ที่บ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยไม่ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมัน นั่นหมายความว่าความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยหายไปในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน อย่างไรก็ตาม ความหมายนี้อาจถูกแปลเป็นภาษาเยอรมัน เมื่อผู้แปลเห็นว่าคำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงการเคลื่อนที่เชิงกายภาพนอกเหนือจากความหมายเชิงอัตวิสัยด้วย ในกรณีนี้ความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” และคำกริยาที่ตามหลังคำกริยาทั้งสองนี้ได้รับการแปลเป็นภาษาเยอรมันด้วยรูปภาษาเยอรมันต่างๆ เช่น คำกริยาเดี่ยว *ไปหา* แปลเป็น *bringen* ‘to bring’ *มาเยี่ยม* แปลเป็น *besuchen* ‘to visit’ และคำกริยาที่ตามด้วยคำบุพทวลี *ไปอาบน้ำ* แปลเป็น *zum Baden gehen* ‘to go to take a bath’ เป็นต้น ดังนั้น รูปแบบที่เด่นชัดที่สุดในการแปลความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์คือการไม่แปลความหมายนี้ในภาษาเยอรมัน ทำให้ความหมายนี้หายไป

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยารองจะเสริมความหมายในเรื่องของทิศทางของ hareketเคลื่อนที่และทิศทางการดำเนินเหตุการณ์ของการณ์ลักษณะ ส่วนความหมายความเกินความพอดีจะเกิดขึ้นกับคำกริยา “ไป” เท่านั้นความหมายแต่ละความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” แปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ ดังนี้

คำกริยา “ไป” และ “มา” ที่บ่งชี้ทิศทางของเส้นทางได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันได้หลายรูป เช่น การแปลเป็นคำกริยาเดี่ยว คำกริยาที่ตามด้วยบุพบทวลี และคำกริยาที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์บ่งชี้ทิศทางซึ่งทำหน้าที่เป็นคำอุปสรรค *hin* ‘thither’ หรือ *her* ‘hither’ เป็นต้น ถึงแม้ว่าความเท่าเทียมกันทางความหมายของการแปลทิศทางของคำกริยา “ไป” และ “มา” จะมีรูปภาษาที่ไม่เหมือนกันตามโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาเดี่ยวในภาษาเยอรมัน แต่ความหมายของทิศทางการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงมักแสดงผ่านคำกริยาเดี่ยวที่บ่งความหมายทิศทางในตัวเองหรือมีคำอุปสรรคบ่งทิศทางของคำกริยาที่เป็นฐาน กล่าวคือ เมื่อผู้แปลแปลทิศทางของคำกริยา “ไป” จะใช้คำกริยาเดี่ยวที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น *gehen* ‘to go on foot’ หรือใช้คำกริยาเดี่ยวที่มีคำอุปสรรคบ่งชี้ทิศทาง เช่น *hinübergehen* ‘to go upstairs’, *hinschleppen* ‘to carry away’, *wegschaffen* ‘to send away’ เป็นต้น เมื่อผู้แปลแปลทิศทางของคำกริยา “มา” จะใช้คำกริยาเดี่ยวที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด เช่น *kommen* ‘to come’ หรือใช้คำกริยาเดี่ยวที่มีคำอุปสรรคบ่งชี้ทิศทาง เช่น *herkommen* ‘to come here’, *herlaufen* ‘to walk (towards the speaker’s reference point)’ *hereinkommen* ‘to come in (towards the speaker’s reference point)’, *anschauen* ‘to look at’ เป็นต้น

นอกจากนี้ทิศทางของคำกริยา “ไป” และ “มา” มักแสดงผ่านคำบุพบทเช่นกัน ลักษณะการใช้คำบุพบทในภาษาเยอรมันทำให้เราทราบได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่หรือไม่ กล่าวคือ คำบุพบทที่ตามด้วยคำนามในการกรรมตรง (accusative case) บ่งการเปลี่ยนสถานที่ การเคลื่อนที่ และทิศทาง ส่วนคำกริยาที่ตามด้วยคำนามในการกรรมรอง (dative case) จะไม่บ่งชี้การเปลี่ยนสถานที่ แต่บ่งชี้ตำแหน่งหรือสถานที่ อย่างไรก็ตาม คำบุพบทบางคำตามด้วยคำนามในการกรรมรองเสมอแม้ว่าจะบ่งการเปลี่ยนสถานที่หรือทิศทาง เช่น *aus* ‘out’, *zu* ‘to’, *nach* ‘to’ จากการวิเคราะห์การแปลทิศทางการเคลื่อนที่ของคำกริยา “ไป” และ “มา” จะเห็นได้ว่ารูปแบบที่เด่นชัดที่สุดในการแปลความหมายนี้คือ การแปลเป็นคำกริยาเดี่ยวและการแปลเป็นคำกริยาที่ตามด้วยบุพบทวลี จะเห็นได้ว่าการแปลความหมายเสริมเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ซึ่งบ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมันนั้นมีความหมายเท่าเทียมกัน

เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” บ่งชี้ทิศทางการดำเนินเหตุการณ์ของการณ์ลักษณะ ผู้แปลจะใช้รูปภาษาเยอรมันที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยา “ไป” ที่บ่งชี้การณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์

และแบบไม่สมบูรณ์ (perfective & imperfective aspect) ได้รับการแปลเป็นคำกริยาในรูปของอดีตกาล และคำกริยาช่วยตามด้วยคำกริยาในรูป past participle แต่รูปแบบที่เด่นชัดที่สุดในการแปลการณลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์คือคำกริยาในรูปของอดีตกาล ทั้งนี้เป็นเพราะรูปภาษาเยอรมันนี้เป็นรูปประโยคของอดีตกาลที่ใช้เป็นกาลหลักในการเล่าเรื่องในนวนิยาย

อย่างไรก็ตาม รูปภาษาเยอรมันต่างๆ มีความเท่าเทียมกันกับความหมายในภาษาไทย เนื่องจากภาษาเยอรมันมักแสดงการณลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์ผ่านรูปภาษาต่างๆ ได้แก่ คำกริยา คำบุพบท และหน่วยสร้างบางหน่วยสร้าง กล่าวคือ การณลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์แสดงผ่านความหมายของคำกริยา โดยเฉพาะคำกริยาที่แสดงการณลักษณะแบบสมบูรณ์มักมีคำอุปสรรค เพื่อให้คำกริยาที่แสดงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์เปลี่ยนเป็นการณลักษณะแบบสมบูรณ์ เช่น *schlafen* ‘to sleep’ – *einschlafen* ‘to fall asleep’, *blühen* ‘to blossom’ – *verblühen* ‘to wither; fade’ เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบของหน่วยสร้างบางหน่วยสร้างสามารถแสดงการณลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์ได้ รูปภาษาเยอรมันที่ใช้ในการแสดงการณลักษณะแบบสมบูรณ์คือคำกริยาช่วย *sein* ‘to be’ ตามด้วยคำกริยาในรูป past participle ซึ่งเป็นหน่วยสร้างกาลสมบูรณ์ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจนเกิดสภาพใหม่ และหน่วยสร้างกรรมวาจกแสดงสภาพ (Zustandpassiv) ส่วนรูปภาษาเยอรมันที่ใช้ในการแสดงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์คือคำบุพบท *beim* ‘during:the’, *am* ‘at:the’, *im* ‘in:the’ และการใช้รูปภาษา am-Inf-sein

ส่วนคำกริยา “มา” ที่บ่งชี้เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน (perfect/anterior) ได้รับการแปลเป็นรูปภาษาเยอรมันต่างๆ ได้แก่ คำกริยาช่วยตามด้วยคำกริยาในรูป past participle คำกริยาในรูปอดีตกาล บุพบทวลี และคุณศัพท์วลี แต่รูปแบบที่เด่นชัดที่สุดในการแปลความสมบูรณ์ของเหตุการณ์คือรูปคำกริยาช่วยตามด้วยคำกริยาในรูป past participle ซึ่งเป็นรูปภาษาของกาลสมบูรณ์ (perfect tense) ผู้แปลใช้กาลนี้ในการแปลมากที่สุด อาจเป็นเพราะรูปภาษาที่แสดงความสำคัญหรือความตรงประเด็นของเหตุการณ์ในอดีตต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน กล่าวคือ รูปปัจจุบันกาลสมบูรณ์มีคำกริยาช่วยแสดงจุดอ้างอิงในปัจจุบันและคำกริยาในรูป past participle ที่วางเหตุการณ์ไว้ก่อนจุดอ้างอิงในปัจจุบัน ส่วนรูปอดีตกาลสมบูรณ์มีคำกริยาช่วยแสดงจุดอ้างอิงในอดีตและคำกริยาในรูป past participle ที่วางเหตุการณ์ไว้ก่อนจุดอ้างอิงในอดีต ดังนั้น รูปภาษานี้จึงแสดงเหตุการณ์ในปัจจุบันที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในอดีต

จะเห็นได้ว่าภาษาเยอรมันสามารถแสดงการณลักษณะต่างๆ ได้เหมือนกับภาษาไทย แต่ทว่าการแสดงทิศทางของการดำเนินเหตุการณ์ของการณลักษณะต่างๆ ที่บ่งชี้ด้วยคำกริยา “ไป” และ “มา” นั้นไม่มีในภาษาเยอรมัน ดังนั้น ในการแปลความหมายของการเคลื่อนที่ การบ่งชี้จุดอ้างอิงและความเป็นอัตวิสัยจึงสูญเสียไป และเนื่องจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาในตระกูล



อินโด-ยูโรเปียนที่ต้องแสดงกาลที่คำกริยาเสมอ ในขณะที่ภาษาไทยไม่มีกาล กาลจึงเป็นความหมายที่เพิ่มขึ้นมา

นอกจากความหมายทิศทางและการณ์ลักษณะแล้ว คำกริยา “ไป” ยังแสดงการเกินความพอดี ความหมายนี้ถูกแปลเป็นรูปภาษาที่หลากหลาย เช่น คำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ แต่รูปภาษาที่พบบ่อยคือ การแปลเป็นคำวิเศษณ์ เช่น *zu* ‘too’, *ganz* ‘quite; really’ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าประโยคภาษาเยอรมันมีความหมายเท่าเทียมกับประโยคภาษาไทย เนื่องจากการเกินความพอดีเป็นความหมายใหม่ที่ขยายออกมาจากความหมายหลักของคำกริยา “ไป” และชัดเจนกว่าการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิง หากไม่แปลความหมายนี้เป็นภาษาเยอรมันจะทำให้ความหมายของประโยคผิดเพี้ยนไปไม่ตรงกับภาษาต้นฉบับ

การศึกษาความเท่าเทียมกันในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมันพบว่ามีความหมายที่สูญเสียไปและความหมายที่เพิ่มขึ้นมาเนื่องจากลักษณะที่แตกต่างกันของภาษาไทยและภาษาเยอรมัน กล่าวคือ ตามแบบลักษณะเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของทาลมี (Talmy, 2000) คำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นคำกริยาที่ไม่แสดงอากัปกริยาในการเคลื่อนที่ หากผู้พูดต้องการแสดงอากัปกริยาในการเคลื่อนที่จำเป็นต้องใช้คำกริยาที่แสดงความหมายนั้นเพิ่มในประโยค ซึ่งเป็นลักษณะของภาษา *equipollently framed* ที่แสดงความหมายของอากัปกริยาด้วยคำกริยาหนึ่งคำ (เช่น เดิน) และแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงหรือเข้าสู่จุดอ้างอิงด้วยคำกริยาอีกคำหนึ่ง (เช่น ไป มา) ในขณะที่ภาษาเยอรมันจัดเป็นภาษา *satellite framed* ซึ่งแสดงความหมายของอากัปกริยาและการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงไว้ในคำกริยาคำเดียวได้ (เช่น *gehen* ‘to go by foot’) และมีคำกริยาแสดงอากัปกริยาเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่เป็นกริยาเดียวเป็นภาษาเยอรมัน โดยเฉพาะคำกริยา “ไป” จึงพบว่ามีความหมายอากัปกริยาในการเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นมา

นอกเหนือจากความหมายหลักของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่เป็นกริยาเดียวแล้ว ยังมีความหมายอื่นที่ขยายออกมาจากความหมายหลัก ซึ่งล้วนเป็นความหมายในเชิงทัศนคติที่แสดงความเกี่ยวข้องของผู้พูดในเหตุการณ์หรือเรียกอีกอย่างว่าความเป็นอัตวิสัย นั่นคือ การบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนที่จากเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่งในความรู้สึของผู้พูด (กริยานำ) และการบ่งชี้ความหมายเสริมที่เราต้องจินตนาการเองว่ามีการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้น (เช่น ทิศทางการดำเนินเหตุการณ์ของการณ์ลักษณะและการเกินความพอดีของกริยาเอง) ความหมายในเชิงทัศนคติเหล่านี้เป็นความหมายที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากความหมายหลัก ในขณะที่ภาษาเยอรมันไม่มีการใช้ภาษาที่แสดงทัศนคติหรือความรู้สึของผู้พูดเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ว่ามีการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้น แต่จะบอกแค่การกระทำและเวลาการเกิดเหตุการณ์ ดังจะเห็นได้จากการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่บ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ ทิศทางการดำเนินเหตุการณ์

ของการณ์ลักษณะ และการเกินความพอดีเป็นภาษาเยอรมัน การเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและเข้าสู่จุดอ้างอิงของการใช้ “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยที่ปรากฏในความหมายเหล่านี้หายไป ในภาษาเยอรมัน นั้นแสดงว่าภาษาเยอรมันจะแสดงความหมายที่เป็นค่าความจริงของประโยคเท่านั้น ความหมายที่ไม่ใช่ค่าความจริงหรือเป็นทัศนคติและความรู้สึกของผู้พูดจะไม่แสดงออกในภาษาเยอรมัน

อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าภาษาเยอรมันไม่มีการแสดงอติวิสัยในภาษา กล่าวคือ การแสดงอติวิสัยในภาษาเยอรมันไม่ใช่ในความหมายของการรวมผู้พูดไว้ในเหตุการณ์การเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด แต่จะแสดงมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ในเชิงทัศนะหรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้พูดโดยใช้คำกริยาช่วยบอกมาลา (modal verbs) เช่น können ‘can’ ใช้แสดงความคาดคะเนของผู้พูด müssen ‘must’ ใช้แสดงความคาดคะเนที่ผู้พูดแน่ใจมาก ๆ เป็นต้น ในกรณีนี้คำกริยาช่วยบอกมาลาจะต้องใช้คู่กับคำกริยาในรูป Infinitive เสมอ (วรรณ 2539, Duden-Grammatik, 1998) หรืออาจใช้คำเสริม/อนุภาค (particles) ตัวอย่างเช่น *Sie kann in ihrem Zimmer sein.* ‘She may be in her room’ (Mortelmans, 1997: 201) ในประโยคนี้ผู้พูดใช้คำกริยาช่วยบอกมาลา *kann* เพื่อแสดงการคาดคะเนถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ หรือ *Wir werden ihn dort wohl treffen.* ‘เราจะพบเขาที่นั่น’ (วรรณ แสงอร่ามเรือง, 2545: 19) ในประโยคนี้ผู้พูดใช้คำอนุภาคบ่งเจตนารมณ์ในการสื่อสาร (Abtönungspartikeln) *wohl* เพื่อแสดงการคาดคะเนของผู้พูด

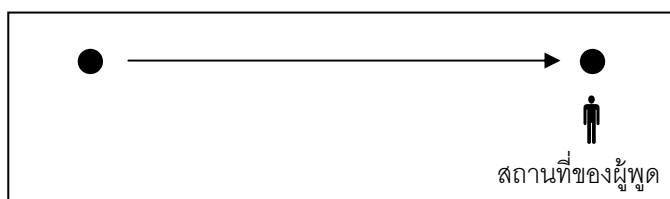
## 5.2 อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ความหมายการเคลื่อนที่เชิงพื้นที่ของคำกริยา “ไป” และ “มา” ผู้วิจัยพบว่า มุมมองของผู้พูดเป็นปัจจัยในการเลือกใช้คำกริยา “ไป” และ “มา” กล่าวคือ ผู้พูดจะใช้คำกริยา “ไป” ในบริบทที่กล่าวถึงการเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ ส่วนคำกริยา “มา” จะใช้ในบริบทที่กล่าวถึงการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ของผู้พูดหรือจุดอ้างอิงของผู้พูด ณ เวลาที่อ้างอิงหรือเวลาที่กล่าวถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

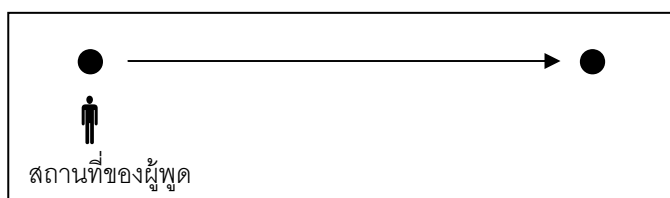
- 1) พัก: นางเข้ามานอนในนี้หรือเปล่า
- 2) ม่ายสมทรง: เปล่า ฉันไม่ได้เข้าไปนะ

ประโยค 1) และ 2) เป็นการสนทนาระหว่าง พัก ซึ่งนั่งอยู่ในมุ้งของตัวเองและ ม่ายสมทรง ซึ่งชอบเข้าไปนอนในมุ้งของพัก ทั้งสองประโยคสิ่งที่เคลื่อนที่คือ ม่ายสมทรง กระทำกริยา การเข้า

และมีสถานที่ที่อ้างอิงคือ ในมุ้ง ในประโยค 1) ผู้พูดถามผู้รับสารเกี่ยวกับการเข้าสู่สถานที่ของผู้พูด ดังนั้นผู้พูดจึงใช้คำกริยา “มา” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ของผู้พูด ขณะที่ในประโยค 2) ผู้พูดตอบปฏิเสธว่าไม่ได้ออกจากสถานที่ของผู้พูดเอง ดังนั้นผู้พูดจึงใช้คำกริยา “ไป” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ของผู้พูดซึ่งเป็นสถานที่อื่นซึ่งไม่ใช่ในมุ้งของฟัก การใช้คำกริยา “มา” และ “ไป” ในบริบทที่กล่าวถึงสถานที่ของผู้พูดสามารถแสดงเป็นภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 5.1 การใช้คำกริยา “มา” ในประโยค 1)



ภาพที่ 5.2 การใช้คำกริยา “ไป” ในประโยค 2)

ภาพที่ 5.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดคือ ฟัก จะใช้คำกริยา “มา” เมื่อผู้รับสาร ม่ายสมทรง เคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ของผู้พูด และภาพที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดคือ ม่ายสมทรง จะใช้คำกริยา “ไป” เมื่อผู้พูดเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ของผู้พูดเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เมื่อผู้ฟังเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่และอยู่ในสถานที่ของตนเองดังประโยค 1) ผู้พูดต้องใช้คำกริยา “มา” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ของผู้ฟังเข้าสู่สถานที่ที่ผู้พูดอยู่ ผู้พูดไม่สามารถใช้คำกริยา “ไป” ในบริบทนี้ได้ หากใช้คำกริยา “ไป” ในประโยคจะฟังแปลกหู (?นางเข้าไปนอนในนี้หรือเปล่า<sup>1</sup>) เมื่อผู้พูดกระทำการเคลื่อนที่เองดังในประโยค 2) ผู้พูดจะต้องใช้คำกริยา “ไป” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ที่ผู้พูดอยู่ ผู้พูดไม่สามารถใช้คำกริยา “มา” ในบริบทนี้ได้ หากใช้คำกริยา “มา” ในประโยคจะฟังแปลกหูเช่นเดียวกัน (?เปล่า ฉันไม่ได้เข้ามานะ)

ในบางกรณีที่ผู้พูดเป็นบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ กล่าวคือ ผู้พูดเป็นบุคคลที่เห็นหรือเล่าเหตุการณ์การเคลื่อนที่จากมุมมองภายนอกเหตุการณ์ ผู้พูดสามารถเลือกใช้คำกริยา “ไป” หรือ “มา” ก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของจุดอ้างอิงที่ผู้พูดได้วางไว้ ตัวอย่างเช่น

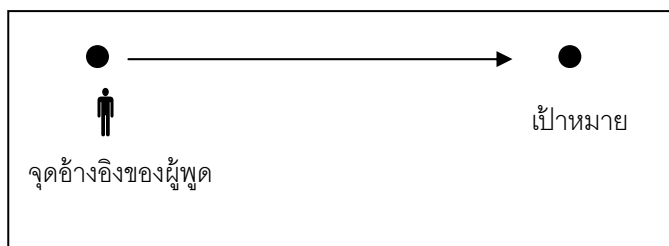
3) ฟักเดินขึ้นไปบนกุฏิ

4) ฟักเดินขึ้นมาบนกุฏิ

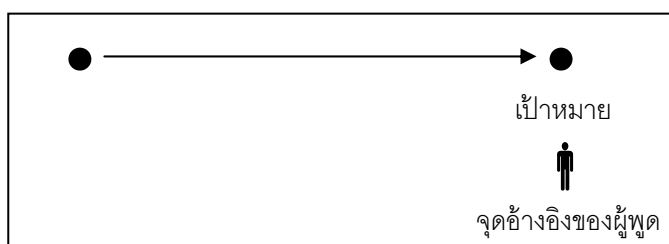
<sup>1</sup> เครื่องหมายคำถาม (?) ใช้แสดงว่าประโยคนั้นแปลกประหลาด และมักไม่พบการใช้ประโยคนั้นในชีวิตประจำวัน

ประโยค 3) และ 4) มีสิ่งที่เคลื่อนที่คือ *พัก* ทำการเคลื่อนที่ด้วยการเดิน และมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่ *ภูฏิพระ* เหมือนกัน แต่สิ่งที่ต่างกันคือจุดอ้างอิงของผู้พูด ในประโยค 3) ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่สถานที่อื่นที่ไม่ใช่ *ภูฏิพระ* ดังนั้นผู้พูดจึงใช้คำกริยา “ไป” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของเขา ส่วนในประโยค 4) ผู้พูดวางจุดอ้างอิงไว้ที่ *ภูฏิพระ* ดังนั้นผู้พูดจึงใช้คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด

จากตัวอย่างการเลือกใช้คำกริยา “ไป” และ “มา” ข้างต้น สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 5.3 การใช้คำกริยา “ไป” ในประโยค 3)



ภาพที่ 5.4 การใช้คำกริยา “มา” ในประโยค 4)

ภาพที่ 10 และ 11 แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่เคลื่อนที่คือ *พัก* เคลื่อนที่สู่เป้าหมาย *ภูฏิพระ* ในภาพที่ 10 ผู้พูดกำหนดจุดอ้างอิงไว้ที่สถานที่ใดสถานที่หนึ่งนอกเหนือจาก *ภูฏิพระ* การเดินขึ้นจึงเป็นการเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ที่ผู้พูดวางจุดอ้างอิง ในขณะที่ภาพที่ 11 ผู้พูดกำหนดจุดอ้างอิงไว้ที่ *ภูฏิพระ* การเดินขึ้นจึงเป็นการเคลื่อนที่เข้าสู่สถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงของผู้พูด

จากตัวอย่างประโยค 1) – 4) สามารถสรุปได้ว่า ถ้าสิ่งที่เคลื่อนที่คือผู้พูดหรือผู้รับสาร ผู้พูดจำเป็นต้องเลือกใช้คำกริยา “ไป” หรือ “มา” คำใดคำหนึ่งให้เหมาะสมกับบริบท แต่ถ้าสิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ใช่ผู้พูดหรือผู้รับสาร ผู้พูดสามารถเลือกใช้คำกริยา “ไป” หรือ “มา” ได้อย่างอิสระ ขึ้นอยู่กับว่าผู้พูดได้วางจุดอ้างอิงไว้ ณ สถานที่ใดของเหตุการณ์

นอกจากนี้ ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” อย่างคร่าวๆ และพบว่าคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยมีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูดและเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูดเมื่อปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวในประโยค และมีความหมายของการบอกทิศทาง บอกวัตถุประสงค์ และบอกการณลักษณะเมื่อปรากฏในตำแหน่งกริยานำและกริยารองในหน่วยสร้างกริยาเรียง แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

อย่างละเอียดแล้ว ผู้วิจัยพบว่าบางความหมายไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความหมายบางความหมายเพิ่มเติมขึ้นมา กล่าวคือ ผู้วิจัยพบว่าความหมายบอกวัตถุประสงค์ของคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่เป็นกริยานำในหน่วยสร้างกริยาเรียงไม่เด่นชัดเท่ากับความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยานำจะแสดงการเคลื่อนที่เชิงนามธรรม คำกริยา “ไป” แสดงมุมมองของผู้พูดว่าเหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “ไป” เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ห่างจากเหตุการณ์ซึ่งผู้พูดวางมุมมองของเขาไว้ และคำกริยา “มา” แสดงมุมมองของผู้พูดว่าเหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลัง “มา” เป็นเหตุการณ์บรรลุเป้าหมายของผู้กระทำ/ประธานแล้ว ส่วนความหมายวัตถุประสงค์เป็นความหมายโดยนัยที่เกิดขึ้นเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงการเคลื่อนที่จริง เพื่อแสดงว่าผู้พูดได้ตั้งใจกระทำการเคลื่อนที่ “ไป” และ “มา” เพื่อกระทำเหตุการณ์ที่สอง ดังนั้น ความหมายวัตถุประสงค์จึงปรากฏเฉพาะบางบริบท และความหมายเชิงอรรถวิสัยเป็นความหมายที่เพิ่มเติมขึ้นมา

อีกทั้งผู้วิจัยยังพบว่าความหมายเสริมการณณ์ลักษณะของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในเรื่องของทิศทางการดำเนินเหตุการณ์สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้อีก กล่าวคือ คำกริยา “ไป” สามารถบ่งชี้ได้ทั้งการณณ์ลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์ ขึ้นอยู่กับประเภทของคำกริยาที่มาปรากฏร่วมด้วย ส่วนคำกริยา “มา” บ่งชี้เหตุการณ์ก่อนหน้าปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้น คำกริยา “ไป” ที่เป็นกริยารองยังแสดงการเกินความเกินพอดีซึ่งเพิ่มเติมขึ้นมาจากสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการวิเคราะห์ความเท่าเทียมกันในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมัน ผู้วิจัยพบว่าการแปลความหมายต่างๆ ของคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมันมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามความหมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการตีความบริบทและมุมมองของผู้แปลในการเลือกใช้รูปภาษาให้เหมาะสมกับตัวบทและวัฒนธรรมของภาษาเยอรมัน ดังนั้น ในการศึกษาเปรียบเทียบความเท่าเทียมกันในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมันจึงไม่พบรูปภาษาที่แสดงความหมายแบบหนึ่งต่อหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม รูปภาษาเยอรมันที่พบในนวนิยายฉบับแปลจากการวิเคราะห์เบื้องต้น อันได้แก่ คำกริยาเดี่ยวซึ่งส่วนใหญ่บอกอากัปกริยาของการเคลื่อนที่ คำกริยาเดี่ยวที่ตามด้วยบุพบทวลี คำกริยาที่ตามด้วยอนุภาคบอกวัตถุประสงค์ และคำกริยาช่วยที่ตามด้วยคำกริยาในรูป past participle ส่วนใหญ่เป็นรูปภาษาที่มีความเด่นชัดในการแปลความหมายต่างๆ เช่น คำกริยาเดี่ยวเป็นรูปแบบที่เด่นชัดในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่เป็นกริยาเดี่ยว และเมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นกริยารองที่บ่งชี้ทิศทางมักแปลเป็นคำกริยาเดี่ยวหรือคำกริยาเดี่ยวที่ตามด้วยบุพบทวลี เป็นต้น

นอกเหนือจากการพบรูปภาษาเยอรมันที่สอดคล้องกับสมมติฐานแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าความหมายที่หายไปนนวนิยายฉบับแปลคือการบอกวัตถุประสงค์ และความหมายเชิงอรรถวิสัย และ

ความหมายที่เพิ่มขึ้นในการแปลที่เห็นชัดเจน ได้แก่ อากัปกริยาในการเคลื่อนที่ ทั้งนี้ เนื่องจากการแปลเป็นกระบวนการของการถ่ายโอนความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาปลายทางโดยใช้รูปภาษาที่เหมาะสมกับบริบทของภาษาปลายทาง อีกทั้งภาษาไทยและภาษาเยอรมันมีลักษณะทางภาษาที่ต่างกันจึงมีการแสดงออกทางภาษาและมุมมองในการมองโลกที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสื่อความหมายต่างๆ ของคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมันจึงมีรูปภาษาที่ต่างออกไปจากภาษาไทย และบางครั้งความหมายที่ถูกถ่ายโอนไปสู่ภาษาเยอรมันอาจเพิ่มขึ้นหรือหายไปเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของภาษาและวัฒนธรรมเยอรมัน กล่าวคือ เมื่อคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏนำหน้าคำกริยาอื่น จะบ่งชี้ความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ที่ชัดเจนกว่าความหมายวัตถุประสงค์ ความหมายวัตถุประสงค์จึงหายไป ด้วยเหตุนี้ จึงมักไม่พบว่ามีการแปลความหมายนี้เป็นรูปภาษาเยอรมัน ส่วนการไม่แปลความหมายความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “ไป” และ “มา” เกิดจากชนบการใช้ภาษาที่ต่างกัน ผู้พูดภาษาไทยมักใช้คำกริยา “ไป” และ “มา” ในเชิงอรรถวิสัยเพื่อแสดงความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อการเปลี่ยนเหตุการณ์ ในขณะที่บริบทการใช้ภาษาเยอรมันไม่มีลักษณะการใช้ภาษาที่แสดงมุมมองของผู้พูดต่อการเปลี่ยนเหตุการณ์ เหมือนกับภาษาไทย และมักรายงานหรือบอกเล่าเหตุการณ์ตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการมองเหตุการณ์แบบภววิสัย (objective) ดังนั้น ความเป็นอรรถวิสัยของคำกริยา “ไป” และ “มา” จึงไม่ปรากฏในการแปลเป็นภาษาเยอรมัน เช่น ประโยคภาษาไทย *ลุงไปดูแลพัก ลุงไข่มวดดูแลพัก* (ในบริบทที่เขานั่งอยู่ที่โต๊ะกินข้าว) เมื่อแปลทั้งสองประโยคเป็นภาษาเยอรมัน จะแปลเป็นประโยคเดียวกันคือ *Khai kümmerte sich um ihn.* ‘Khai took care of him.’ จะเห็นได้ว่า ในภาษาไทยผู้พูดเอาตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรายงานหรือบอกเล่าเหตุการณ์โดยใช้คำกริยา “ไป” และ “มา” (ถ้าผู้พูดใช้คำกริยา “ไป” จะแสดงว่าเขาวางมุมมองของเขาไว้ที่เหตุการณ์ปัจจุบันที่ผู้กระทำ/ประธานยังไม่ดูแลพัก และการออกจากเหตุการณ์ปัจจุบันไปสู่เหตุการณ์ดูแลพักเป็นเหตุการณ์ที่ผู้กระทำ/ประธานตั้งใจจะทำในอนาคต และถ้าผู้พูดใช้คำกริยา “มา” จะแสดงว่ามุมมองของผู้พูดอยู่ที่เหตุการณ์ดูแลพัก และเหตุการณ์นี้เคลื่อนที่มาจากเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ที่ผู้พูดยังไม่ดูแลพัก) ในทางตรงกันข้าม ผู้พูดภาษาเยอรมันรายงานหรือบอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง โดยไม่แสดงมุมมองของตนที่มีต่อเหตุการณ์ ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงแปลเฉพาะเหตุการณ์ที่ผู้กระทำ/ประธานกระทำในเหตุการณ์ นั่นคือ เหตุการณ์ที่แสดงด้วยคำกริยาที่ตามหลังคำกริยา “ไป” และ “มา” และไม่แปลความห่างเชิงระยะทางของเหตุการณ์ของคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยเพื่อให้สอดคล้องกับชนบการใช้ภาษาเยอรมัน

นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของอากัปกริยาในการเคลื่อนที่ โดยเฉพาะการแปลคำกริยา “ไป” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและความหมายทิศทางเป็นภาษาเยอรมัน เกิดจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาเยอรมันเช่นกัน กล่าวคือ ภาษาไทยและ

ภาษาเยอรมันมีการแสดงออกทางภาษาเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ที่ไม่เหมือนกัน คำกริยา “ไป” และ “มา” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงและเข้าสู่จุดอ้างอิง โดยไม่แสดงอากัปกิริยาในการเคลื่อนที่ ในขณะที่คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ในภาษาเยอรมันมักแสดงอากัปกิริยาในการเคลื่อนที่ผนวกกับการเคลื่อนที่ด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดความเลื่อมล้ำด้านความหมายของคำศัพท์ เมื่อแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน จึงพบว่ามีความหมายอากัปกิริยาในการเคลื่อนที่เพิ่มขึ้น

การศึกษาสมมูลภาพในการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” ในภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน เป็นการศึกษาภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ของเราให้ลึกซึ้งโดยเปรียบเทียบกับภาษาเยอรมัน งานวิจัยนี้ช่วยเพิ่มพูนความรู้เรื่องความหมายของคำกริยา “ไป” และ “มา” และวิธีการแปลความหมายของคำกริยาทั้งสอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาเยอรมันในฐานะภาษาต่างประเทศ การสอนการแปลและการล่าม และการศึกษาภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาหน่วยสร้างอื่นๆ ในภาษาอื่นๆ ตามแนวทางภาษาศาสตร์เปรียบเทียบต่าง

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตดังต่อไปนี้

- 5.2.1 เนื่องจากงานวิจัยนี้ใช้แหล่งข้อมูลจากนวนิยายเพียงเรื่องเดียว ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทอื่นอาจได้ผลการวิเคราะห์ที่ต่างไปจากสิ่งที่พบในงานวิจัยนี้
- 5.2.2 เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการแปลคำกริยา “ไป” และ “มา” เป็นภาษาเยอรมันเพียงด้านเดียว ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาภาษาเยอรมันที่แปลเป็นประโยคภาษาไทยที่มีคำกริยา “ไป” และ “มา” ปรากฏเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะอาจเห็นผลที่ตรงข้ามหรือเหมือนกับงานวิจัยนี้ จึงน่าจะมีการศึกษาประเด็นนี้
- 5.2.3 เนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาคำกริยา “ไป” และ “มา” ที่ปรากฏในสำนวน ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาประเด็นนี้ เพื่อทราบว่าความหมายของคำกริยาทั้งสองในสำนวนเหมือนหรือต่างจากความหมายหลักอย่างไร
- 5.2.5 ผลของงานวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางในการแปลหรือสอนแปลตัวบทภาษาไทยเป็นภาษาเยอรมัน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความสามารถด้านภาษาและการแปลของผู้เรียน

## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

- กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนาน. 2549. หน่วยสร้างกริยาเรียงต้นแบบในภาษาไทย. ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย: หน่วยสร้างคุณาประโยค หน่วยสร้างประโยคเติมเต็ม หน่วยสร้างกริยาเรียง และหน่วยสร้างกรรมวาจก, 66-173. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คเชนทร์ ตัญศิริ. 2548. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำ: กรณีศึกษาโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัสดาว อินทรทัศน. 2539. กระบวนการกลายเป็นคำบุพบทของคำกริยาในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. 2538. การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า เข้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติ กอบจิตติ. 2549. คำพิพากษา. พิมพ์ครั้งที่ 41. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- ยาใจ ชูวิชา. 2536. ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. 2540. ไวยากรณ์ภาษาเยอรมัน เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. 2542. ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. 2545. Abtönungspartikeln ในภาษาเยอรมันและเจตนากรรมในการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดา รังกุพันธ์. 2535. กริยารอง ไป และ มา ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภารวรรณ แสงไชย. 2536. กริยารอง ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธุ์วณิช. 2516. กาลในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย



คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

### ภาษาอังกฤษ

- Baker, Mona. 2001. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London: Routledge.
- Becker, A.L. 1995. Languaging across Cultural Boundaries. Beyond Translation: Essays toward a Modern Philology. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Bickel, Balthasar. 1997. Aspectual Scope and the Difference between Logical and Semantic Representation. Lingua 102: 115-131.
- Bybee, J., R. Perkins, and W. Pagliuca. 1994. The Evolution of Grammar: Tense, Aspect, and Modality in the Languages of the World. Chicago: University of Chicago Press.
- Catford, J.C. 1965. A Linguistic Theory for Translation. London: Oxford University Press.
- Comrie, Bernard. 1976. Aspect. Cambridge: Cambridge University Press.
- Comrie, Bernard. 1985. Tense. Cambridge: Cambridge University Press
- Devos, F., B. Defraneq, and D. Noël. 1996. Contrastive verb valency and conceptual structures in the verbal lexicon. Language Science 18: 319-338.
- Duden Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Band 4. 1998. Mannheim: Dudenverlag.
- Durie, Mark. 1997. Grammatical structures in verb serialization. In Alsina, A. Bresnan, and Sells, P. (eds), Complex Predicates, pp. 289-354. Stanford: CSLI Publications.
- Filbeck, David. 1975. A Grammar of verb serialization. In Jimmy G. Garris and James R. Chamberlain (eds.), Studies in Thai Linguistics in Honor of Williams J. Gedney, pp. 112-129. Bangkok: Central Institute of English Language.
- Fillmore, Charles J. 1997. Lectures on Deixis. Stanford: Center for the Study of Language and Information.
- Helbig, G. And J. Buscha. 2001: Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländer-unterricht. 19. Berlin/München.
- Ikegami, Yoshihiko. 2005. Indices of a ‘subjectivity-prominent’ language: Between cognitive linguistics and linguistic typology. In Annual Review of Cognitive

Linguistics 3: 132-164.

- James, C. 1980. Contrastive Analysis. London: Longman.
- Johansson, Stig. 1999. Towards a multilingual corpus for contrastive analysis and translation studies. In Selected papers from a symposium on parallel and comparable corpora at Uppsala University, Sweden, (22-23 April 1999): 47-59.
- Kanchanawan, Nitaya. 1978. Expression for Time in the Thai Verb and its Application to Thai-English Machine Translation. Doctoral dissertation, University of Texas, Austin.
- Kullavanijaya, Pranee and Bisang Walter. 2007. Another Look at Aspect in Thai. In Manusya: Journal of Humanities (Special Issue No. 13.): 61-86.
- Langacker, Ronald W. 1991. Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar. Berlin/Newyork: Mouton de Gruyter.
- Larson, M.L. 1998. Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence. Lanham: University Press of America.
- Leech, Geoffrey. 1983. Semantics: The Study of Meaning. Middlesex: Penguin Books
- Lenz, Friedrich (ed.). 2003. Deictic conceptualization of space, time and person. Amsterdam : John Benjamins Publishing.
- Li, Xiumei. 2007. Book review: Linguistics and the language of translation. Journal of Pragmatics 39: 724–727.
- Matsumoto, Yo. 2001. Typologies of lexicalization patterns and event intergretion: Clarifications and reformulations. In Shuji Chiba et al. eds., Empirical and Theoretical Investigation into Languages: A Festschrift for Masuru Kajita, pp. 403-418. Tokyo: Kaitakusha.
- Mortelmans, Tanja. 1997. Konjunktiv II and Epistemic Modals in German. In A. Foolen & F. van der Leek (Eds.), Constructions in Cognitive Linguistics, 191-215. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins publishing.
- Muansuwan, Nuttanart. 2001. Directional Serial Verb Construction in Thai. In Flickinger, D. and Kathol, A (eds.). Proceedings of the 7<sup>th</sup> HPSG Conference, UC Berkeley (22-23 July 2000). CSLI Publications.
- Muansuwan, Nuttanart. 2002. Verb Complexes in Thai. Doctoral dissertation, State University of New York, Buffalo, NY.
- Musan, Renate. 2002. The German Perfect: Its semantic composition and its

- interactions with temporal adverbials. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Newmark, Peter. 1981. Approaches to Translation. Oxford: Pergamon Press.
- Nida, Eugene. 1964. Toward a Science of Translation. Leiden: E.J. Brill.
- Nida, Eugene. 1975. Science of Translation. In Dil, A.s. (ed.), Language Structure and Translation Essays by Eugene A. Nida, pp. 79-101. Stanford: Stanford University Press.
- Otrakul, Ampha and Xaver Götzfried. 1984. Das Urteil. (n.p.).
- Putranti, Adventina. 2004. Translation infidelity resulting from loss and gain meaning (with a special reference to the translation of Ernest Hemming Way's "A Clean, Well-Lighted Place"). In Phenomena: Journal of language and Literature 7, 155-161.
- Serechareonsatit, Tasanee. 1984. Conjunct Verbs and Verb-in-Series in Thai. Doctoral dissertation, Urbana-Champaign: University of Illinois.
- Slobin, Dan I. and N. Hoiting. 1994. Reference to movement in spoken and signed languages: Typological considerations. In Proceedings of the Berkeley Linguistics Society 20, 487-505.
- Slobin, Dan I. 1996. From 'thought and language' to 'thinking for speaking'. In J.J. Gumperz and S.C. Levinson (Eds.). Rethinking Linguistic Relativity, pp. 70-96. Cambridge: Cambridge University Press.
- Slobin, Dan I. 2000. Verbalized events: A dynamic approach to linguistic relativity and determinism. In S. Niemeier & R. Dirven (Eds.). Evidence for linguistic relativity, 107-138. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Slobin, Dan. I. 2004. The many ways to search for a frog: Linguistic typology and the expression of motion events. In S. Strömquist and L. Verhoeven, eds., Relating Events in Narrative 2. Typological and Contextual Perspectives, pp. 219-257. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sudmuk, Cholthicha. 2005. The Syntax and Semantics of Serial Verb Constructions in Thai. Doctoral dissertation, University of Texas, Austin.
- Sutthichatchawanwong, Wanlee. 2006. Study of translation of Thai serial verb constructions with directional verbs and their semantic and syntactic equivalence in English. Doctoral dissertation. Philosophy Program in English as an International Language, Graduate School, Chulalongkorn University.

- Talmy, Leonard. 1985. Lexicalization patterns: Semantic structure in lexical forms. In T. Shopen, ed., Language Typology and Syntactic Description Vol. 3 Grammatical Categories and the Lexicon, pp. 57-149. New York: Cambridge University Press.
- Talmy, Leonard. 1991. Path to realization-via aspect and result. In Proceedings of the Berkeley Linguistics Society 17, 480-519.
- Talmy, Leonard. 2000. Toward a Cognitive Semantics: Typology and Process in Concept Structuring. Cambridge, MA: MIT Press.
- Taylor, John R. 2002. Cognitive Grammar. Oxford University.
- Thepkanjana, Kingkarn. 1986. Serial Verb Constructions in Thai. Doctoral dissertation, University of Michigan.
- Uehara, Satoshi. Toward a typology of linguistic subjectivity: A cognitive and cross-linguistic approach to grammaticalized deixis. To be published in Angeliki Athanasiadou, Costas Canakis, and Bert Cornilli (eds.), Subjectification: Various Paths to Subjectivity. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Wechsler, Stephen M. 2003. Serial Verbs and Serial Motion. Proceedings of the workshop on Multi-Verb constructions. Norwegian University of Science and Technology, Trondheim.
- Wellman, Hans. 2008. Deutsche Grammatik: Laut, Wort, Satz, Text. Heidelberg: Winter.
- Wilawan, Supriya. 1993. A Reanalysis of So-called Serial Verb Constructions in Thai, Kmer, Mandarin Chinese, and Yoruba. Doctoral dissertation, University of Hawaii.
- Zlatev, Jordan and Peerapat Yaklang. 2004. A third way to travel: The place of Thai in motion-event typology. In S. Strömquist and L. Verhoeven, eds., Relating Events in Narrative 2. Typological and Contextual Perspectives, 219-257. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

ภาคผนวก

## ภาคผนวก ก

## เรื่องย่อ “คำพิพากษา” ของ ชชาติ กอบจิตติ

นวนิยายเรื่องคำพิพากษาเป็นเรื่องราวชีวิตของชายหนุ่มผู้หนึ่งที่มีชื่อว่า พัก เขากำพร้าแม่ตั้งแต่เด็กและอาศัยอยู่กับพ่อซึ่งเป็นภารโรง เมื่อเขาโตขึ้นได้บวชเรียนจนเป็นที่นับหน้าถือตาในหมู่บ้าน ขณะเดียวกันพ่อของเขาได้พาม่ายสมทรงมาอยู่ด้วยในฐานะแม่เลี้ยง ต่อมาพ่อของเขาเสียชีวิตลง ไม่มีใครดูแลม่ายสมทรงซึ่งเป็นคนสติไม่ดี พักจึงสีกออกมารับช่วงงานภารโรงและดูแลแม่เลี้ยงต่อจากพ่อของเขา เนื่องจากม่ายสมทรงชอบเปิดเสื้อผ้าให้คนอื่นดู อีกทั้งยังชอบเรียกพักว่าสามี ชาวบ้านจึงเข้าใจผิดว่าพักมีความประพฤติไม่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับแม่เลี้ยงของตน ทั้งๆ ที่พักไม่เคยประพฤติเช่นนั้นเลย ดังนั้น จากที่ทุกคนในหมู่บ้านต่างชื่นชมและยกย่องพักว่าเป็นแบบอย่างของคนดีมีศีลธรรม จึงเปลี่ยนเป็นคนเลวไร้ศีลธรรมในสายตาของชาวบ้านทันที พักอดทนต่อคำเสียดสีและสาายตาจากของชาวบ้านเรื่อยมา เพราะเขาเชื่อมั่นว่าสักวันทุกคนในหมู่บ้านจะรู้ว่าเขาไม่ได้เป็นอย่างคำนิทา เวลาคผ่านไปเรื่อยๆ จนถึงวันที่พักต้องจัดการศพของพ่อ เขาไปเชิญชาวบ้านมาร่วมงาน แต่ทุกคนต่างปฏิเสธด้วยเหตุที่ต่างกันไป เขาคิดว่าทุกคนรังเกียจเขาจนไม่ยอมมาร่วมงานศพของพ่อเขา จึงรู้สึกน้อยใจจนต้องระบายความรู้สึกให้สับเหว่อไช่ฟัง สับเหว่อไช่จึงชวนพักดื่มเหล้าสลบกับน้ำชาเพื่อให้อารู้สึกผ่อนคลาย เมื่อพักได้ดื่มเหล้าเขารู้สึกว่าเหล้าช่วยให้เขารู้สึกดีขึ้นและไม่คิดเรื่องที่ถูกชาวบ้านนิทา วันนั้นพักจึงกลับบ้านไปพร้อมกั้อริฐของพ่อด้วยความเมามาย ตั้งแต่นั้นมาพักเริ่มติดเหล้า แม้ว่าสับเหว่อไช่จะพยายามตักเตือนพักเรื่องเหล้า แต่เขากลับไม่ฟังและคิดว่าเหล้าเป็นหนทางที่ช่วยให้ลืมความทุกข์ได้ เขาดื่มเหล้าจนบกร่องในหน้าที่ภารโรง ในที่สุดครูใหญ่ต้องให้เขาออกจากงาน แต่เขาคิดว่าเขาไม่เดือดร้อน เพราะมีเงินที่ฝากไว้กับครูใหญ่เป็นประจำทุกเดือน เมื่อเงินที่ติดตัวหมด พักจึงเดินไปขอเบิกเงินจากครูใหญ่ ครูใหญ่กลับปฏิเสธและยืนยันว่าพักไม่เคยฝากเงินกับเขา พักเสียใจมากที่ถูกโกง จึงไปปาวประกาศเรื่องนี้ทั่วหมู่บ้าน แต่ไม่มีใครเชื่อพัก เพราะในสายตาของทุกคนครูใหญ่เป็นคนมีเกียรติ เป็นครูอาจารย์ ไม่น่าจะทำเรื่องเช่นนี้ได้ ทุกคนจึงกล่าวโทษพักว่าไปใส่ร้ายคนดีอย่างครูใหญ่และมองเขาในแง่ที่เลวร้ายกว่าเดิม พักตรอมใจและดื่มเหล้าหนักขึ้น จนในที่สุดพักได้เสียชีวิต ส่วนม่ายสมทรงถูกส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาล

## ภาคผนวก ข

## ประเภทคำกริยา

## 1. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (Motion verbs)

## 1.1 คำกริยาแสดงการเปลี่ยนสถานที่ (Translation verbs)

1.1.1 คำกริยาแสดงอาการที่กระทำของการเคลื่อนที่ (Locomotion verbs) ได้แก่ เดิน เคลื่อน กระโดด ฟัน ขวน กระโจน ลอย วิ่ง ผลุนผลัน ส่ง ระเบิด ดึง มุด แวะ จูโจม ผลัก ลาก กระแทก ปล່อย ผุด แวะ ไชย แ่ว

1.1.2 คำกริยาแสดงการเดินทาง (Travel verbs) ได้แก่ ตูร์รัดตูเหร่ หนี

1.1.3 คำกริยาแสดงการเปลี่ยนผู้ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Transaction verbs) ได้แก่ ได้ ซื้อมือ ให้ ใส่ เบิก ส่ง

1.1.4 คำกริยาแสดงการพกพา (Take verbs) ได้แก่ เอา หิ้ว

1.1.5 คำกริยาแสดงการสื่อสาร (Communication verbs) ได้แก่ บอก พิมพ์ เอ่ยปาก ร้อง ถาม ตะโกน ส่งเสียง

## 1.2 คำกริยาแสดงการเปลี่ยนทิศทาง (Rotation verbs)

1.2.1 คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย (Bodily movement verbs) ได้แก่ หัน(หน้า) ลุก เหลียว

1.2.2 คำกริยาแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา (Vision verbs) ได้แก่ (จ้อง) มอง

## 2. คำกริยาแสดงการประเมินค่า (Evaluation verbs) ได้แก่ ดัง มาก ผิด ใหญ่ โต

## 3. คำกริยาแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ (Stative verbs)

คำกริยาแสดงสภาพ (state verbs) ได้แก่ เป็น มี (เคย)ชิน เปื้อน เจ็บบง เปื้อน หิว กลัว

## 4. คำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

คำกริยาแสดงการทำลายและการหายไป (destruction verbs and appearance verbs) ได้แก่ ตาย หัก หาย หลับ ผัน คลาย ลืม อันตรธาน หมด ขจัด เลิก แดก ยกเลิก ทิ้ง พัง สูญหาย เลื่อน

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change verbs) ได้แก่ กลายเป็น (กลายเป็น) เป็น เปลี่ยน (แปลง)

5. คำกริยาแสดงพลวัตที่กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

คำกริยาแสดงการกระทำ (action verbs) ได้แก่ ทำ กิน เก็บ คิด ฝัน เลี้ยง รอคอย หัวเราะ ยิ้ม  
ฝาก นึกถึง ได้กลิ่น ชะงัก

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (motion verbs) ได้แก่ ผ่าน เลย ดำเนิน ล่วงเลย เลื่อน



## ภาคผนวก ค

## สถิติการใช้คำกริยา “ไป” และ “มา”

ตารางนี้แสดงค่าสถิติการใช้คำกริยา “ไป” และ “มา” ในตำแหน่งต่างๆ โดยแสดงค่าเป็นจำนวนครั้งจาก 722 ประโยคข้อมูล

คำกริยา “ไป”	จำนวน	ร้อยละ
<b>ตำแหน่งกริยาเดียว</b>		
การเคลื่อนที่ออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด	76	25.42
<b>ตำแหน่งกริยานำ</b>		
การแสดงอวัธวิสัย	29	9.7
<b>ตำแหน่งกริยารอง</b>		
ทิศทาง	115	38.46
การเกินความคาดหมาย	5	1.67
การณ์ลักษณะสมบูรณ์	66	22.07
การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์	8	2.68
<b>รวม</b>	<b>299</b>	<b>100</b>
คำกริยา “มา”	จำนวน	ร้อยละ
<b>ตำแหน่งกริยาเดียว</b>		
การเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด	23	5.44
<b>ตำแหน่งกริยานำ</b>		
การแสดงอวัธวิสัย	83	19.62
<b>ตำแหน่งกริยารอง</b>		
ทิศทาง	281	66.43
ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์	36	8.51
<b>รวม</b>	<b>423</b>	<b>100</b>

## ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชาฎิณี มณีนาวาชัย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเยอรมัน จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 จากนั้นเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2548 และในปี 2549 ได้รับทุนแลกเปลี่ยนให้ไปศึกษาและเก็บข้อมูลวิจัยเป็นระยะเวลา 1 ปี ณ มหาวิทยาลัยทือบิงเงิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี